迪庆朗仁学会·法宝编排系列---

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་བཞུགས་སོ། །

菩萨戒品释• 菩提正道——藏汉对照

བདེ་ཆེན་ལམ་རིམ་སློབ་སྦྱོང་ཚོགས་པ།

序 言

《菩萨戒品》即无著菩萨《瑜伽师地论·本地分菩萨地初持瑜伽处戒品》，乃全书第四十卷至四十二卷首。分总明持戒、广辨戒相和总结劝学三部分。第二部分为主体，说明菩萨戒相，包含四种重戒和四十余种轻戒。

《菩萨戒品》印度注本有 海云《瑜伽师地论菩萨地释》，德光《菩萨戒品疏》、月官《菩萨律仪二十颂》、最胜子《菩萨戒品大疏》、静命《律仪二十颂疏》、觉贤《菩萨律仪二十颂释难》等，已译成藏文。宗喀巴大师认为菩萨戒为波罗蜜多与金刚乘的共同律仪，于是采诸家之说，参诸经论，揉以己见，作集大成之《菩萨戒品释》。1399 年底，在拉萨与《事师五十颂》、《密宗十四根本戒》一同宣讲，针对当时自称大乘、不守律仪、假借密法胡作非为的人而发，开其从戒律入手整顿佛教的先声。其独到见解，对非金刚乘学人亦有裨益。

本人在不久前从一位微友处此藏汉对照版，翻阅时发现有太多的地方藏文每个句子之间没有流出空隙；还有藏文上还留有录入藏文时，为方便校对留下的贝页版藏文的页码，为方便阅读，我又重新作了一些排版，并修改了一些藏文错别字。但是由于我藏文、汉文的水平有限，难免还存在一些错误而不自知，希望见到此法本的各位大德、师兄们指正。我的邮箱是：417149110@qq.com

ཡིག་ནོར་དང་ཆད་ལྷག་ཡོད་ཚེ་འབྲེལ་བ་གནང་ན་དགའ་སྤྲོའི་ངང་ནས་བཟོ་བཅོས་ཞུ་ཆོག

དྲ་རྒྱ་ཁ་བྱང་། 417149110@qq.com

最后还需要声明一下，一般我都会在第一页写上编排藏汉对照版人员的名字，但是此版本得自网络，虽多次求寻编者的名字，最终也毫无结果，故未写编者，敬请原谅！

祈愿善德法师长住世，贤慧持法之士遍大地，
助教施主安乐财运旺，胜者善慧教法得昌盛。

德钦·曲美多吉

二零一七年八月十二日

དཀར་ཆག

目　录

སྡོམ་དུ་བསྡུ་བ།
甲一、摄为嗢柁南 …… 7
སྡོམ་གྱི་དོན་བཤད་པ།
甲二、释嗢柁南义 …… 8
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་པ།
乙初、自性略标 …… 8
ངོ་བོ་ཉིད།
丙初、自性 …… 9
ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས།
丁初、功德数量 …… 9
ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པ།
丁二、功德所作 …… 9
ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ།
丁三、此诸功德因果道理 …… 12
ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ངེས།
丁四、德数决定 …… 13
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆེ་བ།
丙二、戒殊胜 …… 14
དགེ་བ།
丁初、妙善 …… 14
དཔག་ཏུ་མེད་པ།
丁二、无量 …… 16
ཕན་འདོགས་པ།
丁三、饶益 …… 16
འབྲས་བུ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ།
丁四、大果胜利 …… 16
ཐམས་ཅད་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
乙二、一切广释 …… 17
བླང་བྱའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་པ།
丙初、释所受戒 …… 17
དབྱེ་བ།
丁初、差别 …… 17
རང་བཞིན།
丁二、自性 …… 20
སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།
戊初、律仪戒 …… 20
དགེ་བ་ཆོས་སྡུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།

戊二、摄善法戒 …… 30
མདོར་བསྟན་པ།
己初、略标 …… 30
རྒྱས་པར་བཤད་པ།
己二、广释 …… 32
ཤེས་རབ་གསུམ་བསྐྱེད་པ།
庚初、发生三慧 …… 32
ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཚོགས་བསགས་པ།
庚二、于殊胜田积集资粮 …… 33
ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དགའ་བ།
庚三、随喜功德及有德者 …… 34
བཟོད་པ་བསྟེན་པ།
庚四、习近堪忍 …… 34
བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་གདབ་པ།
庚五、回向发愿 …… 35
དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ།
庚六、供养三宝 …… 35
བག་ཡོད་བསྟེན་པ།
庚七、修不放逸 …… 36
ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་བ།
庚八、修资粮道所依之善 …… 36
དོན་བསྡུ་བ།
己三、摄义 …… 38
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།
戊三、饶益有情戒 …… 38
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།
丁三、圆满之因 …… 41
སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།
戊初、律仪戒圆满因 …… 41
དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།
戊二、摄善法戒圆满之因 …… 54
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།
戊三、饶益有情戒圆满之因 …… 58
དོན་བསྡུ་བ།
丁四、摄义 …… 89
ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།
丙二、释受戒法 …… 100
སྤྱིའི་དོན།
丁初、总义 …… 100
དགུས་ཀྱི་དོན།
丁二、正义 …… 103
བླ་མ་ཡོད་པའི་ཆོ་ག།
戊初、有师法 …… 103
སྦྱོར་བ།

己初、加行法 …………………………………… 103
གསོལ་བ་གདབ་པ།
庚初、请白 …………………………………… 104
ཚོགས་སྦྱིབ་པ།
庚二、修集资粮 …………………………………… 117
སྡོམ་པ་མྱུར་དུ་བསྐུལ་བ།
庚三、劝速授戒 …………………………………… 118
སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ།
庚四、修胜欢喜 …………………………………… 120
བར་ཆད་དྲི་བ།
庚五、诘问障难 …………………………………… 120
དངོས་གཞི།
己二、正行法 …………………………………… 121
མཇུག་གི་ཆོ་ག །
己三、结行法 …………………………………… 123
ཁྱེན་པར་གསོལ།
庚初、请证 …………………………………… 124
ཕན་ཡོན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པ།
庚二、赞扬胜利 …………………………………… 126
གཏང་རག་གི་མཆོད་པ།
庚三、礼谢供养 …………………………………… 128
སྡོམ་པ་གྱི་ཚོམ་དུ་མི་བསྒྲགས་པ།
庚四、不应率尔宣说律仪 …………………………………… 129
བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་ག
戊二、无师法 …………………………………… 131
བསྲུང་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།
丙三、释守护理 …………………………………… 135
སྲུང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།
丁初、总明守护法 …………………………………… 136
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།
丁二、别释 …………………………………… 141
སྤང་བྱའི་ལྟུང་བ་དེ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ།
戊初、所断罪犯 …………………………………… 143
ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན།
己初、他胜类 …………………………………… 143
ཕམ་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།
庚初、他胜自体 …………………………………… 143
ཕམ་པའི་བྱེད་པའམ་ཉེས་དམིགས།
庚二、他胜所作或过患 …………………………………… 180
ཀུན་དཀྲིས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ།
庚三、三缠差别 …………………………………… 182
གསོར་རུང་བའི་ཁྱད་པར།
庚四、可还净之殊异 …………………………………… 198
ཞར་ལ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་བསྟན་པ།

庚五、舍戒因缘 ……………………………… 202
ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན།
己二、恶作类 ……………………………… 206
སྤྱིར་བསྟན་པ།
庚初、总标 ……………………………… 206
ཉེས་བྱས་སོར་བཤད་པ།
庚二、别释 ……………………………… 207
དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ།
辛初、违犯摄善法 ……………………………… 207
སྦྱིན་པ།
壬初、违犯布施 ……………………………… 207
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས།
壬二、违犯持戒 ……………………………… 223
བཟོད་པ་དང་འགལ་བ།
壬三、违犯忍辱 ……………………………… 254
བརྩོན་འགྲུས་དང་འགལ་བ།
壬四、违犯精进 ……………………………… 259
བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ།
壬五、违犯静虑 ……………………………… 262
ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ།
壬六、违犯般若 ……………………………… 267
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ།
辛二、违犯饶益有情 ……………………………… 279
དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ།
壬初、对总境 ……………………………… 279
དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ།
壬二、对别境 ……………………………… 284
གཉིས་པ་དེ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ།
戊二、于罪护心之法 ……………………………… 295
གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས།
戊三、犯已还出之方便 ……………………………… 298
བཞི་པ་ཆགས་པ་ཉེས་པ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།
戊四、佛说贪心罪轻之密意 ……………………………… 309
ལྔ་པ་ལྟུང་བ་ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ།
戊五、罪犯轻重之差别 ……………………………… 312
དྲུག་པ་བདེ་བར་གནས་པའི་རྒྱུ།
戊六、乐住之因 ……………………………… 314
བཤད་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།
乙三、释其差别 ……………………………… 318
དཀའ་བ།
丙初、难行戒 ……………………………… 318
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས།
丙二、一切门戒 ……………………………… 320
གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙三、善士戒 ……………………………………………………322
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།
丙四、一切种戒 …………………………………………………323
ཕོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།
丙五、遂求戒 ……………………………………………………326
ཚེ་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས།
丙六、此世他世乐戒 ……………………………………………328
རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།
丙七、清净戒 ……………………………………………………330
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།
乙四、尸罗胜利 …………………………………………………334
མཐར་ཐུག་གི་ཕན་ཡོན།
丙初、究竟胜利 …………………………………………………334
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།
丙二、现时胜利 …………………………………………………334
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྡུ་བ།
乙五、尸罗总摄 …………………………………………………337
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱེད་ལས།
乙六、尸罗所作 …………………………………………………337

དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ།

兜 率 百 尊

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་བཞུགས་སོ། །

菩萨戒品释•菩提正道

宗喀巴大师 造
法尊法师 译

༄ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པར་བཤད་པ་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ཞེས་བྱ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

顶礼曼殊室利童子摩诃萨埵！

གང་གི་ཐུགས་ནི་རླབས་ཆེན་སྙིང་རྗེས་རབ་ཏུ་བསྐྱོད་གྱུར་པས། །ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའི་ཁུར་ནི་དཔག་མེད་བསྐལ་བར་བཞེས་པ་ཡིས། །གོ་འཕང་བླ་ན་མེད་པར་གཤེགས་ནས་གསུང་དབྱངས་མཐོན་པོ་ཡིས། །འགྲོ་བ་མ་རིག་གཉིད་ལས་སད་མཛད་དེ་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །

敬礼大悲所励意，荷难行担无量劫；
到无上位发大音，醒觉众生无明眠。

རྒྱལ་བ་དེ་ཡི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ནི། །གང་ལ་གཏད་པ་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །ས་ཡི་དབང་ཕྱུག་མི་ཕམ་མགོན་དེ་ཡི། །དྲི་མེད་མཛད་པས་འགྲོ་རྣམས་སྐྱོང་གྱུར་ཅིག །

佛法王位所嘱受，绍胜法王地自在；
阿逸多尊净事业，惟愿将护诸含识。

དེ་ཡི་ཞབས་ཟུང་ཡིད་འོང་པདྨའི་རྡུལ། །གང་ལ་རེག་རྣམས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱས་བྱེད་པ། །གུས་པས་གཙུག་ཏུ་བསྟེན་མཛད་རྒྱལ་ཚབ་སྲས། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཞབས་ལ་མགོས་ཕྱག་འཚལ། །

慈尊双足悦意莲，接者吉祥皆增广；
恭敬顶戴绍胜子，稽首圣者无著足。

མི་ཕམ་ཞལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པའི་ཕུལ། །རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། །ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པ་འདིར་བཤད་ཀྱིས། །ཐེག་ཆེན་དགའ་སྟོན་འདོད་རྣམས་གུས་པས་ཉོན། །

无胜口传胜教授，谓誓受学佛子行；

正修次第此中释，乐大乘者当敬听。

འདི་ན་ཐེག་ཆེན་པ་ཞེས་ཁས་འཆེ་བ། །ཁ་ཅིག་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ལྡོག་གི །བཅས་པའི་གནས་ལ་བློ་མིག་ཟུམ་གྱུར་ཅིང་། །གཞན་དག་ཚིག་ཙམ་འདོན་ཡང་གནས་དེ་རྣམས། །

颇有自许为大乘，然于佛子进止处；
慧眼瞑闭有余者，虽诵论文于要处。

ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པའི། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། །གདམས་པའི་མཆོག་ཏུ་ངེས་པ་མ་རྙེད་པས། །ཐུབ་པའི་བཅས་པ་དོར་ནས་བག་ཡངས་སུ། །

乐修大乘为佛子，惟一净道胜教授；
未能获得决定解，弃舍佛制放逸行。

ལྕགས་ཀྱུ་མེད་པའི་གླང་ཆེན་བཞིན་འཇུག་པ། །དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་ལ་མི་འབབ་ཀྱང་། །ཐེག་མཆོག་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་མི་དམན་པའི། །སྐལ་བཟང་རྣམས་ཀྱི་དགའ་བ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །

犹如醉象无钩制，彼心于此无爱乐；
大乘种力不下劣，有善根者增欢喜。

འདིར་འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་བའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད། །འཇིག་རྟེན་རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། །གཞུང་འབྱེད་དང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་ཡི་རིག་པ་གྲུབ་པ་འདི། །ས་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞེས་བརྗོད། །དེ་ཡི་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །བློ་ནི་བཟང་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྡུད་བྱེད། །ལོ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་འཚོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ། འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་ན། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་མྱོང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་གྱིས་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་ལུང་བསྟན་པ།

此如《曼殊室利根本经》授记云："无著苾刍者，善巧诸论义，了不了义经，分别为多种。照了诸世人，释经为本性，其所成明咒，名萨罗使女。此由咒势力，发生贤妙慧，为圣教久住，摄经真实义。

年活百五十，身坏生天趣，流转生死中，恒受诸安乐，大士最后边，当得大菩提。”

དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏབ་པ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསོག་པ་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་མཛད་པ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་པ་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མ་ཐུ་གཞན་གྱིས་དཔག་པར་དཀའ་བ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དེས། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་སྤྱིར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསན་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་གསན་པའི་དོན་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་སྦྱར་རོ།།

谓广发大愿，住持正法，多生修积无量资粮，获得法流妙三摩地，已到自他宗海彼岸，择法慧力，余难测量，名圣无著。此从慈尊总得听闻无量法门，特广听闻大乘道果。总摄此义，著一大论，曰《菩萨地》。

དེ་ལྟ་ནའང་དེ་ལ་ནི་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྔོན་གྱི་གོམས་པ་ཆུང་བ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྟོབས་དམན་ཞིང་བརྩོན་པའི་མ་ཐུ་ཆུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པར་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཡི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ཡི་དོན་ཙམ་ཞིག་བློ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་སླ་བར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

虽其如是，然于大乘宿少修习，观慧下劣，精进微弱，故于此论犹不能学。由见是已，为利彼故，《菩萨地》中《戒品》之义，令诸狭慧易解而释。

འདི་ལྟར་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་གང་ལ་གནས་པའི་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐོག་མར་མན་ངག་བཞིན་བསྐྱེད་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་མེད་པར་ནི་འགའ་ཡང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ།

先如教授发菩提心，是为佛子诸行所依。次若不以受菩萨学，受

律为先学菩萨学，无时能趣无上菩提。故此即是三世菩萨惟一大道。
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། དེ་ལ་ནི་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུང་བསླབས་སོ། །མ་འོངས་པ་རྣམས་ཀུང་སློབ་པར་འགྱུར་རོ། །ད་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་ན་གནས་པ་དག་ཀུང་སློབ་བོ། །ཞེས་དང་།

《菩萨地》中说三聚戒后云：“过去菩萨求大菩提已于中学，未来当学，普于十方无边无际诸世界中，现在今学。”
ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀུང་། སྐྱེས་བུ་གང་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒོར་ཞུགས་པ་བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བརྩོན་པར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཁས་འཆེ་བ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ན་དེ་ལ་སློབ་པའམ་དད་པ་མེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་ཞེས་སྐྱབ་ཡང་ཁས་འཆེ་བ་ཙམ་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་གདོན་མི་ཟ་བར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《戒品释》亦云：“若有士夫，已发无上大菩提心，入大乘门，为利自他，勤修福德智慧资粮。如是士夫，许为大乘，应当安住菩萨律仪。菩萨学者，经中说为波罗蜜多等，若于此中不学不信，纵谓大乘，亦惟随逐自许而转，非真实者。”
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀུང་བསླབ་པ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་ནི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པའི་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། འོད་སྲུངས་རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་གང་ཞིག་ཆོས་དེ་དག་ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་ནན་ཏན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་ན་དེས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་སོ། །

又虽发菩提心，若于学处不勤修学，决定不能得大菩提。故求菩提，当学学处而为心要。《圣三律仪经》云：“迦叶！若善男子，若善女人，入菩萨乘，闻如是法，若不无间殷重修行，此定不能现证无上

正等菩提。

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུངས་ནན་ཏན་གྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ཀྱི་ནན་ཏན་མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོད་སྲུངས་གལ་ཏེ་ནན་ཏན་མེད་པར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ཏུ་ཟིན་ན་རི་བོང་དང་བྱི་ལ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དགཔར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །

所以者何？迦叶！要勤修行，乃证无上正等菩提，非无修行。迦叶！若无修行，能证无上正等菩提，猫兔亦当现证无上正等菩提。所以者何？

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུངས་གང་དག་ལ་ནན་ཏན་མེད་པ་དག་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་དུ་ཟིན་ན་ནི། འོད་སྲུངས་སྒྲ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དགཔར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པས་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

迦叶！若无修行，彼证无上正等菩提。迦叶！声于无上正等菩提现等觉故，云当成佛，无量有情皆当成佛。”

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་ན་ཡིན་གྱི། གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ལ་མི་དགོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན།

若谓已受菩萨律仪修菩萨学，是入波罗蜜多乘者，若入密咒则不须尔，故非一切菩萨共道。

འདི་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ་དཔལ་སམྦུ་ཊི་དང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་དང་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་རྣམས་སུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བླ་ན་མེད། །དམ་པ་བདག་གིས་བསྐྱེད་པར་བགྱི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་བསླབ་པ་དང་། །དགེ་བའི་ཆོས་ནི་སྡུད་པ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ། །སོ་སོར་བརྟན་པོར་བདག་གིས་གཟུང་། །ཞེས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་ན་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པར་

ཁས་བླངས་པ་དང་སྦྲེལ་ནས་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་ཁུངས་ཐུབ་པ་དུ་མར་ཡང་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་གཉིས་གཉིས་འཛིན་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཐུན་མོང་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།

此乃最大邪执，《三补止经》、《金刚空行经》、《金刚顶经》等皆云："我发最殊胜，无上菩提心，戒学、摄善法，及饶益有情。我于三聚戒，别别坚固持。"此说若受金刚乘律仪，须先发心受学三戒，续乃受持五部律仪。堪为依据曼陀罗轨，亦多宣说受共不共二种律仪。其共同者，即菩萨律仪故。

སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཟུང་སྟེ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་མམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་གང་གི་སྒོར་འཇུག་ཀྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལམ་ནི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་གྱི་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདོར་དུ་མི་རུང་ངོ་།།

又发心已受菩萨学，如其所学，除学三学或六度外，波罗蜜多大乘中亦无余道故。四部密咒随入何门，皆须此故。故发大心与六度道，是金刚乘与波罗蜜多乘二所共道，诸密咒师于一切种不应弃舍。

དེ་ལྟར་ཡང་འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ན་སྔགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་དང་རང་གི་སྔགས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་།

如《曼殊室利根本经》云："若具三法，咒行圆满。何等为三？谓不弃舍一切有情，守护菩萨净戒律仪，不舍自咒。"

རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས་ཀྱང་། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པ་ལ། །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱ། །
སེམས་ཅན་གྱི་ནི་དོན་ལྡན་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྤྱད། །ཅེས་དང་།

《金刚顶经》云："六波罗蜜行，如次应当学，具足有情利，而行菩萨行。"

རྡོ་རྗེ་གུར་གྱི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་སེམས་བསྐྱེད། །ཨེ་མ་ཧོ་སེམས་ཅན་ཀུན་མགྲོན་གཉེར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཆོག་མཛད་བཞིན་སྤྱད། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཤོག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《金刚幕》第十二品云："我发最胜菩提心，希有请唤诸有情，正行菩提殊胜行，为利众生愿成佛。"

དེས་ན་ཐེག་པ་སྔེ་གཉིས་ལ་གནང་བཀག་མི་འདྲ་བ་འགའ་རེ་ཡོད་ཀྱང་ཕལ་མོ་ཆེ་མཐུན་པ་ཡིན་པས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་དང་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་གི་སྒོར་འཇུག་ཀྱང་སྡོམ་པ་འདི་ངེས་པར་གཟུང་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

故二大乘虽有少分开遮不等，多分共同。故当了知波罗蜜多乘及密咒乘随入何门，决定须受如是律仪。

དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཉིས། སྡོམ་དུ་བསྡུ་བ་དང་། སྡོམ་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །

今释《戒品》，其中分二：**甲一、摄为嗢柁南；甲二、释嗢柁南义。**

ཀ༡ སྡོམ་དུ་བསྡུ་བ།

甲一、摄为嗢柁南

དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་མདོར་བསྡུས་པའི་སྡོམ་ནི། ༡ངོ་བོ་ཉིད་དང་༢ཐམས་ཅད་དང་། ། ༣དཀའ་བ་དང་ནི་ ༤སྒོ་ཀུན་དང་། ། ༥ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལྡན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ ༦རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ། ༧ཕོངས་ཤིང་འདོད་དང་ལྡན་པ་དང་། ། ༨ འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་འགྱུར་དང་། ། ༩རྣམ་པར་དག་དང་རྣམ་དགུ་སྟེ། །མདོར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡིན་នོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུའོ། །

云何菩萨戒？如略摄戒嗢柁南云："1 自性、2 一切、3 难、4 一切门、5 善士，6 一切种、7 遂求、8 二世乐、9 清净，如是九种相，是名略说戒。"谓九种相。

དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

其 1 自性戒者，谓戒总相。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་དངོས་པོའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པའོ། །

2 一切戒者，谓广宣说戒事差别。

དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སྒྲུབ་དཀའ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

3 难行戒者，谓入难行不共差别。

ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་གང་ནས་སམ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་དབྱེ་བའོ། །

4 一切门戒者，谓由何入或如何入所有差别。

སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་བྱེད་པ་པོ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །

5 善士戒者，谓修行者所依差别。

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །

6 一切种戒者，谓相差别。

ཕོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་ཡུལ་དང་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་སོ། །

7 遂求戒者，或如大疏谓除苦作用，或境及所作二事差别。

འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཏེ། རིམ་པ་ལྟར་སྤོང་བ་དང་ཐོབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

8 二世乐戒及 9 清净戒者，谓果差别。如其次第，断、证差别。

ཀ༢ སྡོམ་གྱི་དོན་བཤད་པ།

甲二、释嗢柁南义

སྡོམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་དྲུག །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་པ། ཐམས་ཅད་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། བཤད་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྡུ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ། །

分六：乙初、自性略标；乙二、一切广释；乙三、释其差别；乙四、尸罗胜利；乙五、尸罗总摄；乙六、尸罗所作。

ཁ༡ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་པ།

乙初、自性略标

དང་པོ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེའི་ཆེ་བའོ། །

分二：丙初、自性；丙二、殊胜。

ག༡ ངོ་བོ་ཉིད།

丙初、自性

ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བཞི་ལས་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ནི།

分四：（丁初、功德数量；丁二、功德所作；丁三、此诸功德因果道理；丁四、德数决定。）

ང༡ ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས།

丁初、功德数量

【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། ཕ་རོལ་ལས་ལེགས་པར་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་། བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཉམས་པར་གྱུར་ན་ཕྱིར་གསོ་བར་བྱེད་པ་དང་། མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གུས་པ་བསྐྱེད་ནས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་པའོ། །

【论】云何菩萨自性戒？谓若略说具四功德，当知是名菩萨自性戒。何等为四？一、从他正受。二、善净意乐。三、犯已还净。四、深敬专念无有违犯。（论文系将奘师译者加入，以便对阅。）

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཕ་རོལ་ལས་ལེགས་པར་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཉམས་ན་ཕྱིར་གསོ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གུས་པ་བསྐྱེད་ནས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

〖释〗云何自性戒？谓若略说具四功德：一、从他正受功德。二、善净意乐功德。三、犯已还净功德。四、深敬专念无有犯违功德。

ང༢ ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པ།

丁二、功德所作

ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་ཕ་རོལ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསླབ་པ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ན་ཕ་རོལ་ལ་

བརྟེན་ཏེ་ཁྲེལ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་ལ་བསླབ་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ན་བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །བསླབ་པའི་གཞི་ཉམས་པ་རྣམས་སོར་ཆུད་ནས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བར་གུས་པ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྱོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་། བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་སྐྱེད་དོ། །ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པར་གྱུར་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་བསྲུང་བར་འགྱུར་རོ། །བསྲུངས་ནས་འགྱོད་པ་མེད་པར་འགྱུར།།

【论】由诸菩萨从他正受故，于所学戒若有违犯，即外观他深生愧耻。由诸菩萨善净意乐故，于所学戒若有违犯，即内自顾深起惭羞。由诸菩萨于诸学处犯已还净，深敬专念初无违犯，二因缘故，离诸恶作，如是菩萨从他正受善净意乐为依止故，生起惭愧。由惭愧故，能善防护所受尸罗。由善防护所受戒故，离诸恶作。

ཕ་རོལ་ལས་བླངས་པས་ནི། བསླབ་པ་ལས་ཉམས་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བ་ན་གཞན་གྱིས་སྨད་ན་མི་རུང་དོགས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའི་ཁྲེལ་ཡོད་པ་བསྐྱེད་དོ། །

〖释〗由从他受，若于学处犯缘现前，外恐他诃，便于恶行深生愧耻。

བསམ་པ་དག་པས་ནི། བསླབ་པ་ལས་ཉམས་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བ་ན་རང་ངམ་རང་གི །ཆོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་སྐྱེད་དོ། །

由净意乐，若于学处犯缘现前，内顾自法，即于恶行深生惭羞。

ཉམས་ན་གསོ་བ་དང་མ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་འགྱོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་བསམ་པ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་དང་ལྡན་ན་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་ཉམས་ན་གསོ་བའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བར་འགྱུར་ལ།

由犯还净初无违犯二因缘故，离诸恶作。谓由正受及净意乐为所依故，生起惭愧。若有惭愧由初无犯，及犯还净守护尸罗。

དེ་ལྟར་བསྲུངས་ན་ནི་ལྟུང་བ་དང་མི་ལྡན་པར་མཐོང་ནས་འགྱོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

由如是护，见无毁犯即无恶作。

དེ་དག་གིས་ནི་འདི་སྐད་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་བླངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཇི་ཙམ་བརྟགས་ཀྱང་ལྟུང་བ་ཕྲ་རགས་གང་དང་ཡང་མི་ལྡན་པར་མཐོང་ནས་ཡིད་ལ་འགྱོད་པ་མེད་པའི་རྒྱུད་གཙང་སེང་ངེ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །

此等正为显示斯义：谓受律仪者，须以如理观察妙慧于自相续任何观察，全不见有粗细违犯，相续清净意无忧悔。

དེ་ལ་ཡང་དང་པོ་ནས་ཉེས་པས་མ་གོས་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པ་དང་། བརྒྱ་ལ་བརྗེད་ངེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་གོས་ན་ཡང་ཅི་མི་སྙམ་པར་མི་འདོག་པར་བཤགས་པ་དང་བསྡམ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིར་འཆོས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

能如是者，须从最初励力无犯；由忘念等设有误犯，不宜舍置，当由悔除及防护等还净还出。

དེ་འོང་བ་ལ་ནི་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་གཉེན་ཅིག་ལ་བླངས་པ་དང་། ལེན་པའི་བསམ་པ་ཡང་གཞན་གྱི་གཡམ་ལ་རྒྱུག་ལ་སོགས་པ་མིན་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དང་། འཚོ་བའི་ཕྱིར་ལ་སོགས་པ་བསམ་པ་དམན་པ་མིན་པར་བསམ་པ་དམ་པས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྒྱུ་གཉིས་པོ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱའོ། །

能有此者，必须具足最大惭愧。能生此者，受律仪时须于具相知识而受，能受意乐，须由诚心，非为随逐他人转等，须以殊胜意乐而受，非活命等下劣意乐。故于初二因当殷重学。

ཡོན་ཏན་དང་པོ་ལེན་པར་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་གསུམ་བསྲུང་བ་ལ་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བཤད་ཀྱང་གཞུང་ཆ་བ་ནས་དང་པོ་གཉིས་ཀ་བསྲུང་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་། སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ནི་བསམ་པ་དམ་པ་ཡིས། །བླ་མ་སྡོམ་ལ་གནས་ཤིང་མཁས། །ནུས་དང་ལྡན་ལས་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་པོ་གཉིས་ལེན་པ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་བསྲུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་བསྡུའོ། །

有释说云："初德为受，后三是护。"然本论中说初二德是能护因。《律仪二十颂》亦云："此以胜意乐，从智住律仪，有能师前受。"故

初二德能受品摄，后二功德守护品摄。

སྡོམ་པ་འདི་བླ་མ་མ་རྙེད་ན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བསམས་ཏེ་དེའི་སྤྱན་སྔར་བླངས་པས་སྐྱེ་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ལས་བླངས་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། རྙེད་པ་ཡོད་ན་ནི་ངེས་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཙལ་ནས་བླང་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བླངས་ན་ནི་བསླབ་པ་སྲུང་བ་ལ་དགའ་བ་དང་གུས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེས་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

又此律仪，未遇师时，想佛菩萨于彼前受，虽亦能生，然说从他受者，显示若有师可得时，求善知识定当从受。从师受者，于护学处，易于生起爱乐恭敬，净尸罗故。

དེ་ལྟར་ཡང་བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། སྡོམ་པ་གཟུང་བ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གནས་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་བྱེད་པ་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ལས་མནོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་བསླབ་པ་ལས་འདས་ན་རབ་ཏུ་ངོ་ཚ་བར་འགྱུར་ཞིང་བླ་མ་ལ་བསྙས་པར་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་སྐྱེ་བའམ། དེ་ལ་ནན་ཏན་བྱ་མི་དགོས་པར་དགའ་བ་དང་གུས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་སྔར་བསླབ་པ་འདིའི་ནང་ནས་བསླབ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་འགྲུབ་པར་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

如《集学论》云：“受律仪者，当从乐修菩萨学处具律前受。若如是受，违越学处，深生羞惭，恐诳师长深生怖畏。无须特修能生喜敬，故诸菩萨，此学处中欲修何学？于如来前而正受取。”

ང༣ ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ།

丁三、此诸功德因果道理

ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་ཕ་རོལ་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་འདི་གཉིས་མི་ཉམས་པ་ལས་ཕྱིར་གསོ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བར་གུས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་འདི་གཉིས་འདྲེན་པ་ཡིན་នོ། །

【论】又于是中，从他正受、善净意乐，此二是法。犯已还净、深敬专念无有违犯，此二是前二法所引。

ཡོན་ཏན་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་མ་གཉིས་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་སྔ་མ་གཉིས་རྒྱུ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདྲེན་ཚུལ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

〖释〗前二功德能引后二，故当了知前二为因，后二是果。引生道理，如前所说。

ང༤ ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ངེས།

丁四、德数决定

ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ངེས་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་ཕ་རོལ་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བར་གུས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་འདི་གསུམ་གྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཉམས་པ་ལས་ཕྱིར་གསོ་བར་བྱེད་པས་ནི་ཞིག་པ་ལས་ཕྱིར་འཚོས་ཤིང་སློང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】又于是中，从他正受。善净意乐，深敬专念无有违犯。由此三法，应知能令不毁菩萨所受净戒。犯已还净。由此一法，应知能令犯已还出。

ཅིའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་བཞིར་ངེས་ཤེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོ་ནས་ཉེས་པས་མ་གོས་པར་བྱེད་པ་དང་གོས་ན་ཕྱིར་དག་པར་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ཕ་རོལ་ལས་བླངས་པ་དང་བསམ་པ་དག་པ་དང་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དུ་དྲན་པ་སྟེན་པ་གསུམ་གྱིས་ནི་མི་ཉམས་པར་བྱེད་ལ། ཉམས་ན་སླར་གསོ་བས་ནི་ཕྱིར་འཚོས་ཤིང་ལྡང་བ་ལས་སློང་བའི་ཕྱིར་བཞིར་ངེས་སོ། །

〖释〗何故功德决定为四？答：尸罗清净，定须二事，谓初无违犯，及犯已还净，从他正受，清净意乐，专念无犯，由此三法令无违犯。犯已还净，由此一法犯已还出，故四决定。

འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ནི་ཡོན་ཏན་བཞིའི་སྡུད་ཚུལ་བཞིར་བཤད་དེ། དང་པོས་བླང་བ་དང་ཕྱི་མ་གསུམ་དེའི་རྗེས་སུ་བསྲུང་བ་ནི་དང་པོའོ། །

诸释论中摄四功德凡有四说。初一为受，后三随护，是初家义。

བསམ་པ་ལ་གཅིག་དང་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་ནི་གཉིས་པའོ། །

意乐有一，加行有三，是二家义。

བསམ་པ་དག་པས་ལེན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ནི་གསུམ་པའོ། །ལེན་པ་ལ་ཡང་རང་གི་ཚིག་བཙུན་པར་བྱ་བ་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བྱ་བ་དང་དབང་ཕྱུག་གི་བདག་པོ་ཐོབ་པ་ན་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ལེན་པ་གསུམ་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ནི་བླང་བྱའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཕྱིར་གསོ་བར་བྱ་བ་དང་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །

净意为受，三为戒性。其能受中，凡有三受，一自语威肃，二为他福田，三得自在力不损众生。戒性亦三，一谓所受戒，所还净戒，所守护戒，是三家义。

ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པའི་རྒྱུ་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ནི་བཞི་པའོ། །

二为清净尸罗之因，二为其果，是四家义。

ག༢ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆེ་བ།

丙二、戒殊胜

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་བཞི། དགེ་བ་དང་། དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཕན་འདོགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའོ། །

分四：丁初、妙善；丁二、无量；丁三、饶益；丁四、大果胜利。

ང༡ དགེ་བ།

丁初、妙善

དང་པོ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་། རྗེས་སུ་སློབ་པས་བདག་ལ་ཕན་པ་དང་། གཞན་ལ་ཕན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་བདེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་། ཕན་པ་དང་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དགེ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】如是菩萨具四功德自性尸罗，应知即是妙善净戒。正受随学能利自他利益安乐无量众生，哀愍世间，诸天人等令得义利利益安乐故。

ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དང་བླངས་པའི་རྗེས་སུ་བསླབ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བདག་ལ་ཕན་པ་སོགས་སོ། །

〖释〗正受随学，具四功德自性尸罗，有何功德？答：能利他等。

དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ལ་ཕན་པ་ནི་བདེན་པ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དོན་དང་བྱ་བ་ཉུང་ལ་རང་ཞི་བ་དང་དུལ་བ་ཙམ་སྒྲུབ་པའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་བདག་ལ་ཕན་པ་ནི་སྤངས་པ་གཉིས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སོ། །

其声闻等自利益者，为见圣谛永断烦恼及诸苦故，少事少业寂静调伏而修正行。菩萨自利者，谓二断、二智。

གཞན་ལ་ཕན་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ན་རིགས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་ཕན་པར་ཞུགས་པའོ། །

利益他者，谓初发心时，即修利益有性、无性二类有情。

རིགས་མེད་པ་ལ་ཕན་པ་འཆད་པ་ན། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་ནི་རེ་ཞིག་ངན་འགྲོ་ལས་སྐྱོབ་པ་མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པ་དང་སྐྱེས་པ་སྤོང་བའོ། །

解释利益无种性中“利益无量众生”者，谓暂救恶趣，其不善法未生不生，生已令断。

སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་བདེ་བ་ནི་བདེ་འགྲོ་ལ་འགོད་པ་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་སྐྱེས་པ་སྤེལ་བའོ། །

“安乐无量众生”者，谓安立善趣，所有善法未生令生，生已令长。

འཇིག་རྟེན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་ནི་རིགས་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཞེ་འགྲས་པ་དང་སྐལ་བ་མེད་པ་དང་སྣོད་དུ་གྱུར་ཀྱང་ལོག་པར་ལྷུང་བ་ངན་འགྲོར་སོང་བ་མགྲོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་ཕན་བདེའི་བསམ་པ་མི་གཏོང་བར་དུས་ལ་སྒུག་པའོ།

“哀愍世间”者，谓无种性诸众生中，于憎圣教及无善根，并虽是法器，然已颠倒堕落，往诸恶趣犹如旅客者，不舍利益安乐意乐，待可度时。

རིགས་ཡོད་པ་ལ་ཕན་པ་འཆད་པ་ན། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་རིགས་ཡོད་པ་དག་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ལ་འགོད་པའོ། །

解释利益有种性中“诸天人等令得义利”者，谓立有种性者，入沙门道。

ཕན་པར་འགྱུར་བ་ནི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དེ་འདྲེན་པའི་ལམ་ཚོགས་སྦྱོར་རོ། །

“令得利益”者，谓令住资粮道及加行道，以此能行诸沙门道。

བདེ་བར་འགྱུར་བ་ནི་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་ལུས་སེམས་སིམ་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བདེ་བ་མྱོང་བའོ། །

“令得安乐”者，谓由轻安身心适悦，现法乐住，及解脱乐

རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གི་ཕྱིར་ན་དགེ་བ་སྟེ་མི་སླུ་བའོ། །

由如是等诸因相故，“善”为无欺。

འགྲེལ་པ་རྣམས་ནས་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་བཤད་མོད་ཀྱི་མ་བྲིས་སོ། །

诸释论中虽多异说，姑且不录。

ང༢ དཔག་ཏུ་མེད་པ།

丁二、无量

དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】应知即是无量净戒，摄受无量菩萨所学故。

བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྡུས་པའོ། །

〖释〗总摄菩萨无量学处。

ང༣ ཕན་འདོགས་པ།

丁三、饶益

ཕན་འདོགས་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】应知即是饶益一切有情净戒。现前能作一切有情利益安乐故。

འཇུག་པ་དང་འབྲས་བུའི་དུས་ན་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེའི་ཕྱིར་གནས་པའོ། །

〖释〗于因果位，皆能利益安乐有情。

ང༤ འབྲས་བུ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ།

丁四、大果胜利

འབྲས་བུ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་སྨིན་པར་བྱེད་པས་འབྲས་བུ་དང་ཕན་

ཡོན་ཆེ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】应知即是能获大果胜利净戒，摄受随与无上正等菩提果故，是名菩萨自性戒。

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐབས་ན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྲས་བུར་འཛིན་པས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་སྐབས་ན་གཞན་ལ་འབྲས་བུ་སྦྱིན་པས་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའོ། །

〖释〗于菩萨时能自摄受大菩提果，是名大果。于成佛时随与他果，名大胜利。

ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་ཐོག་མར་དགེ་བ་སོགས་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འབའ་ཞིག་ལ་ཡང་དེ་དག་ཡོད་དེ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་དུས་ནས་རང་གཞན་ལ་ཕན་པ་རྒྱས་བཤད་དང་བཅས་པ་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ནི། བར་དུ་དགེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ནི་ཐ་མར་དགེ་བའོ། །

又诸声闻所有三学是初善等，菩萨惟戒，即有三善。初发心时利益自他及其广释，是名初善。饶益有情，是名中善。大果胜利，是名后善。

ཁ༢ ཐམས་ཅད་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

乙二、一切广释

ཐམས་ཅད་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བླང་བྱའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་པ་དང་། ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བསྲུང་བའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

分三：丙初、释所受戒；丙二、释受戒法；丙三、释守护理。

ག༡ བླང་བྱའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་པ།

丙初、释所受戒

དང་པོ་ལ་བཞི། དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །

分四：丁初、差别；丁二、自性；丁三、圆满之因；丁四、摄义。

ང༡ དབྱེ་བ།

丁初、差别

དང་པོ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་གང་

ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ། །ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །

【论】云何菩萨一切戒？谓菩萨戒略有二种：一在家分戒，二出家分戒，是名一切戒。又即依此在家出家二分净戒，略说三种：一律仪戒。二摄善法戒。三饶益有情戒。

བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཉིས་ལས་

〖释〗何等名为菩萨净戒？此中有二：

རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། རྟེན་གྱི་ནང་ཚན་མང་ཡང་རིགས་མདོར་བསྡུ་ན་གཉིས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་བྱང་སེམས་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

戊初、所依差别者，广说所依虽有多种，总略为二。一在家菩萨分摄。二出家菩萨分摄。此等身中所有净戒，名一切戒。以是菩萨在家出家一切之身所学戒故。

དེ་ཡང་འགྲོ་བ་གསུམ་ལས་ངན་སོང་དང་ལྷའི་འགྲོ་བ་ན་ཡོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ནི་ཁྱིམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མིའི་འགྲོ་བ་ལ་ཡོད་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཞེས་ཇི་ན་བུ་ཧྲས་བཤད་ཅིང་།

最胜子云：“三趣之中，恶趣天趣法性所得，是在家戒。于人趣中有二种戒。”

ས་སྐྱ་བྲ་མེ་སྣས་བྱས་ཟེར་བའི་འགྲེལ་པ་ལས་ནི་ངན་སོང་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་ཕ་རོལ་ལས་ལེན་པ་མེད་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཁྱིམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་མི་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་ཕ་རོལ་ལས་ལེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །བྱང་

སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཤི་འཕོས་ཀྱང་མི་གཏོང་བས་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་པར་འཆད་དོ། །

传为云海所作释云："恶趣、色界无从他受，有法性得，是在家戒。欲天及人，有法性得，及从他受，故有在家出家二分。菩萨律仪死没不舍，随生何处，有由法性所得净戒。"

སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཤི་འཕོས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་འགྲོ་བ་གསུམ་ག་ན་ཡོད་པ་འཐད་ལ། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

总之，菩萨律仪死没随行，通三趣有虽为应理，然判在家出家二分者，是依菩萨具与不具勤策男等出家五众律仪而说。

རང་བཞིན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུ་ན། སྡོམ་པ་དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་ནི་གསུམ་པོ་འདིར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

戊二、自性差别者，又依二分所有净戒略为三种，谓律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒。此三尽摄菩萨所护一切戒故。

ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དུ་བྱས་ཤེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་རྩེ་འཛིལ་བའི་སོ་ཐར་དང་རྒྱུན་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་མི་ལྡང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དང་གྲངས་མཐུན་པར་བྱས་པའོ་ཞེས་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལས་འཆད་མོད་ཀྱང་།

何故净戒定分为三？诸释论中多作是说："为令随顺声闻乘中三律仪数，一、压伏烦恼为别解脱。二、有缘现前暂令不起为静虑律仪。三、断其相续为无漏律仪。"

བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་གཉིས་སུ་ཟད་དེ། རང་གི་རྒྱུད་དང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་བ་དང་ལེགས་སྤྱོད་བསྡུ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་བས་སྡོམ་པ་དང་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་གཉིས་ཡིན་ལ། གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་

ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་བཤད་ན་ལེགས་སོ། །

然诸菩萨惟二所作，谓为成熟自内相续及他相续。初作所中，二事决定，远离恶行，摄集妙行，即律仪戒及摄善法。成熟他中，须饶益有情戒，故三决定。若作此说则为善哉！

ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ངེས་ཤེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བ་སྡོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བདག་མ་གྲོལ་བས་གཞན་སྒྲོལ་བར་མི་རིགས་བདག་མ་ཞི་བས་གཞན་ཞི་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པས་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་པོར་མ་བྱས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བས་རིམ་པ་ངེས་པར་ས་སྦྲུ་མེ་ལྷས་བྱས་མཛེར་བའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །

何故三种净戒次第如是决定？如传为云海释云：“共诸声闻能断（即防非义）净戒，为后二因。不共戒中，若自未度而欲度他不应正理，经说自未寂静不能静他。故未先修摄善法戒不能利他，故次第决定。”此说应理。

ང༢ རང་བཞིན།

丁二、自性

རང་བཞིན་ལ་གསུམ་ལས།

分三：（戊初、律仪戒；戊二、摄善法戒；戊三、饶益有情戒。）

ཅ༡ སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

戊初、律仪戒

སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་རིས་བདུན་པོ་དགེ་སློང་དང་།དགེ་སློང་མ་དང་།དགེ་ཚུལ་དང་། དགེ་ཚུལ་མ་དང་།དགེ་བསྙེན་དང་། དགེ་བསྙེན་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁྱིམ་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཅི་རིགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】律仪戒者，谓诸菩萨所受七众别解脱律仪。即是苾刍戒、苾刍尼戒、正学戒、勤策男戒、勤策女戒、近事男戒、近事女戒，如是七种。依止在家出家二分，如应当知，是名菩萨律仪戒。

སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རིས་བདུན་པོ་སྟེ་དེ་ཡང་དགེ་སློང་ཕ་མ་དང་དགེ་སློབ་མ་དང་དགེ་ཚུལ་ཕ་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་དང་དགེ་བསྙེན་ཕ་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །

〖释〗七众别解脱律仪中，苾刍男女及正学女、勤策男女所有净戒，是出家分。近事男女所有净戒，是在家分。

སོ་ཐར་རིས་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་བསྙེན་གནས་མ་གསུངས་པ་ནི་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ནི་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་འདོད་པ་ལས་དབེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཡུན་རིང་བར་རྗེས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་འདི་ལ་འོས་པ་མ་ཡིན་པས་མ་བསྟན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

别解脱戒虽有八众，然未宣说近住戒者，如《律仪二十颂释难论》云：“受一昼夜，非难行故，非远欲故，于长夜中不随转故，非此所应，故未宣说。”

ས་སྤུ་དྲ་མེ་ནྲས་བྱས་ཟེར་བའི་འགྲེལ་པར་བསྙེན་གནས་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་དགེ་བསྙེན་དུ་འདུས་པས་མ་བསྟན་པའི་བཤད་ཡམས་དང་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པར་བསྡུས་པ་ནི་འཐད་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

传为云海释说：“谓是近事住于近住，近事中摄故未宣说。正学女律，是苾刍尼律仪中摄。”未见应理。

གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རིས་བདུན་ལས་གཞན་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་བྱང་སར་རིས་བདུན་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །མེད་ན་སོ་ཐར་ཤི་འཕོས་པས་གཏོང་བས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཤི་འཕོས་པ་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལྷའི་རྟེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

设作是问：菩萨所有律仪戒中，除七众戒，有无余戒？若有，则违《菩萨地》中除七众戒，未说余戒。若为无者，别解脱戒死没即舍，具菩萨律死没即应无律仪戒；天身菩萨应不可受菩萨律学三聚戒。

འདི་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་རབ་བྱུང་ཡིན་ན་སོ་ཐར་རིས་ལྔ་གང་རུང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་དགེ་བསྙེན་ཕ་མ་ལྟ་བུའི་ཁྱིམ་པ་ཡིན་ན་

སོ་ཐར་རིས་གཉིས་གང་རུང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གཟུང་ངོ་། །

答：若是出家具菩萨律，五众随一别解脱戒，是律仪戒。若是在家近事男女，具菩萨律，二众随一别解脱戒，为律仪戒。

ལྷ་ལྟ་བུ་སོ་ཐར་གྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བའམ་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་བདུན་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བ་སོ་ཐར་རིས་བདུན་དང་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་གྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དངོས་མིན་ནོ། །

例如天人，其身不堪受别解脱律仪，具菩萨戒，断十不善，或断身语七种不善，是律仪戒。此七能断，断除性罪，共同七众别解脱戒，非是真实别解脱律。

དེ་སྐད་དུ་ཡང་ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྲུང་བའི་སོ་སོར་ཐར་པ་རིས་བདུན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྲུང་བ་མི་དགེ་བ་བཅུ་བསྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི་སོ་ཐར་དངོས་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་ནི་སོ་ཐར་རིས་བདུན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།

如《道炬论释》云："律仪戒者，谓护制罪七众别解脱律仪，及护性罪护十不善。"初是真实别解脱戒，后者惟是共同七众别解脱戒。

དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྤོང་བ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ་འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་ཏེ་ཆོས་གསུམ་ནི་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

《庄严密意论》亦云："其律仪戒，亦是遮戒，谓以七支能断为相，无贪、无嗔、正见三法，是彼发起。"又云："若具发起尸罗增上，为十善业道。"

སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། བྱང་སར་སོ་ཐར་རིས་བདུན་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ་བསླབ་པའི་ཚིག་འདི་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདི་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཚིག་གཞན་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་

《律仪二十颂释难论》云："如《菩萨地》说七众别解脱为律仪戒。其义当知，别解脱律仪，即是菩萨律仪之支，是为一分。故若具足别解脱律仪，即成正受菩萨律仪之器，亦当授予如此学处，离遮杀生等非是余戒。若尚不能遮杀生等，亦非正受菩萨所有律仪之器。"

སྲོག་གཅོད་སོགས་ལས་ལྡོག་འདོད་མེད་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་ལ། དེ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཡང་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བ་ལ་དགོངས་ནས་སོ་ཐར་རིས་བདུན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྱང་སར་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །

谓若不乐离杀生等，非生菩萨律仪之器。离杀生等之理，意为共同别解脱戒，故释《菩萨地》义谓：七众别解脱是为菩萨律仪一分。

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ངག་གི་བདུན་གནང་བའི་སྐབས་སྲིད་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཚང་མ་གཏོགས་པའི་བཅས་པ་རྐྱང་པ་རྣམས་ནད་པ་ལ་གནང་ཡང་སྤྱིར་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་ལྡོག་དགོས་པ་དང་། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན་ཡང་ཡན་ལག་ངེས་པ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འདོད་པས་ བླང་དགོས་པ་བཞིན་ཏེ། ལུས་ངག་གི་བདུན་དམིགས་བསལ་གྱི་སྐབས་མ་གཏོགས་པར་སོ་ཐར་བཞིན་དུ་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་འཇུག་པར་བསྲུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

具菩萨律，如下当说，虽有开许身语七支杀生等时，然杀生等非

有不共别解脱过。譬如除酒，余诸制罪，虽开病人，然总具足苾刍律仪，皆应遮止。又如正受苾刍律仪，无定支分，须尽断一切罪欲乐而受。身语七支除例外时，如别解脱，乃至失命守护莫犯。

དེས་ན་ལམ་སྒྲོན་དུ། སོ་སོར་ཐར་པ་རིས་བདུན་གྱི། །རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་སོ་ཐར་རིས་བདུན་གང་རུང་མེད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་མེད་ལ། སོ་ཐར་རིས་བདུན་དང་ཐུན་མོང་བ་རང་བཞིན་སྤོང་བ་མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། སོ་ཐར་རིས་བདུན་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་བཞེད་པ་མིན་ཏེ།

故《道炬论》云："恒具余律仪，七众别解脱，有菩萨律仪，善根而非余。"此颂显示，初发业者，若无七众别解脱戒随一，则无善根发生殊胜净戒律仪。若无共同七众别解脱断除性罪，全无善根生菩萨律仪。非说七众真别解脱若无一种，即便不生菩萨律仪。

ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། གཞུང་དེའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་པར་འདོད་ནས་ཞེས་པ་དང་། གཞུང་དེ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་སྔར་དྲངས་པ་དེའི་དོན་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《道炬论释》云："今欲显示净戒律仪殊胜所依。"又此颂文是摄前引菩提贤释所有略义（即《廿颂释难论》）。

དོན་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་དུས་སུ་ལུགས་གཉིས་བྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་ལ་སོ་ཐར་རྟེན་དུ་དགོས་པར་འདོད་པ་རྟེན་ཅན་པ་དང་། སོ་ཐར་གང་ཡིན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིན་པར་བཟུང་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་གེགས་སུ་འདོད་པའི་རྟེན་མེད་པའོ། །

又于此义昔有二家：一、菩萨律仪若生若住，须别解脱为所依止，名有依家。二、执别解脱为声闻戒，说能障碍菩萨律仪，为无依家。

དེ་ལ་རྟེན་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སོ་སོར་ཐར་པ་ཞེས་གསུངས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་སོ་ཐར་རིས་བདུན་བདུན་ཡོད་ལ་གཞན་ལ་གནོད་པ་

ལས་ལོག་པའི་སོ་ཐར་རིས་བདུན་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་རྟེན་དུ་དགོས་ཏེ་ཕན་འདོགས་པ་ལ་གནོད་པ་ལས་ལོག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

有依家云：经说菩萨别解脱戒，故大小乘俱有七众别解脱戒，总以七众别解脱戒不损害他为所依止，凡饶益他皆不损故。

ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་རྒྱུན་ཆགས་པ་དང་གཞན་སེམས་རྗེས་སུ་བསྲུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་སླར་གསོར་རུང་བ་དང་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བསམ་པས་ཕྱེ་བ་དང་དེ་ལས་བཟློག་པའོ། །

又大小乘别解脱戒所有差别，谓以能相续、随护他心、犯可还净、为求利他意乐所显，及此相违。

བྱེ་བྲག་དང་བྲལ་བའི་སྤྱི་མི་སྲིད་པས་ཐེག་དམན་གྱི་སོ་ཐར་ནི་རྟེན་དུ་འགལ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སོ་ཐར་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་ཉིད་རང་གི་རྟེན་དུ་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དེ། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐ་དད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་རིས་བདུན་ཡང་ལེན་པ་དང་བསྲུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདུལ་བ་ལྟར་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

若谓“离别决定无总，然小乘别解脱非其所依，大乘别解脱即菩萨学处自为自依亦有违”者，无此相违失。《宝云经》说：“别解脱律仪，异菩萨学处故。又大乘七众戒，受及守护等，俱如毗奈耶。”

འདི་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རིས་བདུན་གྱི་སོ་ཐར་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་དགོས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ལྷ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གནས་པའི་རྟེན་དུ་དགོས་པ་དང་ཤི་འཕོས་པས་མི་གཏོང་བའི་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་ན་ལྷ་དང་དུད་འགྲོའི་དགེ་སློང་སོགས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །

此不应理，若须七众别解脱戒为生起依，天应不生菩萨律仪。若为住依，及是死殁相续不舍，天及傍生亦应有苾刍等。

སོ་ཐར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་མི་དགོས་པ་ནི་ཐུབ་པའི་དགོངས་པའི་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་བསྙེན་མ་དང་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་དང་དགེ་སློབ་མ་དང་དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་དབྱེ་བས་ཐེ་སྲིད་འཚོ་བ་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་བདུན་པོ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བའི་སོ་

སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བླང་བར་བྱ་ཡི། གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ་གཞན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མང་པོ་མ་བྱས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གཞུང་དུ་འདི་དེའི་རྩ་བར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །དགོས་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །

又菩萨律仪不须别解脱为生起依者，《庄严能仁密意论》云：“若作是说：‘安住随一别解脱律仪，谓近事男，近事女，勤策男，勤策女，正学女，苾刍，苾刍尼，乃至命存七众别解脱律仪，乃可正受菩萨律仪，非余可受，余者不生菩萨律仪故。’此于大乘未多劬劳。若无别解脱律仪，即便不生菩萨律仪，则菩萨藏及其释论，应当说此为彼根本。此定当说，譬如大乘乃至菩提归依三宝。”

དེས་ན་བྱང་སར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་སོ་ཐར་རིས་བདུན་ལ་གསུངས་པ་ནི། སོ་ཐར་རིས་བདུན་དངོས་དང་དེ་དག་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བ་གཉིས་ཆར་ལ་གོ་བར་བྱའི་རིས་བདུན་འབའ་ཞིག་ལ་མི་གཟུང་ངོ་། །

故《菩萨地》律仪戒时说为“七众别解脱”者，应当了知俱通二分，谓真七众别解脱戒，及别解脱与菩萨律二所共同断除性罪，不当执为单说七众。

འདི་ལ་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བས་དེ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རྩ་བའི་དོན་མེད་ལ། སོ་ཐར་རིས་བདུན་དངོས་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སྔར་མ་བླངས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་རྟེན་དུ་རུང་ན་སྔོན་དུ་ཁྲིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གང་རུང་གི་སོ་ཐར་ཞིག་བླང་བར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་ཚུལ་མ་བླངས་པར་དགེ་

སྔོང་གི་སྡོམ་པ་བླངས་ན་སྐྱེ་མོད་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ།།

其断性罪共别解脱律仪戒者与受菩萨律仪同时而生，故与菩萨律仪全无所依、能依之义。虽未先受真实七众别解脱戒，菩萨律仪亦能生起。然是堪受别解脱身，定当先受在家出家随一别解脱戒。不尔则与佛教渐次成相违故。譬如未受勤策律仪，即便直受苾刍律仪虽能生起，然不应尔。

རྟེན་མེད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་དོན་གྱི་བསམ་པ་མ་ལོག་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་རང་དོན་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་ན་སྡོམ་པ་དེ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གནས་པའི་གེགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་བསམ་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་འཁྲུལ་པ་སྟེ།

无依家云："若未止息自利意乐，菩萨律仪决定不生，是生障碍。若先具足菩萨律仪，起自利心，即失律仪，是住障碍。"此是未判别解脱律仪与小乘意乐二者差别所起错误。

འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་བསམ་པ་གཏང་དགོས་ཀྱང་སོ་ཐར་གཏང་མི་དགོས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་ན་ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་ཀྱང་སོ་ཐར་མི་གཏོང་སྟེ། སོ་ཐར་ནི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བསམ་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་གཏོང་རྒྱུར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་སྡོམ་པ་གོང་མ་ལེན་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

谓生菩萨律仪，虽须弃舍小乘意乐，然别解脱非所应舍，又先具足大乘律仪，发小乘心虽失大乘，然亦非舍别解脱戒，以别解脱两乘共故，又彼意乐为令弃舍别解脱因不应理故。又若先具别解脱律之身，受上律仪最圆满故。

དེ་ལྟར་ན་སྡོམ་པ་གོང་མ་ལ་གནས་པས་འོག་མ་འདོར་བར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྐྱེ་དགུའི་ཕན་བདེའི་ལོ་ཏོག་གི་སེར་བ་ཆེན་པོ། གཞུང་གོང་འོག་གི་གནད་གཏན་ནས་མ་གོ་བའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ།།

由是因缘，若说“住上律仪即舍下”者，是为斩断佛教根本，是大冰雹，摧残众生利乐稼穑，是邪分别，未了上下经论扼要，故当远离。

འདི་ལྟ་བུའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། དེས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །འོད་སྲུངས་གང་དག་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པའོ། །གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ནི་འདས་པ་དང་མ་བྱོན་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་སྟེ།

为欲速此邪分别故，《圣三律仪经》云：“故当随顺如所宣说别解脱戒。迦叶！若思违背别解脱戒，即思违背佛力无畏。若思违背佛力无畏，即思违背去来现在诸佛世尊所得菩提。

དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་མྱོང་བའི་ཚོར་བ་དག་དེའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ། སྟོང་དང་བརྒྱ་སྟོང་དང་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་དང་གྲངས་དང་ཆ་དང་བགྲང་བ་དང་དཔེ་དང་རྒྱུར་ཡང་མི་བཟོད་དོ། །

“此异熟苦尽其三千大千世界所有有情，受那落迦极大苦受，百分不及一、千、百千、百千俱胝、数、计、算、喻、邬波尼杀昙分，亦不及一。

སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་འདོད་པས་དགེ་སློང་དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་དེ་དག་དཔག་ཚད་སྟོང་བས་ཀྱང་རིང་དུ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། བཟླས་པའི་སྒྲ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་ན་བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་།

“若欲远离如此忧苦，即当远离彼苾刍行，千踰缮那。虽所发声尚当远离，何况观听，皆当远离。”

དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ལོ་ཐོག་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ནི། །

བརྟེན་ནས་སྐྱོན་མེད་པར་ནི་སྐྱེ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟེན་ནས་ཆོས་དཀར་མཆོག སྙིང་རྗེའི་ཆུས་བརླན་པས་ནི་རྣམ་པར་སྐྱེ། །རྒྱལ་བ་ངས་གསུངས་སོ་སོར་ཐར་པ་ཡི། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་འདུལ་བ་མ་ལུས་ལ། །སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་རྟགས་དང་ཆོ་ག་སྤངས། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

《妙臂问经》云："如一切谷依大地，无诸过失善生长，如是依戒悲水润，殊胜白法善生长。佛说调伏别解脱，清净尸罗尽无余，在家咒师除相轨，所余诸戒首当修。"

འདིས་ནི་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་དང་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཅས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་པ་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་བླང་དོར་རྣམས་སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པར་གསུངས་ན། སྔགས་པ་རབ་བྱུང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས།

此说唯除出家相状羯摩轨则不共制外，毗奈耶中诸取舍处，在家咒师尚当修持，何况出家咒师及具菩萨戒律仪者。

ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཐ་ཆད་འདི་ཁ་ཆེའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲས་ཀྱང་ནན་ཏན་དུ་མས་བཀག་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་མི་འགལ་བ་ལས། དང་པོར་རབ་ཏུ་བྱུང་བརྟེན་ནས། །སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལམ་གནས། །ཕྱི་ནས་དེ་རྣམས་རྨོངས་སོགས་ཀྱིས། །འདུལ་བ་ཡི་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་སྡོམ་གནས་པ། །སོ་སོར་ཐར་དང་ལོ་དྲིར་གནས། །དེར་བཤད་པ་ཡི་བསླབ་པ་རྣམས། །ཕལ་ཆེར་བསྲུང་བར་མ་ནུས་པས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་། །འགལ་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་བཟུང་ནས། །ད་ལྟར་དེ་བཏང་རྣམ་པར་གནས། ཞེས་དང་།

又迦湿弥罗善逝顶珠智祥友大论师，亦数破此最下邪执分别，如《不应违越尸罗律仪三昧耶论》云："先依出家身，住咒到彼岸，后由愚痴故，住毗奈耶论，声闻等律仪，别解脱问年，于彼说学处，多分不能护，便执与菩萨，律仪为相违，现弃彼而住。"

རབ་བྱུང་སྡོམ་པ་བཏང་ནས་ནི། །སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པའམ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི། །སྡོམ་པ་ཡང་ནི་བཟུང་མི་བྱ། །ཞེས་དང་།

又云："舍出家律仪，不应受咒律，及施等律仪。"
བློ་ལྡན་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིས། །དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཐམས་ཅད་དུ། །རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འགལ་མི་བསམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

又云："诸菩萨苾刍，殊胜具慧者，一切善方便，虽梦莫思违。"
མདོ་སྡེ་དུ་མར་ཡང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་རིང་ནས་བསླབས་པ་དུ་མས་ཀྱང་ཁྱིམ་སྤངས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མཛད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡེ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་སྤྲས་སུ་བཟུང་དགོས་སོ། །

又诸经中说有众多转轮圣王在家菩萨，于菩萨行已久修行，尚求舍家出家近圆。故总别解脱，尤于出家律仪，住大乘者善当爱护。

ཙ༢ དགེ་བ་ཆོས་སྡུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།

戊二、摄善法戒

དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གསུམ།

分三：（己初、略标；己二、广释；己三、摄义。）

ཚ༡ མདོར་བསྟན་པ།

己初、略标

མདོར་བསྟན་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་ལུས་དང་ངག་གིས་དགེ་བ་བསགས་པ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

【论】摄善法戒者，谓诸菩萨受律仪戒后，所有一切为大菩提。由身语意积集诸善，总说名为摄善法戒。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་ལུས་ངག་གི་དགེ་བ་བསགས་པ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་

མདོར་བསྡུ་ན་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །གཞུང་མང་པོ་ལས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ལ་གསུམ་ལས།

〖释〗菩萨正受尸罗之后，为大菩提，由其身语积集诸善，如是一切总说名为摄善法戒。有多论说“受律仪戒后”。此中分三：

དུས་ནི་འོག་ཏུ་ཞེས་པ་སྟེ་དགེ་བའི་ཆོས་གང་དག་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ནས་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་པོ་ནའི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཕེལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས་དགེ་བ་རྣམས་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་སྔོན་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟན་པར་བྱའོ། །

（一）时者，云“后”。经中说云：“随所积集一切诸善，由住净戒。”为欲显示，惟由住戒善法乃生安住增长，义为正受菩萨律仪所积诸善，故先当坚固律仪净戒。

དམིགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་ཏེ་རང་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེས་ན་དགེ་བ་སྡུད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་སྨིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ནི་གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་ནི་དེའོ། །

（二）所缘者，云“为大菩提”。此依成就自内佛法，故摄善法，为自成熟。饶益有情，为成熟他，是其差别。

མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནི། ལུས་དང་ངག་གིས་དགེ་བ་བསགས་པ་སྟེ་ཡིད་མ་སྨོས་པ་ནི་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་ལུས་ངག་ཁོ་ནའི་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་འགྲེལ་པ་གཞན་རྣམས་ནས་འཆད་ཀྱང་རྒྱས་བཤད་ནས་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་དུ་མ་བཤད་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡིད་ཀྱང་བཤད་པས་ལུས་ངག་སྨོས་པས་ཡིད་ཤུགས་ལ་གོ་བར་ནུས་པས་མ་བཤད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །

（三）相或自性者，云“由其身语积集诸善”。不言意者，余释虽云：“摄善法戒时，戒惟属身语。”然广释中数说意善，德光论师释中，亦说意善，故当说为正说身语意可例知，故未宣说。

སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དང་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ནི་གཞུང་ལ་ཡིད་ཡོད་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒོ་གསུམ་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་གཉིས་དང་གསུམ་ཆར་གྱིས་བྱས་པའི་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་དོ། །

《律仪二十颂释难论》与《道炬论释》，以原论文为有“意”字解（奘师译本亦有“意”字）。如是遂有三业之中，由一一业及二二业，具通三业摄善法戒。

ཆ༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ།

己二、广释

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བརྒྱད་ལས།

分八：（庚初、发生三慧；庚二、于殊胜田积集资粮；庚三、随喜功德及有德者；庚四、习近堪忍；庚五、回向发愿；庚六、供养三宝；庚七、修不放逸；庚八、修资粮道所依之善。）

ཇ༡ ཤེས་རབ་གསུམ་བསྐྱེད་པ།

庚初、发生三慧

ཤེས་རབ་གསུམ་བསྐྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ནས། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། ཞི་གནས་དང་། ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་པ་དང་། གཅིག་པུ་དགའ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །

【论】此复云何？谓诸菩萨依戒住戒，于闻、于思、于修止观、于乐独处，精勤修学。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་ནས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་མེད་པར་གཙུག་ལག་དམ་པ་མཉན་ཏེ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་བཙལ་ལོ། །ཐོས་པའི་ཚོགས་བསགས་པ་ལས་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པས་སེམས་སོ། །དེ་ནས་ནི་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་སྟེ་ཞི་ལྷག་སྒོམ་པའོ། །དེ་ཡང་ལུས་འདུ་འཛི་དང་སེམས་མི་དགེ་བའི་རྣམ་རྟོག་གིས་དབེན་པ་ལ་ལྟོས་པས་གཅིག་པུར་དགའ་བའོ། །

〖释〗若诸菩萨依止安位律仪净戒，次当无散听闻正法，寻求闻慧，从闻积集观察思惟，次修止观转入修慧。此又观待身离愦闹，心离诸恶不善寻思，故乐独处。

སྟོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་གཅིག་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་འབྱུང་ངོ༑ །དེ་ལ་ཞི་གནས་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་ཡིན་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྷག་མཐོང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བསླབ་པ་གཉིས་འབྱུང་བའོ། །

《律仪二十颂释难论》为“专一爱乐”。其奢摩他是为定学，其闻思慧及毗钵舍那是为慧学，谓从尸罗引生二学。

ཛ༢ ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཚོགས་བསགས་པ།

庚二、于殊胜田积集资粮

ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཚོགས་བསགས་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་བཞིན་དུ་བླ་མ་རྣམས་ལ་དུས་དུས་སུ་གུས་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་།སྔུར་དུ་ལྡང་བ་དང་། ཐལ་མོ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུས་དུས་སུ་བླ་མ་དེ་དག་ཉིད་ལ་གུས་པར་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ནད་པ་རྣམས་ལ་རིམ་གྲོ་བྱས་ཏེ། སྙིང་རྗེས་ནད་གཡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】如是时时于诸尊长，精勤修习合拿、起迎、问讯、礼拜、恭敬之业，即于尊长勤修敬事，于疾病者，悲愍殷重瞻侍供给。

བླ་མ་རྣམས་ལ་མཐོང་ན་མི་འགྱིང་ཞིང་དགའ་བཞིན་དུ་བདེ་བར་བྱོན་ཏམ་ཞེས་གསོང་པོར་སྨྲ་བའམ་གུས་པར་སྨྲ་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་ལངས་ནས་སྟན་སྟོབ་པ་དང་སྟན་ལས་འཕགས་ཏེ་གུས་པ་སྟོན་པའི་མངོན་པར་ལྡང་བའམ་སྔུར་དུ་ལྡང་བ་དང་། ཉེ་བར་འོངས་པ་དང་མིག་ལམ་དུ་སྣང་བ་ན་ཕྱག་བྱེད་པའམ་ཐལ་མོ་ཙམ་སྦྱོར་བ་དང་གཡོག་བྱེད་པའི་གུས་པར་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་དང་། ནད་པ་རྣམས་ལ་བརྩེ་བས་ནད་གཡོག་བྱེད་པའོ། །

〖释〗见诸尊长，当离骄慢，含笑敬问或讯平安。身行礼拜、起立、让座，表示恭敬，疾起奉迎。又见来前及眼见处，或修礼拜，或修合掌，或作使役恭敬承事。又于病者悲愍瞻侍。

དེས་ཕན་འདོགས་པ་དང་བླ་མ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཞིང་གསུམ་སྟེ་དང་པོ་ནི་ཕ་མ་དང་། གཉིས་པ་ནི་མཁན་སློབ་དང་གསུམ་པ་ནི་ནད་པ་སྟེ་འདི་དག་བྱང་སེམས་རབ་ཏུ་བྱུང་མ

བྱུང་གཉིས་ཀའི་བསོད་ནམས་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ཞིང་ངོ། །

此有三田，谓诸恩造、尊长、痛苦。初为父母，次为二师，后为病人。以是在家出家，二分菩萨生福之处，故名为田。

ཛ༣ ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དགའ་བ།

庚三、随喜功德及有德者

ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དགའ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】གང་ཟག་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་བསྔགས་པ་ཀུན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དགའ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】于诸妙说，施以善哉！于有功德补特伽罗，真诚赞美。于十方界，一切有情，一切福业，以胜意乐起净信心发言随喜。

གསུང་རབ་མ་ནོར་བར་སྨྲ་བ་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པའི་ལེགས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ལེགས་སོ་སྙེར་བ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་ཞིང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའོ། །

〖释〗当于无谬宣说佛语，及于称赞三宝德者，施以善哉。真诚赞美具闻等德补特伽罗，于诸有情所有善业，以胜意乐发言随喜。

དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་ཡོན་གནས་སུ་ཤེས་ནས་ཡི་རང་བར་འགྱུར་བ་དང་རང་གི་ཕྲག་དོག་སྤང་བ་དང་མ་བྱས་ཀྱང་བྱས་པ་དང་འདྲ་བའི་བསོད་ནམས་འཐོབ་པ་དང༌། ལེགས་པ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་གིས་བྱས་པ་ལ་དགའ་བ་བཞིན་དུ་དགའ་བར་བྱའོ། །

又善知他真实福田，发随喜心，远离嫉妒，虽自未作所获福德，与作无差。又令随逐善业转故，于自所作亦当庆喜。

ཛ༤ བཟོད་པ་བསྟེན་པ།

庚四、习近堪忍

བཟོད་པ་བསྟེན་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་གིས་ཉེས་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ་བཟོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】于他所作一切违犯，思择安忍。

ཕ་རོལ་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ་སྔོན་གྱི་ལས་སུ་ལྟ་ཞིང་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་ནས་སླར་མི་ཁྲོ་ཞིང་གནོད་ལན་མི་བྱེད་པའོ། །

〖释〗于他所作一切怨害，当审思择为自宿业，起大悲心，不当报嗔，不当报怨。

ཛ༥ བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་གདབ་པ།

庚五、回向发愿

བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་གདབ་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་བཞིན་དུ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་དགེ་བ་བྱས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྔོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དུས་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་སྨོན་ལམ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འདེབས་པ་དང་།

【论】以身语意已作未作一切善根，回向无上正等菩提，时时发起种种正愿。

བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་བསོད་ནམས་ཐ་དད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བྱས་པ་དང་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བསྔོ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུས་དུས་སུ་ས་བཅུ་པར་བཤད་པའི་སྨོན་ལམ་བཅུ་འམ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གདབ་པའོ། །

〖释〗为令已作不失坏故，及为引生异类福故，已作未作三业众善，回向大菩提。又为引发无量功德，于时时中发《十地经》说十种大愿或普贤愿。

ཛ༦ དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ།

庚六、供养三宝

དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

【论】以一切种上妙供具，供佛法僧。

དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཟང་ཟིང་དང་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་གཉིས་དང་ངན་པ་མིན་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མཆོད་པའོ། །

〖释〗于三宝所，以一切种财物正行二种供养，非以下劣当兴上妙广大供养。

ཛ༧ བག་ཡོད་བསྟེན་པ།

庚七、修不放逸

བག་ཡོད་བསྟེན་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】 རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་བརྩོན་ཞིག་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་དེ། བག་ཡོད་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】于诸善品，恒常勇猛精进修习，于身语意，住不放逸。

རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་འཇུག་པའོ། །

〖释〗恒常无间勇猛，勤修六度善品。

ཛ༨ ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་བ།

庚八、修资粮道所依之善

ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】 ལུས་དང་ངག་གིས་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པས་ཀུན་ནས་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་བསྲུངས་ཤིང་ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་ཡིན་ནོ། །ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ནམ་གྱི་ཆ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བར་སྦྱོར་བ་ལ་རྩོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་གི་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཤིང་ཉེས་པ་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཤིང་ཉེས་པར་མཐར་ནས་ཀྱང་གཏོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འཁྲུལ་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། མཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་འཆགས་པ་བྱེད་དེ། དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲུབ་པ་དང་། སྲུང་བ་དང་། རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་

【论】于诸学处，正念正知，正行防守，密护根门，于食知量。初夜、后夜，常修觉悟。亲近善士，依止善友。于自愆犯，审谛了知，深见过失。既审了知，深见过已，其未犯者，专意护持；其已犯者，于佛菩萨同法者所，至心发露如法悔除。

ཡིད་ཀྱིས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གིས་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པས་ཀུན་ནས་བསྲུང་བ་དང་དབང་པོ་མ་བསྡམས་པས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བའི་ཡུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་ལས་སེམས་སྲུང་བར་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་སྒོ་བསྲུང་བ་དང་།

〖释〗于诸学处，意当具足正念正知，身语正行而遍防守。又不护根，随逐可意不可意境便生贪嗔，于彼护心，名护根门。

ཧ་ཅང་འགྲངས་པ་དང་ཧ་ཅང་བཀྲེས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་མི་ནུས་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བར་ལུས་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་རན་པར་ཟ་བའི་ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་དང་།

又若太饱及以太饥，即便不能勤发精进。不堕二边，为住身故，中量而食名食知量。

མཚན་མོ་ལ་ཐུན་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་བར་པ་ལ་ཉལ་ཞིང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་དང་ཉིན་པར་ལ་ཁ་ཏོན་དང་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་།

又于一夜分为三分，中夜眠息，初后二分及于永日，若勤读诵，若修现行，名初后夜勤修觉悟。

དགེ་བ་ལ་འཛུད་ཅིང་མི་དགེ་བ་ལས་ཟློག་པའི་གྲོགས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་ལུང་འབོགས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་།

又当亲近遮不善处安立善处胜善丈夫，及授经等诸善知识。

རང་གིས་རང་གི་བཤེས་གཉེན་བྱས་ཏེ་རང་གི་ཉེས་པ་ལ་བརྟག་ཅིང་ཉེས་པ་དེའི་འདི་ཕྱིའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་གཉེན་པོ་བསྟེན་པས་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་།

又当于自自作知识，于自愆犯审谛观察，深见意犯现后过失，对治遣除。

འཁྲུལ་པའམ་ཉེས་པ་བྱུང་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་དང་འཕྲད་པའི་སྐལ་བ་ཡོད་ན་དེ་དག་དང་མེད་ན་དེ་དག་གི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ལ་མཁྱེན་པར་གསོལ་ཏེ་མཐོལ་ཞིང་འཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྤྱོད་པའི་གྲོགས་ལའང་དེ་ལྟར་བྱེད་པའོ། །

诸误犯者，若有善根，遇佛菩萨即当对彼；若无善根，当对像前请白诸佛菩萨证知，发露悔除，于同法友亦如是行。

ཆ༣ དོན་བསྡུ་བ།
己三、摄义

དོན་བསྡུ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

【论】如是等类，所有引摄护持增长诸善法戒，是名菩萨摄善法戒。

དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲུབ་པ་དང་བསྲུང་བ་དང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

〖释〗所有尸罗而能引摄、护特、增长如是等类一切善法，是名菩萨摄善法戒（此文与奘师译全同，惟以尸罗，是能引等，如是等类加在所引。）。

དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་ནི་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་གསུམ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྲུང་བ་ནི་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཁོང་ཁྲོ་མ་བཀག་ན་དེས་དགེ་བ་བསགས་པ་རྣམས་འཇོམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་བསྲུངས་པ་རྣམས་སླར་ཡང་འཕེལ་བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་རྟས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ལྟ་བུའོ། །

其引摄者，谓诸新生，如生三慧。护持者，谓已生者令不失坏，如修堪忍，若不灭嗔，由此能坏所积善教。增长者，谓已护持，更令增长广大强盛，犹如回向及发弘愿。

ཅ༣ སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།
戊三、饶益有情戒

སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ།རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གང་ཞེ་ན། ༡ སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་དོན་དང་ལྡན་པ་

རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་གྲོགས་བྱེད་ཅིང་།

【论】云何菩萨饶益有情戒？当知此戒略有十一相。何等十一？谓诸菩萨，1、于诸有情能引义利彼彼事业与作助伴，

༡ སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ནད་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ངོ་ཅོག་ལ་ནད་གཡོག་ལ་སོགས་པས་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཐབས་བསྟན་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་དང་།

2、于诸有情随所生起疾病等苦，瞻侍病等，亦作助伴。又诸菩萨，依世出世种种义利，能为有情说诸法要，先方便说先如理说，后分获得彼彼义利。

༢ ཕན་འདོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱས་པ་གཟོ་བ་རྗེས་སུ་བསྲུང་ཞིང་འཚམ་པར་ལན་དུ་ཕན་འདོགས་པས་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་།

3、又诸菩萨，于先有恩诸有情所，善守知恩，随其所应现前酬报。

༣ སེང་གེ་དང་།སྟག་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་། ཆོམ་རྐུན་དང་། ཆུ་དང་མེ་ལ་སོགས་པའི་འཇིགས་པའི་གནས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀུན་ནས་བསྲུང་བ་དང་།

4、又诸菩萨，于堕种种师子虎狼鬼魁王贼水火等畏诸有情类，皆能救护，令离如是诸怖畏处。

༤ ལོངས་སྤྱོད་དང་། གཉེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བར་གནས་པ་རྣམས་ལ་མྱ་ངན་སེལ་བ་དང་།

5、又诸菩萨，于诸丧失财宝亲属诸有情类，善为开解令离愁忧。

༥ སེམས་ཅན་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པས་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་།

6、又诸菩萨，于有匮乏资生众具诸有情类，施与一切资生众具。

༦ ཡང་དག་པའི་རྟེན་སྦྱིན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་དང་།

7、又诸菩萨，随顺道理，正与依止，如法御众。

༧ སྨྲ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། སོ་སོར་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བས་དུས་དུས་སུ་ཐད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གཞན་ལས་ཟས་དང་། སྐོམ་ལ་སོགས་པ་ལེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་

པའི་དོན་དང་མཐུན་པར་སྒྲོད་པ་དང་། སོས་ན་འོང་ཞིང་འགྲོ་བ་དང་

8、又诸菩萨，随顺世间事务言说，呼召去来，谈论庆慰，随时往赴，从他受取饮食等事。

༩ མདོར་བསྡུ་ན་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཀུན་ཏུ་སྒྲོད་པ་ཐམས་ཅད་མ་གཏོགས་པ་ལ་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལྐོག་གམ། མིང་སྔར་བསྒྲགས་པས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བ་དང་།

9、以要言之，远离一切能引无义违意现行，于所余事心皆随转。

又诸菩萨，若隐若露，显示所有真实功德，令诸有情欢喜进学。

༡༠ འདི་ལྟ་སྟེ། མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་ལ་ཡང་དག་པར་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ནང་གི་སེམས་འཇམ་ཞིང་ཕན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས་ཚར་གཅད་པར་བྱ་བ་སྨད་བབ་པ་དང་། ཆད་པའི་ལས་བྱེད་དུ་གཞུག་པའམ། བསྐྲད་པ་དང་།

10、又诸菩萨，于有过者，内怀亲昵利益安乐增上意乐，调伏诃责治罚驱摈，为欲令其出不善处安置善处。

༡༡ རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པས་མི་དགེ་བ་ལས་སྐྱོ་བར་བྱེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པར་བྱེད་མགུ་བར་བྱེད་ཡ་མཚན་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །

11、又诸菩萨，以神通力，方便示现那落迦等诸趣等相，令诸有情厌离不善，方便引令入佛圣教，欢喜信乐，生希有心，勤修正行。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གྲོགས་བྱ་དགོས་པ་དང་ཐབས་ལ་རྨོངས་པ་དང་ཕན་འདོགས་པ་དང་འཇིགས་པས་ཉེན་པ་དང་མྱ་ངན་གྱིས་གཟིར་བ་དང་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པ་དང་། གནས་འཆའ་བར་འདོད་པ་དང་བློ་མཐུན་པར་འདོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དང་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །

〖释〗云何菩萨饶益有情戒？当知此戒略有十一相，谓于 1 须助伴者、2 愚方便者、3 有恩造者、4 遭怖畏者、5 被忧者、6 乏资具者、

7 求依止者、8 乐随心者、9 正善行者、10 邪恶行者、11 应以神通所调伏者，如其所应为作义利。

ང༣ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།

丁三、圆满之因

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་ལས།

分三：（戊初、律仪戒圆满因；戊二、摄善法戒圆满之因；戊三、饶益有情戒圆满之因。）

ཅ༡ སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།

戊初、律仪戒圆满因

སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དང་། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ཇི་ལྟར་ན་ལེགས་པར་གདམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་དང་། དགེ་བ་ལེགས་པར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན།

【论】云何菩萨住律仪戒、住摄善法戒、住饶益有情戒，善护律仪戒、善修摄善法戒、善行一切种饶益有情戒。（此文通征三戒）

བྱང་སེམས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ཇི་ལྟར་ན་ལེགས་པར་བསྡམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཅུ་ལས་

〖释〗云何菩萨住律仪戒，如何乃成善护其戒，此中有十。

ཆ༡ འདས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མི་ལྟ་བ།

己初、不顾过去诸欲

འདས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མི་ལྟ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ། གལ་ཏེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་བོར་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་ན། དེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་དེ་ལ་འདི་ལྟར་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྩྭ་འམ། མི་གཙང་བ་ལ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་མི་འདོད་པ་ཐམས་

ཅན་གྱི་མཆོག་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་ནི་མི་ངན་པ་འཚོ་བའི་བསམ་པ་ཅན་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་ཏེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདོད་པ་ཐ་ཆད་དེ་དག་ལ་མི་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

【论】谓诸菩萨住别解脱律仪戒时，舍转轮王而出家已，不顾王位如弃草秽。如有贫庶为活命故，弃下劣欲而出家已，不顾劣欲，不如菩萨清净意乐，舍轮王位而出家已，不顾一切人中最胜转轮王位。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མའི་འདོད་པའི་མཆོགའཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་ཐོབ་པ་ཡང་བོར་ཏེ་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་མི་ལྟ་བ་ནི་དཔེར་ན་རྩྭའམ་མི་གཙང་བ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །

〖释〗谓诸菩萨虽得人中最胜妙欲转轮王位，弃舍出家，既出家已，不顾彼欲如弃草秽。

འདོད་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་པ་སྟེ་དངོས་པོའི་འདོད་པ་ལོངས་སྤྱོད་དང་འདིས་འདོད་པས་ན་འདོད་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པའི་འདོད་པ་སྲེད་པའོ་འདིར་ནི་དང་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱག་བདར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་རྩ་ལ་སླར་ཡང་མི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆགས་པར་བྱ་བའི་སྙིང་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་སྤང་སྤངས་པ་ལ་སླར་མི་ལྟའོ། །ཡང་མི་གཙང་བའི་བློས་སྤངས་པའི་ཕྱིས་རྡུལ་པ་ལ་སླར་མི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱིས་རྡུལ་པ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བར་མཐོང་ནས་སླར་ཡང་མི་ལྟའོ། །

是所欲故说名为欲，谓外物欲即资财等。由此欲故说名为欲，谓烦恼欲即贪爱心。此中初欲，如以粪扫想所弃腐草，不复重顾。如是见此亦无可爱坚实，先已弃者，更不重顾。又如以不净想所弃粪秽不复重顾，如是见烦恼欲，如同粪秽更不重顾。

དེ་ལྟར་ན་དང་པོར་ཁྱིམ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཡང་སླར་དེ་དག་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ན་སྡོམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་མི་འགྱུར་བས་སླར་ཡང་མ་ཆགས་པ་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ་སྔར་བཤད་པའི་དཔེ་གཉིས་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇོག་དགོས་པའོ། །

若先弃舍在家资财，既出家已，后仍顾彼，所有律仪不能清净，故当住二种想，如前二喻，更修无贪。

ཆ༢ མ་འོངས་པའི་འདོད་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་པ།

己二、不乐未来诸欲

མ་འོངས་པའི་འདོད་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདོད་པ་དེ་དག་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྣ་ཚོགས་གཟིང་གཟིང་བར་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་འོངས་པ་དག་ན་ཡང་བདུད་ཀྱི་གནས་སུ་གཏོགས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་མངོན་པར་དགའ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་ནས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྷ་རྫས་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས།

【论】又诸菩萨住律仪戒，于未来世天魔王宫所有妙欲不生喜乐，亦不愿求彼诸妙欲修行梵行，于彼妙欲尚如实现，犹如趣入广大种种恐畏稠林，况余诸欲。

མ་འོངས་པ་ན་བདུད་ཀྱི་གནས་སུ་གཏོགས་པ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཡང་སྨོན་ནས་དེའི་དོན་དུ་ཚངས་པར་མི་སྤྱོད་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་པའི་དོན་དུ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལ་མི་དགའ་བ་ནི་དཔེར་ན་སྟག་གཟིག་ལ་སོགས་པས་གང་བའི་ནགས་ཐིབས་པོར་འཇུག་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ལྟ་བའོ། །

〖释〗若于未来，尚不希愿魔天所摄他化自在所有欲尘，为求彼欲而修梵行，何况除彼为余诸欲。不乐彼相，谓如实观，犹如趣入虎豹等兽充满稠林。

འདིར་འདས་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ལ་མིའི་འདོད་པ་སྨོས་ཀྱི་ལྷ་མ་སྨོས་པ་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐབས་ཡིན་ལ་ལྷ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

不顾过去，说人中欲不说天者，以律仪戒重在出家，天中无有出家事故。

མ་འོངས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ལ་ལྷའི་འདོད་པ་སྨོས་ཀྱི་མི་མ་སྨོས་པ་ནི་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཕྱི་མར་སྨོན་པ་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་བདུད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ལས་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

不乐未来，而说天欲不说人者，以是显示不乐后世欲尘之时，诸欲尘中，除魔天欲无过上故。

མདོར་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་དག་པའམ་ལེགས་པར་བསྡམས་པ་ལ་མ་འོངས་པའི་

འདོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ཚངས་སྤྱོད་ལ་མི་གནས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་སྔར་སྤངས་པའི་འདོད་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའོ། །

总之，善护清净出家律仪，要能不为未来诸欲而修梵行，仅能不顾先舍诸欲，尤非满足。

ཆ༣ ད་ལྟར་བ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་མེད་པ།

己三、不著现在诸欲

ད་ལྟར་བ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ན་ཡང་སེམས་ཅན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་གི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་ཁ་ཟས་ཀྱི་སྐྱུགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཐོང་སྟེ། རོ་མྱོང་བར་མི་བྱེད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ཐ་ཆད་ལྟ་ལ་ཅི་སྨོས།

【论】又诸菩萨既出家已，于现在世尊贵有情种种上妙利养恭敬，正慧审观尚如变吐曾不味著，何况于余卑贱有清，所有下劣利养恭敬。

རྒྱལ་པོ་དང་ཁྱིམ་བདག་སེམས་ཅན་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྙེད་བཀུར་གྱི་འདོད་པ་ལ་ཡང་རོ་མྱང་བར་མི་བྱེད་ན་སེམས་ཅན་ཐ་ཆད་ཀྱི་རྙེད་བཀུར་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ནི་དཔེར་ན་ཟས་ཟོས་པ་ཕྱིར་སྐྱུགས་པ་ལ་རོ་མྱང་བར་མི་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་བའོ། །

〖释〗若于国王长者，尊贵有情，上妙欲事利养恭敬，尚不味著，何况于余卑贱有情，利养恭敬。此如不著食后变吐，正慧观察见亦同彼。

དེ་ལ་གཙོ་བོར་ཕྱི་མའི་འདོད་པ་ལ་སྨོན་ནས་ཚངས་པར་སྤྱད་ན་ལེགས་སྨོན་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པར་མི་འགྱུར་བར་འདྲ་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་སྔར་ཐོབ་པ་འདོར་བ་དང་། ད་ལྟར་བ་ལ་མི་ཆགས་པ་ནི་ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་མེད་མི་རུང་མ་ཡིན་གྱི་རབ་བྱུང་ལ་ངེས་པར་དགོས་པས་སྤྱིར་འཁོར་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམས་ནས་སྔར་ལྟར་བློ་མ་བཟློག་ན་ལེགས་པར་བསྡམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་ངེས་པ་དྲངས་དགོས་སོ། །

此中要义，谓若希后欲而修梵行，惟成善愿，不成别解脱律仪。

然其弃舍先得欲尘，及不著现在，非是在家律仪戒中必不容少。于出家众必不可少，若不能修生死过患，特修欲尘所有过患，如前所说而遮其心；则定不能善护尸罗，应当于此引决定解。

ཆ༤ དབེན་པ་ན་གནས་པར་དགའ་བ།

己四、乐住远离

དབེན་པ་ན་གནས་པར་དགའ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】གཅིག་པུ་རབ་ཏུ་དབེན་པར་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡིན་ལ། དགེ་འདུན་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་འདུག་ཀྱང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་དབེན་པར་གནས་ཏེ། དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་གྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨常乐远离，若独静处，若在众中，于一切时，心专远离寂静而住，不惟于是尸罗律仪而生喜足，依戒住戒勤修无量菩萨等持，为欲引发证得自在。

ལུས་དབེན་པའི་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ་དང་མང་པོའི་ནང་ན་གནས་ཀྱང་འདོད་པ་ལ་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་བསྲིངས་ཏེ་གནས་པའོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་གྱི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚད་མེད་པ་གསར་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པའོ། །

〖释〗身常远离，乐独静处。若在众中，远离欲等寻思而住，不惟以戒便生喜足，当依净戒，勤修菩萨无量等持，为新引发及已引发为得自在。

འདིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ཙམ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་ཡོན་ཏན་གོང་མ་མི་འཚོལ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་ནོ། །

此文显示惟净尸罗便生喜足，若不进求上胜功德，所有尸罗犹非圆满。

ཆ༥ ངག་དང་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ།

己五、言论寻思，悉皆清净

ངག་དང་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】འདུ་འཛིའི་ནང་ན་འདུག་ཀྱང་ངན་

པའི་གཏམ་དང་། ངན་པའི་ཚིག་ཙམ་ཟད་ཀྱང་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་ལ།རབ་ཏུ་དབེན་པ་ན་འདུག་ཀྱང་རྟོག་པ་ངན་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མི་སེམས་སོ། །

【论】又诸菩萨虽处杂众，而不乐为，乃至少分不正言论。居远离处，不起少分诸恶寻思。

བརྗེད་ངས་པས་དེ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དུས་དུས་སུ་འགྱོད་པ་དྲག་པོ་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འགྱོད་པ་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་པའི་གཏམ་དང་། རྟོགས་པ་ངན་པ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་མྱུར་བ་མྱུར་བར་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་མི་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་འདོར་བར་འགྱུར་རོ། །འདོར་བ་ལ་གོམས་ན་རིམ་གྱིས་སྔོན་ཇི་ལྟར་དེ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་དེ་ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་མི་མཐུན་པར་ཡང་གནས་སོ།།

或时先念暂尔现行，寻便发起猛利悔愧，深见其过，数数悔愧深见过故。虽复暂起不正言论诸恶寻思，而能速疾安住正念，于彼获得无复作心。由此因缘，则能拘检，习拘检故，渐能如昔于彼现行深生喜乐。于今安住彼不现行喜乐亦尔，又能违逆令不现起。

འདུ་འཛིའི་ནང་ན་འདུག་པའི་ཚེ་ཡང་ངན་པའི་ཚིག་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་གཏམ་མི་སྨྲ་ལ། དབེན་པ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ནི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་ངན་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེད་པར་ལེགས་པར་སྡོམ་པའོ། །

〖释〗处杂众时，不发诸恶杂染言论。居远离时，善为防护，不起少分诸恶寻思，谓贪欲等。

བརྒྱ་ལ་བརྗེད་ངེས་པས་བྱུང་ན་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ཞིང་འགྱོད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེད་དོ། །

设由忘念暂尔现行，寻便发起猛利恶作深见过患。

དེ་རྒྱུན་དུ་བྱས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངག་ཡིད་ངན་པ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་དྲན་པ་སྐྱེ་ཞིང་མི་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱང་ཐོབ་ནས་འདོར་རོ། །

若能如是数数修习，依此因缘，诸恶语意现行无间能生正念，获不作心，便能弃舍。

འདོར་བ་ལ་གོམས་ན་སྔར་དེ་གཉིས་ལ་དགའ་བ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་ཕྱིས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་སྐྱེ་སྟེ་བློ་གཉིས་གོས་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །

习舍弃故，渐能如昔于彼二事深生喜乐，如是其后于彼现行能不喜乐，改换二心。

དང་པོ་ནས་མི་འབྱུང་བ་ལ་འབད་པ་དང་བྱུང་ན་ཡང་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་འཇོག་པར་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ཞིང་འགྱོད་པ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་པས་བློ་སྔ་ཕྱི་གནས་འཕོ་བ་འདི་ནི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བའི་མན་ངག་བླ་ན་མེད་པའོ། །

先当勤修令不现行，设暂现行不当忍受，深见过患猛利恶作，前后二心换其处所。此即遮止诸非所作，清净尸罗无上教授。

ཆ༦ རང་ལ་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པ།

己六、不自轻蔑

རང་ལ་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཆེན་པོར་ཆུད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསླབ་པའི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་དཔག་ཏུ་མེད་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང༌། ད་ལྟ་རིང་དུ་ཡོན་པ་དང༌། མཆོག་ཏུ་དཀའ་བ་ཐམས་ཅད་ཐོས་ན་ཡང་སེམས་སྐྲག་པའམ། ཞུམ་ཞིང་འགོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདི་སྙམ་དུ་དེ་དག་ཀྱང་མི་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་དག་ལ་རིམ་གྱིས་བསླབས་པས་ལུས་དང་ངག་གི་སྡོམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པར་ཟད་པས། བདག་ཀྱང་མི་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་གྱིས་བསླབས་ན་ལུས་དང་ངག་གི་སྡོམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་དག་གདོན་མི་ཟ་བར་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །

【论】又诸菩萨于诸菩萨一切学处，及闻已入大地菩萨，广大无量不可思议长时最极难行学处，心无惊惧，亦不怯劣，惟作是念：彼既是人，渐次修学，于诸菩萨一切学处，广大无量不可思议净身语等诸律仪戒成就圆满。我亦是人，渐次修学，决定无疑，当得如彼净身语等诸律仪戒成就圆满。

སར་ཆུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་བསླབ་གཞི་བགྲང་ལས་འདས་པའི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་རྟོག་གེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་

པ་དང་།   བསྐལ་པ་གྲངས་ལས་འདས་པར་སྤྱོད་པའམ་ཡུན་མི་ཐུང་བར་ཞུགས་པའི་ཡུན་རིང་བ་དང་ལུས་ལ་སོགས་པ་གཏོང་བ་གཞན་གྱིས་བྱ་མི་ནུས་པའི་བྱ་དཀའ་བ་དག་ཐོས་པ་ན་དེ་དག་ལ་འཇིགས་པ་དང་བག་ཚ་བ་དང་། ངས་མི་ནུས་སྙམ་པ་ནི་བདག་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་སྟེ་དེ་འགོག་པའོ།།

〖释〗若闻已入大地菩萨三聚净戒宽弘广大，学处无量超诸计数，非分别境不可思议，历经多劫超诸数量，或非短促须长时修，布施身等最极难行，于此学处皆当灭除惊惧怯劣，及自轻蔑念我弗能。

ཇི་ལྟར་འགོག་པ་ནི་དེ་དག་ཀྱང་མི་འགྱུར་བས་རིམ་གྱིས་བསླབས་པས་བསླབ་པ་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི་དང་པོ་ནས་དེ་ལྟར་ནུས་པ་མིན་ནོ།།

如何灭除者，当作是念而发勇悍，谓彼是人，渐次修学，乃能成就此诸学处，非从最初即便能尔。

བདག་གིས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་སློབ་པའི་བརྩོན་པ་མ་བཏང་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའོ།།

我若渐次精勤修学而不废舍，决定无疑亦当得此。

དེས་ན་བསླབ་གཞི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་མཉན་ནས་དེ་འདྲ་བ་སུས་སློབ་པར་ནུས་ཞེས་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་ཡང་བྱང་སེམས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་གྱི་བདག་གི་མིན་ནོ་སྙམ་དུ་དོར་ན་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་རྒྱས་པའི་གེགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཞུམ་པ་བཀག་ནས་དངོས་སུ་འཇུག་པར་ནུས་པ་ལ་འབད་པ་དྲག་པོས་འཇུག་ཅིང་། རེ་ཞིག་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་གིས་འདི་ལྟ་བུ་ལ་སློབ་པ་ནམ་འོངས་ན་སྙམ་དུ་སྤྲོ་བ་མང་དུ་བསྒོམ་པ་དང་། དེའི་རྒྱུར་གསག་སྦྱང་ལ་འབད་ཅིང་སྨོན་ལམ་རླབས་ཆེན་པོ་བྱ་དགོས་སོ།།

若闻如是无量学处，云“谁能学此”即便弃舍，又作是念，此是诸余菩萨之事，非是我事而便弃舍，是为增长种性堪能最大障碍。当如前说破除怯劣，现能行者，猛利勤行。暂未能者，念我何时能修学此，多修勇悍。又于此因勤积资粮，净治罪障，广发大愿。

ཆ༧ ངེས་པ།

己七、柔和

ངེས་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ནི་བདག་གི་ཉེས་པ་དང་འཁྲུལ་པ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་གྱི་ཉེས་པ་དང་འཁྲུལ་པ་ལ་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཆོས་བཞིན་གྱིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་མ་རུངས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་མེད་དེ། དེ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤིས་ཆེར་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་དང་། ཕན་འདོད་པའི་སེམས་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】又诸菩萨住律仪戒，常察己过，不伺他非。普于一切凶暴犯戒诸有情所，无损害心，无嗔恚心。菩萨于彼，由怀上品法大悲故，现前发起深怜愍心欲饶益心。

རང་གི་ཉེས་པ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་པ་ལ་མི་རྟོག་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་བསྐྱེད་པའོ། །

〖释〗常察己过，不伺他非，不生他苦。

འོ་ན་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ལྟར་འཛོག་གམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་དོ། །

不尔，云何？谓当缘彼是烦恼法而生大悲。

ཇི་ལྟར་སྐྱེད་ན་འདི་ནི་གང་ཟག་འདིའི་ཉེས་པ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱུང་བའོ་ཞེས་མ་རུངས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་ཁོང་ཁྲོ་མི་སྐྱེད་པར་ཤས་ཆེར་བརྩེ་བ་སྐྱེད་ཅིང་དེ་རར་མ་ཟད་བྱེད་འདོད་བསྐྱེད་དེ། འདི་ལྟར་ཅི་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་དེ་དང་བྲལ་ལ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་བཤེས་གཉེན་བྱེད་འདོད་པའོ། །

悲如何生？谓此非是补特伽罗所有过失，由烦恼力令无自在，普于一切暴恶犯戒，无损害心，无嗔恚心，上品衷愍欲作饶益。谓作知识必当令其发菩提心，不随烦恼自在而转，永离烦恼，证得无上正等菩提。

ཆ༨ བཟོད་པ།

己八、堪忍

བཟོད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ནི་ལག་པ་དང་། བོང་བ་དང་། དབྱུག་པ་དང་། མཚོན་ཆས་བསྣུན་ཀྱང་གཞན་དག་ལ་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྡང་བར་མི་བྱེད་ན། སྡིག་པའི་ཚིག་འབྱིན་པའམ། ཕྱིར་རྡེག་པར་ལྟ་ག་ལ་བྱེད་དེ། སྨྲོ་བ་འམ། བརྒྱད་བཀག་པ་དག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་བའི་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་དག་གིས་ལྟ་ཅི་སྨོས།

【论】又诸菩萨住律仪戒，更复遭他手足块石刀杖等触之所加害，于彼尚无少恚恨心，况当于彼欲出恶言，欲行加害，况复发言毁辱诃责，以少苦触作不饶益。

གཞན་གྱིས་ལག་པ་དང་བོང་བ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པས་བསྣུན་པ་ཡང་སེམས་ཀྱིས་སྡང་བ་ཡང་མི་བྱེད་ན་ཞེ་གཅོད་པའི་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ཚིག་འབྱིན་པའམ་རྡེག་པར་ལྟ་ག་ལ་བྱེད། དེས་ན་རིམ་པ་ལྟར་ཡིད་ངག་ལུས་གསུམ་དག་པའོ། །

〖释〗虽复遭他手足块石杖等加害，尚无害心，何况复出弹蟞恶言或行捶打。此文如次，谓意语身三业清净。

དེ་ལྟར་གནོད་པ་ཆེན་པོ་ཡང་བཟོད་ན་ཕན་པ་མེད་པར་ཕ་རོལ་ལ་སྨྲོ་བ་དང་ཚིག་གིས་གཤེ་ཞིང་ཁྲོ་བ་དང་སྨོད་ཅིག་ཅེས་དམ་འཆའ་ཞིང་དེ་འདྲ་བའི་གནོད་པས་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དུ་གྱུར་པ་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་བྱེད་པར་བཟོད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་ས་སྨུ་དྲ་མེ་ལྷས་བྱས་ཟེར་བའི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་ངོ། །

传为云海释云："如是大苦亦能堪忍，况全无益于他毁骂，嗔令止住，定不更以如是损恼令心忧苦，而能安忍。"

གཞུང་དུ་ནི་སྨྲོ་བའམ་ཁྲོ་བའམ་བརྒྱད་བཀག་གིས་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་བའི་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་དག་གིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་བསྣུན་པའི་ལན་དུ་སྡང་བ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེད་ན་དེ་དག་གིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་གསུངས་པས། ཕ་རོལ་པོས་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་བྱས་པས་སེམས་མི་འཁྲུག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་བཞི་ལ་གནས་པའོ། །

本论则云："况复毁辱、嗔恚、诃责，以微少苦作不饶益。"此说他打，尚不少起嗔恚报复，况以此等，故是显示他作微少不饶益事，心不恚恼，当正安住四沙门法。

ཆ༤ བག་ཡོད་པ།

己九、不放逸

བག་ཡོད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ནི་ཡན་ལག་ལྔས་བསྡུས་པའི་བག་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། དབུས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྔ་ནས་བྱ་བ་དང་། ལྷན་ཅིག་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པའོ། །

【论】又诸菩萨住律仪戒，具足成就五支所摄不放逸行：一、前际俱行不放逸行；二、后际俱行不放逸行；三、中际俱行不放逸行；四、先时所作不放逸行；五、俱时随行不放逸行。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་དག་ལ་སློབ་པ་ནི་འདས་པའི་དུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་པ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེས་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་པ་དེ་ནི་དེའི་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པའི་བག་ཡོད་པའོ། །

谓诸菩萨于菩萨学正修学时，若于过去已所违犯，如法悔除，是名菩萨前际俱行不放逸行。

མ་འོངས་པའི་དུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཆོས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེའི་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་ལྡན་པའི་བག་ཡོད་པའོ།།

若于未来当所违犯，如法悔除，是名菩萨后际俱行不放逸行。

ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ལ་བརྟེན་ནས།ཉེས་པ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཆོས་པ་དེ་ནི་དེའི་དབུས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པའི་བག་ཡོད་པའོ།།

若于现在正所违犯，如法悔除，是名菩萨中际俱行不放逸行。

ཉེས་པ་མ་བྱུང་བ་ནི་སྔ་རོལ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་གནས་ན་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གནས་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་རབ་ཏུ་སྨྲིམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྔ་ནས་བྱ་བའི་བག་ཡོད་པའོ། །

若诸菩萨，先于后时当所违犯，发起猛利自誓欲乐，谓我定当如如所应行，如如所应住，如是如是行，如是如是住，令无所犯，是名菩萨先时所作不放逸行。

དེ་སྔ་ནས་བྱ་བའི་བག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་གནས་ན་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་ལྷན་ཅིག་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པའི་བག་ཡོད་པའོ། །

若诸菩萨，即以如是先时所作不放逸行，为所依止，如如所应行，如如所应住，如是如是行，如是如是住，不起毁犯，是名菩萨俱时随行不放逸行。

སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་དབུས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་སྔ་ནས་བྱ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པའི་བག་ཡོད་པ་ལྔ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་ལྟར་འདས་པའི་དུས་སུ་ཉེས་པ་རྣམས་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་ནན་ཏན་དུ་སེམས་པ་དང་ད་ལྟར་ཡང་བརྗེད་པ་མེད་པར་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་གནས་ན་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་རབ་ཏུ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་གནས་པའོ། །

此有五种，谓前际、后际、中际俱行，先时所作，俱时随转不放逸行。此五如次，于过去时诸已违犯，如法悔除。于未来时殷重思惟亦如是行。于现在时当无忘念亦如是行。力励自誓，谓我如如若行、若住能无违犯，即当如是如是行住。由依此故，如是如是若行若住。

འདི་ནི་གཙོ་བོར་སོ་ཐར་ལས་འབྱུང་བའི་བསླབ་གཞི་ལ་བག་བྱེད་པའོ། །

此中重在别解脱中所说学处不放逸行。

དེ་ལྔ་ལ་ཡང་བཞི་པ་རྩ་བ་སྟེ་དེ་ཡོད་ན་ལྔ་པ་སྐྱེ་ལ་བརྒྱ་ལ་དེ་མ་སྐྱེས་པར་ཉེས་པ་བྱུང་ནའང་ཆོས་བཞིན་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གསོ་བ་འབྱུང་ངོ། །

又此五中，第四为本，若有第四能生第五，设未生五，误起违犯，如其次第如法还净。

ཆ༡༠ ཚོ་ག་དང་འཚོ་བ་དག་པ།

己十、轨则正命清净

分二：（庚初、轨则清净或行清净；庚二、正命清净。）

ཇ༡ ཚོ་ག་དག་པའམ་སྤྱོད་པ་དག་པ།

庚初、轨则清净或行清净

ཚོ་ག་དང་འཚོ་བ་དག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཚོ་གའམ་སྤྱོད་པ་དག་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ནི་དགེ་བ་མི་སྦྱོམས་ཤིང་སྡིག་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ཆོག་ཤེས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཟྲི་མི་སྙམ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། རྒོད་པ་མེད་པ་དང་། ཡེང་ཡེང་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱོད་ལམ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང་།

【论】又诸菩萨住律仪戒，覆藏自善，发露己恶。少欲喜足，堪忍众苦，性无忧戚，不掉不躁，威仪寂静。

གྲགས་པ་འདོད་ནས་དགེ་བ་མི་སྦྱོམས་པ་དང་སྡིག་པ་མི་འཆབ་ཅིང་སྒྲོགས་པ་དང་ངན་ཙམ་རྙེད་པ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པའི་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་བཟང་མང་འཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པའི་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། གྲང་བ་དང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་པ་དང་མ་རྙེད་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པས་གདུང་བ་མེད་པ་དང་དབང་པོ་དུལ་བ་དང་ཞི་བས་མི་རྒོད་པ་དང་ཡུལ་གྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བས་ཡེང་ཡེང་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་སྤྱོད་ལམ་རྣམས་མཛེས་ཤིང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤྱོད་ལམ་རབ་ཏུ་ཞི་བའོ། །

〖释〗不为名闻宣扬自善，不行覆藏发露己恶。获得劣少无忧少欲，于得妙多不求知足，堪忍寒热饥渴等苦，未得利养性无忧戚，诸根不掉调伏寂静，不随境转名不躁动，威仪端严，如理作意，威仪寂静。

ཛ༢ འཚོ་བ་དག་པ།

庚二、正命清净

འཚོ་བ་དག་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཚུལ་འཆོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་འཚོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་སྟེ།

【论】离矫诈等一切能起邪命之法。

ཚུལ་འཆོས་སོགས་ལོག་འཚོ་ལྔ་དང་བྲལ་བའོ། །

〖释〗离矫诈等五种邪命。

（མདོར་བསྡུས།）

（总结摄律仪戒圆满之因）

【བྱང་ས་ལས】ཡན་ལག་བཅུ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་མི་ལྟ་བ་དང་། མ་འོངས་པ་རྣམས་ལ་མཐོན་པར་དགའ་བ་མེད་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ན་གནས་པར་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། ངག་དང་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཉིད་ལ་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པ་དང་། ངེས་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། ཆོ་ག་དང་། འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ལགས་པར་གདམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅན་ཡིན་ནོ།།

【论】菩萨成就如是十支，名住律仪戒，善护律仪戒，谓不顾恋过去诸欲，又不希求未来诸欲，又不耽著现在诸欲，又乐远离不生喜足，又能扫涤不正言论诸恶寻思，又能于己不自轻蔑，又性柔和，又能堪忍，又不放逸，又能具足轨则净命。（此结文藏文未列科）

བསྡམས་སུ་ཟིན་ཀྱང་རྒྱུ་དྲུག་གིས་ལེགས་པར་མ་བསྡམས་པ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་ངག་མ་དག་པ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་འཁོར་མི་འཛིན་པ་ཉེས་པ་མི་འཆོས་པ་ཆོ་ག་དང་འཚོ་བ་མ་དག་པའོ། །

〖释〗德光论师说，由六因缘，虽已防护而非善护：一、惟以少许便生喜足。二、语及发起未能清净。三、自行轻蔑。四、不摄眷属。五、不悔违犯。六、未能清净轨则正命。

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུས་ངག་བསྡམས་ཀྱང་དུས་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་ལས་སེམས་མ་བསྡམས་པ་དང་བསྡམས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་མི་འདོད་པའོ། །

初中有二：一、虽护身语，于三世欲未护其心。二、虽已护心，不求依戒引发等持。

འཁོར་མི་འཛིན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་བཟོད་པ་མི་འཛིན་པ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

不摄眷属者，谓不摄堪忍尸罗眷属。

ཅ༢ དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།

戊二、摄善法戒圆满之因

དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་ནི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལྟ་བ་བྱུང་བ་ཆུང་ངུ་ཡང་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་ན་མང་པོ་ལྟ་ཅི་སྨོས། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨已能安住摄善法戒，苦于身财少生顾恋，尚不忍受，何况其多。又于一切犯戒因缘，根本烦恼，少分烦恼忿恨等生，亦不忍受。

གཞན་དག་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། འཁོན་པའི་སེམས་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

又于他所，发生恚害怨恨等心，亦不忍受。

སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་སྐྱེས་པ་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

又于所起懈怠懒惰，亦不忍受。

སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རོ་མྱོང་བ་དང་། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ།།

又于所起等至味著，等至烦恼，亦不忍受。

གནས་ལྔ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། དགེ་བའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །དགེ་བའི་རྒྱུ་དང་། དགེ་བའི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། དགེ་བ་སྡུད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཡང་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །

又于五处如实了知，谓如实知善果胜利，又能如实了知善因，又能如实知善因果倒与无倒，又如实知摄善法障。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་ནས། དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་ལོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་ལྟ་བར་མི་འགྱུར། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་ལྟ་བར

མི་འགྱུར་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་ལྟ་བར་མི་འགྱུར། བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

是诸菩萨，能于善果见大胜利，寻求善因，为摄善故如实了知倒与无倒。由此菩萨获得善果，不于无常妄见为常，不于其苦妄见为乐，不于不净妄见为净，不于无我妄见为我。

དགེ་བ་སྡུད་པའི་བར་དུ་གཅོད་པ་ཡང་རབ་ཏུ་ཤེས་ནས་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

如实了知摄善法障，为摄善故速疾远离。

རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གིས་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དེ་བྱུང་བ་ཁོ་ནར་དགེ་བ་སྡུད་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྡུད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཉེར་གནས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེར་གནས་དང་། བཟོད་པའི་ཉེར་གནས་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཉེར་གནས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་གནས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔས་སྡུད་དོ། །

菩萨由此十种相故，名住摄善法戒，速能摄善一切种相，谓施渐次，若成渐次，若忍渐次，若精进渐次，若静虑渐次，及五种慧。

ལྔ་ཚན་གཉིས་ལས་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔའི་ཉེར་གནས་ནི། རིམ་པ་ལྟར་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པའི་སེར་སྣ་ཕྲ་མོ་ཡང་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་སོགས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་བྱུང་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ལེ་ལོ་དང་། ཉལ་བ་གློས་འབེབས་པ་འཕྲེས་པ་མ་གུས་པའི་སྙོམ་ལས་བྱུང་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱང་བ་དང་དེའི་སའི་ཉོན་མོངས་སམ་སེམས་ཞུམ་པ་དང་རྒོད་པ་སོགས་བྱུང་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པར་སྤོང་བའོ། །

〖释〗有二五种，前五度渐次者，如其次第。五度逆品，若于身财少生悭贪尚不忍受，又于一切犯戒因缘，惑及随惑忿恨等生，亦不忍受。又于恚害怨恨等生，亦不忍受。又生懈怠不修善行，及于睡眠，卧乐倚乐，不敬懒惰，亦不忍受。又于所起静虑味著，彼地烦恼，或心沉没及掉举等皆不忍受。

མདོར་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དག་བྱུང་རེས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་འགོག་ཅིང་དེ་དག་གི་དབང་དུ་གཏན་ནས་མི་གཏོང་བའོ། །

总此逆品初生之时，定当依止对治灭除，决不随彼增上而转。

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉེར་གནས་ནི། དགེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་དགེ་བའི་རྒྱུ་དང་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པ་དང་དགེ་བ་སྒྲུབ་པའི་བར་དུ་གཅོད་པ་ལྔ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་མི་ཤེས་པ་ལྔ་དང་བར་དུ་གཅོད་པ་སྤོང་བའོ། །

慧渐次者，谓如实知善果胜利，又知善因，又于善果知倒无倒，又如实知摄善法障，断五无知及诸障碍。

ཕན་ཡོན་ནི་ལྷ་མི་དང་བྱང་ཆུབ་གསུམ་མོ། །

其胜利者，谓人天果及三菩提。

རྒྱུ་ནི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་དགེ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགེ་བཤེས་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཆོས་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

因者即十善等，增上生因决定胜因，谓依善友，听闻正法，及思修等。

དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་རྟག་པ་བདེ་བ་གཙང་བ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པས་དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

若于所得善果，见为常乐我净，是为颠倒。与此相违是名无倒。菩萨当于所得善果无颠倒见。

དེ་ལྟར་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་དེའི་རྒྱུ་ཤེས་ཤིང་བར་གཅོད་སྔར་བསྟན་པའི་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་ནས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་རྩ་སྡུད་པ་ནི། དགེ་བ་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་དང་མྱུར་དུ་སྡུད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དྲུག་ཏུ་མ་འདུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ན་བདེ་བླག་ཏུ་བསྒྲུབ་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཉེར་གནས་ནི་སྦྱིན་སོགས་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དོན་ནོ། །

由是因缘，了知六度善果胜利，及彼善因。又能了知前说障碍六度逆品，断除逆品摄集六度所有善根，即能速疾摄一切善，以世出世

一切善法，于六度中无不摄故。又若断除六度逆品，能速摄故，此中渐次，义为速生施等之因。

ཅ༣ སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ།

戊三、饶益有情戒圆满之因

分十一：

སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པ་ནི་རྣམ་པ་རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།

【论】又诸菩萨由十一相，名住一切种饶益有情戒，于一一相中成就一切种。

རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའོ། །

〖释〗由十一相名住一切种饶益有情戒，于一一相中成就一切种。

འདི་ནི་གྲོགས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་གྲོགས་བྱ་དགོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དམ་གྲོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ལ་བྱ་བའམ་ཡང་ན་ཕན་འདོགས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་བཅུ་གཅིག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དོན་བྱ་བ་བཅུ་གཅིག་རེ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །

此如于一应作助伴，或为助伴一切有情须助伴者，或作一切助伴之相。又如报恩时说，于十一类——有情，如其所应皆为成办十一种事。

ཆ༡ གྲོགས་བྱ་དགོས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己初、饶益求助伴者

དེ་ལ་གྲོགས་བྱ་དགོས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། བྱ་བ་བྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའོ། །

分二：庚初、助伴事业；庚二、助伴有苦。

ཇ༡ བྱ་བ་བྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ།

庚初、助伴事业

【བྱང་ས་ལས】འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་དག་ལ་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། བྱ་བ་སེམས་པ་དང་། བྱ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། ལམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་འོང་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བསྲུང་བ་དང་། བྱ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་སྡུམ་པ་དང་། དགའ་སྟོན་དང་བསོད་ནམས་བྱ་བ་ལ་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བའོ། །

【论】谓诸菩萨，于诸有情彼彼事业，皆为助伴。谓于思量所作事业，及于功用所作事业，悉能与彼而作助伴。或于道路若往若来，或于无倒事业加行，或于守护所有财物，或于和合辗转乖离，或于义会，或于修福，皆为助伴。

བྱ་བ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། བྱ་བ་སེམས་པ་ནི། གང་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལས་འབྱོར་པ་དང་རྒུད་པར་འགྱུར་བ་སེམས་པའོ། །

〖释〗此中分八：一、思量事业者，谓于何事若作不作，能致盛衰，而正思量。

བྱ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བྱ་བར་ངེས་པར་འཛིན་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་ནི་གྲོགས་བྱེད་ལུགས་སེམས་པ་དང་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཁུར་འཛིན་པའོ། །

二、决择事业者，谓从现在定作彼事。助伴此二之法，谓代思量，及自荷负助伴之担。

ལམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་འོང་བ་མགྲོན་པོ་དང་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་བ་མེད་པ་ལ་ནི་ལམ་གཙོད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའོ། །

三、于道路若往若来，诸无侣伴无随从者，谓当助伴而为导路。

ལས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྦྱོར་བའི་གྲོགས་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཞིང་ལས་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་སྟོན་པའོ། །

四、于事边际助加行者，谓正开示善务农等无罪方便。

ལོངས་སྤྱོད་བསྲུང་བ་ནི། བསྒྲུབས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྐུན་པོ་སོགས་ཀྱིས་མི་འཕྲོག་པའི་ཐབས་སྟོན་པའོ། །

五、护财物者，谓于已集所有财物开示方便，不为盗等之所劫取。

བྱེ་བ་སྡུམ་པ་ནི། འཁོན་སྦྱོང་བའོ། །

六、合乖离者，谓解怨恨。

དགའ་སྟོན་ནི་ཉི་མ་ངེས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སོ། །

七、于义会者，谓有定期所修福业。

བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི། དུས་ངེས་པ་མེད་པར་བསོད་ནམས་རྩོམ་པ་སྟེ་དེ་དག་གི་གྲོགས་བྱེད་པའོ། །

八、于修福者，谓无定期所兴福业，皆为助伴。

དེ་དག་གི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ལས་མཐའ་དང་བསྲུང་བ་ནི་སྤེལ་བ་དང་སྲུང་བའོ། །ཐ་མ་གཉིས་ནི་འཕེལ་ཟིན་པ་ཡོན་གནས་ལ་འབུལ་བའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

德光论师云：“由其初二，未得资财能令获得。事业边际及守护者，增长守护。最后二者，既增长已令供福田。”

ཛ༢ སྡུག་བསྔལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པ།

庚二、助伴有苦

【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བར་བྱེད་དོ། །སེམས་ཅན་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནད་གཡོག་བྱེད་དོ། །ལོང་བ་རྣམས་ཁྲིད་ཅིང་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །འོན་པ་རྣམས་ལ་མིང་གི་མཚན་མ་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་ལག་བརྡས་དོན་གོ་བར་བྱེད་དོ། །རྐང་ལག་མེད་པ་རྣམས་ལ་མགོ་བོ་འམ།བཞོན་པས་བཏེག་སྟེ་ཁྱེར་བར་བྱེད་དོ། །

【论】于诸救苦亦为助伴，谓于遭遇疾疫有情瞻侍供给，盲者启导，聋者撝(huī)义，手代言者晓以想像，迷方路者示以隅途，支不具者惠以荷乘，其愚呆者诲以胜慧。

སེམས་ཅན་འདོད་པའི་འདུན་པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་འདུན་པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །སེམས་ཅན་གནོད་སེམས་དང་། རྨུགས་པ་དང་།གཉིད་དང་། རྒོད་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །

为贪欲缠所苦有情，开解令离贪欲缠苦。如是若为嗔恚昏沉睡眠掉举恶作疑缠所苦有情，开解令离疑缠等苦。

སེམས་ཅན་འདོད་པའི་རྟོག་པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་རྟོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །འདོད་པའི་རྟོག་པ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནོད་སེམས་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་།ཉེ་དུ་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་དང་།མི་འཆི་བའི་རྟོག་པ་དང་། ཁྱད་དུ་གསོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་འབྱོར་བ་དང་ལྡན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

欲寻思缠所苦有情，开解令离欲寻思苦。如欲寻思，恚害亲里，国土不死，轻侮相应，族姓相应，所有寻思，当知亦尔。

སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་སྨྲ་ཕབ་ཅིང་ཕམ་པར་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་སྨྲ་ཕབ་ཅིང་ཕམ་པར་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་དོ།།

他蔑他胜所苦有情，开解令离被蔑胜苦。行路疲乏所苦有情，施座施处调身按摩，令其止息劳倦众苦。

སྡུག་བསྔལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བཞི་པོ་ནད་པ་ལ་ནི། སྨན་སྦྱིན་པ་དང་ནད་གཡོག་བྱེད་དོ། །དབང་པོ་ཉམས་པ་ལ་ནི། ལོང་བ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་གནས་སུ་ཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་སྟོན་ནོ། །འོན་པ་ལ་ནི། སྤང་བ་དང་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལག་བརྡས་སྟོན་ནོ། །ཡན་ལག་མེད་པ་ལ་ནི། རང་གི་ལུས་སམ་བཞོན་པས་འདོད་པའི་གནས་སུ་སྐྱེལ་བའོ། །ལམ་གྱིས་ངལ་བ་ལ་ནི། གནས་དང་ཟས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་མཉེ་བའོ། །

〖释〗此中分二：初身苦有四：一、于有病者，谓施药瞻侍。二、于根坏者，谓启导盲者所欲往道，又于聋者，以手撝(huī)示应取应舍（手代言者晓以想像，藏文与聋为一段。迷方路者示以隅途，藏文中无。）。三、于缺支者，谓以身荷或以骑乘送往欲处。四、行路疲乏者，施食施处，调身按摩（其愚呆者，诲以胜慧，藏文中无。）。

སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་གསུམ་ལས་སྒྲིབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ལྔས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ལ་གདམས་ངག་བསྟན་པས་སེལ་ལོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། རྟོག་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཉེན་པོའི་ཆོས་བསྟན་པས་སེལ་ལོ། །རྟོག་པ་བརྒྱད་ནི་འདོད་པ། གནོད་སེམས། རྣམ་འཚེ། ཉེ་དུ། ཡུལ་གྱི་མི་མི་འཆི་བའི་རྣམ་རྟོག་དང་། གཞན་གྱིས་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་རྟོག

པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་དང་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་བདག་ནི་རིགས་མཐོའོ། །ཞེས་པ་ཁྱིམ་གྱི་འབྲོར་པ་དང་ལྡན་པའི་རྟོག་པའོ། །གཞན་གྱིས་སླ་ཕབ་པའི་ཕམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། འཐབ་པ་ལ་རྒྱལ་ཕམ་འོང་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རིགས་པ་དང་བདག་མེད་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་སེལ་ལོ།།

二、**心苦分三：**一、盖障苦者，谓贪欲等五盖所缠，开示教授令其除遣。二、无间缺苦者、谓八寻思所缠苦者，以对治法开示令离。八寻思者，谓欲、恚、害、亲里、国土、不死寻思、他侮寻思、族姓寻思，谓于财位种姓圆满，贪欲增上，云我族姓高贵。三、他蔑胜苦者，谓当开示战斗胜败世间常事，及无我等出世间法，而为除遣。

ཆ༢ རིགས་པ་ལ་རྨོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己二、饶益愚于正理者

རིགས་པ་ལ་རྨོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ལམ་གྱིས་ངལ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་གནས་དང་སྟན་སྦྱིན་པ་དང་། ལུས་མ་ཉེ་བས་ངལ་དུབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རིགས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་ཅན་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཚིག་འབྲུ་འབྲོར་བ་རྣམས་དང་། འགྲེལ་བ་རྣམས་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྣམས་དང་། རྗེས་སུ་འཕྲོད་པ་རྣམས་དང་། ཐབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དང་། འཚམ་པ་རྣམས་དང་། མཐུན་པ་རྣམས་དང་། འཁྲུས་སྐྱོང་གི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཡང་ན་ཐབས་མཁས་པས་ཀྱང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨为诸有情如理宣说，谓于乐行恶行有情，为欲令断诸恶行故，以相应文句、助伴、随顺、清亮、有用相称、应顺常委分资粮法而为宣说，或复方便善巧宣说。

སེམས་ཅན་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེར་སྣ་སྤང་བ་དང་། ཚེ་འདི་ལ་ཡང་དག་པ་དང་། ཚིགས་ཆུང་ངུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བསྒྲུབ་པ་དང་། བསྲུང་བ་དང་། བསྟན་པ་འདི་ལ་ལྟ་བ་རྣམས་དད་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཉན་སོང་ལས་ཡང་དག

པར་འདུའ་བར་བྱ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་ར་བ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་པས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདུའ་བར་བྱ་བ་ཡང་དེ་དང་འད྄ྲའོ། །

如于乐行恶行有情，为欲令断诸恶行故；如是于行悭行有情，为欲令彼断悭行故；于现法中求财宝者，为欲令彼正少功力，集多财宝，守护无失；于佛圣教怀憎嫉者，为欲令彼得清净信，证清净见，超诸恶趣，尽一切结，越一切苦应知亦尔。

ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་ནི་ཆོས་བསྟན་ཏེ་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པ་ལེན་དུ་འཇུག་པའོ། །

〖释〗于恶行果成熟苦者，为说正法令其受戒止息恶行。

ཆོས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ནི་ཚིག་འབྲུ་འབྱོར་པ་སོགས་བརྒྱད་དེ་དེ་ཡང་དྲི་བ་གསུམ་ལ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ལན་གྱིས་སྟོན་ཏེ་མི་ཤེས་ནས་འདྲི་བ་ལ་ནི་ཚིག་འབྲུ་འབྱོར་པ་དང་འབྲེལ་པ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་དང་དེའི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ལན་ནོ། །

说法之相者，谓以相应文句等八。德光论师说于三问，具足四德酬答而说。一、不知故问者，相应文句及以助伴，谓无倒义及连续义而为酬答。

འགལ་བའི་དྲི་བ་ལ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་རྗེས་སུ་འཕྲོད་པ་སྟེ་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ་དང་སྔ་ཕྱིའི་དགོངས་པ་དང་མི་འགལ་བའི་ལན་ནོ། །

二、相违问者，随顺、清亮，谓顺法性，前后意趣无违而答。

གཉིས་ཀ་འདྲི་བ་ལ་ནི་ཐབས་དང་ལྡན་པ་དང་འཚམ་པ་སྟེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་གདུལ་བྱ་དང་འཚམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པ་དང་འགྲུས་སྐྱོང་གི་ཚོགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པ་དང་མཐུན་པ་དང་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ལན་འདེབས་པའོ། །

三、俱问者，有用相称，谓有方便令其了悟，称所化机而令知解。又具应顺常委资粮，谓顺引发世间功德，及以圣道资粮而答。

འགྲུས་སྐྱོང་ནི་རྟག་པ་དང་སྦྲིམ་པར་སྐྱོང་བ་སྟེ་རྒྱུན་དུ་གུས་པར་ཟག་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

言常委者，即是恒常力励委悉，以从诸漏恒常殷重守护心故。

ཞེས་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་ཇི་ན་བུ་ཏྲ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །

胜子亦同。

ཐེ་མ་གཉིས་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གདམས་ངག་འདྲི་བའི་ལན་དུ་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་ལ་ཛཻ་ན་བུ་ཏྲས་ཀྱང་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་འཆད་དེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་དྲི་བ་གསུམ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་དྲི་བ་བཞི་སྣང་ངོ་། །

又后二德，德光师说，依证增上答问教授。最胜子说依得增上。如此二师虽云三问，显是四问。

ཡང་ན་འབྱོར་བ་ནི་འབྲེལ་པས་བཤད་དེ་སྔ་ཕྱི་མཐུན་པས་སོ། །རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་འཕྲོད་པ་སྟེ་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའོ། །ཐབས་དང་ལྡན་པ་ནི་འཚམ་པ་སྟེ་གདུལ་བྱ་དང་འཚམ་པས་སོ། །

德光师说，又相应者，以助伴训释，前后顺故。又随顺者，以清亮训释，顺法性故。又有用者，以相称训释，称所化故。

མཐུན་པ་ནི་འགྲུས་སྐྱོང་གིས་ཏེ་ཚངས་སྤྱོད་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཟབ་པ་དང་སྙན་ཅིང་འཇེབས་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ་དང་མཉན་པར་འོས་པ་སྟེ་གསུང་གི་ཡན་ལག་ལྔ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབྲུག་སྒྲ་དང་རྣར་སྙན་པ་དང་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་གསལ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །

又应顺者，以常委训释，顺梵行故。譬如甚深、和雅、可意、了解、应闻，五支佛语，如次即以雷声、悦耳、欢喜、显了、无不随顺而为训释。

ཚིག་ཟུང་རེ་རེའི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་བཤད་པ་འདིས་ནི་དྲི་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ལན་གདབ་པར་བསྟན་ཏེ། སྔ་ཕྱི་མི་འགལ་བ་དང་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་མི་འགལ་བ་དང་དོན་གྱི་མཆོག་དང་འབྲེལ་བའོ་ཞེས་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

每二语中以后释前，由此显示于一切问具足四种功德而答，谓：1 前后无违、2 不违法性、3 不违所化、4 与殊胜义而相系属。

འདིར་གཞུང་ལས་ཡང་ན་ཐབས་མཁས་པས་ཀྱང་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་ཚིག་འབྲུ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་ཉེས་སྤྱོད་ཅན་རྣམས་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་

ལ་སྒྲུར་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་ལྟར་སྟོན་པའོ། །ཡང་ན་ཐབས་ཀྱིས་འགྲུས་པ་དང་དམུས་བྱུང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་ཐབས་མཁས་པའོ། །

此论又云："或复方便善巧宣说。"谓如前犯戒诸恶行者，为令止息诸恶行故，以八文句而为说法。令悭等者修施等故亦如是说。或由方便令无厌憎而为说法，名善方便。

ཚེ་འདི་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ཚེགས་ཆུང་ངུས་ལོངས་སྤྱོད་སྒྲུབ་པ་དང་སྲུང་བའི་ཐབས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་སྡང་བ་རྣམས་དད་པ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་ལ་ཞུགས་པ་ནི་མཐོང་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཞིང་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ངན་སོང་ལས་བཟླ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་ཕུལ་གྱི་ཆོས་སྟོན་ཅིང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཀུན་སྦྱོར་ལྷག་མ་སྤོང་བའི་ཐབས་སྟོན་ནོ། །

又于现法为说方便正少功力，集多财宝，守护无失。又于圣教怀憎恚者，令发正信趣入至教。已趣入者，为令断除见断烦恼，以清净见超恶趣故，说正胜法。得见道者，为说进断余结方便。

ཆ༣ ཕན་འདོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己三、饶益有恩

ཕན་འདོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཕན་འདོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱས་པ་གཟོ་བ་སྟོན་པའི་ཚེ་མཐོང་ན་གུས་པར་བྱས་ཏེ། ཚུར་སྤྱོན་ལེགས་པར་བྱོན་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་པས་སྨྲ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྨྲ་ལ། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད། སྟན་དང་གནས་སྦྱིན་པས་ཀྱང་བསུ་བར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨于其有恩诸有情所，深知恩惠，常思酬报。暂见申敬赞言善来，怡颜欢慰吐诚谈谑，祥处设座正筵令坐。

དེའི་རྙེད་པ་དང་། བཀུར་སྟིའི་ལན་དེ་དང་མཉམ་པ་དང་། ལྷག་པར་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་ཀྱི། ཆུང་ངུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

若等若增财利供养现前酬答，非以下劣。

དེ་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ནི་མ་བཅོལ་བར་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ལ་བཅོལ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས།

于彼事业虽不求请尚应伴助，况乎有命。

བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་བ་རྣམས་དང་། ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་

དང་། འཇིགས་པའི་སྐྱབས་བྱ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བར་གནས་པ་མྱ་ངན་བསལ་བ་དང་། ཡོ་བྱད་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་། གནས་སྦྱིན་པ་དང་། སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་དགའ་བར་བྱ་བ་དང་། ནང་གི་སེམས་འཛམ་པོས་ཚར་གཅད་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པར་བྱ་བ་དང་། འདུན་པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

如于事业，如是于苦，于如理说，千方便说，于济怖畏，于衰恼处开解愁化，于惠资具，于与依止，于随心转，于显实德令深欢悦，于怀亲爱方便调伏，于现神通惊恐引摄，如应广说，当知亦尔。

མཐོང་བ་ན་གུས་པར་བྱས་ཏེ་ཚུར་བྱོན་ལེགས་པར་བྱོན་ཏོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་སྟན་དང་གནས་སྦྱིན་པས་བསུ་ཞིང་རྗེད་བཀུར་གྱིས་ཕན་བཏགས་པ་དེ་དང་མཉམ་པའམ་ལྷག་པས་ཕན་འདོགས་ཀྱི་ཆུང་ངུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

〖释〗见时申敬赞言善来，欢颜，庆慰，祥处设座，正筵令坐，次以利敬较其恩惠若等若增现前酬答，非以下劣。

དེའི་བྱ་བ་ལ་ཡང་མ་བཅོལ་བར་གྲོགས་བྱེད་ན་བཅོལ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་བཞིན་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་ཅིང་འདུན་པར་བྱ་བའི་བར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་བྱེད་དོ།།

于彼事业，虽未请求尚为助伴，何况有命。如是乃至于现神通恐怖引摄诸余饶益，皆应为作。

ཆ༤ འཇིགས་པས་ཉེན་པའི་སྐྱབས་བྱེད་པ།

己四、救济怖畏

འཇིགས་པས་ཉེན་པའི་སྐྱབས་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་འཇིགས་པ་རྣམས་འཇིགས་པ་དག་ལས་སྲུང་བར་བྱེད་དོ། །གཅན་གཟན་གྱི་གནོད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་སྲུང་ངོ་། །གློང་དང་ཆུ་སྲིན་འཛིན་ཁྲིའི་འཇིགས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་འཇིགས་པ་དང་། ཆོམ་རྐུན་གྱི་འཇིགས་པ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་བས་འཇིགས་པ་དང་། ཇོ་བོ་དང་བདག་པོའི་འཇིགས་པ་དང་། འཚོ་བ་མེད་པའི་འཇིགས་པ་དང་། མི་སྙན་པའི་འཇིགས་པ་དང་། འཁོར་དུ་བག་ཚ་བའི་འཇིགས་པ་དང་། མི་མ་ཡིན་པའི་འཇིགས་པ་དང་། རོ་ལངས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ལས་ཀྱང་སྲུང་བར་

བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨，于遭怖畏诸有情类，能为救护。谓于种种禽兽水火，王贼怨敌，家主宰官，不活恶名，大众威德，非人起尸，魍魉等畏，皆能救护，令得安隐。（藏论无“火”字，有“摩羯陀鱼”。）

སེང་གེ་དང་སྟག་ལ་སོགས་པ་དུད་འགྲོ་ཐང་ལ་གནས་པ་དང་ཆུའི་ཀླུང་དངོས་སམ་དེ་ན་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཆུ་སྲིན་འཛིན་ཁྲི་སོགས་དུད་འགྲོ་ཆུ་ལ་གནས་པ་གཉིས་དང་

〖释〗狮子虎等陆居旁生，或实水患，或诸水族摩羯鱼等水居旁生，为旁生二畏。

ཆད་པ་དང་ནན་ཐུར་གྱི་མཐུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་པོ་དང་། མཐུ་དང་འཇབ་བུས་ནོར་འཕྲོག་པའི་ཆོམ་རྐུན་དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གྲོལ་བའམ་དགྲ་བོ་དང་རིས་སུ་བཅད་པ་ཉེ་ཚེ་བའི་ཁྲོན་ལ་དབང་བའི་ཇོ་བོ་དང་བདག་པོའི་འཇིགས་པ་སྟེ་མིའི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། གཅེས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་གསུམ་པོ་

又有势力治罚之王，若明若暗劫财盗贼，障碍财等或怨或敌，管理少分家主宰官，为人中四畏。

ཡོ་བྱད་དང་། ལེགས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། སྨྲ་བའི་བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་པས་འཚོ་བ་མེད་པའི་འཇིགས་པ་དང་། མི་སྙན་པའི་འཇིགས་པ་དང་། འཁོར་དུ་བག་ཚ་བའི་འཇིགས་པ་དང་། མི་མ་ཡིན་པ་གཉིས་པོ་དང་པོ་ནས་མི་མ་ཡིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་དང་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་ཁྱད་པར་སྔགས་བཏབ་པས་རོ་ལངས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དེ་དག་གི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱབས་བྱེད་པའོ། །

又不具足三种可爱，谓无资财，乏少妙行，不具辩说，有不活畏，及恶名畏，众威德畏。非人有二。初由生差别生非人中，二明咒差别，以咒起尸。从此怖畏皆当救护。

ཆ༥ མྱ་ངན་གྱིས་གཟིར་བའི་མྱ་ངན་སེལ་བ།

己五、开解忧恼

【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་འདུག་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱ་ངན་སེལ་བར་བྱེད་དེ། གཉེན་བཤེས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཕ་མ་ཤི་ན་ཡང་མྱ་ངན་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །བུ་དང་ཆུང་མ་ཤི་བ་དང་། བྲན་དང་བྲན་མོ་དང་།

ལས་བྱེད་པ་དང་། ཞོ་ཤགས་འཚོ་བ་ཤི་བ་དང་། འཇའ་བ་བཤེས་དང་། གྲོས་གྲོགས་དང་། ཉེ་དུ་དང་། རྒྱུན་རབས་ཤི་བ་དང་། སློབ་དཔོན་དང་། མཁན་པོ་དང་། བླ་མ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཡང་མྱ་ངན་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨，于处衰恼诸有情类，能善开解令离愁忧。或依亲属有所衰亡，所谓父母兄弟妻子，奴婢僮仆，宗长朋友，内外族姻，亲教轨范，及余尊重，时有丧亡，善为开解令离忧恼。

ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བརྩམས་ཏེ། གལ་ཏེ་གཞན་དག་གི་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱལ་པོས་ཕྲོགས་ན་ཡང་དེ་ལ་མྱ་ངན་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཆོམ་རྐུན་གྱིས་ཕྲོགས་པར་གྱུར་པའམ། མེས་ཚིག་གམ། ཆུས་ཁྱེར་རམ། གཏེར་དག་ཏུ་ལེགས་པར་མ་སྦས་པས་ཆུད་ཟོས་པ་འམ། ལས་རྣམས་ནན་ཏན་དུ་མ་བྱས་པས་མ་རུངས་པས་གྱུར་པ་འམ། བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེར་བར་གྱུར་པ་འམ། ཁྱིམ་དུ་ཁྱིམ་གྱི་ཕུང་ཁྲོལ་བྱུང་བར་གྱུར་པ་འམ། གང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་དེ་དག་ལ་ཚུལ་མ་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བྱས་པར་གྱུར་ཏེ། གཞི་དེ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མྱ་ངན་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་རྣམས་སྐྱེས་པ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པར་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །

或依财宝有所丧失，谓或王贼之所侵夺，或火所烧，或水所溺，或为矫诈之所诳诱，或由事业无方损失，或为恶亲非理横取，或家生火之所耗费，于如是等财宝丧失，善为开解令离忧恼。由是因缘，诸有情类，生软中上三品愁忧，菩萨皆能正为开解。（“或为矫诈之所诱惑”句，藏文为“或未善藏以致失坏”。）

མྱ་ངན་གྱིས་གཟིར་བའི་མྱ་ངན་སེལ་བ་ལ་གཉིས། གཉེན་བཤེས་དང་བྲལ་བའི་མྱ་ངན་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དང་བྲལ་བའི་མྱ་ངན་ནོ། །

此中分二：庚初、丧亲生忧；庚二、耗财生忧。

ཛ༡ གཉེན་བཤེས་དང་བྲལ་བའི་མྱ་ངན།

庚初、丧亲生忧

དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས་

分五：

སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་བའི་གཉེན་དང་བྲལ་བ་ནི། ཕ་མ་ཤི་བའོ། །

〖释〗一、丧能生亲，谓丧父母。

ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་འབྲས་བུའི་གཉེན་དང་བྲལ་བ་ནི། བུ་དང་ཆུང་མ་ཤི་བའོ། །

二、丧失摄受及果脉亲，谓死妻子（藏文无“兄弟”二字）。

ངག་ཉན་པའི་གཉེན་དང་བྲལ་བ་ནི། བྲན་ཕོ་མོ་དང་ལས་བྱེད་པ་དང་ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་ཤི་བའོ། །

三、失使命亲，谓死奴婢及死僮仆。

ཕན་འདོགས་པ་དང་བྱམས་པའི་གཉེན་དང་བྲལ་བ་ནི། མཛའ་བཤེས་དང་གྲོས་གྲོགས་དང་ཉེ་དུ་གཞན་དང་རྣན་རབས་ཤི་བའོ། །

四、离诸有恩慈爱之亲，谓丧宗长、朋友、余族。

ཕན་པ་སྟོན་པའི་གཉེན་དང་བྲལ་བ་ནི། མཁན་སློབ་དང་བླ་མ་ལྟ་བུ་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་ནོ། །

五、失离开导利益之亲，谓丧亲教、轨范、尊长、同梵行者，所生忧愁。

ཇ༢ ལོངས་སྤྱོད་བྲལ་བ།

庚二、耗财

ལོངས་སྤྱོད་བྲལ་བ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་། ཁ་ཅིག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །

分二：辛初、一切世人共同苦因；辛二、一类不共。

ཉ༡ འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ།

辛初、一切世人共同苦因

དང་པོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་ཆོམ་རྐུན་གྱིས་ཕྲོགས་པ་དང་མེས་ཚིག་པ་དང་ཆུས་ཁྱེར་བའོ། །

ཉ༢ ཁ་ཅིག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།

辛二、不共

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་གཉིས། བདག་གིས་ཚུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ལས་གྱུར་པའོ།།

分二：壬初、由自未善；壬二、因他令失。

ཏ༡ བདག་གིས་ཚུལ་མ་ཡིན་པ།

壬初、由自未善

དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་ལོངས་སྤྱོད་སྲུང་བ་ཚུལ་མ་ཡིན་པ་ནི། གཏེར་དུ་སྦེད་པ་མ་ལེགས་པས་ཆུད་ཟོས་པའོ། །

分二：一、未善守护所有财宝者，谓未善藏护以致失坏。

ལོངས་སྤྱོད་སྒྲུབ་པ་ཚུལ་མ་ཡིན་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ལས་ལ་ནན་ཏན་ལེགས་པར་མ་བྱས་པས་མ་རུང་བར་གྱུར་པའོ། །

二、于诸财宝未善招集者，谓出事业无方损失。

ཏ༢ གཞན་ལས་གྱུར་པ།

壬二、因他令失

གཞན་ལས་གྱུར་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེར་བའོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་གཉེན་མི་མཛའ་བས་ཁྱེར་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པ་འདྲའོ། །

分二：一、由他受用之所致苦，谓为恶亲非理横取。

རང་གི་ཁྱིམ་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི། ཁྱིམ་དུ་ཁྱིམ་གྱི་ཕུང་ཀྲོལ་བ་བྱུང་བའོ། །

二、由自家室所起忧苦，谓家生火之所耗费。

འདི་ལ་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་རིགས་སུན་འབྱིན་པ་འབའ་ཞིག་སྐྱེས་པ་དང་དེའི་ནོར་སྤྱོད་མི་ཤེས་པས་འཐོར་བ་ལ་འཆད་དོ། །

有论释为："纯生败坏种姓之嗣，不知受用散失财宝。

དེ་ལྟར་གཉེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དེ་དག་ལས་མྱ་ངན་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་རྟག་པ་བསྟན་པས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །

"若由如是亲财等事，引生上中下品愁忧，晚示无常而令开解。

དེ་ལ་མ་ལ་སོགས་པ་ཤི་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཆེན་པོ་དང་བྲན་ལ་སོགས་པ་ཤི་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འབྲིང་དང་ལོངས་སྤྱོད་བྲལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཆུང་དུ་འམ་ཡང་ན་མཁོ་བ་དང་གཅེས་པ་ལས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

“丧父母等所生为上，死奴婢等所起为中，耗损财宝所生为下。或以所须及所珍爱，应当了知。”

ཆ༦ ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己六、饶益匮乏资具者

【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡོ་བྱད་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡོ་བྱད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ཟས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཟས་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ། །སྐོམ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྐོམ་དང་། བཞོན་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་བཞོན་པ་དང་། གོས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་གོས་དང་། རྒྱན་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱན་དང་། སྣོད་སྤྱད་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྣོད་སྤྱད་དང་། སྤོས་དང་མེ་ཏོག་ཕྲེང་དང་། བྱུག་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྤོས་དང་། མེ་ཏོག་ཕྲེང་དང་། བྱུག་པ་དང་། གནས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་གནས་དང་། སྣང་བ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨备资生具，随有来求即皆施与。谓诸有情求食与食，求饮与饮，求乘与乘，求衣与衣，求庄严具施庄严具，求诸什物施以什物，求鬘涂香施鬘涂香，求止憩处施止憩处，求诸光明施以光明。

ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་དྲུག་ལས། འཚོ་བས་ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། ཟས་དང་སྐོམ་འདོད་པ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པའོ། །

〖释〗此中分六：一、于生活匮乏苦者，谓求饮食惠施饮食。

དུབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། ཐེག་པ་དང་བཞོན་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པའོ། །

二、于劳倦苦者，谓求乘骑，即施乘骑。

ངོ་ཚ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། གོས་དང་རྒྱན་འདོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་སྟེ། གོས་དང་རྒྱན་མ་འབྱོར་ན་ངོ་ཚ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

三、于羞惭苦者，谓求衣服庄严具等即施彼等，以无衣服及庄严具生羞惭故。

ཡོ་བྱད་མི་ལྡན་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། སྣོད་སྤྱད་འདོད་པ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པའོ།

四、于无资具苦者，谓求什物即施什物。

དྲི་ང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། སྤོས་དང་མེ་ཏོག་ཕྲེང་བ་དང་བྱུག་པ་འདོད་པ་ལ་དེ་དག་

སྦྱིན་པའོ། །

五、于恶臭者，谓求烧香花鬘涂香，即施彼等。

གནས་དང་སྣང་བས་ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ནི། འདུག་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་དང་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་མར་མེའི་སྣང་བ་འདོད་པ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པའོ། །

六、于乏憩处光明苦者，谓求憩处，及发精进求灯明者，即施彼等。

ཚ༧ སྒྲོར་བ་གང་གིས་སྡུད་པ།

己七、饶益求依止者

【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡོངས་སུ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་བསྡུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྡུད་པར་བྱེད་དེ། སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཇི་གནས་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་གི་དོན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་བྲམ་ཟེ་དང་། ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་རྣམས་ལས་ཆོས་བཞིན་དུ་གོས་དང་།ཟས་དང་། མལ་ཆ་དང་། སྨན་དང་། ན་བའི་གསོས་སྨན་དང་། ཡོ་བྱད་རྣམས་ཚོལ་བར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨，性好摄受诸有情类，如法御众方便饶益，以无染心先与依止，以怜愍心现作饶益，然后给施如法衣服饮食卧具，病缘医药资身什物。若自无有，应从净信长者、居士、婆罗门等，求索与之。

རང་གི་གོས་དང་།ཟས་དང་མལ་ཆ་དང་། སྨན་དང་། ན་བའི་གསོས་སྨན་དང་། ཡོ་བྱད་ཆོས་དང་མཐུན་ཞིང་ཆོས་བཞིན་དུ་རྙེད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུན་མོང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་དེ། སྦེད་ཅིང་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

于己以法所获如法衣服、饮食。诸坐卧具。病缘医药资身什物，与众同用，自无隐费。

དུས་དུས་སུ་མཐུན་པའི་གདམས་ངག་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་སྦྱིན་པར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་རྣམ་པ་ལྔ་ཡང་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

于时时间，以其随顺八种教授而正教授，五种教诫而正教诫。

གདན་ས་དག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ

ཡིན་ཏེ། འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

此中所说教授教诫，当知如前《力种性品》已广分别。

གནས་ལ་སྟེན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། བསམ་པ་གང་གིས་འཁོར་སྡུད་པ་ནི། གྲགས་པ་དང་རྙེད་བཀུར་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཐོན་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་གནས་སྦྱིན་པའོ། །

〖释〗此中分二：初、以何意乐摄受大众者，非为名闻利养恭敬，悲心为先，以无染心，先与依止。

སྦྱོར་བ་གང་གིས་སྡུད་པ་ལ་གཉིས། ཟང་ཟིང་གིས་སྡུད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་སྡུད་པའོ། །

二、以何加行摄受。分二：初、以财摄受。二、以法摄受。

དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཕ་རོལ་ལས་བཙལ་བ་ནི། བསྡུས་པའི་འཁོར་དེ་དག་གི་ཕྱིར་དུ་སྦྱིན་བདག་དད་པ་ཅན་རྣམས་ལས་ཆོས་དང་མཐུན་པར་གོས་ཟས་མལ་ཆ་སྨན་ན་བའི་གསོ་སྨན་དང་ཡོ་བྱད་རྣམས་འཚོལ་བའོ། །རང་གི་ཡོ་བྱད་ཐུན་མོང་དུ་བྱེད་པ་ནི། རང་གིས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཐུན་གྱིས་རྙེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཐུན་མོང་དུ་སྤྱོད་པའོ། །

初中分二：一、从他求者，为利所摄受诸徒众故，从诸净信长者居士，求索衣服饮食卧具病缘医药；二、于己资具共同用者，谓自如法所获衣等与彼同用。

ཆོས་ཀྱིས་སྡུད་པ་ལ་གཉིས་ལས་གདམས་ངག་སྦྱིན་པ་ནི་བརྒྱད་དེ། སེམས་མི་གནས་པ་དམིགས་པ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་གདམས་ངག་ལྔ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་ང་རྒྱལ་དང་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མི་སྡུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་རྗེས་སུ་དྲན་པའོ། །

二、以法摄受。分二：一、施与教授。有八：心未住者为令心住所缘境故，有五教授，谓于上品贪嗔痴慢及寻思者，如其次第不净、慈悲、缘起、界别及以随念阿那波那。

སེམས་གནས་པ་ལ་རང་གི་དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོར་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་གཅིག་གོ །

心已住者，为令获得自义利故，为说能治常断二见，远离二边处中之行，为一教授。

ལམ་མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པར་བྱས་སོ་སྙམ་པ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་བོ་སྙམ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་འདོར་དུ་འཇུག་པའི་གདམས་ངག་གཉིས་ཏེ། གནས་པ་དང་རྣམ་པར་སྦྱུར་བ་དང་སྦྱོར་བ་འདོར་བ་གསུམ་དུ་བསྡུའོ། །

为令舍除于道未作而谓已作，于果未得而谓已得，诸增上慢，为二教授。此为安住，正方便道，舍弃留难，三中所摄。

རྗེས་སུ་བསྟན་པ་སྦྱིན་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དགག་པ་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ནི་རུང་ངོ་ཞེས་གནང་བ་དང་བཀག་པ་ལ་སྤྱོད་ན་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྐུལ་བ་དང་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མི་གཏོང་ན་ཆར་བཅད་པ་དང་གནང་བཀག་མ་ནོར་བར་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བར་བྱ་བའོ། །

二、施与教诫。有五：一、遮止有罪现行。二、开许无罪现行。三、若有行所遮止，谏诲止息。四、虽已如是谏诲，若仍不舍，如法治罚。五、若有正行开遮，赞令欢喜。（译者注：关于辩净，稍有减略。）

卷 二

ཆ༨ སེམས་མཐུན་པ་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己八、饶益求随心转

སེམས་མཐུན་པ་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས།

分二：（庚初、略标；庚二、广释。）

ཛ༡ མདོར་བསྟན་པ།

庚初、略标

མདོར་བསྟན་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ན། ཐོག་མ་ཁོ་ནར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། ཁམས་ཤེས་སོ། །བསམ་པ་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། ཁམས་ཤེས་ནས་སེམས་ཅན་གང་དག་དང་ཇི་ལྟར་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་དེ་དག་དང་གནས་སོ། །སེམས་ཅན་གང་དག་ལ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་དེ་དག་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨，于有情心性好随转。随心转时，先知有情若体若性。知体性已，随诸有情所应共住，即应如是与其共住。随诸有情

所应同行，即应如是与彼同行。（“若体若性”，藏文为“意乐、自性、界”。）

བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ན་དང་པོར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་རང་བཞིན་དང་ཁམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་གང་དག་དང་ཇི་ལྟར་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་གནས་པ་དང་སེམས་ཅན་གང་དག་ལ་ཇི་ལྟར་བསྙུབ་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་སྙུབ་པར་བྱེད་དོ། །

〖释〗菩萨随顺利有情时，先当了知有情意乐，及性并界，随诸有情所应共住，即如是住。随诸有情所应同行，即如是行。

དེ་ལ་བསམ་པ་ནི། སེམས་པ་སྟེ་དགེ་མི་དགེ་དང་ཞེ་སྡང་དང་བྱམས་པ་གང་གི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའོ། །

意乐谓思，观具善恶及嗔慈等，何等意乐。

རང་བཞིན་ནི་མོས་པ་སྟེ་ཐེག་པ་གང་ལ་མོས་པ་བརྟགས་ཏེ་མོས་པ་དེ་དང་ཁམས་ནི་བག་ལ་ཉལ་ཏེ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའོ། །

性谓胜解，观于何乘而有胜解，顺其胜解。界谓随眠，顺其随眠。

ཛ༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ།

庚二、广释

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།

༣༡

辛一

【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གང་གི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ་གལ་ཏེ་ལུས་དང་ངག་གི་དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་བས་དེའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ལ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དེས་ཀྱང་དེ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླངས་ཏེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འཛུག་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་ལུས་དང་ངག་གིས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་བསྲིམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་སྤོང་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，欲随所化有情心转，当审观察，若于如是如是相事现行身语生他忧苦，如是忧苦，若不令其出不善处，安立善处，菩萨尔时于如是事现行身语，护彼心故，方便思择励力遮止令不现行；

གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དེས་ཀྱང་དེ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླངས་ཏེ་དགེ་བའི་གནས་སུ་འཇོག་པར་མཐོང་ན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟ་སྟེ། གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ། གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

如是忧苦，若能令其出不善处，安立善处，菩萨尔时于如是事现行身语，住哀愍心，不随如是有情心转，方便思择励力策发要令现行。

གཞན་དག་ལ་ལུས་དང་། ངག་གི་དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གང་གིས་གཞན་དག་གི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡང་གཞན་དག་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླངས་ཏེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འཇོག་པར་མི་འགྱུར་ན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོང་བ་དེ་གཏོང་བར་བྱེད་དོ། །

复审观察，若于如是他有情事，现行身语，令余有情发生忧苦，如是忧苦，若不令他或余有情，或不令二出不善处，安立善处，菩萨尔时于如是事现行身语，护余心故，方便思择励力遮止令不现行；

གལ་ཏེ་གཞན་དག་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་སམ། དེ་གཉིས་ག་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླངས་ཏེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འཇོག་པར་མཐོང་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ། སོ་སོར་བརྟགས་ནས་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

如是忧苦，若能令他或余有情，或能令二出不善处，安立善处，菩萨尔时于如是事现行身语，住哀愍心，不随如是有情心转，方便思择励力策发要令现行。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དང་ངག་གི་དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གང་གིས་ཕ་རོལ་དག་གི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་བར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ལ། ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་བསླབ་པའི་གཞིར་གཏོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་།

ཡིད་མི་བདེ་བ་དེས་ཀྱང་གཞན་དང་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་གཏོང་བར་བྱེད་དོ།།

复审观察，若于如是菩萨自事，现行身语，生他忧苦，如是现行身语二业，非诸菩萨学处所摄，不顺福德智慧资粮，如是忧苦，不能令他出不善处，安立善处，菩萨尔时于如是事现行身计，护他心故，方便思择励力遮止令不现行；

དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ།།

与此相违，现行身语，如前应知。

སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཅི་རིགས་པར་རྒྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

如生忧苦，如是广说生于喜乐，随其所应，当知亦尔。

ཕན་གནོད་ལ་ལྟོས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་གང་གིས་སེམས་ཅན་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་སྐྱེ་བར་སྣང་ན་འདི་ལྟར་བརྟག་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དེས་སེམས་ཅན་དེ་མི་དགེ་བ་ལས་བསླང་སྟེ་དགེ་བ་ལ་འཛོག་པར་མི་འགྱུར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དེ་འབད་ནས་སྤངས་ཏེ་དེའི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱའོ།།

〖释〗若随有情心转之时，身语现行，能令有情现生忧苦，当审观察，由此忧苦，不令有情出不善处安立善处，菩萨励力遮止，令不现行随他心转；

གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དེས་གཞན་དགེ་བ་ལ་འཛོག་པར་ནུས་ན་ནི་གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱ་བར་སྤྱོད་པ་དེ་བྱ་དགོས་ཏེ་ཕུགས་སུ་དེ་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

由此忧苦若能令他安立善处，则当于他怀哀愍心，要令现行，不应随顺他心而转。究竟于彼有利益故。

དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་དེས་མཐུན་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མི་བསྐྱེད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་བསྐྱེད་པར་སྣང་ན་ཡང་སྤྱོད་པ་དེ་གཏོང་མི་གཏོང་གི་ཚུལ་ཡང་

སྔ་མ་དང་འདྲའོ། །

如是若由如是现行，于所随转他有情所虽不生苦，然于余者生苦之时，为舍不舍，如是现行，如前应知。

གཞན་དང་མཐུན་པ་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པས་གཞན་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བར་སྣང་ན་དེ་ལ་ཡང་རང་གི་བཅས་པའི་ནང་དུ་མི་གཏོགས་པ་དང་ཚོགས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པ་དང་གཞན་མི་དགེ་བ་ལས་བསླང་སྟེ་དགེ་བ་ལ་འཇོག་པར་མི་འགྱུར་ན་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་བཏང་ལ། དེ་གསུམ་ལས་བཟློག་པ་ཡིན་ན་སྙིང་བརྩེ་བ་ཁོན་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་འཇུག་པར་བྱའི་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མི་བསྟུན་ནོ། །

若为自利现行身语，非为随他生他忧苦，若此非是学处所摄，又不成就二种资粮，亦不令他出不善处安立善处，为护他心应当舍弃；若违此三，住哀愍心，应当现行，不随他心。

དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་གང་གིས་ཕ་རོལ་ལ་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་སྐྱེ་བར་སྣང་ལ་ཕུགས་སུ་ཡང་ཕན་ན་ནི་འཇུག་ལ་ཕུགས་སུ་གནོད་ན་ནི་གཞན་དང་མི་བསྟུན་པ་སོགས་ཀྱང་སྔར་བཞིན་རིག་པར་བྱའོ། །

如是若有身语现行，令他发生现前喜乐，究竟利益，即应现行。究竟衰损，则不随他转，如前应知。

༡༢

辛二

【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ལ་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་མེད་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བསྔགས་པ་ཡང་མི་བརྗོད་ན་བསྔགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་ཤད་ཀྱིས་སྨྲུང་བར་མི་བྱེད་དོ། །

【论】又随他心而转菩萨，知他有情忿缠所缠，现前忿缠难可舍离，尚不赞叹，何况毁訾。即于尔时，亦不谏诲。

ཡང་བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ན་གཞན་ཁྲོ་བའི་ཀུན་དཀྲིས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ལ་ཁྲོ་བ་མ་ཞི་བའི་བར་དུ་དེའི་བསྔགས་པ་ཡང་མི་བརྗོད་ན

བསྔགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་ཤད་སྨྲང་ཡང་མི་བྱེད་དོ།།

〖释〗又若菩萨随有情转，见他现为忿缠所缠，乃至其忿未息以来，尚不称赞，何况毁訾，亦不谏诲。

༡༣

辛三

【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞན་མི་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་སྨྲ་ཞིང་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་ན། སྨྲ་བ་དང་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་ལ་ཅི་སྨོས།

【论】又随他心而转菩萨，他虽不来谈论庆慰，尚应自往谈论庆慰，何况彼来而不酬报。

ངོམ་གཟུམ་ཅན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་གཞན་མི་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་སྨྲ་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་ན་ཚུར་ལ་སྨྲ་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས།

〖释〗若诸粗鄙，不闲世情，他虽不来谈论庆慰，尚往谈论而相庆慰，况彼来此谈论庆慰。

༡༤

辛四

【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་དག་ལ་འཚྭག་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་དག་ཉིད་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོད་བབ་པར་འདོད་པར་ཟད་དེ། དབང་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་ཞི་བས་སྨྲ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

【论】又随他心而转菩萨，终不故意恼触于他，惟除诃责诸犯过者，起慈悲心，诸根寂静，如应诃责，令其调伏。

གཞན་དག་སྨྲ་འབེབས་པ་ན་དེ་ལ་འཚྭག་པར་མི་བྱེད་དེ་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་སྨྲ་འབེབས་པར་ཟད་དེ་དབང་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་ཞི་བས་བྱེད་དོ།།

〖释〗诃责他时，无恚恼心，惟应于他住哀愍心，诸根寂静，而正诃责。

༡༥

辛五

【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་

གཞན་དག་ལ་འཕྱ་བར་ཡང་མི་བྱེད། བསྙིང་བར་ཡང་མི་བྱེད་ལ། དེ་བག་འཁུམས་པར་མི་བྱེད་དོ། །བདེ་བ་ལ་རེག་པར་མི་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཟེ་ཚོམ་སློང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །ཚད་ལས་བཅད་ཅིང་སླ་བབ་ཟིན་པ་ལ་ཡང་ཚད་པའི་གནས་ཀྱི་གླེང་བར་མི་བྱེད་དོ། །དགའ་བའི་ཞུམ་ཆུང་བ་ལ་ཡང་བདག་ཉིད་མཐོ་བར་མི་སྟོན་ཏོ། །

【论】又随他心而转菩萨，终不嗤诮轻弄于他，令其赧愧不安隐住，亦不令其心生忧悔。虽能摧伏得胜于被，而不彰其堕在负处。彼虽净信生于谦下，终不现相而起自高。

སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་ནང་དུ་སླ་འབབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཕྱ་བར་མི་བྱེད་ལ་བསྙིང་བ་དང་བག་འཁུམས་པར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །

〖释〗于大众中，终不轻诮，令其赧愧，怯惧不安，是轻毁因故。

བདེ་བ་ལ་མི་རེག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགྱོད་པ་སྐྱེད་པར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །

亦不令悔，不乐住故。

ཚད་པས་བཅད་ཅིང་སླ་ཕབ་ཟིན་པ་ལ་ཡང་ཚད་པའི་གནས་ཀྱིས་མི་གླེང་སྟེ་སྐྱེངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

虽已摧伏得胜于彼，而不彰其堕在负处，令羞耻故。

དགའ་བ་ཞེས་ཆུང་བ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་བདག་ཉིད་མཐོ་བར་མི་སྟོན་ཏེ་ཞུམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

于谦下前，不显自高，令恐怖故。

༣༦

辛六

【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་དག་ལ་མི་བསྟེན་པར་ཡང་མི་བྱེད། ཧ་ཅང་བསྟེན་པར་ཡང་མི་བྱེད། དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་བསྟེན་པར་ཡང་མི་བྱེད།

【论】又随他心而转菩萨，于诸有情，非不亲近，不极亲近，亦不非时而相亲近。

གཞན་དག་ལ་མི་སྟེན་པར་ཡང་མི་བྱེད་དེ་བཤེས་ཤིང་འདྲིས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

〖释〗于他人所，非不亲近，无识友故。

ཧ་ཅང་སྟེན་པར་མི་བྱེད་དེ་རྟག་ཏུ་འགྲོགས་པས་ཕ་རོལ་གྱི་བྱ་བ་ལ་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བས་མི་དགའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

不极亲近，恒常共住障其事业，令不喜故。

དུས་མ་ཡིན་པར་སྟེན་པར་ཡང་མི་བྱེད་ཀྱི་དུས་དུས་སུ་སྟེན་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་ནི་འབྲེལ་པ་འཆད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

亦不非时而相亲近，以时亲近。如是三者，为令远离断绝系属。

༡༧

辛七

【བྱང་ས་ལས】དེ་དག་གི་མདུན་དུ་མཛའ་བོ་ལ་སྨོད་པར་ཡང་མི་བྱེད། མི་མཛའ་བའི་བསྔགས་པ་ཡང་མི་བརྗོད། མ་འདྲིས་པ་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་ཡང་མི་བྱེད། རྒྱུན་དུ་སློང་བར་ཡང་མི་བྱེད། བླང་བ་ལ་ཡང་ཚོད་ཤེས་པ་ཡིན། ཟས་དང་སྐོམ་ལ་སོགས་པ་ལ་བོས་ན་ཡང་སློང་བར་མི་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་ཆོས་དང་མཐུན་པར་ཞད་ཀྱིས་བྱང་བར་བྱེད་དོ།།

【论】又随他心而转菩萨，终不现前毁他所爱，亦不现前赞他非爱。非情交者不吐实诚，不屡希望，知量而受。若先许应他饮食等，终无假托不赴先祈，为性谦冲如法晓喻。

གཞན་གྱི་མདུན་དུ་དེའི་མཛའ་བ་ལ་སྨོད་པ་དང་མི་མཛའ་བ་ལ་བསྔགས་པ་མི་བརྗོད་དེ་མི་དགའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

〖释〗不于他前，毁其所爱，赞其非爱，他不喜故。

མ་འདྲིས་པ་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་མི་བྱེད་དེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སེམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

非情交者，不吐实诚，他异思故。

ཕར་ལ་རྒྱུན་དུ་མི་བསླང་ཞིང་ཚུར་ལ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ཚོད་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་སྐྱོ་བ་དང་མ་དད་ཅིང་འཕྱ་བ་དང་ཕྱིར་ཞིང་མི་སྟེར་བ་དང་ཆིག་པ་ཟ་བ་དང་བྱིན་ན་ཡང་བརྙས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

不于他所，屡往乞求，纵来惠施，当知量受，令他厌患，不信讥诮，恼不更施，后纵施与而轻毁故。

ཟས་སྐོམ་སོགས་ལ་བོས་ན་ཡང་མི་སྤང་སྟེ་བསམ་པའི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཪོ། །

诸饮食等亦不弃舍，以不障碍他意乐故。

ཡང་ན་ཆོས་མཐུན་གྱིས་ཤད་སྦྱང་བྱ་སྟེ་ཁ་ཏོན་ནམ་བསམ་གཏན་ནམ་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་དོ་ཞེས་མི་དགའ་བ་མེད་པར་བྱའོ། །

或以如法而相辞谢，谓以读诵，或修静虑，或受近圆，令无不喜。

དོན་ཆན་དེ་དག་རེ་རེའི་མགོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཞེས་སྦྱར་རོ། །

于此每段之首，皆有“菩萨随他心转”。

ཆ༩ ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己九、饶益正行

ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་པ་ན། དད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་པ་ནི་དད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་པའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨性好赞扬真实功德，令他欢喜。于信功德具足者前，赞扬信德令其欢喜。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་དོ། །

于戒功德具足者前，赞扬戒德令其欢喜。

ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་དོ། །

于闻功德具足者前，赞扬闻德令其欢喜。

གཏང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནི་གཏོང་བའི་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་དོ། །

于舍功德具足者前，赞扬舍德令其欢喜。

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་བའི་

གནམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་དོ། །

于慧功德具足者前，赞扬慧德令其欢喜。

དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་གནམ་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པའོ། །

〖释〗于诸具足信戒闻舍慧德者前，以彼彼言赞扬令喜。

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཏོང་བ་ནི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་མངོན་མཐོའི་རྒྱུའོ། ཤེས་རབ་ནི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུའོ། །དེ་འདྲེན་པ་ནི་ཐོས་པའོ། །དད་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུའོ། །

戒及惠舍能感圆满身及财位，是增上生因。慧是决定胜因，闻能生慧，信于二者，为能入因。

ཆ༡༠ ལོག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ།

己十、饶益邪行

ལོག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཆར་གཅད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆར་གཅོད་པར་བྱེད་དེ། ཉེས་པ་ཆུང་ངུ་དང་། འགལ་བ་ཆུང་ངུ་ལ་ནི་བསམ་པ་འཇམ་པོ་དང་སྡང་བ་མེད་པས་སྨད་པབ་པ་ཆུང་ངུས་སྨྲ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། །ཉེས་པ་འབྲིང་དང་། འགལ་བ་འབྲིང་ལ་ནི་སྨད་པབ་པ་འབྲིང་གིས་སྨྲ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། །ཉེས་པ་ཆེན་པོ་དང་འགལ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སྨྲ་དབབ་པ་ཆེན་པོས་སྨྲ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨性好悲愍，以调伏法调伏有情。若诸有情，有下品过下品违犯，内怀亲爱，无损恼心，以软诃责而诃责之。若诸有情，有中品过中品违犯，内怀亲爱，无损恼心，以中诃责而诃责之。若诸有情，有上品过上品违犯，内怀亲爱，无损恼心，以上诃责而诃责之。

སྨྲ་དབབ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆད་པས་བཅད་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

如诃责法，治罚亦尔。

ཉེས་པ་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་དང་། འགལ་བ་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་དག་ཉིད་དང་གཞན་དག་ལ་ལེགས་པར་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་དང་ཕན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱིར་དགུག་པའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་

སྐྱོད་པར་བྱེད་དོ། །

若诸有情，有下中品应可驱摈过失违犯，菩萨尔时为教诫被及余有情，以怜慰心及利益心，权时驱摈后还摄受。

ཉེས་པ་ཆེན་པོ་དང་འགལ་བ་ཆེན་པོ་ལ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་དེ་དག་བསྟན་པ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ཆེས་མང་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་ཕན་པར་འདོད་པས་ལེགས་པར་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཆད་འགྲོགས་པར་མི་བྱ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱད་པར་མི་བྱ་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཡང་ཕྱིར་མི་དགུག་པའི་ཚུལ་གྱི་སྐྱོད་པར་བྱེད་དོ། །

若诸有情，有其上品应可驱摈过失违犯，菩萨尔时尽寿驱摈，不与共住，不同受用，怜愍彼故，不还摄受，勿令其人于佛圣教多摄非福，又为教诫利余有情。

ཉེས་པ་དང་འགལ་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ལ་བསམ་པ་མ་འཁྲུགས་པ་དང་སྡང་བ་མེད་པས་ཚིག་གིས་སྨྲ་དབབ་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བྱ་སྟེ་ཆད་པས་གཅོད་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །

〖释〗于下中上三品过失违犯有情，无损恼心，无嗔恚心，以软中上三品诃责，治罚亦尔。

ཉེས་པ་ཆུང་འབྲིང་ལ་ནི་དེ་དང་གཞན་དག་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་སླར་དགུག་པའི་ཕྱིར་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སམ་ལོ་འགའ་ཙམ་རེ་ཞིག་བསྐྲད་པར་བྱའོ། །

又于软中过失违犯，为哀愍彼及余有情，权时驱摈一月两月，或一二年，后还摄受。

ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་ནི་དེ་དག་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་དེ་དག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་གཞན་ལ་ཡང་ཕན་པར་འདོད་པས་ཕྱིན་ཆད་འགྲོགས་པ་དང་ལོངས་སྤྱད་པར་མི་བྱ་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོ་ཡི་བར་དུ་ཚུར་མི་དགུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྲད་དོ། །

于上品过，悲愍彼故，勿令摄集众多非福，亦为利益余有情故，尽寿驱摈不与共住，不共受用，不还摄受。

བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་རིགས་པར་དད་པས་བྱིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་ཚངས་

པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་དག་ལས་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་བདག་གིར་བྱེད་པའོ། །

言非福者，谓不如理受用信施，及受同梵行者礼拜等事。

དེ་ལ་ཉེས་པ་ནི་བྱ་བའི་རིགས་པ་མི་བྱེད་པའོ། །འགལ་བ་ནི་བྱ་བའི་མི་རིགས་པ་བྱེད་པའོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

过失谓不行应理，违犯谓行不应理，是德光论师所释。

ཆ༡༡ རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ།

己十一、饶益应现神通调伏之有情

རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས།

分二：（庚初、以神通恐怖；庚二、以神通引摄。）

ཛ༡ རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པར་བྱ་བ།

庚初、以神通恐怖

རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པར་བྱ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྲག་པར་བྱེད་འདོད་པ་དང་། འདུན་པར་བྱེད་འདོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཉེས་པར་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་དང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། གྲང་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་བསྟེན་ཅིང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། མིར་གྱུར་པ་དག་གིས་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་མི་སྡུག་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མི་བཟད་ཅིང་། མཆོག་ཏུ་ཚ་བ་སོ་སོར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ལ་ཁྱེད་ལྟོས་ཞེས་བསྒོ་ནས། དེ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་མཐོང་སྟེ། སྐྲག་ཅིང་སྐྱོ་བར་གྱུར་ནས་ཉེས་པ་སྤྱོད་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

【论】又诸菩萨，为欲饶益诸有情故，现神通力，或为恐怖，或为引摄。谓为乐行诸恶行者，方便示现种种恶行诸果异熟，谓诸恶趣，小那落迦，大那落迦，寒那落迦，热那落迦，既示现已，而告之言：汝当观此，先于人中造作增长诸恶行故，今受如是最极暴恶辛楚非爱苦果异熟。彼见是已，恐怖厌患，离诸恶行。

སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་ན་འདུག་པ་ལ་དྲི་བས་སླ་དབབ་པས་ཚིག་མི་བཙུན་པར་བྱ་བར་འདོད་བདག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཞན་རྡོ་རྗེ་འམ། གནོད་སྦྱིན་ཁ་དོག་སྡ་ཞིང་ལུས་ཆེ་ལ་སྟོབས་ཆེ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་མངོན་པར་སྤྲུལ་ནས་འཇིགས་པར་བྱེད། སྐྲག་པར་བྱེད། སྐྲག་པར་བྱེད་དེ། རྒྱུ་དེས་ཡིད་ཆེས་པ་སྐྱེས་ཤིང་གཅེས་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་ལ། གུས་པ་བྱེད་པར་གྱུར་པ་ལ་དྲི་བ་ལེགས་པ་ཁོ་ནར་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེ་དེ་དག་སོ་སོར་དྲིས་པ་ལན་བཏབ་པ་དེས་གདུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

复有一类无信有情，菩萨众中随事故问，彼作异思拒而不答。菩萨尔时，或便化作执金刚神，或复化作壮色大身巨力药叉，令其恐怖。由是因缘，舍慢生信，恭敬正答。其余大众，闻彼正答，亦皆调伏。

ཚ་གྲང་གི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སྤྲུལ་ནས་མིར་གྱུར་པས་ཉེས་སྤྱོད་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྡུག་པ་འདི་ལ་ཁྱོད་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་སྐྱོ་བར་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་དུ་འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་ན་འདུག་པ་ལ་དྲི་བས་སླ་དབབ་པས་ཚིག་མི་བཙུན་པར་བྱ་བར་འདོད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་འམ། གནོད་སྦྱིན་ཁ་དོག་དཔའ་ཞིང་ལུས་དང་སྟོབས་ཆེ་བ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་སྤྲུལ་ནས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པར་བྱེད་དེ། དེས་ཡིད་ཆེས་པ་སྐྱེས་ཤིང་གུས་པར་གྱུར་པ་ན་དྲི་བ་ལེགས་པ་ཁོ་ནར་ལན་འདེབས་སུ་གཞུག་པ་དང་སོ་སོར་དྲིས་པ་ལན་བཏབ་པ་དེས་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེ་དེ་དག་འདུལ་བའོ། །

〖释〗现诸寒热那落迦苦，而告之曰：汝当观此，先于人中作集恶行，感非爱果。令其厌怖，远离恶行。又有有情，处于菩萨大众会中，问责之时，拒而不答。菩萨当现执金刚神，或当化作壮色大身巨力药叉，令其恐怖，信仰恭敬，善答所问。其余大众闻彼答故，亦皆调伏。

འདི་ནི་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་བསམ་པས་མི་སླ་བ་ལ་ཕྱིར་དྲིས་པའི་ལན་འདེབས་སུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པར་བྱས་ནས་དྲིས་པ་ལན་འདེབས་སུ་བཅུག་པ་ཡིན་པར་ཛི་ན་བུ་ཏྲ་སོགས་འཆད་དོ། །

最胜子等说：此是处大众之中，故于菩萨起损恼心，拒而不答。

为令正答所问事故，现通恐怖，逼令正答。

ཛ༢ རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་འདུན་པར་བྱ་བ།

庚二、以神通引摄

རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་འདུན་པར་བྱ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】ཡང་ན་རྫུ་འཕྲུལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འདི་ལྟ་སྟེ། གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་བ་དང་། མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། རྩིག་པ་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ་བ་དང་། རི་བྲགས་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ་བ་དང་། ར་བ་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ་བ་ལ་ལུས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ནས། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་བྱེད་པ་དང་། མེའི་ཁམས་ལ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ཆོ་འཕྲུལ་ཐྲགས་སུ་སྟོན་པ་དང་། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་འདུན་པར་བྱས། མགུ་བར་བྱས། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱས་ནས།

【论】或现种种神通变化，或一为多，或多为一。或以其身，穿过石壁山岩等障往还无碍。如是广说，乃至梵世身自在转，现无量种神变差别。或复现入火界定等。或复示现共声闻等种种神通，方便引摄，令诸有情踊跃欢喜。

མ་དད་པ་ནི་དད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད། ཐོས་པ་ཉུང་དུ་ནི་ཐོས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད། སེར་སྣ་ཅན་ནི་གཏོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད། ཤེས་རབ་འཆལ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །

诸未信者，方便安处信具足中。诸犯戒者，方便安处戒具足中。诸少闻者，方便安处闻具足中。多悭吝者，方便安处舍具足中。诸恶慧者，方便安处慧具足中。

དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།

如是菩萨，成就一切种饶益有情戒。

གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་བ་དང་མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་

རྫིག་པ་དང་རི་དང་ར་བ་ལ་ལུས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཐད་ཀར་འགྲོ་བ་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་བྱེད་པ་དང་། སྟོད་ནས་མེ་འབར་བ་དང་། སྨད་ནས་ཆུ་འབབ་པ་སོགས་ཆོ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྟོན་པ་དང་། མེའི་ཁམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་བསྟན་པས་འདུན་ཞིང་མགུ་ལ་དགའ་བར་བྱས་ནས་མ་དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ཐོས་པ་ཉུང་ངུ་དང་སེར་སྣ་ཅན་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ། །

〖释〗或一为多，或多为一。以身穿过石壁山岩，及城垣等，往还无碍。乃至梵世身自在转，或上身出火，下身出水等，现多神变。或复现入火界定等，引令欢喜。诸未信者，犯戒。少闻、悭吝、恶慧，如次安立信、戒、闻、舍、慧圆满中。

དོན་བྱེད་བཅུ་གཅིག་གི་གྲངས་འགྲེལ་པ་གཞན་རྣམས་ནས་གཞན་དུ་བཤད་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དེ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་གཞུང་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གྲོགས་དང་ན་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པ་གསུམ་ག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ནོ། །

又十一种饶益之数，诸余释论，虽有异说，然前所说者，是如《律仪二十颂释难论》。论中亦将助伴事业侍病助苦，摄三为一，极相符合。

ཇི་ན་བུ་ཏྲས་བདག་གི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱས་པའི་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པ་ནི་གཞན་དག་ལ་ཕན་གདགས་པ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དངོས་སུ་གཞན་གྱི་དོན་མི་བྱེད་ཀྱང་གཞན་དོན་དུ་དམིགས་ནས་བྱས་པ་ཡང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་བཤད་ཀྱང་འདིར་དངོས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་སོ། །

最胜子云："为增自福是摄善法，饶益有情意乐，亦成饶益有情净戒。"此说虽未现前利他，缘利他故，亦成饶益有情戒。

དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དངོས་སུ་མི་བྱེད་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་སུ་སྤང་བྱ་སྡོམ་པའི་སེམས་མེད་པ་ཡིད་

གཞན་དུ་གཡེང་བ་དང་གཉིད་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །

然此论说，现实利他。又现未作利有情时，亦无失坏不具饶益有情戒之过。譬如散乱睡眠等位，现无防罪之心，然有律仪戒。

སེམས་བསྐྱེད་དང་ཡི་དམ་བླང་བའི་ཆོ་ག་ལས། ལས་དང་པོ་པ་ལ་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱོད་པའོ། །མོས་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན་ལ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་པའོ། །ས་ལ་བཞུགས་པ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སེམས་མགུ་བའི་སྤྱོད་པའོ། །

《发心仪轨》云："初发业者，以律仪戒为上首故，名誓愿行。胜解行者，摄善法戒为上首故，名等至行。入大地者，饶益有情为上首故，名心喜行。"

ཞེས་གཙོ་ཆེ་ཆུང་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ལ་བསླབ་དགོས་ཤིང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་རིང་ལ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་གཙང་དུ་འགྲོ་དཀའ་བ་ལ་སློབ་དཔོན་འདིས་དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་སེམས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བྱེད་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །

此虽说有轻重之别，然从初受律仪，即须学习饶益有情。惟未具足神通之时，所行利他难成主要，故此论师明了宣说所利有情之差别，及能义利有情之方便，最为重要。善了知已，随顺此等而行利他，如是菩萨，成就一切种饶益有情戒。

ང༤ དོན་བསྡུ་བ།

丁四、摄义

དོན་བསྡུ་བ་ནི། 【བྱང་ས་ལས】བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་

པོ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་དག་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

【论】是名菩萨三种戒藏，亦名无量大功德藏。谓律仪戒所摄戒藏，摄善法戒所摄戒藏，饶益有情戒所摄戒藏。

བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་པོ་སྡོམ་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་དག་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་ཡས་པ་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་བྱང་ས་ལས་བཤད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ།

〖释〗菩萨所有三种戒藏，谓律仪戒，摄善法戒，利有情戒。所摄戒藏，总能摄集无边净戒。故学此者，亦能成就无量福德。此上皆是《菩萨地》说。

བྱང་སའི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར་ནི་འདུལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་གསུམ་མོ། །

又《摄决择菩萨地》说，毗奈耶略有三聚，谓律仪戒等三。

དེ་ལ་སྡོམ་པ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་རྒྱས་བཤད་དང་བཅས་པ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་སློབ་པའོ། །

初律仪戒，如佛所说《别解脱经》及其广释，应当修学。

དགེ་བ་སྡུད་པ་ནི་སེམས་དྲུག་ལ་བརྟགས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། འདུལ་བ་ནི་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་འདུལ་བ་ལ་དང་པོར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུལ་བ་ཇི་ལྟར་བསྡུས་པ་དེ་ནི་འདུལ་བ་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

摄善法戒，谓于六心观察修学。《摄决择分》云：“当知毗奈耶略有三聚，初律仪戒毗奈耶聚，如薄伽梵，为诸声闻所化有情，略说毗奈耶相，当知即此毗奈耶聚。

དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུལ་བ་བསྡུས་པ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བའི་ཆོས་

སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མདོར་བསྡུ་ན་སེམས་དྲུག་ལ་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སེམས་དང་ལེ་ལོ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སྒྲིབ་པའི་སེམས་དང་བརྒྱལ་བས་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བའི་སེམས་དང་གནོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དང་བར་ཆད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་སོ། །

"云何摄善法戒毗奈耶聚？谓诸菩萨于摄善法戒勤修习时，略于六心应善观察。何等为六？一轻蔑心。二懈怠俱行心。三有覆蔽心。四勤劳倦心。五病随行心。六障随行心。

དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྨང་བར་སེམས་པ་ཉིད་དང་མི་མོས་པའི་སེམས་ཉིད་དང་བརྙེས་པའི་སེམས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །

"若诸菩萨于善法中，所有轻心，无胜解心，及凌蔑心，名轻蔑心。

ལེ་ལོ་དང་སྙོམ་ལས་དང་བག་མེད་པས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སེམས་ནི་ལེ་ལོ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །

"若有懒惰、骄醉、放逸所缠绕心，名懈怠俱行心。

འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སེམས་ནི་སྒྲིབ་པའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །

"若贪欲等随有一盖，或诸烦恼及随烦恼所缠绕心，名有覆蔽心。

བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་ཤིང་གནས་པའི་ལུས་ཀྱི་ངལ་བ་དང་སེམས་ཀྱི་འཕྲུག་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ནི་བརྒྱལ་བས་ཡོངས་སུ་ངལ་བའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །

"若住勇猛增上精进，身疲心倦，映蔽其心，名勤劳倦心。

གནོད་པ་གང་ཡང་རུང་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་སེམས་སྒྲུབ་པར་བཟོད་པའི་མཐུ་མེད་པ་ནི་གནོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །

"若有诸病损恼其心，无有力能不堪修行，名病随行心。

སྨྲ་བ་ལ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་བར་ཆད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ནི་བར་ཆད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། །

"若有喜乐谈论等障随逐其心，名障随行也。"

སེམས་དེ་དག་སྐྱེས་པ་ན་དང་དུ་བླངས་པ་དང་མ་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལ་འདི་ལྟར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་བདག་གི་སེམས་ལ་སེམས་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་རབ་ཏུ་སྤྱོང་བ་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་མེད་སྙམ་དུ་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ། །

如是六心现起之时，忍不忍受，有无罪犯，即彼论云：“菩萨于此六种心中，应正观察，我于如是六种心中，为有随一现前行耶，为无有耶？

དེ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་དང་པོ་གསུམ་པོ་དག་ནི་སྐྱེས་སོ་ཅོག་ཏུ་དང་དུ་མི་བླང་བར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་སྤོང་བར་མི་བྱེད་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

“前三心起，菩萨一向不应忍受。若有忍受而不弃舍，遍于一切皆名有罪。

བརྩལ་བས་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བའི་སེམས་ནི་སྐྱེས་པ་ན་གལ་ཏེ་འདི་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་གཏོང་བར་བྱེད་དེ། ཅི་ནས་ཀྱང་ལུས་དང་སེམས་ངལ་ཞིང་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་འདི་སོ་སོར་བསལ་ནས་ཡང་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱའོ། །སྙམ་དུ་སེམས་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

“勤劳倦心现在前时，由此心故舍善方便，若为暂息身心疲恼，当于善法多修习者，当知无罪。

གལ་ཏེ་བདག་ལ་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་གང་གིས་བདག་ཆེ་འདི་ལ་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ལྟ་བུས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་གཏན་སྤོང་བར་བྱེད་ན་ནི་དེ་དེ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

“若于一切毕竟舍离，谓我何用修此善法，令我现前安住此苦，当知有罪。

གནོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ནི་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་འདོད་དགུར་བྱར་མེད་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་དུ་བླངས་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །

“病随行心现在前时，菩萨于此无有自在，不随所欲修善加行，

虽复忍受，而无有罪。

བར་ཆད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ནི་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་ན་གལ་ཏེ་འདོད་དགུར་བྱུར་མེད་དམ། དོན་ཆེས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ནས་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །

“障随行心现在前时，若不随欲堕在其中，或正观见有大义利，虽复忍受，而无有罪。

གལ་ཏེ་དེ་ལ་འདོད་དགུར་བྱུར་ཡོད་དམ་དོན་མེད་པའམ་དོན་ཆེས་ཆུང་བ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ནས་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

若随所欲故入其中，或正观见无有义利，或少义利而故忍受，当知有罪。

སེམས་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལས་སེམས་སྔ་མ་གསུམ་པོ་དག་གི་བྱུང་བ་དང་དུ་བླངས་སོ་ཅོག་ནི་གཅིག་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

“如是六心，前三生已而忍受者，一向有罪。

གནོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་གཅིག་པུ་ནི་དང་དུ་བླངས་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །

“病随行心虽复忍受，一向无罪。

སེམས་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་དུ་བླངས་སོ་ཅོག་ནི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །

“所余二心，若生起已，而忍受者，或是有罪，或是无罪。”

སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ལ་འཇུག་པ་ན་གནས་དྲུག་ལ་བརྟག་དགོས་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གནས་དྲུག་ལ་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། བདག་དང་གཞན་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ཉམས་པ་དང་ཟང་ཟིང་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང་ཆོས་འཕེལ་བ་ནི་གནས་དྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །

行利有情当观六处，《摄决择分》云：“若诸菩萨，勤修饶益有情戒时，当正观察六处摄行。所谓自、他、财衰、财盛、法衰、法盛，是名六处。

དེ་ལ་ཟང་ཟིང་གིས་ཕོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྙོམས་ལ་སོགས་པ་མ་རྙེད་པ་རྣམས་མི་རྙེད་པ་དང་རྙེད་ཅིང་འཇིག་པ་རྣམས་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བའོ། །

“言财衰者，谓衣食等未得不得，得已断坏。

ཟང་ཟིང་འབྱོར་པ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་ལས་རིག་པར་བྱའོ། །

“与此相违当知财盛。

ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསླབ་པ་ཉམས་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་སྔོན་མ་ཐོས་པ་མཉན་དུ་མེད་པ་དང་སྔོན་མ་ཐོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྔོན་མ་བསམས་པ་བསམ་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོས་པའི་བར་ཆད་དང་བསམས་པའི་བར་ཆད་དང་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་བརྗེད་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་མ་ཐོབ་པ་མི་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའོ། །

“言法衰者，谓越学处，于先未闻胜义所摄如来所说微妙法句，不得听闻。如不听闻先所未闻，如是于先所未思惟，不得思惟。有听闻障，有思惟障，设得闻思寻复忘失。于所未证修所成善而不能证，设证还退。

ཆོས་འབྱོར་པ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་

“与此相违当知法盛。”

བདག་དང་གཞན་ནི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་འབྱོར་པ་དང་རྒུད་པའི་གཞིའོ། །

自他是法财盛衰所依。

གནས་དྲུག་ལ་བརྟགས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཚུལ་དང་དེ་དག་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པས་གཞན་དག་གི་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བར་མི་བྱའོ། །

观察六处进止之法，及于此等有罪无罪，即彼论云：“此中菩萨作自法衰，令他财盛，此不应为。

ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །

“如今财盛，法盛亦尔。

དོན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསླབ་པ་ཉམས་པས་བསྡུས་པ་

དང་། བསླབ་པ་ཉམས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་བསྡུས་པ་དང་། འཐོབ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

“此中义者，越学所摄，及能随顺越学所摄，若于证法退失所摄，当知法衰。

བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟང་ཟིང་གིས་ཕོངས་པས་གཞན་དག་གི་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་བརྩོན་པར་བྱ་སྟེ་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པ་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ནའོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ནི་བརྩོན་པར་མི་བྱའོ། །

“作自财衰，令他财盛，若此财盛不引法衰，此则应为。若引法衰，此不应为。

ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །

“如令财盛，法盛亦尔。

བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པས་གཞན་དག་གི་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་བརྩོན་པར་བྱའོ། །

“作自财盛，令他财盛，此则应为。

ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །

“如令财盛，法盛亦尔。

བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབྱོར་པས་གཞན་དག་གི་ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་བརྩོན་པར་བྱའོ། །

“作自法盛，令他财盛，此则应为。

ཟང་ཟིང་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་འབྱོར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །

“如令财盛，法盛亦尔。

དེ་ལྟར་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

“于如是事，若不修行，名为有罪。若正修行，是名无罪。

དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་རེ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་འདུལ་བ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དུས་རྟག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱ་ཞིང་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །

“如是且说菩萨所受三种律仪，略毗奈耶。菩萨于中常应作意思惟修学。”

དེས་ན་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ནམ་ཟང་ཟིང་གི་དོན་བྱས་པ་ན་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པ་དངོས་སུ་ཉམས་པ་དང་དངོས་སུ་མ་ཉམས་ཀྱང་ཉམས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། སྔར་ཐོབ་པ་དང་གསར་དུ་འཐོབ་པའི་ཆོས་ཉམས་པར་སྣང་ན་གཞན་གྱི་དོན་མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དོན་བྱས་པ་ན་རང་ཉིད་ཟང་ཟིང་གིས་ཕོངས་པར་སྣང་ན་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི་མ་བྱས་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་ན་ནི་མི་བྱའོ། །

是故为他补特伽罗或法或财，若自违越所受学处，虽不违越随顺违越，若失已得新得正法，虽不利他，亦复无罪。如是利他，作自财衰，不引法衰，若不为者，是名有罪。若引法衰则不应为。

དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་འཕྱོར་པར་གྱུར་ན་ཡང་གཞན་ལ་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

如是能令自财法盛，而不为他作此二者，皆名有罪。

གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་གཞན་ཡང་བསྡུ་བ་ལས། འདི་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕན་འདོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་བསམ་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

又行利他有罪无罪，亦如《摄决择分》云：“若诸菩萨于己有恩诸有情所，随顺恩想，以有染心，摄朋党心，相续发起亲友意乐，当知有罪。

གནོད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་རྟོག་པའི་སེམས་དང་དགྲ་བོར་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་སེམས་ཀྱི་དགྲ་བོའི་བསམ་པ་

སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

“若于有怨诸有情所，随顺怨想，以秽浊心，执怨敌心，相续发起怨仇意乐，当知有罪。

གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཕན་པ་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐ་མལ་བའི་བསམ་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བསམ་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །

“若于无恩无怨诸有情所，相续发起中庸意乐，放舍意乐，当知有罪。

གལ་ཏེ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཞིག་འོངས་ན་དུས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་དུས་ཐ་མའི་སྐྱོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་ན་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །

“若有现前求欲出家，随顺观察时有过患，劫有过患，不度出家，当知无罪。

གལ་ཏེ་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་རབ་ཏུ་འབྱིན་པར་བྱེད་ན་ཡང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །

“若有安住悲愍彼心，虽度出家亦无有罪。

རབ་ཏུ་འབྱིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་གནས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་འཁོར་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུང་སོ། །

“如说出家，受具足戒，与作依止，摄为徒众，当知亦尔。由此等相，菩萨所有三种戒蕴皆得圆满。”

དེ་ལྟར་སྡོམ་པ་བླངས་པ་དེས་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱས་ཏེ་བསླབ་དགོས་ཀྱང་གནད་དུ་ཆེ་བ་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཐར་རིས་བདུན་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཞིན་ཏུ་ཡང་འབད་དགོས་ཏེ།

如是正受诸律仪已，虽于三戒皆须修学，然最要者，于律仪戒共同七众别解脱学处，尤当勤学。

བསྡུ་བ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་འདི་ལྟ་སྟེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འདི་ནི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་དང་འབྱོར་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྡམས་ཤིང་བསྲུངས་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཀྱང་བསྡམས་ཤིང་བསྲུང་བར་འགྱུར་བས། དེ་མ་བསྡམས་ཤིང་མ་བསྲུངས་ན་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཀྱང་མ་བསྡམས་ཤིང་མ་བསྲུངས་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《摄决择分》云："此三种戒，由律仪戒之所摄持，令其和合。若能于此精进守护，亦能精进守护余二。若有于此不能守护，亦于余二不能守护。是故若有毁律仪戒，名毁一切菩萨律仪。"

འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་པོ་དེའི་ཕྱོགས་རེའི་སྡོམ་པ་གཟུང་དུ་རུང་ངམ་གསུམ་ཆར་ཚང་བའི་སྡོམ་པ་གཟུང་དགོས་ཤེ་ན།

若尔，正受菩萨律仪，为可随意受三戒中一律仪耶，抑须具受三律仪耶？

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་ལྟར་སྡོམ་པ་རིམ་པ་མང་པོ་མེད་ཀྱི་རིས་གཅིག་པོ་ནར་ཟད་པས་ལེན་པ་ན་ཡང་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་མཐའ་དག་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་དགོས་ཏེ་

答：菩萨律仪，惟有一类，非有多种如别解脱。故受此时无所简别，遍学一切而正受取。

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཚང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པས་བསྡམས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱར་བྱའམ་བསྡམས་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། བསྡམས་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《摄决择分》云："于此三种菩萨律仪，随有所缺，为当言护菩萨律仪耶？当言不护耶？当言不护。"

འོ་ན་བསླབ་བཏུས་ལས། དེ་བས་ན་རང་གི་མཐུ་དང་སྦྱར་ཏེ་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅིག་ཙམ་ཡང་དག་པར་བླངས་ལ་བསྲུང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་སའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ། དགེ་བའི་ལམ་བཅུ་པོ་འདི་དག་གིས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གྱི་གང་ཇི་སྲིད་འཚོ་ཡི་

བར་དུ་ཐ་ན་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མི་བསྲུང་ལ་འོན་ཀྱང་ཚིག་འདི་སྐད་དུ་ང་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་སྟེ་ང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཚོལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ན། གང་ཟག་དེ་ཤིན་ཏུ་ཚུལ་འཆོས་པ་བརྫུན་ཆེན་པོ་སྨྲ་བ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འཇིག་རྟེན་ལ་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཆད་པར་སྨྲ་བ་སྟེ་དེ་རྨོངས་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་ཅིང་ལོག་པར་ལྟུང་བར་འགྱུར་ro། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དུས་ཇི་སྲིད་དུ་ནུས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡང་དགེ་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་གནས་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ནི་སྨན་གྱི་བླ་བཻ་ཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས་བལྟ་བར་བྱའོ། །

若尔，云何《集学论》说，菩萨律仪受一学处？如云：“故当随自力能，虽一善根，亦当正受而善守护。《地藏经》云：‘十善业道能得成佛。若有尽寿，下至不护一善业道，然作是言：我是大乘，我求无上正等菩提。此数取趣最为矫诈，说大妄语，而于一切佛世尊前，欺诳世间说断灭语，愚痴而死颠倒堕落。’”故几时能受，即于尔时安住其善。此义当观《药师琉璃光王经》。

ཞེས་བསླབ་པ་ཕྱོགས་རེ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མིན་གྱི་སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཟུང་བར་མི་ནུས་ན། གོམས་སུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ནུས་པ་དང་བསྟུན་ནས་བསླབ་པའི་གཞི་རེ་རེ་ཙམ་དང་། དུས་ཀྱང་ཇི་སྲིད་དུ་སྲུང་ནུས་པའི་ཉུང་ཟད་རེའི་བར་དུ་བསླབ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་དང་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་དང་སྦྱར་ནས་བླང་དགོས་ཏེ་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་དང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་བསླུས་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་གསུངས་ནས་དེ་ནས་སྔར་གྱི་ལུང་དེ་འབྱུང་ཞིང་དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་གང་དེ་ལྟ་བུ་ཐོས་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དཀའ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་པར་བྱས་ན་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པ་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྐྱབ་པར་ཁུར་ཁྱེར་བར་སྤྲོ་བ་དེས་ནི།

答：此非说受菩萨律仪，是说发愿心已，若不能受菩萨律仪，令熏习故，随力修学少分学处，其时乃至能护，短时修学，故彼律仪当随力受。若不受者，则为欺诳诸佛菩萨天人世间。为显此过，故引前

经。其后又云："若大有情听闻是已，以慧通达诸菩萨行最为难行，为度众生尽出苦故，勇荷此担。"

ཞེས་བསླབ་པ་ཁས་བླངས་ནས་མ་བསྲུང་བའི་ཉེས་དམིགས་ཐོས་ཤིང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱ་དཀའ་བར་ཤེས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་ཁུར་འཁྱེར་བ་ལ་མ་ཞུམ་པ་ཞིག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་སྔ་མ་དེ་ཉེས་དམིགས་ཐོས་ཤིང་། སྤྱོད་པ་བྱ་དཀའ་བར་ཤེས་པ་ན་བསླབ་པའི་ཁུར་འཁྱེར་བར་མི་ནུས་པ་རྣམས་སྤྱོད་པ་སྣ་རེ་རེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཡི་དམ་བཅས་ནས་བསླབས་ཏེ། བློའི་མཐུ་རྒྱས་པ་ན་སྡོམ་པ་ལེན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་སྨན་བླའི་མདོ་ཁུངས་སུ་བྱས་པས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ་དེ་ནི་མདོ་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

此说听闻受学处已，不护过患，知菩萨行最为难行，然能荷负菩萨学处重担全无怯惧，乃可受持菩萨律仪。故其前者，是闻过患知难行已，不能荷负学处重担，则令渐受一一妙行，次第修学，慧力增长，乃受律仪。彼引《药师经》证，亦可了知。

ག༢ ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

丙二、释受戒法

ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

分二：丁初、总义；丁二、正义。

ང༡ སྤྱིའི་དོན།

丁初、总义

དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་མཛད་ཀྱི་དེ་ལས་ཟུར་པའི་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་མ་མཛད་དོ། །འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ལས། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བགྱི། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་མགྲོན་དུ་གཉེར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཆོག་ཡིད་འོང་སྤྱད་པར་བགྱི། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག དེ་སྐད་ལན་གསུམ་བཟླས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །

龙猛菩萨造《发心仪轨》，而未别造受律仪法。然《发心仪轨》云："当发最胜菩提心，我诸一切诸有情，行最可意菩提行，为利众生愿成佛。如是三说，发菩提心。"

ཞེས་དང་། བདག་གི་སྦྱིན་པ་སྤོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་དང་བཟོད་པ་སྒོམ་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ཐབས་མཁས་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དང་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་སླད་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བརྩམས་ཏེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་གོ། འཕགས་པ་དག་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་གཟུང་དུ་གསོལ། །

又云："随我所有勤行惠施，守护净戒，修行忍辱，勤发精进，安住静虑，观察妙慧，方便善巧。如是一切，皆为利益安乐一切有情，依于无上正等菩提，随顺过去未来现在，成就大悲，正入大乘，安住大地，菩萨摩诃萨行。愿诸圣者，于我菩萨证是菩萨。"

ཞེས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ཡིན་པར་བསླབ་བཏུས་དང་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་ཤིང་། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ཡིན་པར་གཞུང་འདིར་གསུངས་ལ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་དང་ཨ་བྷ་ཡ་ཀ་རས་ཀྱང་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བསྲེས་ནས་མཛད་པ་དང་། ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་ཇོ་བོས་མཛད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་དང་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

此说受学诸行，随菩萨行。《集学处论》及《入行论》说，受行发心即受律仪。此论亦说，受学三世菩萨三聚净戒，即受菩萨律仪。觉贤论师、无畏论师亦糅两宗，而造受律仪法。《道炬释论》说，尊者所造发心受戒法，是合龙猛、无著、寂天三派之义。

དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་འགའ

ཞིག་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་པ་སྡོམ་པ་འཐོབ་པའི་ཆོ་ག་ལ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །

故龙猛菩萨、无著菩萨两派仪轨，除少差别不同者外，得律仪法，义无差别。

དེས་ན་ལུགས་དེ་གཉིས་ལ་དབུ་མའི་ལུགས་དང་སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱས་ནས་བླང་བའི་ཡུལ་དང་ལེན་པའི་ཆོ་ག་དང་རྩ་ལྟུང་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོའོ། །

故言两派名中观唯识宗，所从受之境，能受之法根本等罪，皆有不同者，是极无观察也。

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་ལ་སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་བཤད་ཀྱང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་མཛད་པ་མི་སྣང་ལ་བྱམས་ཆོས་དང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་ངོ་། །

无著菩萨虽说受戒，须发愿心，然除受戒仪轨之外，而求别造发心仪轨。慈氏五论及世亲论中，亦未见说。

སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་ནི་སྨོན་འཇུག་དང་སྡོམ་པ་གཟུང་བའི་རིམ་པ་གཉིས་མཛད་ལ། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་སོ་སོར་མཛད་ཅིང་། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པར་ནག་པོ་པས་ཀྱང་སྨོན་འཇུག་གི་ཆོ་ག་སོ་སོ་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ། །

胜敌论师，造受愿行与受律仪二种次第。燃灯吉祥，亦各别造发心仪轨、律仪仪轨。黑行论师，于集经论释及《入行论释》中，亦别安立愿行仪轨。

འདི་ལ་འཇུག་པ་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་ཐ་དད་པར་མཛད་པ་འཐད་སྙམ་པ་མེད་ལ་སྨོན་པའི་ཆོ་ག་སྔོན་དུ་བླངས་ནས་བརྟན་པར་བྱས་ཏེ་ཕྱིས་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་མཛད་པའི་བཤེས་གཉེན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ནི་སྡོམ་པ་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་བཟང་པོའོ། །

行心与律仪仪轨，异不应理。诸先知识，以受愿心仪轨为先，待坚固后，次受律仪者，是坚固律仪，最善方便。

འོ་ན་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པ་ནི་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག

མངོན་པར་གནོན་པར་དམ་བཅས་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སེམས་དང་པོར་སྐྱེ་བའོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་མཁས་པ་ཕ་རོལ་པོ་ལས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན།

若尔，云何《修次中篇》中云："其世俗者，谓由大悲誓愿度拔一切有情为利众生，愿当成佛，先发欲求无上正等菩提行相之心，此如《戒品》所说仪轨，当从安住菩萨律仪聪睿前发？"

དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ན་དོན་གྱིས་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁས་བླངས་པ་ཡོད་པས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཞེས་བྱའི་སྨོན་སེམས་རྐྱང་པའི་ཆོ་ག་མིན་ནོ།

答：此依受学三世菩萨一切学处，义有发心，故名发心仪轨。非说谁是愿心仪轨。

ང༢ དངོས་ཀྱི་དོན།

丁二、正义

དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས། བླ་མ་ཡོད་པའི་ཆོ་ག་དང་། བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་གའོ། །

分二：戊初、有师法；戊二、无师法。

ཅ༡ བླ་མ་ཡོད་པའི་ཆོ་ག །

戊初、有师法

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། མཇུག་གི་ཆོ་གའོ། །

分三：己初、加行法；己二、正行法；己三、结行法。

ཆ༡ སྦྱོར་བ།

己初、加行法

དང་པོ་ལ་ལྔ། གསོལ་བ་གདབ་པ། ཚོགས་བསྒྲུབ་པ། སྡོམ་པ་མྱུར་དུ་བསྒྲུལ་བ། སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ། བར་ཆད་དྲི་བའོ། །

分五：庚初、请白；庚二、修集资粮；庚三、劝速授戒；庚四、修胜欢喜；庚五、诘问障难。

ཛ༡ གསོལ་བ་གདབ་པ།

庚初、请白

གསོལ་བ་གདབ་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་དང་། ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་རོ། །

分二：辛初、补特伽罗差别；辛二、受法差别。

ཉ༡ གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར།

辛初、补特伽罗差别

གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར།

分二：壬初、身差别；壬二、境差别。

ཏ༡ རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར།

壬初、身差别

【བྱང་ས་ལས】དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པའམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ལ་སློབ་པར་འདོད་ཅིང་། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་ཆོས་མཐུན་པ་པ།

【论】若诸菩萨，欲于如是菩萨所学三种戒藏勤修学者，或是在家，或是出家，先于无上正等菩提发弘愿已。”

རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་ལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པའམ་རབ་བྱུང་གང་ཡང་རུང་བ་སྔར་བཤད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སློབ་པར་འདོད་ཅིང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་སྟེ་གདམས་ངག་བཞིན་དུ་སྨོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །

〖释〗受戒要须何身为依耶？谓诸菩萨，或是在家或是出家，于前所说菩萨学处三聚净戒，具善乐意诚欲修学，于大菩提已发弘愿，谓如教授已发愿心。

སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་འདོད་མེད་པ་དང་སྨོན་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པར་མི་བྱའོ། །

若惟欲受菩萨律仪，于菩萨学不欲修学，或未发愿心，则不应授予菩萨律仪。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་འདོད་པ་ལ་སྔ་

ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་འདི་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་དང་། ཉེས་པའི་གནས་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་བསྒྲག་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྙིང་ནས་བརྟགས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས། སྤྲོས་པར་གྱུར་ལ་ཕ་རོལ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན། ཕ་རོལ་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྟན་པོ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་འདི་ཆོ་ག་འདི་བཞིན་དུ་དེས་ཀྱང་མནོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ལ་དཔོག་པར་ཡང་བྱའོ། །

【论】又诸菩萨，欲授菩萨菩萨戒时，先应为说菩萨法藏摩怛履迦菩萨学处，及犯处相，令其听受。以意观察自所意乐，堪能思择受菩萨成，非惟他功，非为胜他。当知是名坚固菩萨，堪受菩萨净戒律仪。以受戒法，如应正授。”

དེ་ལྟར་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་འདོད་པའི་བྱང་སེམས་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་སྟེར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འདི་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་དང་ཉེས་པའི་གནས་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་བསྒྲག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གལ་ཏེ་ནུས་སམ་མི་ནུས་སྙིང་ནས་བརྟགས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བར་གྱུར་ལ་རང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་པོས་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན། ཕ་རོལ་པོ་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་བརྟན་པོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་འདིས་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་དེས་ཀྱང་མནོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ལ་དཔོག་པར་ཡང་བྱའོ། །

〖释〗为令如是求受律仪菩萨心坚固故，当于未授律仪之前，先为宣说菩萨法藏摩怛履迦菩萨地中菩萨学处及犯处相。如是说已，令自观察能不能学，以慧观察堪受律仪，非自不乐惟由他劝，非为胜他。当知是名坚固菩萨，堪受如是净戒律仪，以受戒法，如应正受。

དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་འདུལ་བ་དང་མི་འདྲ་བས་སྡོམ་པ་མ་བཟུང་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ལེགས་པར་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བསླབ་པ་བསྲུང་བ་ལ་བློ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་སྡོམ་པ་བླང་

ངོ། །

由是此与毗奈耶异。此于未受律仪之前，善听了知，若心坚固能护学处，乃受律仪。

བསམ་པ་དེ་དག་དང་ལྡན་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེ་ཡི། མི་ལྡན་ན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་

若有成就如是意乐，律仪乃生。若未成就，则戒不生。

བསྡུ་བ་ལས། གང་གཞན་ལ་གྲགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་གཞན་གྱི་ངོར་བྱ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་བཅུག་པ་ན་དེ་ལེན་པར་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱི་རང་གི་དང་པས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་རྗེས་སུ་བརྟགས་ཤིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེའི་སེམས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ། དགེ་བ་འདོད་པས་ལེན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ཡང་བསྡམས་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དེས་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་སྦྱོར་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་དེའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ཡང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་སྡོམ་པས་བསྡམས་པ་དང་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

如《摄分》云："若有为令他了知故，随顺他故，由他劝导受菩萨戒，非自至心随观随察自生净信，于诸有情住怜愍心，爱乐善法受菩萨戒，当言此非真实防护，亦非圆满修习善法，亦不能得彼果胜利。与此相违，当知名为真实防护，亦名圆满修习善法，亦能获得彼果胜利。"

ཏ༢ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར།

壬二、境差别

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་ཆོས་མཐུན་པ་ལ། སྡོམ་པ་ལྡངས་པ་མཁས་པ། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་འཛིན་པ་དང་། གོ་བར་ནུས་པ་

【论】当审访求同法菩萨，已发大愿，有智有力，于语表义能授能开，于如是多功德具足胜菩萨所。"

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཡུལ་ལ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་སྟེ་སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་མཐུན་པ་པ་སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཁས་པ་བསླབ་པ་ནོད་པར་གསོལ་

བ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་འབྲུ་འཛིན་ནུས་ཤིང་དོན་གོ་བར་ནུས་པ་ལས་བླང་ངོ། །

〖释〗须何等境受律仪耶？答：访求已发菩萨大愿，谓已发愿心。言同法者，谓善安住菩萨律仪，善巧大乘，于受学处作请白等所有语表，能持其文，能解其义，从此而受。

མཁས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དེ་མནོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དད་པ་མེད་པ་གང་ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་འདི་ལ་མ་མོས་ཤིང་མི་འཇུག་ལ་མི་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །བརྐམ་ཆགས་ཅན་དང་། ཆགས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་དང་། འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་དང་། བསླབ་པ་དག་ལ་གུས་པར་མི་བྱེད་དེ། ལྷོད་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། མི་བཟོད་པའི་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་པ་མི་བཟོད་པ་ལས་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །སྙོམ་ལས་ཅན་དང་།ལེ་ལོ་ཅན་དང་། ཤས་ཆེར་ཉིན་མཚན་དུ་གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། གོས་འཐེབས་པའི་བདེ་བ་དང་། ཉལ་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། འདུ་འཛིའི་གཏམ་གྱིས་དུས་ཡོལ་བར་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་ཏེ། ཐ་ན་བ་འཇོས་ཙམ་གྱི་བར་དུ་ཡང་དགེ་བ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒོམ་མི་ནུས་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །ཡིད་རྟུལ་བ་དང་། རྨོངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། ཧ་ཅང་སེམས་ཞུམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལས་ཀྱང་མནོད་པར་མི་བྱའོ། །

【论】又诸菩萨不从一切惟聪慧者，求受菩萨所受净戒。无净信者，不应从受。谓于如是所受净戒，初无信解，不能趣入，不善思惟。有悭贪者，悭贪蔽者，有大欲者，无喜足者，不应从受。毁净戒者，于诸学处无恭敬者，于戒律仪有慢缓者，不应从受。有忿恨者，多不忍者，于他违犯不堪耐者，不应从受。有懒惰者，有懈怠者，多分耽著日夜睡乐，倚乐卧乐，好合徒侣，乐喜谈者，不应从受。心散乱者，下至不能搆（gòu 取牛乳之意）牛乳顷善心一缘住修习者，不应从受。有

暗昧者，愚痴类者，极劣心者，诽谤菩萨素怛缆藏摩怛履迦者，不应从受。

ཇི་འདྲ་བ་ལས་མི་བླང་ཞེ་ན། མཁས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྡོམ་པ་ནོད་པར་མི་བྱ་སྟེ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཉམས་པའོ། །

〖释〗不从谁受耶？谓不应从一切聪慧菩萨，受菩萨戒。谓坏意乐及坏加行。

དེ་ལ་བསམ་པ་ཉམས་པ་ནི། དད་པ་མེད་པ་སྟེ་སྡོམ་པ་ལ་ཆེར་མ་མོས་ཤིང་འབྲིང་དུ་མི་འཇུག་ལ་ཆུང་ངུར་མི་རྟོག་པའམ་མི་རྩོལ་བའོ། །

坏意乐者，谓无净信，于此律仪，初无胜解，次不趣入，后不思惟，或无功用。

སྦྱོར་བ་ཉམས་པ་ནི། ཕྱིན་དྲུག་གི་སྦྱོར་བ་ཉམས་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྲེད་པའི་བརྐམ་ཆགས་ཅན་དང་དེའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་ཆགས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་དང་། མ་རྙེད་པ་ལ་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་རྙེད་ཀྱང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་སྟེ་སྦྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་དུ་ལེན་པའོ། །

坏加行者，谓若失坏六度加行，初者谓于身财有悭贪者，悭增上转悭贪蔽者，于所未得有大欲者，虽已获得不知足者，忍受布施所有逆品。

གཉིས་པ་ནི། ཕམ་པ་བྱུང་བས་སྡོམ་པ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་དང་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་ཉེས་པ་སྤྱོད་ཅིང་བསླབ་པ་ལ་མི་གུས་པར་ལྷོད་པའོ། །

第二者，谓犯他胜无余律仪毁净戒者，现行恶行犯有余残，于诸学处无敬慢缓。

གསུམ་པ་ནི། མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་དང་ཕྲད་པ་ན་མི་བཟོད་དེ་འཕྲལ་དུ་སེམས་འཁྲུགས་པའི་ཁྲོ་བ་དང་གནོད་པ་བྱས་པ་དྲན་པ་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁྲུག་པའི་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་བཞིའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་པ་བཞི་པོ་མི་བཟོད་པའོ། །

第三者，谓遇逆缘不能堪忍，现恼乱心有忿勃者，忆念怨害数数恼乱有怀恨者，四沙门法所对治品于他四过不堪忍者。

བཞི་པ་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་སྙོམ་ལས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལེ་ལོ་

ཅན་ཏེ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་ཕྱས་ཆེར་ཉིན་མཚན་དུ་གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་གློས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་དང་ཉལ་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་འདུ་འཛིའི་གཏམ་གྱིས་དུས་ཡོལ་བར་བྱེད་པའོ། །

第四者，谓不乐善法有懒惰者，乐所治品有懈怠者，为释此故，多分耽著日夜睡乐，倚乐、卧乐，以猥杂言虚耗时日。

ལྔ་པ་ནི། ཞི་གནས་ལ་སོགས་པ་ལ་སེམས་གནས་སུ་མི་བཏུབ་པས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་ཏེ། ཐ་ན་བ་འཇོ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་ཡང་དགེ་བ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྒོམ་མི་ནུས་པའོ། །

第五者，谓心不能住奢摩他等，心散乱者，下至不能摮（gòu 取牛乳之意）牛乳顷于一善缘修住心者。

དྲུག་པ་ནི། འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་ལ་གཉིས་ལས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་རང་གིས་ཤེས་པར་མི་ནུས་པའི་ཡིད་རྨུལ་བ་དང་བསྟན་ཀྱང་མི་གོ་བའི་རྨོངས་པ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་བཟོད་པའི་སྐྲག་བཀོང་བའམ་རང་བཞིན་གྱིས་རྨོངས་པའི་སེམས་ཞུམ་པའོ། །

第六者，恶慧分二，一现行恶慧，谓自不能了知真实有暗昧者，虽说不解，愚痴类者，于广大法不忍怯惧，或性愚蒙极劣心者。

ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱུ་འཛིན་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་ལ་ངན་ནོ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལས་སྡོམ་པ་ནོད་པར་མི་བྱའོ།།

二持恶慧因，谓谤菩萨素怛缆藏摩怛履迦，不应从此等受戒律仪。

འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས་དངོས་སུ་ན་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཅུང་ཟད་ལྟ་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ལྡན་པ་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །

有释论云：“现如是过虽皆略有，谓不应从极具足者。”

ཞེས་སྐྱོན་དེ་དག་ཆེས་ཆེ་བ་དང་མི་ལྡན་ན་ཅུང་ཟད་དང་ལྡན་ཡང་ནོད་པར་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

谓若无重过，少有过者亦可从受。

༡༢ ཚོ་གའི་ཁྱད་པར།

辛二、受法差别

ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། རྟེན་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར། ཡུལ་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར།

分二：壬初、受者受法之差别，壬二、境授法之差别

ཏ༡ རྟེན་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར།

壬初、受者受法之差别

དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྐང་པ་གཉིས་ལ་ཐོག་མར་ཕྱག་བྱས་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་སྐད་ཅེས་བདག་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་མནོད་པར་འཚལ་གྱིས། དེ་ལས་གནོད་པ་མ་མཆིས་ན་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་སླད་དུ་ཙུང་ཟད་ཅིག་གསན་ཅིང་སྩལ་བའི་རིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

【论】先礼双足，如是诸请言。我今欲于善男子所，或长老所，或大德所，乞受一切菩萨净戒，惟愿须臾不辞劳倦，哀愍听授。”

ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། རྟེན་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ནི། སྔར་བཤད་པའི་རྟེན་དེས་ཐོག་མར་ཡུལ་དེའི་རྐང་པ་གཉིས་ལ་གཏུགས་པའི་ཕྱག་བྱ་སྟེ་མ་གུས་པ་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

〖释〗如前所说如是之身，先应顶礼彼境双足，若不恭敬，不生戒故。

དེ་ཡང་དང་པོར་མཎྜལ་བྱ་བར་ཛེ་ཏ་རི་དང་ཨ་བྷྱ་ཀ་རས་བཤད་པ་ལྟར་བྱའོ། །

又如胜敌论师、无畏论师所说，先献坛供，

དེ་ནས་བདག་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ནོད་པར་འཚལ་གྱིས་དེ་ལ་གནོད་པ་མ་མཆིས་ན་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་སླད་དུ་ཙུང་ཟད་ཅིག་གསན་ཅིང་སྩལ་བའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསོལ་བ་གདབ་སྟེ་སྡོམ་པ་ལེན་མི་འདོད་པ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

次请白云：“我今欲于善男子所，乞受菩萨净戒律仪，惟愿须臾不辞劳倦，哀愍听授。”若不求受，戒不生故。

འདི་ལན་གསུམ་བྱེད་པར་ཛེ་ཏ་རི་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་མར་མེ་མཛད་ཨ་བྷྱ་ཀ་ར་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

胜敌、觉贤、燃灯、无畏诸大论师，皆说三返。

དེའི་ཚེ་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཅིང་ཐལ་མོ་སྦྱར་བའམ་གཡས་པའི་པུས་མོ་ས་ལ་གཟུགས་པར་ཨ་བྷ་ཡ་དང་ཛེ་ཏ་རིས་བཤད་པ་ནི་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་སྣ་གང་ཡང་རུང་བས་ཆོག་གོ །

尔时之威仪，无畏、胜敌论师，说为蹲踞合掌，或膝据地，即如下说随一威仪。

ཏ༢ ཡུལ་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར།

壬二、境授法之差别

དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནུས་པ་དེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཕན་ཡོན་རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་ནས། སྡོམ་པ་འདོད་པ་དེ་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་ལྗི་ཡང་དག་ཀྱང་བརྗོད་ཅིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་ཡང་བྱ་སྟེ། འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཉོན་ཅིག །ཁྱོད་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་མ་བརྒལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་དང་། མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དགྲོལ་བ་དང་། དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད་དམ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྟན་པ་དང་། ཡི་དམ་བརྟན་པར་ཡང་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་རིགས་མཐོང་ནས།སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

【论】尔时有智有力菩萨，于被欲受律仪菩萨，先当为说菩萨律仪广大胜利。又为欲受菩萨律仪宣说学处，若轻若重，为生勇悍，如是告言：善男子！听。汝今为欲夺诸有情，未度者度，未解者解，未出者出，未涅槃者令般涅槃，绍继佛种令不断否？汝当于此发坚固心，立坚固誓。见彼不知如是义者，为发勇悍故当宣说。”（此段汉论中缺）

ཡུལ་གྱི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ནས་བྱང་སེམས་སྡོམ་པ་འབོགས་པར་ནུས་པ་དེས་བྱང་སེམས་སྡོམ་པ་འདོད་པ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཕན་ཡོན་རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་ནས་སྡོམ་པ་འདོད་པ་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་ལྗི་ཡང་དག་ཀྱང་བརྗོད་ཅིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་ཡང་བྱ་སྟེ་འདི་སྐད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

〖释〗次有力能授净戒菩萨，为彼欲受律仪菩萨，当广宣说菩萨

律仪广大胜利。次为欲受律仪菩萨，宣说学处诸轻重罪。又为令发勇悍之心，作是告云：

རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཉོན་ཅིག །ཁྱོད་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་མ་བརྒལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་དང་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དགྲོལ་བ་དང་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུན་མི་གཅོད་པར་འདོད་དམ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྟན་པ་དང་ཡི་དམ་བརྟན་པར་ཡང་བྱོས། །

“善男子！听。汝今为欲令诸有情，未度者度，未解者解，未出者出，未涅槃者令般涅槃，绍继佛种令不断否？汝当于此发坚固心，立坚固誓。”

ཞེས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་སྡོམ་པ་ལེན་པར་འདོད་པ་མི་ཤེས་པའི་རིགས་མཐོང་ན་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེད་པ་དང་བསླབ་པའི་ཁུར་འཛིན་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

作此说者，由见彼是自不知求受律仪者，于受律仪令发勇悍，令其荷负学处重担意乐坚固。

དེ་ལ་བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི་འོག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་ལས། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་གང་གིས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་སངས་རྒྱས་རེ་རེ་ལ་ཡང་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོས་རབ་ཏུ་བཀང་སྟེ་དབུལ་བ་ཕུལ་ལ། དེ་ལྟར་འབུལ་བས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་དབུལ་བ་ཕུལ་བ་བས། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གང་གིས་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་སྟེ་འདི་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོག་ཅིང་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སློབ་པར་འདོད་ན་དེས་མ་བསླབས་སུ་ཟིན་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་བསྐྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་སྦྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

护持胜利，如下所说。又《集学论》云："《寂静决定神变经》云：'曼殊室利！若于殑伽沙数诸佛，一一佛所，以摩尼宝大自在王，充满殑伽沙数佛刹而为供养。如是供养，复经殑伽沙数诸劫恒常供养。曼殊室利！若余菩萨听闻如是种相法已，独往一处思惟观察，谓我当学如是正法，生乐学欲，纵未能学，然所生福极为众多。菩萨布施大摩尼宝自在王，福非能如是。是故菩萨见斯胜利定当不退。'"

དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཅི་ནས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། འཇམ་དཔལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་ལས་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཏེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚིག་འདི་སྐད་ཅེས་བདག་ཅག་གིས་གང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལེན་པ་དང་འཛིན་པ་དང་ཀློག་པ་དང་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཤ་ལས་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་སྲང་ལྔ་ལྔ་སེན་མོས་གཅད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུས་སྲོག་དང་དབྲལ་ལོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ། འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དེ་སྐད་སྨྲ་བས་མི་སྐྲག་མི་དངང་དངང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཐ་ན་སྐྲག་པའི་སེམས་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེད་ཞུམ་པ་མེད་འགོང་བ་མེད་ཐེ་ཚོམ་མེད་ལ་ཕྱིར་ཞིང་ཆོས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ལ་བརྩོན་ཏེ་ཀློག་པ་དང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པར་འགྱུར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི། འཇམ་དཔལ་སེམས་དཔའ་བ་སྦྱིན་པ་ལ་དཔའ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དཔའ་བ་བཟོད་པ་ལ་དཔའ་བ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་དཔའ་བ་བསམ་གཏན་ལ་དཔའ་བ་ཤེས་རབ་ལ་དཔའ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དཔའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་གསོད་པའི་མི་དེ་དག་ལ་མི་ཁྲོ་ཞིང་ཐ་བ་དང་ཞེ་སྡང་གི་སེམས་མི་སྐྱེད་ན་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཚངས་པ་དང་མཚུངས་པ་དབང་པོ་དང་མཚུངས་པ་མི་གཡོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

前经又云："曼殊室利！譬如三千大千世界，极微尘数一切有情，一一有情，皆为大王王赡部洲，如是一切共作契言：若有受持读解大乘，我等每日以爪割彼五两身肉，以如是苦，令其舍命。曼殊室利！若此菩萨闻如是语，不惊，不怖、亦不惶恐，下至不生一念恐怖之心，

无怯、无弱，亦无犹豫，受持正法后转精进，精勤读诵。曼殊室利！如是菩萨名勇行布施，勇护尸罗，勇修堪忍，勇猛精进，勇往静虑，勇修般若，勇三摩地。曼殊室利！若此菩萨于彼杀者，不忿、不慢、不生嗔心。曼殊室利！如是菩萨等同梵王，等同帝释，不可倾动。”

འདི་ལས་ཀྱང་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ན་བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གཏྲའི་བྱེ་སྙེད་དུ། །

若现在时能敬学处其果尤大，如《月灯经》云：

སངས་རྒྱས་དག་ནི་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ལ། །གདུགས་དང་བ་དན་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་དང་། །ཟས་དང་སྐོམ་གྱིས་དང་སེམས་མཆོད་བྱས་པས། །གང་གིས་དམ་པའི་ཆོས་ནི་འཇིག་པའི་ཚེ། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་འགག་པ་ན། །ཉིན་ཞག་ཏུ་ནི་བསླབ་པ་གཅིག་གཟུང་བ། །དེ་བས་བསོད་ནམས་འདི་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

“经恒沙多劫，无量诸佛前，供养诸幢幡，灯鬘饮食等。若于正法坏，佛教将灭时，日夜持一学，其福胜于被。”

དེ་བས་ན་བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བསླབ་པའི་གཞི་ལྗི་ཡང་ནི། ལྗི་བ་རྩ་ལྟུང་དང་ཡང་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྗོད་པ་སྔེ་བསླབ་བཏུས་སུ།

故于学处应恭敬学。如是为说，学处轻重者，根本罪重，余罪为轻，当为宣说不护过患。《集学论》云：

གང་གི་ཕྱིར་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་མདོ་ལས། ཅུང་ཟད་ཅིག་བསམས་ནས་མི་སྦྱིན་པ་ནི་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་ལ་དམ་བཅས་ནས་མི་སྦྱིན་པ་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོའོ་ཞེས་གསུངས་ན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་བླ་ན་མེད་པའི་དོན་དམ་བཅས་ནས་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས།

“《正法念住经》说，若略思施后不布施，当生饿鬼。先誓布施后不布施，生那落迦。何况誓与一切众生无上菩提，后不修行。”

དེ་བས་ན་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདེན་པ་ལྟར་བྱེད་པར་འགྱུར་བར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་བདེན་པ་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ནི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ལ་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན།

གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སེམས་དེ་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་ལོག་པར་མི་བྱེད་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་པའོ། །གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སེམས་དེ་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འང་ལོག་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ཐམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

故《正法摄经》云："善男子！菩萨应当爱重谛实。善男子！正说谛实即正说法。善男子！云何实谛？若诸菩萨，先于无上正等菩提，既发心已，后舍其心，于诸有情而行邪行，此为菩萨最恶妄语。"

འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའམ་རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་ཆེན་པོས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཟན་སྦྱིན་ནོ་ཞེས་མགྲོན་དུ་བོས་ནས་ཡལ་བར་དོར་ཏེ་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་མ་སྦྱར་ན་དེས་སྐྱེ་བའི་ཚོགས་དེ་ཐམས་ཅད་བསླུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་མ་ཐོབ་པས་འཕྱ་ཞིང་སྨད་འདོང་པ་དེ་བཞིན་དུ། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་བརྒལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་དང་མ་གྲོལ་བ་དགྲོལ་བ་དང་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དབུགས་ཕྱུང་ལ། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་མི་བྱེད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ་སླུ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་སྔོན་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ན་འཕྱ་ཞིང་གཞོགས་འཕྱས་བྱེད་ལ་རྣམ་པར་སྨོད་དེ་གང་དག་མཆོད་སྦྱིན་བྱ་བར་དམ་བཅས་པ་ཉམས་ལོག་ཏུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བདག་པོ་དེ་དག་ནི་དཀོན་ནོ། །བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཚིག་གང་གིས་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་སླུ་བར་འགྱུར་བའི་ཚིག་དེ་ལྟ་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །

《海慧经》云："海慧！譬如国王或王大臣，先诸城邑一切有情，

谓施饮食。后复弃舍不办饮食，此为欺班一切众生。彼由未能得饮食故，讥诃而去。海慧！若有菩萨，先为安慰一切有情，未度者度，未解者解，未出者出，未涅槃者今般涅槃。后不求多闻，亦不勤修所余善品菩提分法。如是菩萨非如言行，欺诳天人及诸世间。先曾见佛所有诸天，见其如是，轻笑讥毁。先许祠施后能实行，如是施生最为希有。海慧！若语欺诳天人阿修罗等一切世间，菩萨不应说如是语。”

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་མི་སྲུང་ན་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་རྫུན་གྱི་ཐ་ཆད་ཡིན་པ་དང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དང་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བསླུས་པ་དང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྨོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་སོ། །

受戒不护所有过患，谓堕诸恶趣，是极妄语，欺诳诸佛菩萨一切世间，为诸天人之所诃责。

དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བར་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་གཏོང་བ་དང་སྡོམ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཡི་དམ་བརྟན་པར་བྱའོ། །

由见如是胜利过患，不舍发心，当固誓愿而受律仪。

འདི་ལ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ནི་ཕན་ཡོན་དང་ལྗི་ཡང་བརྗོད་པ་དོར་ནས་རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་པ་ནས་ཡི་དམ་བརྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ་གཞན་དང་འགྲན་པ་མ་ཡིན་ནམ་གཞན་གྱིས་ནན་གྱིས་ལེན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་བར་མཛད་དོ། །

燃灯论师，此处不说胜利轻重，从“善男子！乃至立坚固誓”，次续问云：非为胜他耶？非他劝受耶？

བླ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལ་ནི་འདོད་དམ་ཞེས་པ་སྔ་མ་བཞིའི་མཐར་ཡང་སྦྱར་ནས་འདྲི་ཞིང་། ཁྱོད་སྡོམ་པ་ལེན་པ་འདི་གཞན་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནམ་གཞན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་ལེན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་ནམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་དམ་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་ཐོས་སམ་ཤེས་སམ་དད་དམ་ཙུང་ཟད་སྲུང་ནུས་སམ་ཞེས་ཀྱང་འདྲི་བ་ལ་ཙུང་ཟད་ཐོས་ལགས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ལན་འདེབས་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་དོ། །

又诸先觉，于前四句后亦加欲否，而为征问。次更问云：汝今受律仪，非为胜他耶？非自无主惟他劝耶？于诸菩萨素怛缆藏，摩怛履迦，曾听闻否？解否？信否？能少护否？答云：略闻等。

མ་བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ལས་མ་བརྒྱལ་བའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་རྣམས་དེ་ལས་བསྒྲལ་བ་དང་། གཏི་མུག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཆིང་བ་ལས་

མ་གྲོལ་བའི་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེ་ལས་དགྲོལ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པའི་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་སེམས་ཅན་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པའི་དོན་དུ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་ཟླ་ནས་བཤད་དོ། །

未度等者，跋缚跋陀罗释云：声闻独觉，未度所知障，令其度越。大梵王等，未解痴等二障系缚，令其解脱。那落迦等未能出苦，令其出苦。有情未般无住涅槃，安立涅槃。

ཛ༢ ཚོགས་བསྒྲུབ་པ།

庚二、修集资粮

དེ་ནས་འདོད་པ་དེས་ལེགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟེར་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་ཡེ་ཤེས་དང་། མཐུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ནས། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དང་བའི་སེམས་སམ། ཡང་ན་དེས་ཅི་ནུས་པ་དང་། རྒྱུའི་སྟོབས་ཅི་ཡོད་པས་ཆུང་ངུ་ཡང་བསྐྱེད་ལ།

【论】既作如是无倒请已，偏袒右肩，恭敬供养十方三世诸佛世尊，已入大地得大智慧，得大神力诸菩萨众，现前专念彼诸功德，随其所有功德因力，生殷净心，或少净心。”

ཚོགས་བསྒྲུབ་པ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་ནི་ཚོགས་རྣམས་འདུས་པ་ཙམ་ལ་གུས་པར་བྱས་པས་འཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་སྡོམ་པ་འདི་ནི་དེ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པ་བྱ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་ན་དེ་ནས་སྡོམ་པ་འདོད་པ་དེ་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་མདུན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས་འདས་པ་དང་མ་བྱོན་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་ཟབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཐུ་ཆེན་

པོ་ཐོབ་པ་ཕྱོགས་བཅུན་བཞུགས་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ལ། སྡོམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་དུ་དྲན་པར་བྱས་ལ། སྡོམ་པ་དེ་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་བསམ་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ད་ལྟར་གྱི་རྩོལ་བའི་ཅི་ནུས་པ་དང་། སྔོན་གྱི་རྒྱུའི་སྟོབས་ཅི་ཡོད་པས་དང་བའི་སེམས་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའམ་ཡང་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་གིས་ཆུང་ངུ་ཡང་བསྐྱེད་ནས་ལེགས་པར་མཆོད་པར་བྱའོ། །

〖释〗别解脱戒，惟于僧众起恭敬心，即能获得。今此律仪胜出彼故，先供一切诸佛菩萨，次乃能得。故欲受此律仪者，当偏袒右肩，对佛像前，专念过去、未来、现在诸佛世尊，及现住十方已入大地得甚深智，获广大力，诸菩萨众不共功德，皆由成就如是律仪之所获得。又此律仪，要由最胜善净意乐，乃能生起。故应至心，随自现在功用能力及宿因力，发生殷重清净信心。或由彼等因缘之力，生少净心，恭敬供养。

མདོར་ན་ས་ཕྱོགས་བྱི་དོར་ལེགས་པར་བྱ་ཞིང་ལེགས་པར་བརྒྱན་པར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་སྐུས་ཐོག་དྲངས་པའི་རྟེན་མང་དུ་བཤམས། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་རྣམས་མངོན་སུཾ་པ་ལྟ་བུར་དམིགས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་དྲན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་དད་པ་དྲག་པོ་བྱ། བླ་མ་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་ལ་ཆོ་ག་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བྱ། མེ་ཏོག་དང་བདུག་པ་དང་སྤོས་དང་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་བཟང་ལ་མང་བ་མཛེས་པར་བཤམས། ཕྱག་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་མཎྜལ་དང་མཆོད་པ་རྣམས་སོ་སོར་དཀོན་མཆོག་དང་བླ་མ་ལ་བླ་མས་སློབ་མའི་བློ་ལེགས་པར་ཁྲིད་ཅིང་དབུལ་དུ་གཞུག་གོ། །

总谓先应洒扫地基，善饰庄严，供大师像，及诸圣像，犹如十方诸佛菩萨亲现在前。专念其德，生殷重信。迎请尊长，坐狮子座，如仪轨说当作佛想，端严陈列众多上妙花香灯烛。师引弟子于三宝所及尊长所，礼赞为先，以曼达罗及诸供物，恭敬供养。

ང༣ སྡོམ་པ་མྱུར་དུ་བསྐུལ་བ།

庚三、劝速授戒

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་མདུན་དུ་བཞག་སྟེ། ལེགས་པར་མཆོད་པར་བྱས་ནས་གདུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་པུས་མོའི་ལྷང་ས་ལ་བཙུགས་པ་འམ། ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་འམ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་འམ། བཙུན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་བདག་ལ་

【论】有智有力胜菩萨所，谦下恭敬，膝轮据地，或蹲跪坐，对佛像前，作如是请：惟愿大德，或言长老，或善男子，哀愍授我菩萨净戒。”

སྡོམ་པ་སྔར་དུ་བསྐུལ་བ་ནི། དེ་ནས་འདུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷང་ས་ལ་བཙུགས་པའམ་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་སྟེ་ཁྲིམ་པ་ཞིག་ན་རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་པའམ་བཙུན་པ་ཡིན་ཞིང་གཞོན་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པའམ་རྒན་ན་བཙུན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་བདག་ལ་སྩལ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་གདབ་བོ། །

〖释〗次谦恭礼，右膝据地，或蹲跪坐，作如是请。若是在家称善男子，若是出家戒腊幼晚，称云具寿（奘师译为长老）若腊高迈称云大德。惟愿哀愍，授我菩萨净戒律仪。

སྔུར་དུ་སྩལ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་པ་དང་ལན་གསུམ་བྱ་བར་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

燃灯论师谓更请云：“惟愿速授，及三返请。”

རིགས་ཀྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་ནི་རབ་བྱུང་དང་རང་ལས་བསླབ་པ་རྒན་པ་ཁོ་ན་ལ་སྡོམ་པ་བླང་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

德光论师云：“论说善男子等三者，显非定须从出家前受，及非惟从戒腊高前正受律仪。”

མཁས་པ་རྡོ་ན་ཤྲཱི ས། སྤགས་སོགས་ལས་དང་སྨྲིན་སོགས་ཀྱི། །ལམ་ཉིད་དག་ནི་དགེ་སློང་གིས། །དགེ་སློང་མཁས་ལ་བླང་བྱ་ཡི། །གཞན་ཉིད་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དགེ་སློང་གིས་སྡོམ་པ་གོང་མ་གཉིས་བླང་བར་འོས་པའི་དགེ་སློང་ཡོད་ན་

ཁྲིམས་པ་སོགས་ལ་མི་བླང་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་བླངས་པས་མི་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

智祥论师云："咒及施等道，苾刍从有智，苾刍前受取，非应从余受。"此说苾刍，若有苾刍，可从正受上二律仪，则不应从在家等受，非说从余受戒不生。

ཛ༤ སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ།

庚四、修胜欢喜

སྩལ་དུ་གསོལ་ཞེས་སྨྲས་ནས། དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། སེམས་དང་པོ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནི་བདག་གིས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་གཉེར་ཆེན་པོ་བླ་ན་མེད་པ་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་། དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོན་དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་བསམ་ཞིང་ཅང་མི་སྨྲ་བར་བྱའོ། །

【论】如是请已，专念一境，长养净心。我今不久当得无尽无量无上大功德藏，即随思惟如是事义，默然而住。"

མཆོག་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྒོམ་པ་ནི། དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ་སེམས་དང་བ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ནས་དེ་ནི་བདག་གིས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་བླ་ན་མེད་པ་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོན་དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་བསམ་ཞིང་ཅང་མི་སྨྲ་བར་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་འདུག་པར་བྱའོ། །

〖释〗专念一境长养净心，谓我今不久当得无尽无量无上大福德藏，随思此义，恭敬合掌，默然而住。

ཛ༥ བར་ཆད་དྲི་བ།

庚五、诘问障难

དེ་ལྟར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པས་འགྲེང་ཡང་རུང་། སྟན་ལ་འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། དེས་སེམས་མ་ཡེངས་པར་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་ཆོས་ཀྱི་སྤུན་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ནམ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་བམ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །དེས་ཀྱང་

ལགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལོང་ཤིག །

【论】尔时有智有力菩萨，于彼能行正行菩萨，以无乱心，若坐若立，而作是言：汝如是名善男子听，或法弟听。汝是菩萨不？彼应答言是。发菩提愿未？应答言已发。”

བར་ཆད་འདྲི་བ་ནི། ནོད་པ་པོ་དེ་ལ་འབོགས་པ་པོ་མཁས་པ་འགྲེང་ངམ་སྟན་ལ་འདུག་པ་དེས་སེམས་མ་གཡེངས་པར་བྱས་ནས་འདི་སྐད་ཅེས། རིགས་ཀྱི་བུའམ་ཆོས་ཀྱི་སྲིན་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ནམ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་བམ་ཞེས་དྲི་ལ། དེས་ཀྱང་ལེགས་སོ་ཞེས་ཁས་བླང་ངོ། །

〖释〗有智授者，或坐或立，以无乱心，于能受者作如是言：汝如是名善男子听，或法弟听。汝是菩萨不？发菩提愿未？彼应答是。

དྲི་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ལེགས་པར་སད་པ་དང་སྨོན་སེམས་བརྟན་པ་ལ་བྱའོ། །

两问之义，谓令醒觉种性堪能，坚固愿心。

སློབ་དཔོན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བར་ཆད་དྲི་བའི་འོག་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྐྱོམ་པ་མཛད་ཅིང་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་དག་ཅི་བདག་ལས་ལེན་པར་འདོད་དམ་ཞེས་སློབ་མ་ལ་འདྲི་ཞིང་སློབ་མས་ཀྱང་ལེན་པར་འཚལ་ལོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་འོག་ཏུ་སྡོམ་པ་འབོགས་པར་བཞེད་དོ། །

燃灯论师，问难之后，令生勇悍，更续问云：“欲于我所，受诸菩萨一切学处，受诸菩萨诸净戒否？”弟子亦应答言：欲受。后授律仪。

ཆ༢ དངོས་གཞི།

己二、正行法

དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལ་ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་

ཁྲིམས་སུ་བསྲུང་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟར་ན་ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་བསླབ་པའི་གཞི་གང་དག་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གང་དག་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབ་པར་གྱུར་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟར་ན་སློབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ང་ལས་ནོད་དམ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །དེས་ཀྱང་ནོད་ལགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལོང་ཤིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

【论】自此以后应作是言：汝如是名善男子，或法弟，欲于我所，受诸菩萨一切学处，受诸菩萨一切净戒。谓律仪戒，摄善法戒，饶益有情戒。如是学处，如是净戒，过去一切菩萨已具，未来一切菩萨当具，普于十方现在一切菩萨今具。于是学处，于是净戒，过去一切菩萨已学，未来一切菩萨当学，现在一切菩萨今学。汝能受不？答言能受。能授菩萨，第二第三亦如是说。能受菩萨，第二第三亦如是答。”（此羯磨文与藏文次第稍异。又“现在一切菩萨今学”一句，其上似缺“普于十方”四字，校藏文及后无师羯摩文，皆有之。）

དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ནི། ཆོ་གའི་བརྡ་དོན་རྣམས་ལེགས་པར་འགྲོད་པར་བྱས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་ན་ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་གང་དག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་བསླབས་པར་གྱུར་པ་དང་།   མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བསླབ་པར་འགྱུར་བ་དང་།   ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་ན་སློབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ང་ལས་ནོད་དམ། ཞེས་លན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ལན་རེ་རེའི་མཐར་དྲི་ཞིང་དེས་ཀྱང་ལན་རེ་རེ་ཞིང་ནོད་ལགས་སོ་ཞེས་ལན་གསུམ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །

〖释〗先善开晓受法文义。当如是言：汝如是名善男子，过去一切菩萨所有学处，所有净戒，未来一切菩萨所有学处，所有净戒，普于十方现在一切菩萨所有学处，所有净戒。于是学处，于是净戒，过去一切菩萨已学，未来一切菩萨当学，普于十方现在一切菩萨今学。菩萨所有一切学处，菩萨所有一切净戒，谓律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒，从我受否？如是三说，一一皆同。彼于一一皆当言受，乃至三答。

དེ་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་ནི་གང་ལ་བསླབ་པའི་གནས་རྣམས་སོ། །

言学处者，谓所应修学之处。

ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དེ་ལ་སློབ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །

言净戒者，谓于学处修学之自性。

དེ་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐུན་མོང་བར་བསྟན་པ་དང་དེ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་དག་མདོར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཁས་བླང་བྱར་བཞག་ནས་ཡིན་པའོ། །

又此文先显三世菩萨共同修学，次言于彼学习之相，后总摄成三聚净戒，为所正受。

ཆ༣   མཇུག་གི་ཆོ་ག །

己三、结行法

འཇུག་གི་ཆོ་ག་ལ་བཞི། ཁྱེན་པར་གསོལ། ཕན་ཡོན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པ། གཏང་རག་གི་མཆོད་པ། སྡོམ་པ་གྱི་ཆོས་དུ་མི་བསྒྲགས་པ།

分四：庚初、请证；庚二、赞扬胜利；庚三、礼谢供养；庚四、

不应率尔宣说律仪。

ཟ༡ ཁྱེན་པར་གསོལ།

庚初、请证

དྲིས་ན་ནོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཀྱང་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དེས་ནོད་ནོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཕོག་སྟེ། ཁས་ལེན་དུ་ཡང་བཙུ་གནས་ནོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་མ་ལངས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་འདི་ལྟར་མཁྱེན་པར་མཛད་དུ་གསོལ་བ་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིས། བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མནོས་ལགས་ཏེ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བདག་དཔང་དུ་གྱུར་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་ན་བཞུགས་པའི་འཕགས་པའི་མཆོག་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཐུགས་མངའ་བ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་པར་གསོལ་ལོ་ཞེས་དེ་སྐད་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

【论】能授菩萨作如是问，乃至第三授净戒已。能受菩萨作如是答，乃至第三受净戒已。能受菩萨不起于座，能授菩萨对佛像前，普于十方现住诸佛，及诸菩萨，恭敬供养，顶礼双足，作如是白：某名菩萨，今已于我某菩萨所，乃至三说受菩萨戒。我某菩萨，已为某名菩萨作证，惟愿十方无边无际诸世界中，诸佛菩萨第一真圣，于现不现一切时处一切有情皆现觉者，于此某名受戒菩萨亦为作证。第二第三亦如是说。”（此与藏文次第亦稍不同。）

འཇུག་གི་ཚིག་ལ་བཞི་ལས་མཁྱེན་པར་གསོལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ

བཞུགས་ཤིང་འཚོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིས་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མནོས་ལགས་ཏེ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བདག་དཔང་དུ་གྱུར་པར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་དག་ཏུ་འཕགས་པའི་མཆོག་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཐུགས་མངའ་བ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་པར་གསོལ་ལོ་ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

〖释〗对佛像前，若于十方，现在一切诸佛菩萨，顶礼双足合掌白言：某名菩萨，今已于我某菩萨所，乃至三说求受菩萨净戒律仪，我某菩萨，已为某名菩萨作证，正受菩萨净戒律仪。惟愿十方无边无际诸世界中，第一真圣，于诸不现一切时处一切有情皆现觉者，亦为作证。乃至三说。

དེ་ཡང་སློབ་མ་དེ་འདུག་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་གི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པར་མོས་པ་བྱས་ནས་དངོས་སུ་ཕྱོགས་རེ་རེར་ཕྱག་གསུམ་གསུམ་དང་མེ་ཏོག་རེ་གཏོར་ནས་མཐར་འགྲེང་སྟེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ་ཞེས་པས་སྔ་དྲངས་ཏེ་མཁྱེན་གསོལ་མཛད་པའི་ཕྱག་ལེན་ཡོད་དོ། །

又传承中弟子不起，自当胜解顶礼十方刹土之中佛菩萨足，于一一方各礼三礼，散华供养。次立合掌，先请存念云："十方一切诸佛菩萨于我存念。"次请作证。

སྟེང་དང་འོག་གི་ཕྱག་ནི་དེ་དག་ལ་དམིགས་ཏེ་ཤར་དང་ནུབ་ཏུ་བྱའོ། །ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་བདག་ཅག་ལའོ། །མ་གྱུར་པ་ནི་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་ལའོ། །

礼上下方者，观想上下，向东西礼。言不现者，谓于我等，于佛菩萨无不现见。

༤༢ ཕན་ཡོན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པ

庚二、赞扬胜利

བམ་པོ་དགུ་པ། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་དག་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་། ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞུགས་ཏེ། འཚོ་བ་རྣམས་ལ་གང་གིས་དེ་དག་འདི་སྙམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་བྱང་ཆུབ་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ཡང་རྟག་པར་མངོན་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྗེས་ལ་དེ་དག་ཀུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགོངས་པར་གྱུར་ན་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་གོ །དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དེས་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ག་གེ་མོ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལེགས་པར་མངོན་སོ་ཞེས་བྱ་བར་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ལ་བུ་དང་འདྲ་བ་དང་། སྤུན་དང་འདྲ་བར་དགོངས་པ་བཟང་པོས་སོ་སོ་ནས་ཐུགས་བརྩེ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་དགོངས་པ་བཟང་པོས་སོ་སོ་ནས་ཐུགས་བརྩེ་བར་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ།ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་མཁྱེན་པར་གསོལ་བ་དེ་ཡང་དེ་དག་གིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

【论】如是受戒羯摩毕竟，从此无间，普于十方无边无际诸世界中现住诸佛，已入大地诸菩萨前，法尔相现。由此表示，如是菩萨已受菩萨所受净戒。尔时十方诸佛菩萨，于是菩萨法尔之相，生起忆念。由忆念故，正智见转。由正智见，如实觉知某世界中某名菩萨，某菩萨所正受菩萨所受净戒。一切于此受戒菩萨，如子如弟，生亲善意，眷念怜愍。由佛菩萨眷念怜愍，令是菩萨希求善法，倍复增长，无有退减。当知是名受菩萨戒启白请证。”

又曰：“如是菩萨所受律仪戒，于余一切所受律仪戒最胜无上，无量无边大功德藏之所随逐，第一最上善心意乐之所发起，普能对治

于一切有情一切种恶行，一切别解脱律仪，于此菩萨律仪戒，百分不及一，千分不及一，数分不及一，计分不及一，算分不及一，喻分不及一，邬波尼杀昙分亦不及一，摄受一切大功德故。”

ཕན་ཡོན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པ་ནི། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ་སྡོམ་པ་བླང་བའི་ལས་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མུ་མེད་པ་དག་ན་སངས་རྒྱས་དང་ས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་བཞུགས་ཏེ་འཚོ་བ་རྣམས་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་མནོས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟས་གདན་གཡོ་བ་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །

〖释〗受戒羯摩圆满无间，普于十方无边世界，现住诸佛及入大地诸菩萨前，法尔相现，谓座动等。由此令忆，如是菩萨已受菩萨所受律仪。

དེའི་རྗེས་ལ་གང་དུ་གང་ལ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་བླངས་སྙམ་དུ་དགོངས་པར་འགྱུར་ཏེ་དགོངས་པར་གྱུར་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་གོ། གཟིགས་པ་དེས་བྱང་སེམས་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཟུགས་མོ་ཞིག་ཏུ་བྱང་སེམས་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལེགས་པར་མནོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བུ་དང་འདྲ་བ་དང་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་སྤུན་དང་འདྲ་བར་བར་ཆད་མེད་པར་དོན་གྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དགོངས་པ་བཟང་པོས་སོ་སོ་ནས་ཐུགས་བརྩེ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པའི་བྱང་སེམས་དེའི་དགེ་བ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་ཞིང་མི་ཉམས་སོ། །

其后遂于何处，谁所，谁受律仪，生起忆念。由忆念故正智见转，由正智见如实觉知，某世界中，某名菩萨，某菩萨所，正受菩萨净戒律仪。诸佛于此觉其如子，菩萨于此觉其如弟，生亲善意，眷念怜愍，愿无灾难众义成就。由眷念故，令此菩萨诸善增广无有退减。

བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་བ་འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་བཞིས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ།

菩萨受此净戒律仪，于余一切所受净戒律仪，有四殊胜最为殊胜：

བཞི་ནི་ཆེས་གོང་མར་གྱུར་པ་མེད་པས་བླ་ན་མེད་པ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ

དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྡུས་པས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེའི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་བསྐྱེད་པས་ན་སེམས་ཀྱི་བསམ་པ་མཆོག་ཏུ་དགེ་བས་བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའོ། །

一、更无过上故，名曰无上。

二、摄集无量福德果故，名为无量大福德藏之所随逐。

三、为欲利乐一切有情，增上意乐所发起故，名为第一善心意乐之所发起。

四、普能对治一切有情三业所起一切恶行。

སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆ་དང་སྟོང་གི་ཆ་དང་གྲངས་དང་ཆ་དང་བགྲང་བ་དང་དཔེ་དང་རྒྱུར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །

受别解脱律仪，于此菩萨净戒律仪所有福德，百分、千分、数、计、算、喻、邬波尼杀昙分，亦不及一。

༦༣ གཏང་རག་གི་མཆོད་པ།

庚三、礼谢供养

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བའི་ལས་དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་གཉིས་ཀས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་དག་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ལ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ལྡང་བར་བྱའོ། །

【论】如是已作受菩萨戒羯摩等事，授受菩萨俱起供养，普于十方无边无际诸世界中诸佛菩萨，顶礼双足，恭敬而退。”

གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་ནི། དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་དག་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་སྔར་ཡང་སྔར་བཞིན་མཆོད་པ་བྱས་ལ་ཞབས་ལ་གཏུགས་པར་མོས་ནས་ཕྱག་བྱས་ཏེ་ལྡང་བར་བྱའོ། །

〖释〗师徒俱起，普于十方无边无际诸世界中诸佛菩萨，如前供

养顶礼双足。

ཛ༤ སྡོམ་པ་གྱི་ཚོམ་དུ་མི་བསྒྲགས་པ།

庚四、不应率尔宣说律仪

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བའི་འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། བླ་ན་མེད་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་བསམ་པ་མཆོག་ཏུ་དགེ་བས་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དེ་ནི། བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །སྟོང་གི་ཆ་དང་། གྲངས་དང་། ཆ་དང་། བགྲང་བ་དང་། དཔེ་དང་། །རྒྱུར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ། །

【论】又诸菩萨，于受菩萨戒律仪法，虽已具足受持究竟，而于谤毁菩萨藏者无信有情，终不率尔宣示开悟。所以者何？为其闻已不能信解，大无知障之所覆蔽，便生诽谤。由诽谤故，如住菩萨净戒律仪，成就无量大功德藏，彼诽谤者，亦为无量大罪业藏之所随逐。乃至一切恶言恶见，及恶思惟，未永弃舍，终不克离。”

སྡོམ་པ་གྱི་ཚོམ་དུ་མི་བསྒྲགས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚོ་ག་འདི་དོན་གཟུང་ཞིང་ཚིག་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྡང་ཞིང་སྤོང་ལ་མ་དད་ཅིང་མོས་པ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གྱི་ཚོམ་དུ་སྣོད་མ་བརྟགས་པར་ཚིག་མི་བསྒྲག་ཅིང་དོན་ཤེས་པར་མི་བྱའོ། །

〖释〗次当为说，虽于受菩萨律仪仪轨，持文解义，然于憎恚谤菩萨藏不信不解，诸有情所，不应率尔不观法器，宣示其文开悟其义。

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་ཐོས་ན་མ་མོས་ཤིང་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཆེན་པོས་བསྒྲིབས་པས་ངན་ནོ་མ་རུང་ངོ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དེ་ནི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཇི་ཙམ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་དུ་དེ་ནི་སྐུར་པ་འདེབས་

པའི་སྡིག་པའི་ཚིག་དང་། དེ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཞེན་པའི་སྡིག་པའི་ལྟ་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྡིག་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་ཙམ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

所以者何？由彼闻已不能信解，大无知障之所覆蔽，谤为不善、不净、无义。犹如菩萨安住律仪，成就无量大福德藏，彼诽谤者，乃至一切诽谤恶言，意著恶见，邪想现行，诸恶思惟，未能一切一切永舍，惟为无量大罪业障之所随逐。

དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་མཇུག་ཆོག་བཞིར་བསྡུས་པ་ལྟར་གཞུང་ལ་ཡང་གསལ་ལོ།།

燃灯论师，将结行法摄为四类，论中亦显。

སློབ་དཔོན་དེས་མཐེན་གསོལ་གྱི་འོག་ཏུ་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་མཛད་ལ་གཞུང་ནས་སྔར་ལྟར་འབྱུང་ཡང་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་མཇུག་ཏུ་བྱས་ན་ལག་ལེན་ལ་བདེའོ། །

又此论师于请证后礼谢供养，论则如上，若最后供养，乃为便易。

དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པར་གསུངས་པ་ནི།

《律仪二十颂》摄彼义云：

སངས་རྒྱས་སྲས་དང་བཅས་རྣམས་ལ། །གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ཅི་ནུས་མཆོད། །ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ན་བཞུགས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིམས། །བསོད་ནམས་ཀུན་གྱི་གཏེར་གྱུར་གང་། །དེ་ནི་བསམ་པ་དམ་པ་ཡིས། །བླ་མ་སྡོམ་ལ་གནས་ཤིང་མཁས། །ནུས་དང་ལྡན་ལས་བླང་བར་བྱ། །དེ་ཚེ་དེ་ལ་དགེ་བའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་སྲས་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱིས། །དགེ་བའི་ཐུགས་ཀྱིས་རྟག་པར་ཡང་། །བུ་སྡུག་འདྲ་བར་དགོངས་པར་འགྱུར། །

“随力而供养，敬礼佛菩萨。住十方三世，诸菩萨尸罗 _ 一切福德藏当以善意乐，从有智有力，住律尊长受。尔时令善增，诸佛及佛子，善意恒于彼，眷念如爱子。”

ཞེས་པ་དེ་ཚིག་རྐང་དང་པོ་གཉིས་ནི་སྦྱོར་བའི་ཚོ་གའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དྲུག་ནི་བླང་བྱ་དང་ལེན་པའི་བསམ་པ་དང་བླང་བའི་ཡུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་རྐང་པ་བཞི་ནི་ཕན་ཡོན་གྱིས་གཟེངས་བསྟོད་པ་སྟེ་མཇུག་ཆོག་གི་མཚོན་བྱེད་དོ། །

初二句文，表加行法，次六句文，说所受戒，能受意乐，及受戒境。次后四句赞扬胜利，表结行法。

ཅ༢ བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་ག

戊二、无师法

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་འདི་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བརྟག་ཅིང་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱ་བའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ལས་སུ་བསླབ་པར་བྱ་ཞིང་བསྲུང་བར་བྱའོ། །དེ་ནས་འདོད་པ་དེས་ལེགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟེར་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་ཡེ་ཤེས་དང་། མཐུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ནས། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དང་བའི་སེམས་སམ།ཡང་ན་དེས་ཅི་ནུས་པ་དང་། རྒྱུའི་སྟོབས་ཅི་ཡོད་པས་ཆུང་ངུ་ཡང་བསྐྱེད་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་མདུན་དུ་བཞག་སྟེ། ལེགས་པར་མཆོད་པར་བྱས་ནས་གདུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་པུས་མོའི་ལྷང་ས་ལ་བཙུགས་པ་འམ། ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་འམ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་འམ། བཙུན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་བདག་ལ་སྩལ་དུ་གསོལ་ཞེས་སྨྲས་ནས། དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། སེམས་དང་པོ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ནས། ད་ནི་བདག་གིས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་གཉེར་ཆེན་པོ་བླ་ན་མེད་པ་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་། དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོན་དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་བསམ་ཞིང་ཅང་མི་སྨྲ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པས་འགྲེང་ཡང་རུང་། སྟན་ལ་འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། དེས་སེམས་མ་ཡེངས་པར་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།

རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་ཆོས་ཀྱི་སྲུན་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན།
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་བམ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །དེས་ཀྱང་ལགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལོང་
ཤིག །དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལ་ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་འདི་
ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་
གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་
པའི་བྱང་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟར་ན་ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་
བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་རྣམས་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་བསླབ་པའི་གཞི་གང་་དག་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གང་དག་
ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབ་པར་གྱུར་པ་དང་། མ་
འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་
དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟར་ན་སློབ་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཐམས་ཅད་དེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ང་ལས་ནོད་དམ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །དེས་ཀྱང་ནོད་
ལགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལོང་ཤིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལན་
གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དྲིས་ན་ནོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་
ཀྱང་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།

【论】又诸菩萨，欲受菩萨净戒律仪，若不会遇具足功德补特伽罗，尔时应对如来像前，自受菩萨净戒律仪。应如是受：偏袒右肩，右膝著地，或蹲跪坐，作如是言：我如是名，仰启十方一切如来，已入大地诸菩萨众。我今欲于十方世界佛菩萨所，誓受一切菩萨学处，誓受一切菩萨净戒，谓律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒。如是学处，如是净戒，过去一切菩萨已具，未来一切菩萨当具，普于十方现在一切菩萨今具。于是学处，于是净戒，过去一切菩萨已学，未来一切菩萨当学，普于十方现在一切菩萨今学。第二第三亦如是说。说已应起。所余一切如前应知。”

བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་ག་ནི། གལ་ཏེ་སྔར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་མེད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་བར་བྱ་སྟེ། བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་པའམ་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ནས་འདི་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་གསོལ་བ་འཚལ་ཏེ། དེ་དག་གི་སྤྱན་སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་སློབ་པ་རྣམས་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་བླང་ངོ་། །ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་ནས་ལྡང་བར་བྱའོ། །

〖释〗若不会遇如前所说具足功德补特伽罗，尔时应对如来像前，自受菩萨净戒律仪。偏袒右肩，右膝著地，或蹲跪坐，作如是言：“我如是名，仰启十方一切如来、已入大地诸菩萨众，菩萨所有一切学处，菩萨所有一切净戒，谓律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒，过去一切菩萨已学，未来一切菩萨当学，普于十方现在一切菩萨今学，于尊等前我亦誓受。”（此羯摩文较奘师译稍有简略。）三说而起。

ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་ཆོ་ག་གཞན་རྣམས་བླ་མ་ཡོད་པའི་ཆོ་ག་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །

所余一切如前应知，谓所余法同有师法。

འགྲེལ་པ་རྣམས་ནས་ཀྱང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་འདོར་ལེན་གྱི་ཚུལ་མ་བྱུང་ཡང་དྲི་བ་བྱ་བའི་སྐྱོར་དང་མཁྱེན་གསོལ་དང་གྲུ་ཆོམ་དུ་མི་བསྒྲག་པ་རྣམས་བཞག་པས་ཆོག་གམ་སྙམ་མོ། །

诸释论中，于诸余法，取舍之理皆未详说。然问障难等，及请作证，嘱令不应率尔宣说，似可放置。

བླ་མ་ཡོད་མེད་ནི་ལུས་སྲོག་དང་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྲོ་ན་ཐག་ཉེ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་ཡང་མི་ལྡན་ན་ཐག་རིང་པོ་ན་ཡོད་ཀྱང་བཙལ་དགོས་པར་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །

有师无师，《集经论释》说：“若有身命梵行障难，近亦如无。若无彼难，纵远处有亦当往求。”

འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་སྔར་བླངས་པ་ཉམས་ནས་སླར་གསོ་བ་དང་མ་གུས་པས་སྡོམ་པ་ལེན་ན་བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་གས་མི་རུང་བས་བླ་མ་ཡོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་འཆད་པའི་ཕྱི་མ་བླ་མ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་མ་གུས་ནས་རང་གིས་ལེན་པ་ཡིན་ན་བདེན་ཡང་། སླར་གསོ་བ་ལ་ནི་འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་ལས་བླ་མ་ཡོད་ན་དེ་ལས་བླང་ཞིང་མེད་ན་བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་གས་བླང་དུ་རུང་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་སའི་བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་ག་བླངས་ནས་བསྒྲུབས་པ་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་སླར་གསོ་བའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་མེད་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

新疏中云：“先受失坏，后还净者，及不恭敬欲受律仪，不可依于无师之法，当须依止有师之法。”其中后者，若有尊长，由不恭敬，欲自受戒实不应理。然还净者，旧疏中谓：“若有尊长从尊长受，若无当依无师法受。”引《菩萨地》无师之法，以为证成。亦即无著菩萨意趣。以于律仪还净之时，说不会遇具足功德补特伽罗故。

ད་ལྟར་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་ཉམ་དམས་ཤིང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདུག་སྒོ་སྡོམ་པ་གོང་འོག་བླངས་ནས་རང་རང་གི་བསླབ་པ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱས་ཏེ་སྲུང་བ་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་བཞིན་དུ་སོང་བས་སོ་ཐར་དང་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་པོར་ཆོགས་ལེན་པ་ལ་བླ་མ་མེད་པར་བླང་ཐབས་མེད་ལ། ལེན་པའི་ཡུལ་ཡང་གཞུང་རྣམས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ་ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་གཉིས་ལས་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་སྣང་ན་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འདི་ནི་དང་པོར་ལེན་པའི་ཚེ་ཡང་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་མ་རྙེད་ཀྱང་རྟེན་གྱི་སྤྱན་སྔར་ཆོ་ག་རྣམ་པར་དག་པས་བླངས་ན་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྐྱེ་བས་ན་དང་

པོར་འཐོབ་པའི་ཚུལ་སྡོམ་པ་གཞན་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བས་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལེགས་པར་བླངས་ནས་སྲུང་བ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

别解脱戒，密咒律仪，初受戒法，若无尊长无法能受。受戒之境，况云具足论经所说一切德相，能于功德过失之中，功德增上亦属稀少。菩萨律仪最初受时，若未会遇具相之师，对佛像前以受戒法清净正受，能生圆满德相之戒。初得戒法，即与其余二戒不同。故具慧者，应于此戒善受善护，随自功能，具大勇势精勤修学。

དེ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས། དེང་དུས་བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད། །མི་ཡི་སྲིད་པའང་ལེགས་པར་ཐོབ། །དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ད་གྱུར་ཏོ། །

寂天菩萨云：“我今世有果，亦善得人身，今生佛族中，今成诸佛子。”

ཞེས་སྡོམ་པ་འདི་ཐོབ་ན་ཚེ་དོན་ཡོད་པ་དང་མིའི་ལུས་ཐོབ་པའི་སྙིང་པོ་བླངས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་ཡང་ད་ཚུད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམས་ལ།

此说若得如是律仪，当思寿未空过，获得人身已取坚实，入佛子数。

ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་། །རིགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་བརྩམས་ཏེ། །སྐྱོན་མེད་བཙུན་པའི་རིགས་འདི་ལ། །རྙོག་པར་མི་འགྱུར་དེ་ལྟར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ད་ནི་ཅི་ལ་ཐུག་ཀྱང་ལྟུང་བའི་རྙོག་པས་མ་གོས་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་དོ། །

又云：“从今我定当，作顺种姓业，此净无过种，不应令秽浊。”当发意志，念我从今任作何事，定不犯戒。

ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

已释受戒法。

ག༣ བསྲུང་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།

丙三、释守护法

བསྲུང་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྲུང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

分二：丁初、总明守护法；丁二、别释。

ང༡ སྲུང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

丁初、总明守护法

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་འདི་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བརྟག་ཅིང་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱ་བའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ལས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཞིང་བསྲུང་བར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཀྱང་བསྒྲིམས་ཏེ། མཉམ་པ་འམ། ཡང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་བསྡུས་པ་འདི་ལས་ཀྱང་མཉན་ཏེ།

【论】又此菩萨，安住如是菩萨净戒，先自数数专谛思惟，此是菩萨正所应作，此非菩萨正所应作。既思惟已，然后为成正所作业，当勤修学。又应专励听闻菩萨素怛缆藏，及以解释。即此菩萨素怛缆藏，摩怛履迦，随其所闻，当勤修学。”（此段较藏文稍略）

སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེས་འདི་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བརྟག་ཅིང་བརྟག་ཅིང་འདི་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱར་རུང་བའི་ཆ་ཡིན་ནོ་འདི་ནི་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཇུག་ལྡོག་གི་གནས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ལ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ནི་དེ་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ལས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཞིང་བསྲུང་བར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དམ་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་བསྡུས་པ་འདི་ལས་ཀྱང་མཉན་ཏེ་

〖释〗又此菩萨安住所受菩萨净戒，应数观察，此是菩萨正所应作，此非应作。当先了知应进止处，其后为成正所作业，如所决择，即应如是守护勤学。又当专励听闻菩萨素怛缆藏，或此总摄素怛缆藏摩怛履迦。

མདོ་སྡེ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་གསུངས་པ་དག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱའོ། །

以于素怛缆中，宣说百千菩萨学处，为成办故，如其所闻当勤修学。

བསླབ་བཏུས་སུ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ནི། །རྒྱས་པར་ཐེག་པ་ཆེ་ལས་

འབྱུང་། །ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏོང་ཞིང་། །མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་རྟག་བལྟ་བས། །ཞེས་ཐབས་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་བསྲུང་བར་གསུངས་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གནས་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏོང་བ་ནི་སྲུང་ཐབས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ལ།

《集学论》云："菩萨律仪者，方广大乘说。"又云："不舍善知识，常阅诸契经。"说由此等方便守护，不舍修习菩萨学处。善知识者，是为第一守护方便。

གཞན་ཡང་སྤྱིར་ན་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ས་དང་བསླབ་བཏུས་རྣམས་མཉན་དགོས་ལ། དེ་ཙམ་མ་ནུས་ནའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ཙམ་རེ་ངེས་པར་མཉན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མཛོངས་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་མིང་ཙམ་སྙེ་བྲིས་པ་རྣམས་འདྲིད་པར་ནུས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་ངེས་པ་རྙེད་པའི་མཁས་པ་སུ་ཞིག་དགའ་བར་འགྱུར། དེ་དག་ཉན་ནས་ཀྱང་འབད་པས་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་དགོས་ཀྱི་དབུལ་པོས་ཕྱུག་པོའི་ནོར་བགྲང་བ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ་ཚོམས་ལས།

应当听闻素怛缆藏，尤应听闻《菩萨地》及《集学论》于诸学处当勤修学，莫效贫儿数他财宝。《集法句论》云：

གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་མང་དུ་སྨྲས་ཀྱང་ནི། །བག་མེད་མི་དག་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཕྱུགས་རྫི་ས་གཞན་གྱི་ཕྱུགས་བགྲང་ལྟར། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་བ་ཐོབ་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་རིགས་བཅས་ཉུང་པ་སྨྲ་བྱེད་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་སྤོང་བྱེད་པ། །དེ་དག་དགེ་སྦྱོང་སྐལ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

"多说善语人，放逸不实行，如牧数他畜，不得沙门分。虽少说善语，正行法随法，能离贪嗔痴，此得沙门分。"

སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། ལུས་ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ། །ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ། །སྨན་དཔྱད་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་རམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《入行论》云：“此等应身行，惟言说何益，若惟诵药方，岂益诸病者。”

འོ་ན་ལས་དང་པོ་པས་མདོ་སྡེ་ལས་འབྱུང་བའི་བསླབ་པའི་གནས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཞེ་ན། ལས་དང་པོ་པ་ལ་རྒྱལ་བས་དངོས་སུ་བཀག་པ་དང་། མ་བཀག་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་མི་ནུས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་བསླབ་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་ཏེ།

若尔，经中所出学处，初发业者当学多少？若佛亲遮，或虽未遮，然初业时不能实行。除此二外，于余一切菩萨学处，若不修学当知有罪。

བསླབ་བཏུས་ལས། གང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དེ་ཡང་གོམས་པར་བྱར་མི་ནུས་པའམ་དགག་པའི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་པས་བསླབ་པར་མི་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《集学论》云：“若为菩萨总所宣说，然非能修，或已遮止，初业菩萨不应修学。若非此二，一切应学。”

དམིགས་བསལ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་ལ་སློབ་པ་ན་མ་ནུས་པ་ལ་ལྟུང་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་།

又除彼二，遍学余者，有不能时，亦无有罪。

དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་ཡང་བསླབ་པ་གཅིག་སྒྲུབ་པ་ན་བསླབ་པ་གཞན་སྲུང་མ་ནུས་ཀྱང་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་སྐད་དུ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། སྦྱིན་པའི་དུས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རྟུལ་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ལྷོད་པར་ཡང་མི་བྱ་སྟེ་ལྷག་མ་གཞན་ལ་མི་སྒྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི་ཅི་ནུས་ཅི་འོས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

即前论云：“若正勤修此一学处，于余学处未能守护，亦无有罪。如《无尽慧经》云：‘若行施时于戒钝舍乃至广说，然于此中不应故缓。’《十地经》说，非于所余不勤修学，当随力能如应而行。”

བསླབ་པ་དེ་དག་ལ་སློབ་པ་ན་ལྟུང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་ནི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཡོ་མེད་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྒོ་གསུམ་བརྩོན་པས་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པར་ཡལ་བར་བོར་ན་ལྟུང་བ་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཙམ་ཡལ་བར་བོར་ཡང་འདྲའོ། །

又若学习此诸学处，有犯无犯其理有二：一者。谓为引生一切有情一切喜乐，及为止息一切忧苦，若不三业至诚无谄精勤修行，而更弃舍，当知有犯。乃至舍一刹那亦成违犯。

བརྩོན་པས་ནན་ཏན་བྱེད་ཀྱང་དེའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚོགས་པ་མི་ཚོལ་བ་དང་བརྩོན་པ་དེའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གཉེན་པོ་ལ་མི་འབད་པར་སྔར་བཞིན་ཡལ་བར་བོར་ན་ཡང་ལྟུང་བ་དང་བཅས་པའོ། །

若虽勤修，然不勤求顺缘资粮，及未励力对治违缘，如前弃舍，亦名有犯。

སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཆུང་དུས་དེ་གཉིས་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆུང་དུ་ཉམས་པར་མི་བྱེད་པར་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞིག་ཡལ་བར་བོར་ཡང་ལྟུང་བ་དང་བཅས་པའོ། །

若为对治大忧大苦，不能忍受小忧小苦，及为引发广大义利，不能捐弃微小义利，刹那弃舍亦名有犯。

རང་གིས་མི་ནུས་པའི་བསླབ་པ་རྣམས་མ་བསྒྲུབས་པ་ལ་ལྟུང་བ་མེད་དེ།

诸学处非自能学而不修学，此无违犯。

དེ་ལ་ནི་བསླབ་པ་བཅས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ལྟུང་བར་འགྱུར་ལ་ལྟུང་བ་དེ་ཡང་སྤྱིར་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པས་སོ་སོར་བཤགས་མི་དགོས་པར་དེ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །

未曾于此制学处故，无义利故，若反于彼勉力勤学，当知有犯。又此罪犯，总悔中摄即得还出，不须别悔。

ནུས་པའི་བསླབ་པ་རྣམས་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

若诸学处是所能学而不勤学，当知有罪。

འདི་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པ་འདྲའོ། །

论虽于此说名性罪，似就故知犯罪而说。

ལྟུང་བར་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། ཡང་མདོར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྟུང་བ་གཉིས་ཏེ་མ་བརྟགས་པར་ཞུགས་པའི་ལྟུང་བ་དང་བརྟགས་ཀྱང་འོས་པ་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བའོ། །

二者、犯罪之理，总诸菩萨略有二犯：一未观察，而行成犯；二虽已观察，违其所应成犯。

དང་པོ་ནི་ཅི་ནུས་པར་བྱ་བར་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་མ་བརྟགས་པར་བྱ་བ་དེ་རྩོམ་པའམ་དེ་ལས་ལྡོག་པའམ་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇུག་ན་ལྟུང་བའོ། །

未观察而行成犯者，若未随力审谛观察应不应理，率尔发趣，或是遮止，或复弃舍，当知有犯。

གཉིས་པ་ནི། བྱ་བར་རིགས་མི་རིགས་བརྟགས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པ་དང་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པར་འོས་པ་ལས་འདས་ཏེ། དེ་དག་ལས་ལོག་པར་སྤྱོད་ན་ཐན་གདོལ་པའི་བྲན་གྱིས་འཕྱས་བ་ལས་འདས་ན་ཡང་ལྟུང་བ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བསླབ་བཏུས་སུ་བསླབ་པ་སྤྱིའི་ཁོག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

虽已观察，违其所应成犯者，谓虽观察应不应理，然故违越应进应止及应舍者，于彼倒行，下至违越旃陀罗奴所讥笑事，亦名有犯。《集学论》总学处时，作如是说。

བྱ་བའི་ཆ་དང་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་པ་མདོར་བསྡུས་པ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། གཞན་རྣམས་དང་ནི་བདག་ལའང་རུང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཡང་གང་ཕན་དང་། །ཕན་དང་བདེ་བ་རྣམས་བྱ་སྟེ། །བདེ་ཡང་མི་ཕན་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

又《律仪二十颂》略摄应作非所应作云：“随于自及他，虽苦若有利，及利乐应作，不作乐无利。”

དེ་ལ་ཕན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཞིང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བདེ་བའོ། །

其中利者，谓无染，无罪，于当来世，感乐异熟。

བདེ་བ་ནི་བདེ་བར་ཚོར་བའོ། །འཕྲལ་དུ་བདེ་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་ནི་རང་གཞན་ལ་

བསྒྲུབ་བྱར་ངེས་ལ་འཕྲལ་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཕུགས་སུ་གནོད་པ་ཡང་རང་གཞན་ལ་མི་བྱ་བར་ངེས་སོ། །འཕྲལ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཕྱི་མར་ཕན་པ་ཡིན་ན་བྱ་དགོས་ཏེ།

乐谓乐受，现前安乐究竟利益，则于自他定应引发。若现前苦究竟无利，则于自他定不应为。现前虽苦，后有利益，是所应作。

དཔེར་ན། དམ་པས་སྨད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པ་བཀག་ན་འཕྲལ་དུ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་སྨན་ཚ་བ་རོ་ཤིན་ཏུ་མི་ཞིམ་པ་འཕྲལ་དུ་གནོད་པར་སྣང་ཡང་ནད་ལ་ཕན་པས་བསྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །

譬如遮止，善士所呵所有恶行，现前似苦，犹如辛药现似有损，于病有益，故当习近。

ལོག་གཡེམ་ལྟ་བུ་འཕྲལ་དུ་བདེ་བར་སྣང་ཡང་ཕྱི་མར་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་འཕེལ་བ་ནི་དུག་བཅས་ཀྱི་འབྲས་ཆན་ཞིམ་པོ་བཞིན་དུ་དགག་དགོས་སོ། །

又邪欲行现前似乐，然于当来能增多苦，犹如甘美杂毒饮食，必当遮止。

འདི་རྒྱས་པར་བྱང་སའི་བདག་གཞན་གྱི་དོན་ཕན་བདེའི་རྒྱུའི་སྐབས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།

《菩萨地》利益安乐种类，自利利他时，应当广知。

ང༢ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

丁二、别释

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་དྲུག །སྤང་བྱའི་ལྟུང་བ་དེ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་ཐབས། ཆགས་པ་ཉེས་པ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ། ཉེས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ། བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པའི་རྒྱུའོ། །

分六：戊初、所断罪犯；戊二、从犯护心之法；戊三、毁犯还出方便；戊四、说贪罪轻之密意；戊五、罪犯轻重之差别；戊六、乐住之因。

དང་པོ་ནི། འདིར་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་ལྟུང་བ་སྡེ་ཚན་དུ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟེན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སེམས་འབྲུགས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བས་ཉེན་པ་དང་སྨྱོས་པ་མ་མནོས་པ་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གཞུང་ལས་གསུངས་པས་སྨྱོས་པ་ཐོབ་ལ་མ་བཏང་བ་དང་བསམ་པ་རྣལ་དུ་གནས་པ་སྟེ་ཚོས

གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

此中何身，生几类罪耶？所依身者，论中说云：“又一切处无违犯者，谓若彼心增上狂乱，若重苦受之所逼切，若未曾受净戒律仪，当知一切皆无违犯。”谓须具二法：一、得戒未舍。二、意乐正住。

ལྟུང་བའི་སྡེ་ཚན་ནམ་རིས་ནི། གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པ་སྟེ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་ཉེས་པའི་རིས་གཉིས་སུ་ཟད་པར་འབྱུང་སྟེ་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པ་དང་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པའོ། །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལས་ཉེས་པའི་རིས་ལྔ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

罪之类别，惟有二种。《律仪二十颂旧疏》云：“菩萨律仪罪惟二类：一、他胜处法摄。二、恶作法摄。非如苾刍净戒律仪，有五类罪。”

ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་གསར་མ་དང་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་ལྟུང་བའི་ལུས་སམ་སྡེ་གཉིས་ཁོ་ནར་གསུངས་ཤིང་གཞུང་གི་དོན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《新疏》与《庄严能仁密慧论》，亦说惟有二种罪体，或名二部。此论正义，亦实如是。

དེའི་ཕྱིར་བོད་ཁ་ཅིག་དང་ནག་པོ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་ཕམ་པའི་གནས་དང་སྦོམ་པོའི་ལྟུང་བ་དང་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ལྟུང་བ་རྣམས་བསྲུང་དགོས་པས་ཞེས་རིས་གསུམ་དུ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། འཐད་ན་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་རྣམས་སྦོམ་པོར་བྱ་དགོས་ན་དེ་དག་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དང་ཉེས་བྱས་སུ་གཞུང་འདིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

故藏地人，及黑行论师《释难》中云：“菩萨律仪，有他胜处，窣堵罗罪，诸恶作罪，皆当防护。”说为三类，不应道理。若应理者，中下缠犯，应是粗罪。

དེས་ན་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལྟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལ་རིས་སམ་སྡེ་ཚན་ནི་ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྦོམ་པོ་དང་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་དུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །

然此论说中下缠罪，为他胜法及恶作罪。故中下缠犯，体是恶作，类为他胜。譬如苾刍他胜罪中，粗及恶作，皆悉立为他胜类摄。

ཅ༡ སྤང་བྱའི་ལྟུང་བ་དེ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ།

戊初、所断罪犯

དེ་ལྟར་ན་སྤང་བྱའི་ལྟུང་བ་ལ་གཉིས། ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་དང་། ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ནོ། །

分二：己初、他胜类；己二、恶作类。

ཆ༡ ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན།

己初、他胜类

དང་པོ་ལ་ལྔ། ཕམ་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། དེ་དག་གི་བྱེད་པ། ཀུན་དཀྲིས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ། གསོར་རུང་བའི་ཁྱད་པར། ཞར་ལ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་བསྟན་པའོ། །

分五：庚初、他胜自体；庚二、他胜所作；庚三、三缠差别；庚四、可还净之殊异；庚五、舍戒因缘。

ཇ༡ ཕམ་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།

庚初、他胜自体

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞུང་འདི་ནས་བཤད་པ་དང་། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའོ། །

分二：辛初、此论所说；辛二、余论所说。

ཉ༡ གཞུང་འདི་ནས་བཤད་པ་དང་།

辛初、此论所说

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཕས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ།

【论】如是菩萨住戒律仪，有其四种他胜处法，何等为四？”（以下论文与释文同者，即略其释文未译。）

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ་བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཕམ་པར་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལས།

〖释〗此中他胜，略有二支。

ཏ༡ ཐུན་མོང་བ།

壬初、共

ཐུན་མོང་བ་ནི། ཀུན་དཀྲིས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

共者于缠犯时兹当广说。

ཏ༢ཡན་ལག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།

壬二、不共

ཡན་ལག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་བཞི།

分四：

ཐ༡

癸初

སྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་ཏེ།བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དང་།

【论】若诸菩萨，为欲贪求利养恭敬，自赞毁他，是名第一他胜处法。

ཡན་ལག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་ཏེ་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དང་པོའོ་འདི་ལ་གསུམ་སྨྲ་བའི་ཡུལ། བརྗོད་བྱ་གང་སྨྲས་པ། སྨྲ་བའི་ཀུན་སློང་ངོ་། །

〖释〗此文分三：一说所对境。二所说事。三言说发起。

དང་པོ་ཡུལ་ནི། འདི་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕམ་འདྲ་ཡིན་པས་རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་སྨྲ་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་བ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་ཅིག་དགོས་ཏེ་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་དོན་གྱིས་འཕོབ་བོ། །

今初明境，要依此境方成他胜，故须异自相续，能说，解义，与自同类之众生。论虽无文，义实应尔。

བརྗོད་བྱ་ནི། རང་གི་ཡོན་ཏན་དང་གཞན་གྱི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ཡོན་ཏན་ཅན་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀུར་བའི་གནས་ལ་སྨོད་པའོ། །

二所说者，谓自功德及他过失。即是自赞，毁他有德众生恭敬之处。

ཀུན་སློང་ལ་བཞི། ཆགས་ཡུལ་སྙེད་བཀུར་གྱི་ཚད། ཡུལ་ཅན་ཆགས་པའི་ཚད། སྙེད་བཀུར་འཐོབ་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ཀུན་སློང་ལ་སྙེད་བཀུར་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་པ་དགོས་མི་དགོས་བརྟག་པའོ། །

三发起分四：一贪求利敬之量。二贪心之量。三从谁得利养恭敬境之差别。四观察发起，须否俱贪利养恭敬。

རྙེད་བཀུར་གྱི་ཚད་ལ་རྙེད་པ་ནི། གོས་དང་ཟས་དང་གནས་ཁང་དང་བཞོན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་པ་གང་ཡང་རུང་བའོ། །

初利敬量中，利养谓衣服、饮食、房舍、车乘等，随一财利。

བཀུར་སྟི་ནི་ཁྲི་དང་སྟན་ལ་སོགས་པས་བཀུར་བར་བྱེད་པའོ། །

恭敬，谓设床座等而为承事。

ཡུལ་ཅན་ཆགས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་དང་དམན་པ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་ཕོངས་པ་གསལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རྙེད་བཀུར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཙམ་མིན་གྱི་རྙེད་བཀུར་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྲེད་པ་སྟེ་ལྷག་པར་ཞེན་པའོ། །

二贪心量，非为供养三宝，及悲贫穷为除贫苦而求利敬，是于利养恭敬爱染为性增上贪求。

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྙེད་པ་ལ་རང་དང་ནོར་མི་གཅིག་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་དོན་མེད་པས་སོ། །བཀུར་སྟི་ནི་རང་གི་འཁོར་ལ་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་བས་ནོར་སོ་སོ་བ་མི་དགོས་སོ། །

三境之差别，求利之境，非自共产。若不尔者，自赞毁他全无义故。恭敬之境，于自徒众亦可希求，故不须异产。

ཀུན་སློང་ལ་གཉིས་ཀ་དགོས་མི་དགོས་ནི་བསྟོད་སྨད་ཀ་ཉིས་ཀ་ལ་རྙེད་བཀུར་གང་རུང་ལ་ཆགས་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཀྱི་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་མ་དགོས་སོ། །

四观发起心须否俱贪，谓自赞毁他，于利养恭敬随一之事，定须贪著，然非须俱贪利养恭敬。

དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སློང་གིས་བསྟོད་སྨད་གང་རུང་སྨྲས་པ་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ནི་ཕམ་འདྲ་དང་པོའོ། །

即由如是发起之心，随说自赞或言毁他，他解义时，皆成第一同他胜法。（言同他胜者，义为类似他胜，非真实他胜。以上品缠违犯菩萨他胜处法，可还出故，下文详明）。

སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་གཞན་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀུར་བའི་གནས་ལ་བཤད་ཅིང་། ས་སྒྲུབ་བྲུས་ཟེར་བ་ལས་ཀྱང་གཞན་ཡོན་

ཏན་ཅན་ལ་བཤད་པ་སྔ་མ་དང་མཐུན་ནོ། །

《律仪二十颂新疏》（下称新疏）云："他者，谓具足功德，是诸众生恭敬之处。"传说云海释（下称传释）云："他有德者。"义与前同。

ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་དང་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

《虚空藏经》与此论之别，至下当说。

རྙེད་བཀུར་དང་དེ་ལ་ཆགས་པ་ན་འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས། རྙེད་པར་བྱེད་པས་ན་རྙེད་པ་སྟེ་གོས་དང་ཟས་ལ་སོགས་པའོ། །བཀུར་སྟི་ནི་ལེགས་པར་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་དག་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་ནི་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའོ་ཞེས་དང་། ས་སྐུ་དྲུས་བྱས་ཟེར་བ་ལས་ཀྱང་། རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཟའ་བ་དང་བགོ་བ་དང་ནོར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའོ། །བཀུར་སྟི་ནི་རི་མོར་བྱས་ཏེ་ཕུ་དུད་དང་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་དང་ཁྲི་སྟན་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

利养恭敬及贪著者，《新疏》中云："有所获得故名利养，谓衣食等。善妙承事名曰恭敬。若于此等增上贪著，是名贪求。"《传释》亦云："利养，谓诸饮食、衣服、宝等。恭敬，谓敬重承事设床座等。"

ཟ ༢

癸二

ཡོངས་སྤྱོད་དག་ཡོད་དེ། བདོག་བཞིན་དུ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། བཀྲེན་པ་དང་། མགོན་མེད་པ་དང་། རྟེན་མེད་པའི་སློང་བ་པོ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་སྲ་བས་ཟང་ཟིང་མི་གཏོང་བ་དང་། ཆོས་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་མི་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དང་།

【论】若诸菩萨，现有资财，性悭财故，有苦有贫无依无怙正求财者，来现在前，不起哀怜，而修惠舍。正求法者来现在前，性悭法故，虽现有法而不给施，是名第二他胜处法。

གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་དག་ཡོད་དེ་བདོག་བཞིན་དུ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བཀྲེན་པ་དང་མགོན་མེད་པ་དང་། རྟེན་མེད་པའི་སློང་བ་པོ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་སྲ་བས་ཟང་ཟིང་མི་གཏོང་བ་དང་ཆོས་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་མི་བྱེད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཉིས་པའོ། །འདི་ལ་བཞི། སློང་བ་པོ། བསླང་བྱའི་རྫས། བསླང་སའི་ཡུལ། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བུས་མ་བྱིན་པའོ། །

〖释〗此中分四：一求者。二所求物。三所从求境。四由何意乐而不惠施。

དེ་ལ་སློང་བ་པོ་ནི། ནོར་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཟས་དང་མི་ལྡན་པའི་བཀྲེན་པ་དང་། ཇོ་བོ་ལྟ་བུ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་མགོན་མེད་པ་དང་གཉེན་བཤེས་སམ་ཕན་འདོགས་ནུས་པའི་རྟེན་མེད་པ་ཞེས་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། །

初求者，有《释论》云：“有苦，谓不具财物。有贫，谓乏无饮食。无怙，谓无养育者，如家主等。无依，谓无诸亲友能饶益者。”

མདོར་ན་ལོངས་སྤྱོད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕོངས་ཤིང་། དེ་སེལ་བ་ཡང་བྱང་སེམས་ལས་གཞན་ད་ལྟ་མེད་པའོ། །

总谓匮乏二种资财，除菩萨外，现无余人为除其苦。

དེ་ཡང་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སློང་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རང་གི་དྲུང་དུ་ལེགས་པར་འོངས་པའོ། །

彼由专意前来乞求。

ས་སྒྲུབས་བྱས་ཟེར་བ་ལས། སློང་བ་མངོན་དུ་གནས་ན་ཞེས་འཆད་དོ། །

《传释》中云：“求者现前。”

བསླང་བྱའི་རྫས་ནི་མཚན་ལ་སོགས་པ་མི་འཕྲོད་པ་དང་དུག་ལ་སོགས་པ་མི་རུང་བ་མིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གནོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེ་ནའོ། །

二所求物者，谓非刀等所不宜物，及非毒等诸不净物。此亦是约有害之时。

བསླང་སའི་ཡུལ་ནི། འགྲེལ་པ་གསར་མར་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང་ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ལ་ཡོད་པའོ། །

三所从求境。《新疏》中云：“有可施物，及了解法。”谓自现有。

བསམ་པ་ནི་སེར་སྣའི་འཇུངས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ནས་མི་སྟེར་བར་ཐག་བཅད་པའོ། །

四不施意乐者，谓悭吝所蔽决定不舍。

གཞུང་ལས་ཟང་ཟིང་མི་སྟེར་བ་ལ་སྙིང་སྨྲ་བ་དང་། ཆོས་མི་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྣ་སྨྲར་ཡང་འགྲེལ་པ་གསར་མ་དང་།

论文虽于不舍财中说无哀愍，于不施法说由悭吝。

ས་སྲུ་དྲས་བྱས་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་ལས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀ་སེར་སྣས་མི་སྟེར་བ་ལ་བཤད་ཅིང་། སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དགོངས་པ་བླངས་པ་ལེགས་སོ། །

然《新疏》及《传释》，俱于财法，说悭故不施。《律仪二十颂论》，亦即如是取其密意，极为善哉。（法尊按：汉文“性悭财故”一句，藏论为“性贪著故”。故有此辩论。）

བོད་ཁ་ཅིག་རང་གིས་མི་སྟེར་བར་ཐག་བཅད་པས་མི་ཆོག་གི་སློང་བ་པོ་རེ་བ་ཆད་པ་དགོས་ཟེར་བ་ནི་རྒྱ་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡང་མིན་ནོ། །

藏师有云：“自定不舍，犹非究竟，要待求者断其希望。”梵文论中皆无是说，义亦不成。

ཟ ༣

癸三

གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚིག་རྩུབ་པོས་སྨྲས་པ་ཙམ་གྱིས་གཏོང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འཕེལ་བར་བྱེད་ལ། ཁྲོ་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ནས། ལག་པ་འམ། བོད་བ་འམ། དབྱུག་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྡེག་པར་བྱེད། རྣམ་པར་འཚེ་བར་བྱེད། རྣམ་པར་ཐོ་འཚམས་པར་བྱེད་པ་ལ། གཞན་དག་གིས་འགལ་བ་བཤད་ཀྱིས་སྦྱངས་ཀྱང་ཁྲོ་བའི་བསམ་པས་བསྒོ་བའི་ཁོ་ན་ཞེ་ལ་བཟུང་སྟེ། མི་ཉན་ཅིང་མི་བཟོད་ལ་བསམ་པས་མི་གཏོང་བ་འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དང་།

【论】若诸菩萨，长养如是种类忿缠，由是因缘，不惟发起粗言使息，由忿蔽故，加以手足块石刀杖，捶打伤害损恼有情。内怀猛利忿恨意乐，有所违犯，他来谏谢，不受不忍，不舍怨结，是名第三他胜处法。

གསུམ་པ་ནི། གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚིག་རྩུབ་མོ་སྨྲས་པ་ཙམ་གྱིས་གཏོང་བར་མི་བྱེད་དེ་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འཕེལ་བར་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བས་ཟིལ་གྱིས་

ནོན་ནས་ལག་པ་བའམ་བདོ་བའམ་དབྱུག་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྡེག་པར་བྱེད་རྣམ་པར་འཚེ་བར་བྱེད་རྣམ་པར་མཐོ་འཚམ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁྲོ་བའི་བསམ་པ་བདོ་བ་ཁོ་ན་ཞི་ལ་བཟུང་སྟེ་གཞན་དག་གིས་ཤད་ཀྱིས་སྨྲུངས་ཀྱང་མི་ཉན་ཞིང་མི་བཟོད་ལ་བསམ་པས་མི་གཏོང་བ་འདི་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གསུམ་པའོ། །

འདི་ལ་གཉིས་ལས། འཚོགས་པ་ལ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་གཉིས་སོ། །

〖释〗此中分二：第一锤打有二，一意乐，二加行。

དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་གཞན་ལ་ཁྲོས་ནས་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲ་ཞིང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཁྲོ་བ་མི་གཏོང་བར་འཕེལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའོ། །

初意乐者，谓菩萨于他发忿粗言。惟以粗言忿犹不舍，而更长养为忿所蔽。

གཉིས་པ་ནི། དེའི་དབང་གིས་ལུས་དངོས་སམ་དེས་འཕངས་པའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བས་གཞན་ལ་རྡེག་པ་དང་གོ་རར་འཛུག་པ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་ལྕག་གིས་བཞུ་བ་དང་འཆིང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཐོ་འཚམ་པར་བྱེད་པའོ། །

二加行者，由忿增上若以自身，若身所掷，若身所持，捶打于他。若禁闭等而为伤害，若以鞭挞及系缚等而为损恼。

འདིའི་ཡུལ་སེམས་ཅན་ལ་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་མི་གསལ་ཀྱང་རང་དང་རིས་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་དོན་གོ་བ་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། ཚིག་རྩུབ་མོ་སྨྲ་བའི་ངག་གི་ཁ་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དང་། བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་བརྡེག་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此境有情，为系何趣，虽无义明，似须同趣能解义者，是粗恶语言说境故。《集学论》说，捶打犯戒，是根本罪故。

ཤད་སྨྲུང་མི་ལེན་པ་ལ་བཞི། ཤད་སྨྲུང་བྱེད་པ་པོ། བྱེད་པའི་ཚུལ། ཀུན་སློང་། ཤད་སྨྲུང་མི་ལེན་པའི་ངོ་བོའོ། །

第二不受谏谢分四：一行谏谢人。二行谏谢法。三不受发起。四不受自性。

བྱེད་པ་པོ་ནི། འགྲེལ་པ་གསར་མ་དང་ཛི་ན་བུ་ཏྲས། གནོད་པ་བྱེད་པས་གནོད་པའི་ཉེས་པ་ཤད་ཀྱིས་སྨྲུངས་ཀྱང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་དེ་ལྟ་

བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཤད་སྦྱང་བྱེད་འདོད་པའོ། །

初行谏谢人者，《新疏》及最胜子释云：“先作侵犯悔谢其罪。”谓于菩萨，先为侵犯，现前至心欲求悔谢。

ཚུལ་ནི་དུས་དང་མཐུན་པ་དང་ཆོས་དང་མཐུན་པས་བཟོད་གསོལ་གྱི་བརྡ་སྦྲོད་པའོ། །

二行谏谢法者，谓顺时，顺法，求其忍恕。

ཀུན་སློང་ནི། སྔར་གྱི་གནོད་པ་ལ་ཁྲོས་པའི་བསམ་པ་བདོ་བ་ཞེ་ལ་བཟུང་བའི་ཁོ་ན་འཛིན་ནོ། །

三不受发起者，谓于先侵犯，内怀猛利忿恨意乐。

ངོ་བོ་ནི། ངག་མི་ཉན་ཞིང་བཟོད་པ་ཁས་མི་ལེན་ལ་བསམ་པས་ཁྲོ་བ་མི་གཏོང་བའོ། །

བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དང་བདག་ཉིད་དམ་གཞན་དག་གི་གཡམ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་ལ་མོས་ནས་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་སྟོན་པ་དང་འཛོག་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པའོ། །

四不受自性者，谓不听其语，不受忍恕，亦不弃舍忿恨之心。

འདི་ལ་གཉིས་ལས། ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་ལ་གཞི་དང་སྤོང་ཚུལ་གཉིས་སོ། །

ཐ ༤

癸四

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་འདེབས་པ་དང་། བདག་ཉི་དམ། གཞན་དག་གིས་གཡམ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་ལ་མོས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་། འཛོག་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་སོ། །

【论】若诸菩萨，谤菩萨藏，爱乐宣说开示建立相似正法。于相似法，或自信解，或随他转，是名第四他胜处法。

དེ་ལ་སྐུར་པ་གཏབ་པར་བྱ་བའི་གཞི་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཚིགས་པའི་སྡེའོ། །

〖释〗此中分二：第一、谤大乘有二：一所谤事，谓总开示甚深广大菩萨法藏。

སྤོང་ཚུལ་ནི་འོག་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །

二诽谤之理，如下所说，而为诽谤。

ལྟར་སྣང་སྟོན་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས་བསྟན་པར་བྱ་རྒྱུ་ནི། གཞན་རྣམས་ལས་གསལ་བར་མ་བྱུང་ལ། ས་སྒྲུབ་ནས་བྱུས་ཟེར་བ་ལས་ཉི་ཚེ་བའི་བསྟན་པ་འམ་ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་དེ།

二、宣说相似法分二：一所说事，诸余释论，皆未明说，唯《传释》云："或小乘法，或外道法。"

འོན་ཀྱང་དམ་ཆོས་ལྟར་སྣང་དུ་འདུག་གི་ཐེག་ཆེན་ལྟར་སྣང་དུ་མི་འདུག་པས་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱའོ།།

然论是说相似正法，非是说为相似大乘。故是一切随顺黑法。

སྟོན་པའི་ཚུལ་ནི་རང་ཉིད་དེ་ལ་དགའ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་ཞིང་དེའི་ལྟ་བ་ལ་གཞན་འཛུད་པའོ།།

二宣说之理，谓自于此法，深生爱乐，为他宣说，又将他人安立其见。

དེ་དག་གི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། ཉོན་མོངས་དྲག་ལས་འབྱུང་བ་ཡི། །སྡོམ་པ་ཞིག་པར་གང་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་ཉེས་པ་བཞི་པོ་ནི། །ཕམ་པ་འདྲ་བར་དགོངས་པ་ཡིན། །རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་ཆགས་པ་ཡིས། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། །སྡུག་བསྔལ་མགོན་མེད་གྱུར་པ་ལ། །སེར་སྣས་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་དང་། །གཞན་གྱིས་བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར། །ཁྲོས་པས་གཞན་ལ་འཚོག་པ་དང་། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བྱེད་ཅིང་། དམ་ཆོས་འདྲར་སྣང་སྟོན་པའོ། །ཞེས་པའོ།།

总摄此义，《律仪二十颂》云："谓由猛利惑，失坏戒律仪，其罪有四种，意同他胜处。由贪利敬故，自赞而毁他。于有苦无怙，悭不舍财法。由忿不受他，谏谢而打他。谤毁于大乘，宣说相似法。"

ཉོན་མོངས་དྲག་པོ་ནི་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའོ།།

猛利惑者，谓上品缠。

དེའི་ཞེས་པ་ནི་བྱང་སེམས་སྡོམ་ལྡན་དེ་ཡིའོ།།

言其罪者，谓具律仪菩萨之罪。

ཕ་རོལ་རྒྱལ་ནས་འདི་དག་གིས་སྡོམ་པ་ལས་ཉམས་ཤིང་འཇིག་པར་བྱེད་པས་ན་ཕས་

ཕམ་པའོ། །སྡོམ་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པས་ཕམ་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་མི་འདྲ་སྟེ་དགེ་སློང་ཕམ་པ་བྱུང་བ་ཕྱིར་གླང་དུ་མེད་ཀྱི་འདི་ལ་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་འཆད་དོ། །

觉贤论师云："由犯他胜失坏律仪，故名他胜。惟就同是失律仪因，名同他胜，非一切舍。非如苾刍犯他胜已无可重受，此可重故。"

ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་འཁྲིག་པའི་ཆགས་པས་རང་གཞན་སྲུན་ཕྱུང་བས་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རྙེད་བཀུར་ལ་སྲེད་པས་རང་གཞན་སྲུན་ཕྱུང་བ་དང་། ཉན་ཐོས་བརྐམ་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ནོར་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ་འདིར་ནི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ཡོད་བཞིན་དུ་མ་སྦྱིན་ན་ཕམ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ནི་མི་བསད་པས་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ལ་མནར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ལག་པ་ལ་སོགས་པས་གནོད་པ་སྐྱེད་པ་དང་། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་ཤད་སྦྱང་བྱས་པ་མི་ཉན་ན་ཕམ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་མེད་བཞིན་དུ་ཐོབ་པའི་ཆོས་བསྒྲགས་པས་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ་འདིར་ནི་ཡོད་པ་མི་སྟོན་ཞིང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐུར་པ་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པས་ཕམ་པའོ་ཞེས་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་གྱིས་བཤད་པ་དང་།

云海论师云："如诸声闻，由淫贪故，俱坏自他无苾刍分。如是菩萨由其爱著利养恭敬，俱坏自他。又如声闻由贪著故盗他财物，而成他胜，此有财法，若不惠施而成他胜。声闻杀人而成他胜，此于有情，起忿恼心，以手足等而行损害，及他侵犯不受谏谢，是为他胜。声闻实无妄说得法而成他胜，此有不说，毁谤正法，开示非法而成他胜。"

འགྲེལ་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་དང་གྲངས་དང་ཀུན་སློང་འདྲ་བ་ཕམ་པ་དང་འདྲ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པར་སྣང་ངོ་། །

诸余释说，与别解脱他胜处罪，数量发起皆相同故，名同他胜。

འདིར་ཕམ་པར་འགྱུར་ཚུལ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུང་ནས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡི་ཉེས་པ་བཞི་པོ་ནི། ཞེས་གསུངས་པས་བཞི་ཀ་ན་ཡིན་གྱི་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཟེར་ཏེ་འདི་ཡི་ལུགས་ལྟར་ན་ཕམ་པར་རེ་ལ་བསྟོད་སྨད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གཉིས་གཉིས་ཚོགས་པ་དགོས་སོ། །

又此他胜，有说惟四，分八非理。论说四种他胜处法，颂亦说为“其罪有四种”故。若如此说则一一他胜，皆俱二法，谓赞毁等。

ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་བསྟོད་སྨད་ལ་སོགས་པ་ཡ་ཁྲལ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕམ་པར་འགྱུར་བས་བརྒྱད་དང་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྨྲ་སྟེ་དབྱུག་པ་དང་སྦུམ་འཁུར་གྱི་རིགས་པ་བཞིན་དུ་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་བྱས་པས་ཕམ་པར་འགྱུར་ན་འཁྲིག་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་སྨྲོ། །འདི་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་འདོད་ཅེས་པ་ནི་བྱང་སའི་འགྲེལ་པར་ནི་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་ལ་

藏师有云：“其赞毁等一一别分，皆成他胜，故成八种，更加别解脱四种，他胜共为十二。若贪利养，自赞毁他，尚犯他胜，何况行淫，谓此即是云海所许。”然《菩萨地释》中，全无斯语。

ས་སུ་དྲ་མི་ཏྲས་བྱས་ཟེར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་པར་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་སོགས་མི་བྱེད་ན་འཁྲིག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་མི་བྱེད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་རྣམས་ལས་ལྡོག་པར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་དེ་དག་ཕམ་པར་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ལུང་ཐུབ་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས་རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་གོ །

《传释》虽说：“若尚不犯贪求利养及恭敬等，定不违犯淫欲等四。”此显能护别解脱中诸他胜罪，并未说彼即是菩萨他胜罪故，无一经论可资佐证，纯属臆造。

ཕམ་པ་བཞིར་གསུངས་པ་ནི་བསམ་པའི་ངོས་ནས་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པའི་སེམས་དང་ཆོས་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྨོངས་པའི་ཕམ་པ་བཞི་ཡིན་ལ།

言四他胜，是约意乐，谓于利敬而起贪求，于诸资财而起悭吝，于诸有情起损恼心，于诸正法邪行愚痴，为四他胜。

བརྒྱད་དུ་བྱས་པ་ན་སྦྱོར་བའི་ངོས་ནས་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་ཆོས་མི་སྟེར་བ་དང་ནོར་མི་སྟེར་བ་དང་སེམས་ཅན་ལ་འཚོག་པ་དང་ཤད་སྦྱང་མི་ལེན་པ་དང་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པའི་ཕམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

分为八者，是约加行，谓若自赞，毁呰于他，不与正法，不施财宝，捶打有情，不受谏谢，毁谤正法，说相似法，皆是他胜。

དེའི་ཕྱིར་བཞིར་གསུངས་པས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེད་པ་ལ་མི་གནོད་དོ། །

故虽说四无害于八。

དེས་ན་ཐུབ་པའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ནི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་པོ་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་ཅིང་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ་བཞི་པ་འདི་རྣམས་ཀྱང་སོ་སོར་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞུང་འདིར་བསྟོད་སྨད་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་སོ་སོར་ཕྲལ་ནས་གསུངས་ཤིང་

如《庄严能仁密意论》云：“菩萨藏中说有四种根本重罪，又说自赞及毁他等，四罪各二，共为八种。”此论亦将赞毁等八，别别宣说。

རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་གྱིས་ཕམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སློང་བ་པོ་ཉམ་ཐག་པ་ལ་མ་བྱིན་ནམ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་མ་བྱས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཡ་ཁྲལ་རེ་རེ་ལ་ཕམ་པར་བཤད་ལ་

云海论师于第二他胜处时，“谓若不施贫苦求者，或不施法，是他胜处。”各别分说，皆为他胜。

དེའི་རིགས་པ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང་ཨ་བྷ་ཡས་བརྒྱད་དུ་མཛད་ཅིང་

以此正理于余三罪，亦应尔故。无畏论师亦说为八。

མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་ཕམ་པ་བརྒྱད་དུ་གསལ་བར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་ཅེས་འབྱུང་བ་དང་། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ནས་བརྒྱུད་པའི་བཤེས་གཉེན་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱད་དུ་བཞེད་པས་ཕམ་པ་བརྒྱད་དུ་བྱའོ། །

《集经论释》云：“无著菩萨显然说为八种他胜。”燃灯智所传，诸先觉亦许为八，故当分为八种他胜。

བསླབ་བཏུས་དང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པར་ཕམ་པ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་ཡིན་གྱི་དོན་ནི་གཉིས་སུ་བྱ་སྟེ་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ཉིད་མར་བྱང་ས་ལྟར་བཤད་པ་དང་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱིས་

མཛད་པར་ཁྲོས་ནས་སེམས་ཅན་བརྡེག་པ་དང་། །བསྒྲིམས་ཏེ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ན། །སེམས་ཅན་ལ་ནི་མི་བཟོད་དང་། ཞེས་བསླབ་བཏུས་རྩ་བ་བྲངས་པའི་འགྱུར་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又《集学论》，及《律仪二十颂》，于第三他胜罪时，虽似摄为一，然是翻译之别，义实为二。《律仪二十颂旧疏》中文与《菩萨地》同。慧生论师《入行论释》中，引《集学论》文，亦为“由忿打有情，若勤求欢喜，不忍恕有情”。

གལ་ཏེ་ཡ་ཁྱལ་རེ་རེར་ལ་ཕམ་པར་འདོད་ན། ཆོས་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །ཅེས་དང་། ནོར་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །ཅེས་དང་། གཤེ་ལ་ལན་དུ་གཤེ་ལ་སོགས། །ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆགས་པ་སྤོང་། །ཞེས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཅེས་དང་། བརྩོན་མིན་ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བརྩོན། །བརྩོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ། ཞེས་དེ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་བའི་ཕམ་པ་ལ་ནི་ཀུན་སློང་ལ་སེར་སྣ་དགོས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་གཉིས་ལ་ནི་སེར་སྣའི་ཀུན་སློང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

若各别分亦成他胜，颂说“不施于求法，不施于求财，他骂报骂等，弃舍他谢悔，毁谤大乘法，勤非勤外论，精勤复爱乐”为恶作罪，则为相违。答曰无过，不施财法他胜处中，须以悭吝为发起心。二恶作中，非以悭吝为发起故。

འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཀྱང་ཆོས་མི་སྟེར་བ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་ནས་གཞན་ལ་ཡང་ཀུན་སློང་མི་འདྲ་བས་དབྱེའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །རྡེག་པ་ལ་སླར་རྡེག་པ་ནི་བརྡེག་པའི་ལན་ཡིན་ལ་ཕམ་པའི་རྡེག་པ་ནི་ལན་ལ་མི་ལྟོས་པའོ། །ཤད་སྦྱང་མི་ལེན་པ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་ལ་ནི་ཁོན་འཛིན་མེད་ལ་ཕམ་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་།

《新疏》于不施法如是释已，次云：“余亦由其发起不同，而有差别。”他打报打，是为报打，他胜之打非待报故。恶作之中不受谢悔，非由忿恨，他胜由恨。

ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་ཕམ་པར་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ས་སྒྲུབས་བྱས་ཟེར་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། འོན་གོང་དུ་ཕམ་པའི་སྐབས་སུ་སྡེ་སྣོད་སྤོང་བ་དང་བྱེ་བྲག་ཅི་

ཡོད་ཅེ་ན། གོང་མ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཀུན་ལ་བྱའི་འདི་ནི་མདོ་སྡེ་ལས་གང་ཟབ་པའི་ཕྱོགས་ཉི་ཚེ་ཙམ་ལ་མོས་པ་མ་ཆུད་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཟབ་མོ་ཁོ་ན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་མི་དགོས་ཏེ་གཞུང་ན་གསལ་ལོ། །

毁谤大乘他胜恶作之差别，如《传释》云："若尔，与前谤菩萨藏有何差别？答：前谤一切大乘法藏，此于经藏甚深一分，不能信解而兴诽谤。"然非惟须毁谤甚深，论文自显。

ཕྱི་རོལ་བའི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྩོན་པ་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་པར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་ཉིས་འགྱུར་དུ་བརྩོན་པར་བྱེད་ཅིང་བློ་མི་འགྱུར་བའི་དབང་རྣོན་ལ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པ་གནང་ཡང་དེ་ལ་དགའ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་མ་གནང་བས་དགའ་ཞིང་རངས་པར་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པས། དམ་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པ་ལ་ཕམ་པར་གསུངས་པ་ནི་རང་དགའ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་རང་དགའ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །

勤学外论二恶作中，前谓现有佛语可勤修学，而不勤学，反勤外论，是以成犯。后谓，若诸利根无动觉者，常以二分勤学佛语，兼勤外论是所听许。未许于彼爱乐而转，故若爱乐犯恶作罪。他胜罪中，开示建立相似正法者，非惟自乐，谓自爱乐而更修习，又安立他亦令修习。

དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་གྱིས། དམ་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པས་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་བདག་ཉིད་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་འཆད་པས་ན་སྟོན་པའོ། །འཛོག་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

如云海论师云："说非正法犯他胜罪。言爱乐者，是自欲乐，如其爱乐亦为他说，故名宣说。言建立者，是令他人修行趣入。"

འོ་ན་བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད་ཅེས་དེ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཀུན་སློང་མི་འདྲ་སྟེ་འོག་ཏུ་སྟོན་ནོ། །འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱའི་ངོ་ཚ་

དང་ཁྲེལ་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་ཡང་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གང་རུང་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་མི་འཐད་དོ། །

若尔，“自赞而毁他”，云何说为恶作罪耶？答：此亦由其发起不同，至后当说。惟应如是断相违过。无惭愧等不能判别，设有惭愧，纵非他胜，亦成随一中下缠犯，故不应理。

༡༢ གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའོ། །

辛二、余论所说

（壬一、列非理许）

（癸一、觉贤论师说）

གཞུང་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་ནི། བསླབ་བཏུས་ནས་འབྱུང་བའི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་སོ། །འདི་ལ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ནི་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་རྩ་ལྟུང་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་དོ། །

《集学论》中诸根本罪，觉贤论师，对于《虚空藏经》所说诸根本罪，成立彼等非根本罪，破其是根本罪。

དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་ནི་དེ་རྣམས་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་འཇིག་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་དེ་དང་ལྡན་ན་རྒྱལ་རིགས་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐུར་བ་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་བྱེད་ཅིང་ལྷ་དང་མི་ཡི་བདེ་བ་རྣམས་ལས་ཕམ་པར་འགྱུར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པའི་སྔར་བསྐྱེད་པའི་དགེ་རྩ་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཅོད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

其能立者，谓彼诸罪，非是能坏所得律仪缘故。即彼经云：“若刹帝利种灌顶大王，犯根本罪，往昔所种一切善根，皆当先坏。从人天乐为他所胜，当生恶趣。”此是说断绝未受戒前所种善根，人天乐事。

གནོད་བྱེད་ནི་གལ་ཏེ་སྡོམ་པ་བླངས་པ་ལ་ཡང་ལྟུང་བ་འདི་རྣམས་སྡོམ་པ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཕམ་པ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་སྡོམ་ལྡན་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་ཕམ་པའི་ལྟུང་བ་འདི་

རྣམས་ལས་གང་རུང་བྱུང་བས་ཀུང་སྡོམ་པ་གཏོང་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་བྱང་སར་གསུང་དགོས་ན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་

其能破者，谓受戒已，若此诸罪是能失坏律仪之缘，则是他胜。尔时具足律仪菩萨，于此他胜随犯一种，即舍律仪，况犯一切，则菩萨藏摩怛履迦《菩萨地》中，理当宣说，然未说故。

རྒྱལ་རིགས་ལ་རྩ་ལྟུང་ལྔ་དང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བརྒྱད་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་སྡོམ་པ་ཐ་དད་པའི་དབྱེ་བས་དེ་དག་གི་རྩ་ལྟུང་སོ་སོ་བ་ཡོད་ན་དེ་རིགས་ཀུང་ཅུང་ཟད་ཀུང་མེད་པས་ཞེས་འཆད་དེ། མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ན་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ལྔ་ལས་དང་པོ་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་མི་འགྱུར་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་བརྒྱད། རྒྱལ་རིགས་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་མི་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ་སྡོམ་པ་སོ་སོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །

又为刹帝利种，说五根本罪。为初发业者，说八根本罪。若由刹帝利种律仪有别，则根本罪亦有异者，全非正理。此说意谓，若彼经文如言取义，刹帝利五，于初发业应非根本罪，初发业八，于刹帝利亦应非根本罪。然此非理，以戒律仪无差别故（此上觉贤论师义为第一说，下尚有三说，后依次渐破）。

（癸二、无畏论师说）

སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱ་ནི་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་བྱང་སའི་རྩ་ལྟུང་མི་འདྲ་བའི་འགལ་སྤོང་ལ་གང་ཟག་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས་ལྔ་དང་བརྒྱད་དང་བཞིའོ་ཞེས་ལྟུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བསྟན་ལ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཡང་གཞན་ལྟུང་བ་དེ་རྣམས་ཀུང་ངོ་ཞེས་རྒྱལ་རིགས་ལ་ལྔ་གསུངས་པ་གང་ཟག་འབྲིང་དང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བརྒྱད་གསུངས་པ་གང་ཟག་ཆུང་ངུ་དང་བྱང་སར་བཞི་གསུངས་པ་གང་ཟག་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ལ་འོན་ཀུང་གང་ཟག་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་ཀུང་འཇོག་པར་བཞེད་དོ། །

无畏论师，于《虚空藏经》与《菩萨地》根本罪不同，断相违过时说："由补特伽罗中下上别，说五八四。"此广显示罪之差别。又说："然于一补特伽罗，余亦犯罪。"谓于刹帝利种说五罪，是依中根补

特伽罗；于初发业说八罪，是依下根补特伽罗；《菩萨地》中说四罪，是依上根补特伽罗。然于一一补特伽罗，亦许立余诸根本罪（次说《菩萨地》之四罪，能摄一切，文繁义鲜，略而不译。此为第二说）。

དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྟུང་བ་བཅུ་བདུན་བཅུ་བདུན་དུ་འགྱུར་ཏེ་བྱང་སའི་དང་པོ་ནམ་སྙིང་གི་མདོར་གསུངས་པས་དེ་དང་བཅས་པའི་བཅུ་བཞི་དང་། བྱང་སའི་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་བར་བ་གཉིས་དང་ཐ་མའི་དམ་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པ་སྟེ་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

（若如是，则成三种补特伽罗一一亦有十七。

བྱང་སར་གསུངས་པའི་བཞི་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་རྣམས་བསྡུས་པས་བཞིར་མ་འདུས་པའི་རྩ་ལྟུང་གཞན་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །བསྡུས་ཚུལ་ལ་སྡུད་བྱེད་ནི་བདག་ལ་བསྟོད་པ་སོགས་བརྒྱད་དོ། །བསྡུ་བྱ་ནི་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་དང་རྙེད་བཀུར་གྱི་ཕྱིར་དུ་བདག་བསྟོད་ཅིང་གཞན་སྨོད་པ་སྡུད་བྱེད་ན་ཡོད་པས་དེ་དག་མ་གཏོགས་པའི་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདོར་བ་སྟེ་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞིའོ། །

（《菩萨地》所说四者摄余所说，是故无有四所未摄根本堕罪。其摄理中，其能摄者，谓自赞毁他等八。其所摄者，谓毁谤大乘、为利养故自赞毁他，以能摄中有故。此等未）

ཇི་ལྟར་བསྡུས་པ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་སྤོང་བ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མི་སྤོང་བར་འཛིན་པ་དང་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཅེས་རྫུན་སྨྲ་བ་གསུམ་ནི་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་དུ་འདུ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་བྱང་སེམས་རང་གི་ཡིན་པས་དེ་ལ་བསྟོད་ཅིང་ཐེག་དམན་ལ་སྨད་པ་དང་རྫུན་དུ་སྨྲ་བས་ནི་གང་ཟག་རང་ལ་བསྟོད་ཅིང་གང་ཟག་གཞན་ལ་སྨད་པས་གསུངས་སོ། །

དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་དང་ཆོས་གོས་འཕྲོག་པ་དང་དགེ་སློང་ཆད་པས་གཅོད་འདུག་སོགས་གསུམ་དང་ཡང་དག་འཇོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཁ་ཏོན་པ་ལ་སྦྱིན་པ་རྣམས་ནི་སེར་སྣས་ནོར་མི་སྟེར་བར་འདུ་སྟེ། སེར་སྣ་དྲག་པོས་ཆགས་ནས་ཕ་རོལ་པོས་རྫས་

དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་མི་བཟོད་པས་ཚུར་ལ་འཕྲོག་པ་དང་སྟེར་དུ་འཇུག་པ་དང་སྟེར་བ་དང་ལེན་པ་དང་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་སེར་སྣར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ་དང་ཞི་གནས་འདོར་དུ་འཇུག་པ་ནི་སེར་སྣས་ཆོས་མི་སྟེར་བར་འདུ་སྟེ་ཆོས་ལ་ཆགས་པའི་སེར་སྣས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་པ་མི་བཟོད་པས་འབྱེད་པ་དང་སེར་སྣ་དྲག་པོས་རང་ཡང་མི་སྟོན་ལ་གཞན་ཡང་སྟོན་དུ་མི་འཇུག་པས་སོ། །

破和合僧、令舍奢摩他

ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སོགས་ལ་བརྡེག་པ་སོགས་དང་མཚམས་མེད་གཞན་བཞི་དང་གྲོང་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་བརྡེག་པས་བསྡུས་སོ། །

ཉན་རང་གི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་བློ་མ་སྦྱངས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བརྗོད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤོང་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་སྤང་བས་བསྡུས་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་ཡང་སྟོན་པས་དེ་སྤངས་པ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱང་སྤོང་བ་དང་བློ་མ་སྦྱངས་པས་སྟོང་ཉིད་སྤངས་པའི་རྒྱུ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡོག་ལྟ་བཟུང་ནས་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་རང་གཞན་འགོད་པ་དང་རྫོགས་བྱང་ལ་ཞུགས་པ་བཟློག་ནས་ཐེག་དམན་ལ་སྦྱུར་བ་ནི་དམ་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པར་འདུ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟོས་ན་ཐེག་པ་གཞན་གཉིས་དམ་ཆོས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

བོད་ཁ་ཅིག་གདུལ་བྱ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་པའི་མདོ་སོ་སོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་ཚོ་ག་ཐ་དད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱ་སྟེ། བསླབ་བཏུས་དང་སྤྱོད་འཇུག་ནས་གསུངས་པའི་ཚོ་གས་ལེན་ན་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་བཤད་པ་རྣམས་རྩ་ལྟུང་དུ་འགྱུར་ལ་བྱང་ས་ནས་གསུངས་པའི་ཚོ་གས་ལེན་ན་བྱང་སར་བཤད་པ་རྣམས་རྩ་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་ཞིང་།

藏人有云：各各经意，是对各各所化之机，故当依各别受法。若以《集学论》及《入行论》受法受戒，《虚空藏经》所说为根本罪。若以《菩萨地》受法而受，则《菩萨地》所说诸罪，为根本罪。（此为第三说。）

ཁ་ཅིག་ནི་དབུ་མ་དང་སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཐ་དད་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་ཡང་འདོད་དོ། །

又有说者，谓以中观宗与唯识宗，宗派异故，而成差别。（此为第四说。）

（壬二、破非理许）

（癸一、破觉贤说）

དེ་ལ་འགྲེལ་པ་གསར་མའི་ལུགས་དེ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ་མདོའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་དང་འགལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་སློབ་དཔོན་དེས་རྒྱལ་རིགས་དང་ལས་དང་པོ་པ་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་ནི་རྒྱལ་རིགས་ལ་ལྔ་དང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བརྒྱད་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་འཐད་དོ། །སྡོམ་ལྡན་མིན་ན་ནི་དེ་དག་གི་ལྟུང་བ་འཆའ་བ་མི་རིགས་སོ་ཉེས་པ་དེ་དག་སྡོམ་ལྡན་གྱི་ཉེས་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་པའི་ལན་དུ་གང་ལ་འབྱུང་ཉེ་བ་དེ་དག་ལ་དེའི་ལྟུང་བ་རང་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་བསྟན་པས་ཉེས་པ་དེ་ལ་འཇིགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་ཕན་ཚུན་དུ་སྤང་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ།

初新疏宗未见应理，与解经义堪为定量寂天之宗成相违故。谓寂天论师先立外难：其刹帝利与初发业，为有为无菩萨律仪？若言有者，刹帝利五，初发业八，各别决定不应道理；若言无者，为彼制罪不应道理。又彼诸罪，云何得成有律仪者所犯重罪？次答彼云："依彼易犯，故名彼罪，为令于罪生怖畏故。实于一切皆成罪犯，互当断除。"

རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བས་ན་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྐལ་བ་མེད་པ་དང་དགེ་རྩ་ཆད་པར་འགྱུར་ན་སྡོམ་ལྡན་ལ་ནི་ཆེས་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པས་ན་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པའི་གོང་གི་དགེ་རྩ་གཅོད་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་གཅོད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་ཡང་འགལ་ལོ། །

此论又说最重性罪，令诸未受戒者尚断善根全无戒分，有律仪者尤为重大。故说"能断未受戒前所有善根而不坏律仪"，极为相违。

རྩ་ལྟུང་དུ་འགྱུར་ན་བྱང་སར་གསུངས་དགོས་པ་ཡང་མ་ངེས་ཏེ་ངེས་ན་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་མ་བཤད་ན་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་ལྟུང་བཞི་པོ་ནར་བཟུང་ནས་སློབ་པ་ན་རྩ་ལྟུང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྡོམ་པ་བཅོམ་ཡང་དེར་མི་ཤེས་པས་སྲུང་མཚམས་མི་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ནི་རྩ་ལྟུང་མ་ཡིན་ན་ཡང་རྩ་ལྟུང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱང་སར་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་ཏེ་རྩ་ལྟུང་མ་ཡིན་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་གཟུང་ནས་སྡོམ་པ་མ་ཞིག་པ་ལ་ཡང་ཞིག་པར་འཛིན་པས་སྲུང་མཚམས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་བཅས་པ་རྣམས་བྱང་སར་མ་གསུངས་ལ་འདི་ནས་བཤད་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་བཅས་པ་བསླབ་བཏུས་སུ་མ་གསུངས་པས་དེ་དག་ཏུ་བསླབ་པ་ཐམས་ཅད་འཆད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་བྱང་ས་དང་བསླབ་བཏུས་གཉིས་ཀར་མདོ་སྡེ་ལྟ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

又凡是根本罪，《菩萨地》中非能俱说。若谓“不说，则诸菩萨修学学处，执惟四种根本罪犯而正修学，由余根本罪坏律仪时，自尚未知，有不了知守护界过”，若尔，非根本罪，则《菩萨地》亦应说云“非根本罪”而为断疑。以于非根本罪执为根本罪，律仪未坏亦执为坏，亦不了知守护界故。《虚空藏经》所说诸罪，《菩萨地》中未全宣说；《菩萨地》中所说恶作，《集学论》中亦未宣说。故于彼中，非定须说一切学处。故《菩萨地》与《集学论》俱说“须阅素怛缆藏”。（此上破第一说。）

ཐ༢ ཨ་བྷྱའི་འདོད་པ་བཀག་པ།

（癸二、破无畏论师说）

ཨ་བྷྱ་ཀཱ་རས་བསླབ་བཏུས་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་རྩ་ལྟུང་དུ་བཞེད་པ་ལེགས་ཀྱང་བྱང་སར་བཤད་པའི་བཞི་པོས་བསྡུས་པར་འདོད་པ་ཐལ་ཆེ་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་སྣང་སྟེ། འདི་འདྲ་བའི་བསྡུས་ཚུལ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་སྡུད་པ་ཡིན་ན་དེ་གཏན་མི་རུང་བ་ཐལ་མོ་ཆེར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

无畏论师，许《集学论》所说为根本罪，虽属善哉，然以《菩萨地》所说四罪，摄尽一切，多不可凭。（如此释理，由相虽遍，然若以总摄别所相，全不应理，多所摄故。）（略去破文，此是破第二说。）

ཐ༣ བོད་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་བཀག་པ།

（癸三、破藏人所许）

བོད་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ནི་བསླབ་བཏུས་སུ་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་ལྟུང་བ་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་དྲི་བའི་ལན་མཛད་པས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

藏人所许者，《集学论》中酬答前问，若具律仪，诸罪各别不应理时，亦善破讫（此破第三说）。

༼ ཟ༤ དབུ་སེམས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་ལུགས་བཀག་པ། ༽

（癸四、破由中观唯识分宗）

མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རྒྱལ་པོའི་ལྟུང་བ་ལྔ་རྩ་ལྟུང་མིན་ཞིང་ལས་དང་པོའི་བརྒྱད་རྩ་ལྟུང་མཚན་ཉིད་པར་བཤད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་མི་འདྲ་བར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་བསླབ་བཏུས་སུ་བཤད་ཚུལ་གྱི་ལྟུང་བ་རྣམས་བསྲེས་ནས་བཤད་པ་དང་འགལ་བས་དོར་བར་བྱའོ། །

《集经论释》说王五罪非根本罪、初业八罪是根本罪，及说龙猛、无著菩萨二宗不同，与《集学论》互糅诸罪有相违过，故当弃舍。（此上破第四说，以下自宗。）

（壬三、列应理许）

དེས་ན་མདོ་ནས་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་ལ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་དེའི་དོན་བཤད་པ་ན་ཡང་རྩ་ལྟུང་དུ་བཀྲལ་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་བྱང་སའི་དོན་གཉིས་ཀ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པ་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འཐད་པས་ལུགས་གཉིས་ཆར་བསྲེ་བར་བྱ་སྟེ

故经所说诸根本罪，寂天论师解经义时，亦释为根本罪。尤其总摄《虚空藏经》及《菩萨地》，二义合说，惟此应理，故当糅合二宗。

བསླབ་བཏུས་ལས། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་འདི་དག་བདེ་བླག་ཏུ་བླངས་ཤིང་བཟུང་བ་དང་གཅིག་གི་འདོད་པ་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚིག་ལེ་ཙུར་བྱས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འགྱུར་རྙིང་ལས་འབྱུང་ལ། འགྱུར་གསར་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ལུགས་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྡུ་བའི་ཚིག་ལེ་ཙུར་བྱས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་སྔ་མ་ལྟར་ན་ལུགས་གཉིས་ཆར་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པར་གསལ་ལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་འགའ་ཞིག་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་དེའི་ལུགས་གནས་པ་སྐྱེ་བཞག་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་

ནོ། །

《集学论》旧译云：“为易受持诸根本罪，及一类许，当说摄颂。”新译云：“为欲安住一类宗故当说摄颂。”如旧译者，显然摄集二宗之义。若如后译，言一类者，谓无著菩萨。安住其宗者，谓安立故。

སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཡང་རྩ་ལྟུང་དུ་བཤད་ལ་དགེ་བ་ལྷའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་སྡེ་ནི། ཐོག་མ་ཉིད་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བརྟག་པར་བྱའོ། །སྡོམ་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བའི་སྡིག་པ་ལས་བྱུང་བ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་དག་ནི་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་སྡེ་ལས་ཕལ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ་དེ་དག་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་རྣམ་གྲོལ་ཟླ་བའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་ནི་སྡོམ་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་སྡེ་ལས་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་རྣམ་སྣང་འཚོ་ཡི་འགྲེལ་པ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པས་རྩ་ལྟུང་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །

又《入行论广释》亦说为根本罪。善天释亦云：“先当观阅《虚空藏经》，应当观察诸根本罪。能坏律仪诸根本罪，《虚空藏经》多所宣说，故当观彼。”解脱月释云：“根本罪者能坏律仪，应当观阅《虚空藏经》。”遍照护释亦同此说，故定当许为根本罪。

རྩ་བའི་ལྟུང་བ་རྣམས་བསྡུས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ། །ཕམ་པ་པ་ཡི་ལྟུང་བར་འདོད། །དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྤོང་བྱེད་པ། ། གཉིས་པར་ཐུབ་པས་གསུངས་པ་ཡིན། །

《集菩萨学论》摄诸根本罪，颂云：

(1)劫夺三宝物，说为他胜罪。(2)若毁谤正法，佛说为第二。

ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པའི་དགེ་སློང་ལའང་། །ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་དང་རྡེག་པ་དང་། །བཙོན་རར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། །རབ་ཏུ་བྱུང་ལས་འབེབས་པ་དང་། །

(3)虽犯戒苾刍，夺袈裟捶打，若令入狱禁，及降其出家，

མཚམས་མེད་ལྔ་པོ་བྱེད་པ་དང་། །ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་པ་དང་། །གྲོང་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པ་ལ། །རྩ་བའི་ལྟུང་བར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །

(4)造作五无间，(5)执持邪倒见，(6)毁坏聚落等，佛说为本罪。

བློ་སྦྱོང་མ་བྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བརྗོད་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་དང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བཟློག་པ་དང་།།

(7)于未净修心，有情说空法。(8)已入佛乘者，遮止大菩提。

སོ་སོར་ཐར་པ་ཡོངས་སྤངས་ཏེ། །ཐེག་པ་ཆེ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། །སློབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཞེས་འཛིན། །ཕ་རོལ་དག་ཀྱང་འཛིན་འཇུག་དང་། །རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་དང་། །རྙེད་པ་དང་ནི་བཀུར་སྟི་དང་། །ཚིགས་བཅད་རྒྱུ་ཡིས་གཞན་སྨོད་དང་།།

(9)令舍别解脱，安立于大乘。(10)执谓有学乘，不能断贪等，亦令他受待。(11)赞说自功德[与瑜伽师地论重复，六座未计]，为利养恭敬，赞颂而毁他。

བདག་ནི་ཟབ་མོ་བཟོད་པའོ་ཞེས། །ལོག་པ་ཉིད་ནི་སྨྲ་བ་དང་། །དགེ་སྦྱོང་ཆད་པས་གཅོད་འཇུག་དང་། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྦྱིན་བྱེད་དང་། །སྦྱིན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཞི་གནས་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། །ཡང་དག་འཇོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །ཁ་ཏོན་བྱེད་ལ་སྦྱིན་པ་རྣམས། །དེ་དག་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་སྟེ། །སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ། །རྨི་ལམ་འཕགས་པ་ནམ་སྙིང་པོའི། །མདུན་དུ་འདུག་སྟེ་བཤགས་པར་བྱ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ཡོངས་འདོར་དང་། །ཆགས་དང་སེར་སྣ་མི་བཟོད་པས། །སློང་ལ་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་དམ། །བསྒྲིམས་ཏེ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ན། །སེམས་ཅན་ལ་ནི་མི་བཟོད་དང་། །ཁྲོས་པས་སེམས་ཅན་རྡེག་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་པ་དང་གཞན་མཐུན་པས། །ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་བསླབ་བཏུས་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ།།

(12)谓我得甚深，而倒说妄语。(13)令治罚沙门，施与三宝物，及受其施与。(14)令舍奢摩他，正住诸财宝，惠施读诵者。此诸根本罪，是大地狱因，对虚空藏前，梦中当悔除。(15)[善巧方便经所说]弃舍菩提心，不忍悭贪故，不施诸求者。若勤求欢喜，不忍恕有情，由忿打有情。由惑及顺他，宣说相似法。

【六座瑜伽：1.自赞毁他、2.不施法或财，3.不听悔谢、4. 舍弃大乘教，1.夺三宝财、2.谤法、3.夺袈裟，4.五无间与 5.邪见、6.坏村等，7.示空性于未熟、8.退菩提，9.舍别解脱、10.谤声闻（虚空藏经余“自赞毁他”）、11.妄语，12.取三宝财、13.制恶戒、14.舍心。不视为过、欲行、不遮退，欢喜、无有惭愧四缠缚，邪见、舍心不须，

十六须，防护如是十八根本堕!】

一、不与取三宝物

དེ་ལ་ཕམ་པ་དང་པོ་ནི། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་ཕམ་པའོ། །

【1. 夺三宝财】初他胜，谓不与取三宝物他胜。

འདི་ལ་དྲུག་ལས་རྫས་བདག་ནི། མདོ་ལས་མཆོད་རྟེན་དང་དགེ་འདུན་དང་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་མཆོད་རྟེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་གཉིས་བསྟན་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མོ། །འདིར་སངས་རྒྱས་ནི་རྒྱལ་བ་དངོས་དང་སྐུ་གཟུགས་སོགས་གང་རུང་ངོ་། །ཆོས་ཀྱང་ལུང་དམ་རྟོགས་པའི་ཆོས་སོ། །དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ནི་རིས་སུ་ཆད་པ་ཡིན་ལ་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་ནི་རིས་སུ་མ་ཆད་པའོ། །དེ་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ན་དགེ་སློང་བཞི་ཡན་ཆད་ཡིན་ལ་འཕགས་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་རེ་རེ་ཡང་དགེ་འདུན་ནོ། །

此中分六：一、物主。经中惟云：“若塔、若僧、若四方僧。”言塔双显佛及佛法，故为三宝。此中佛者，谓佛如来，或形像等。法谓教法或证正法。言若僧者，谓有简别。四方僧者，谓无简别。又若异生须四苾刍，若是圣者，一补特伽罗亦名僧伽。

དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གཞུང་གཞན་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་དང་འགོག་ལམ་ཟག་མེད་དང་འཕགས་པ་སློབ་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་མི་གཟུང་སྟེ། མཆོད་རྟེན་དང་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་ཞེས་གསུངས་པས་སྔ་མ་ལྟར་གསལ་ལོ། །མཆོད་རྟེན་གྱི་རྫས་འཕྲོག་གམ་དགེ་འདུན་དང་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་ལ་ཕུལ་བ་ཞེས་གསུངས་པས་རྫས་བདག་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་མི་དགོས་ཀྱི་གང་རུང་གཅིག་གོ །

言三宝者，不可执如余论所说，谓实如来、无漏灭道、诸圣有学，以说塔庙及四方僧故。又云：“或夺塔物，或夺施僧，及四方僧。”此显物主非定须三宝，随一即犯。

ལྷང་བུའི་རྫས་ནི་གསལ་ཁ་མི་སྣང་བས་ཞིང་ཁང་སོགས་གནས་དང་བཟའ་བཏུང་དང་བཞོན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་ལ་ཡང་གསལ་ཁ་མི་སྣང་ཞིང་དོན་ཐོབ་བྱས་པའི་ཚད་ཀྱང་དཀའ་བར་སྣང་བས་དེ་ཙམ་ལྷངས་པས་མ

བྱིན་པར་ལེན་པའི་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བའི་མ་མཐའ་ཡན་ཆད་དེ་ཡོ་བྱད་དུ་བགྲང་བ་ཙམ་མོ། །དགེ་འདུན་ལ་ཕུལ་བ་ཞེས་གསུངས་པས་རྫས་བདག་གིས་བདག་གིར་བྱས་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་འདྲའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གང་རུང་ལ་བསྔོས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་དབང་པའོ། །

二、所取物。经无明文，故田舍等处所，及饮食乘等随一资具。物量大小，亦无明文，义亦难定。当如何量，成不与取业道，即以彼量为下边际，堕资具数。又云“施僧”，故随物主摄未摄持，犯罪皆同。由其回施三宝随一，即彼为主。

རྐུ་བ་པོའི་རྟེན་ནི། དགེ་འདུན་ལ་རྐུ་བའི་ཚེ་ན་རང་དེའི་གསེབ་ཏུ་མི་གཏོགས་པའོ། །

三、能盗人。盗僧物时，要须自未堕彼僧数。

བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། ཀུན་སློང་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་མ་འཁྲུལ་བ་དང་སྤྱི་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཡིད་གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་དོར་བ་དགོས་ཏེ་ནོར་ནས་བརྐུས་པ་ལ་ལས་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བར་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་སྤྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་སློང་ནི། དཀོན་མཆོག་གི་ཡིན་ལ་རང་མི་དབང་ཡང་གཏན་དུ་འབྲལ་དགོས་སྙམ་པའོ། །སྙིང་བརྩེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པས་གཞན་དོན་དུ་འཕྲོག་པ་ལ་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ལྟུང་མེད་ཀྱི་སྐབས་སྲིད་པར་གསུངས་ལ། སྡོམ་པ་གཞན་གྱི་རྩ་ལྟུང་སྡོམ་པ་གཞན་ལ་གནང་བ་སྲིད་ཀྱང་སྡོམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་དེ་ལ་གནང་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རང་ཆེད་དུ་འཕྲོག་པའམ་ཡང་ན་ཀུན་སློང་ཉོན་མོངས་ཅན་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་འདོད་ཆགས་དགོས་པར་འཆད་པ་ནི་མ་ངེས་སོ། །

四、意乐。分二：一、想，若发起心有差别者，须不错乱。若无差别，犹预以上，须无错乱。盗有错误不成业道，是不与取总教义故。二、发起心，谓三宝物，非自能主，欲令离彼。若以悲愍等心为利他故，而行夺取，如下所说有无犯时。虽他律仪诸根本罪，于余律仪容有开许。然此律仪诸根本罪，即于此律定无开许。故此要为自夺，或以染污心而为发起。有说须贪，然不决定。

སྦྱོར་བ་ནི། འཕྲོག་གམ་འཕྲོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཞེས་གསུངས་པས་རང་གིས་བྱེད་པ་དང་གཞན་ལ་བཅོལ་བ་གཉིས་འདྲའོ། །དེ་ཡང་མ་ཆོར་བར་འཐབ་བྲུས་རྐུ་བ་དང་མཐུས

འཕྲོག་པ་གཉིས་གང་རུང་སྟེ་འགྱུར་རྟེན་ལས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་འཕྲོག་ཀྱང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

五、加行。经云："自夺或教他夺。"故若自作及教他作，皆盛违犯。又若暗窃，或以力夺，亦皆成犯。如旧译云："窃夺三宝物。"

མ་བྱིན་པར་བླངས་པའི་ཚད་ནི། ཐོབ་བློ་ལ་བྱའོ། །འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀོར་འཕྲོག་པའི་ཕམ་པ་སོགས་གསུམ་མོ། །

六、不与取量，谓起得心。此中夺佛物等，有三他胜。

二、诽谤正法

ཕམ་པ་གཉིས་པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ཕམ་པའོ། །

【2. 谤法】第二他胜，谓诽谤正法他胜。

འདི་ལ་གཉིས་ལས་སྤང་བྱའི་དམ་ཆོས་ནི། མདོ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཤད་པའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཤད་པའམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཤད་པ་སྤོང་ཞིང་འགོག་ཏུ་འཇུག་པ་འདི་ནི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་ལམ་གྱི་སྒྲ་གདམ་ང་ཅན་དུ་གསུངས་པས་ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་མདོ་སྡེ་གང་རུང་ངོ། །

此中分二：一、所谤之正法，经云："或说声闻出离，或说独觉出离，或说大乘出离，若自毁谤，若令他灭，是名第二根本重罪。"言"或"者，谓显随一随谤三乘相应之经。

དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟབ་མོའི་དོན་ནམ་མཐུའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་སྤངས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་བྱང་ས་དང་སྐབས་འདིའི་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བའི་ཕམ་པ་འདྲ་བར་བཞེད་པས་ན། ཐེག་ཆེན་ནི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཆར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའོ། །

又"毁谤大乘法"时，说谤甚深或广大神力一分大乘，犯恶作罪。而《菩萨地》与此论，说谤大乘是他胜罪。故此之大乘，要双宣说甚深、广大二分之经。

དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དེ།

འདི་ལ་ཡང་དེ་དག་གི་དོན་གྱི་ཆ་རེ་རེ་ཙམ་སྤངས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་ཐེག་ཆེན་དང་འདྲ་འམ་སྙམ་མོ། །

如是声闻出离，谓说四谛。独觉出离，谓说十二缘起小乘法藏。若谤一分小乘义亦犯恶作，如谤大乘。

གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དོན་གྱི་ཆ་རེ་རེ་སྤངས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་ཉན་རང་གི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཤད་པ་སྤངས་པ་ལ་ཕམ་པར་མི་རིགས་ཏེ་སྔ་མ་སྤངས་པ་ཕྱི་མ་སྤངས་པ་ལས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་སྡོམ་པ་གོང་འོག་གང་ལའང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་ན་ལྟུང་བའི་བཅས་པ་ཆེ་བ་དང་ཆུང་ན་བཅས་པ་ཆུང་བའི་ངེས་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དཔེར་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྐབས་སུ་མི་ཐ་མལ་པ་བསད་ན་ཕམ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཀྲོངས་པའི་སེམས་ཀྱི་སྐུ་མཚལ་ཕྱུང་ན་སྦོམ་པོར་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཡང་ཁྱིམ་པ་ཐ་མལ་པའི་ནོར་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ལ་ཕམ་པ་མ་བཅས་ཤིང་སློང་བ་པོ་ཉམ་ཐག་པ་ལ་རང་གི་ནོར་སེར་སྣས་མི་སྟེར་བ་ལ་ཕམ་པར་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །

若作是念：“谤一分大乘经义犯恶作罪，谤声闻、独觉出离犯他胜罪，不应正理。以谤前者较谤后者，罪尤重故。”答曰：无过。随于上下任何律仪，皆不定依罪重罪轻，制重制轻。如别解脱戒，杀平常人制为他胜，出佛身血说为粗罪。又大乘戒，若不与取在家之财，未制他胜。以悭吝心于有苦求者不施己财，制他胜罪。

སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི་བསླབ་བཏུས་དང་མདོ་བཏུས་སུ་སྤོང་ཞིང་འགོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཞེས་དྲངས་པ་ནི་མདོ་ལས་སྤོང་བར་བྱེད་འགོག་པར་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་ཞིང་བྱང་སར་ཐེག་ཆེན་རང་གིས་སྤོང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་སྤོང་དུ་འཇུག་པ་མེད་ལ་འདི་གཉིས་འདྲ་བར་ཡང་བཞེད་པས་སྤོང་དུ་འཇུག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ལ། རང་གིས་སྤོང་ཚུལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདེབས་པའོ། །

二、毁谤之理，《集学论》及《集经论》所引经文为“毁谤、令灭”，然经原文为“毁谤、灭除”。《菩萨地》中，惟自谤大乘，无令他谤。由许此二义同，故令他谤非必须支。自毁谤者，谓谤：“非如来说。”

འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་སྨོད་པར་བྱེད། ཅེས་དེ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སྐུར་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཐེག་ཆེན་སྨོད་པ་སོགས་གསུམ་མོ། །

若尔，“毁谤声闻乘”犯恶作罪，有相违过。答：彼仅轻蔑，非如是谤。后当广说。此有谤大乘等三他胜罪。

三、损害出家

ཕམ་པ་གསུམ་པ་ནི། རབ་བྱུང་ལ་འཚེ་བའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་འཚེ་བའི་ཡུལ་ནི། མདོ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱས་པ་བསླབ་པའི་གཞི་བཟུང་མ་བཟུང་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ཚུལ་ལྡན་གང་རུང་ལ་གསུངས་ཤིང་ཚིགས་བཅད་དེ་ལའང་འང་གི་སྒྲ་ཡོད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དགེ་སློང་ཞེས་པ་མཚོན་པ་ཙམ་མོ། །འཚེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་ལ་ཀུན་སློང་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་གནོད་ཅིང་འཚེ་བའི་བསམ་པ་སྡེ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི། གོས་ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པ་དང་རབ་བྱུང་ལས་ཕབ་སྟེ་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་གང་རུང་བྱས་པའོ། །ལག་ཆས་བསྣུན་པ་དང་བཙོན་རར་འཇུག་པ་དང་སྲོག་དང་བྲལ་བ་ལ་ཕམ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པ་ནི། བརྡེག་པ་དང་རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། མནོ་འཚམ་པའི་ཕམ་པས་བསྡུས་སོ། །རབ་བྱུང་སྡོམ་ལྡན་གྱི་ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པའི་བདག་པོ་ལ་དགེ་སློང་བཞིར་མ་ཚང་བ་དགོས་ཏེ་བཞིར་ཚང་ན་རྩ་ལྟུང་དང་པོར་འགྱུར་བས་སོ། །འདི་ལ་ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པ་དང་རབ་བྱུང་ལས་ཕབ་པའི་ཕམ་པ་གཉིས་སོ། །

【3. 夺袈裟】第三他胜，谓损害出家他胜。此中分二：一、所害境，经云：“随佛出家，或受学处，或未受学处，或犯尸罗，或具尸罗。”颂中亦有“虽”字。故言犯戒苾刍，惟是一例。二、如何损害。分二：一、发起，谓于彼境，损害意乐，即杂染心。二、加行，谓夺袈裟，逼令还俗，降其出家，随行一事。又说捶打、禁闭、令舍命根，犯他胜者，是捶打伤害损恼他胜所摄。又夺袈裟，物主是出家有律仪者，须未满足四苾刍数。若满四数，则是第一根本罪摄。此有夺取袈裟及逼降出家二他胜罪。

四、作无间罪

ཕམ་པ་བཞི་པ་ནི། མཚམས་མེད་བྱེད་པའི་ཕམ་པའོ། །དེ་ཡང་ཕ་དང་མ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱི་ཁྲག་འབྱིན་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ལྔའོ། །འདི་ཡི་ཡང་དབྱེན་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ནི་བྱང་སའི་ཕམ་པ་ལྔ་པས་བསྡུས་སོ། །

【4. 五无间】第四他胜，谓作无间罪他胜。有弑父母，及阿罗汉，破和合僧，出佛身血，五种无间根本重罪。又除破僧，其余四罪，是《菩萨地》第五他胜所摄。

五、持邪见

ཕམ་པ་ལྔ་པ་ནི། ལོག་ལྟ་འཛིན་པའི་ཕམ་པའོ། །དེ་ཡང་དཀར་ནག་གི་ལས་འབྲས་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །འདི་སྐྱེས་པ་ཙམ་ནས་དགེ་རྩ་གཅོད་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་བླངས་པ་དང་གཞན་ལེན་དུ་འཇུག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་སོ། །

【5. 邪见】第五他胜，谓持邪见他胜。谤无黑白业果、前生后世，略起此见，即断善根。故受行十不善，及教他受行，非定须之支。

六、坏处所

ཕམ་པ་དྲུག་པ་ནི། གནས་འཇིག་པའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས། གཞིག་པར་བྱ་བའི་གནས་ནི་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་དང་ལྗོངས་དང་ཡུལ་འཁོར་གང་རུང་ངོ་། །འཇིག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཀུན་སློང་ནི། དེ་དག་གཞིག་པའི་བསམ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི། འཇིག་པའི་ཐབས་གང་ཡང་རུང་བས་བཤིག་པའོ། །

【6. 坏村等】第六他胜，谓坏处所他胜。此中分二：一、所坏处所，谓村、城、邑、国四中随一。二、能坏中，一、发起，谓以染污心坏彼意乐。二、加行，谓随以何种摧坏方便，而行摧坏。

དང་པོ་ལྔ་རྒྱལ་པོའི་ལྟུང་བ་དང་དྲུག་པ་གཉིས་པར་བྱས་ནས་མཚམས་མེད་ཡན་ཆད་ལྔ་པོ་བློན་པོའི་ལྟུང་བར་མདོ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལྟར་མདོ་ན་ཡང་ཡོད་དོ། །འདི་ལ་གྲོང་ལ་སོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་བཅོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ན་ནི་བརྡེག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕམ་པས་བསྡུས་ལ་དེ་དག་ན་ཡོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བཅོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ན་ནི་ཕམ་པ་དང་པོའམ་བཅུ་གསུམ་པར་འདུ་བས་འདི་ནི་གནས་འཇིག་པའོ། །དེ་ལ་ནི་གྲོང་

འཇོམས་པ་སོགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཞིའོ། །

又《集经论》，引前五罪为国王罪，及以第六而为第二，无间以前为大臣五罪，经文亦尔。若坏村等中有情之根本罪，是捶打等他胜所摄。若坏其中所有财产之根本罪，则为第一，或第十三他胜罪摄。故此是坏处所，有坏村等四根本罪。

七、对非法器者说甚深法

ཕམ་པ་བདུན་པ་ནི། སྣོད་མིན་ལ་ཟབ་མོ་བཤད་པའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གསུམ་ལས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི། ནན་ཏན་གྱིས་བློ་མ་སྦྱངས་པའི་སེམས་ཅན་ཏེ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་ན་སྐྲག་པར་འགྱུར་བ་དང་རྗོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །གང་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་དོ། །བསྟན་པས་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པས་སྐྲག་ནས་རྗོགས་བྱང་གི་སེམས་ལས་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་ནི་སྣོད་མ་བརྟགས་པ་ལ་ཡིན་གྱི་སྣོད་བརྟགས་པ་ན་རང་གིས་སྣོད་དུ་རུང་བར་ཤེས་ན་དངོས་པོ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཀྱང་ཕམ་པ་མི་སྐྱེད་དམ་སྙམ་མོ། །

第七他胜，谓对非法器者说甚深法他胜。此中分三：一、说所对境，谓有未善修心之有情，已发大菩提心，若为说空返生恐怖。二、所说法，谓离一切戏论之空性。三、说已如何，谓闻说空性，深生恐怖，退失大菩提心，发起小乘之心。此约自未审观法器。若已观察自觉彼人堪为法器，然实非器，则无他胜。

八、遮止大乘

ཕམ་པ་བརྒྱད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ལས་བཟློག་པའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་བཟློག་པར་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ་རྗོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའོ། །བཟློག་པའི་ཚུལ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱད་པར་མི་ནུས་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པར་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟློག་པའོ། །འདི་ལ་བཟློག་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་གམ་ལོག་པ་དགོས་ཤེ་ན། སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཐབས་དང་བཅས་པའི་ལྷན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བཟློག་སྟེ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་གཞན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་གཉིས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་ཕོག་པ་དགོས་པ་འདྲའོ། །

第八他胜，谓遮止大乘他胜。此中分二：一、所遮境，谓已趣佛者，即是已发大菩提心入大乘人。二、遮止之相，谓遮止云："汝不能行六到彼岸，不能成佛。当发声闻独觉乘心，速脱生死。"此惟遮止即便犯耶，抑须退耶？答：如《入行论大疏》说："若遮无上正等菩提，令他发起小乘之心，是名第二。似须退舍。"（此言第二及下戒之第三者，是就初发心八条之第二第三也。）

九、谤别解脱

ཕམ་པ་དགུ་པ་ནི། སོ་ཐར་སྤོང་བའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི། སོ་སོར་ཐར་པ་དང་འདུལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པའོ། །གོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ནི་འདུལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཐེག་ཆེན་ལྟོགས་ཤིག་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐེག་ཆེན་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་འདག་པར་སྨྲ་བའོ། །འདི་ལ་འགྱུར་རྙིང་ལས་སོ་ཐར་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལས་བཟློག་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀློག་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡོད་ཀྱང་འགྱུར་གསར་དང་ནམ་སྙིང་གི་མདོ་ལྟར་འབྱུང་བ་དག་སྟེ་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སོ་སོར་ཐར་པའི་བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་སྤངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་དང་དེ་ཀློག་པས་ཕ་རོལ་དག་པར་བསྟན་པ་ལས་ནི་གསུམ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

第九他胜，谓谤别解脱他胜。此中分二：一、所对境，谓如理修学别解脱调伏。二、令了解之相，谓云："何用净护调伏尸罗，当发大菩提心，诵大乘经，则由烦恼所作三业一切恶行，皆得清净。"是说发心，及诵大乘，即能清净。旧译虽云："遮止别解脱及发心，令读大乘。"然新译文及《虚空藏经》所说正确。《入行论大疏》亦云："令舍别解脱律，说惟发大乘心，读大乘经，便得清净，是名第三。"

འོ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་བསླབ་པར་མི་བྱ་ཞེས་བཟློག་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཉེས་བྱས་ནི་གོ་བར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ་ཕམ་པ་ལ་ནི་བཟློག་པ་བཞིན་དུ་ཕོག་པ་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །

何故下说“若诸菩萨遮声闻乘不应修学，犯恶作罪”耶？答：恶作罪者，惟令了解。他胜罪中，如其遮止要他弃舍。

十、谤声闻乘

ཕམ་པ་བཅུ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་སྐུར་པ་གདབ་བྱའི་ཡུལ་ནི། སློབ་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་ནི་སློབ་མའི་ཐེག་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་རང་རྒྱལ་དང་འདྲ་བས་དེ་གཉིས་གང་རུང་ངམ་སྤྱི་ལའོ། །

第十他胜，谓谤声闻乘他胜。此中分二：一、所谤境，谓有学者乘。言学者乘，即声闻乘，然亦通独觉乘。故谤二乘随一，或总谤二。

སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ཙམ་བསླབས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་མཐར་འབྱིན་པའམ་མ་ལུས་པར་སྤོང་མི་ནུས་ཞེས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །འདིར་མདོ་ལས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་གདམས་མ་ཉན་ཅིག་གཞན་དག་ལ་ལུང་མ་འབོགས་ཤིག་གདམས་དེ་ཆོམས་ཤིག་ཅེས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ཉིད་ལ་དད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སོགས་འབྱུང་ཡང་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ཏེ་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་སྨྲས་པའི་ཚེ་ཡུལ་དེས་དེ་ལ་མ་ཉན་ཏེ་དེ་འདྲ་བའི་ལྟ་བ་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་ལ་ཡང་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་དག་ཀྱང་འཛིན་འཇུག་དང་། ཞེས་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་། །འདིར་ཡུལ་ལ་རྩ་ལྟུང་བཤད་པ་ལྟར་རྩ་ལྟུང་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡུལ་དེ་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་འདོར་གྱི་རྩ་ལྟུང་འབྱུང་མོད་ཀྱང་དེ་ནི་འོག་ཏུ་སྟོན་པས་དེ་དག་གི་རྩ་ལྟུང་ལ་མི་བགྲང་ངོ་། །

二、毁谤之相，谓实心谤云：“随于小乘如何修学，终不能尽烦恼边际，或谓不能无余永断。”经中虽云：“汝莫听闻声闻乘法，莫为他说，当弃彼法。”又云：“惟当信解大乘法教。”然非必须之支。以经又说“如是说时，若他闻已信受其见，其境亦犯根本罪”故。故颂文“亦令他持”非必须之支。如此戒说，其境亦犯根本重罪。如是于前第七第八戒时，其境若有菩萨律仪，亦犯舍菩提心根本重罪，下当广说。然非彼戒根本罪数。

ཕམ་པ་འདི་དང་ཕམ་པ་གཉིས་པའི་ཉན་རང་གི་ཆོས་སྤྱངས་པ་གཉིས་ནི་མི་འདྲ་སྟེ་སྔ་མ་ལུང་ཡིན་ལ་འདི་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་དང་སྔ་མ་ནི་རྒྱལ་བས་མ་གསུངས་ཞེས་སྐྱོང་ལ་འདི་ནི་སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་མི་ནུས་པས་འཁོར་བ་ལས་འབྱུང་བར་མི་ནུས་ཞེས་སྐྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

又此他胜，与第二谤二乘他胜亦有差别，前为谤教，此是谤证。又前谤为非如来说，此则谤为不能永断三有根本，故亦不能出离生死。

十一、自赞毁他

ཕམ་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ནི། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་བཞི་ལས་སྨྲས་སའི་ཡུལ་ནི། དེ་དག་ལ་འདུད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་ཕྲག་དོག་གི་རྒྱུས་བདག་བསྟོད་ཅིང་ཞེས་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པས་སྨད་ས་ལ་འདུན་པའི་གང་ཟག་དང་། ཡང་ཞེས་པ་གཞན་སྨོད་བྱས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བསྟོད་སྨད་བྱས་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་བས་སྨད་པའི་གང་ཟག་གང་རུང་ངོ། །མདོ་ཟུར་དུ་བསྒྱུར་བ་ལས་དེ་དག་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་མ་བྱུང་ཡང་ཡོད་པར་གསལ་ལོ།།

第十一他胜，谓自赞毁他他胜。此中分四：一、对说之境，《集学论》引经云：“于敬彼者前，亦由嫉妒故，而自称赞。”“亦”字义显，非惟须对所毁之境。自赞毁他，或对所毁补特伽罗，或对信敬所毁处者。别译经中，虽无“敬彼”之文，义定应有。

ཅི་ཞིག་སྨྲས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ཡོན་ཏན་དང་གཞན་གྱི་མི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པའོ།།

二、所说事，谓自功德及他恶名。

བརྗོད་ཚུལ་ནི། རྙེད་བཀུར་དང་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་འདོན་པ་དང་ཀློག་པ་དང་སྟོན་པ་སོགས་བྱེད་བཞིན་དུ་བདག་ནི་རྙེད་བཀུར་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་ལྕེ་གཉིས་བྱེད་པའོ། །མདོར་མི་ཆོས་བླ་མ་སྒྲོགས་པའི་བདག་བསྟོད་གསུངས་པ་འོག་མའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཆོས་བླ་མ་མ་གཏོགས་པ་སྟེ་འདི་དང་གོང་མ་གཉིས་བདག་བསྟོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་བྱེད་དོ།།

三、宣说之相，谓为求利养恭敬名称，读诵宣说大乘经典，而行两舌，谓我不顾利养恭敬，是大乘人，余则不尔。总说上人法自称赞者，须除下戒说上人法。此与前二戒，皆是自赞。

ཀུན་སློང་ནི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་གྱི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཕྲག་དོག་པའོ། །མདོ་ལས་ཕྲག་དོག་གི་དབང་གིས་སྨྲས་པར་སྐབས་བཞིར་གསུངས་སོ། །

四、发起心，谓由贪著利养恭敬增上力故，嫉妒他得利养恭敬。经说由其嫉妒而说。

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་བྱང་སར་བཤད་པའི་ཕམ་པ་རྣམས་དྲངས་པའི་སྐབས་སུ་ཕམ་པ་དང་པོ་མ་དྲངས་པ་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་ཕམ་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་བཞེད་པས་ན་བྱང་སར་གསུངས་པའི་དོན་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། བྱང་སའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བྱེད་ན་འདིར་དེ་མ་འདུས་པས་བྱང་སའི་དེ་དྲངས་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །འོན་ཀྱང་བསྟོད་སྨད་སོ་སོར་འཕྲུལ་བ་དང་རྙེད་བཀུར་གང་རུང་ལ་ཆགས་པས་ཆོག་པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །བསྟོད་སྨད་ལ་བདེན་རྫུན་གང་ཡིན་པ་ནི། མདོ་ལས་ནི་མདོར་བསྟན་དུ་ལྷེ་གཉིས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། དོན་བསྡུར་རྫུན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་ལྟི་བ་ཆེན་པོའི་ལྟུང་བ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་ས་ཨུ་དྲས་བྱས་ཟེར་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་བཤད་པ་དང་འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཀྱང་། བསྟོད་པ་ནི་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྟོད་པ་བྱེད་པ་སྟེ་ལོག་པར་བསྟོད་ཅིང་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཚིག་སྔ་མས་བདེན་རྫུན་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ལྟར་སྣང་ན་ཡང་ཚིག་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྔ་མའི་དོན་ཡོན་ཏན་མཆོག་དམན་ལ་བྱས་ནས་ཕྱི་མའི་དོན་རྫུན་གྱིས་སྨྲས་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ། །

寂天论师引《菩萨地》他胜罪时，未引初罪，意谓同此他胜。故《菩萨地》义当如此戒而释。然就《菩萨地》文，则此戒中犹未能摄，似尚须引菩萨地文。又赞毁别分，及贪利养恭敬随一，皆成违犯，义同前说。又此赞毁为实为虚耶？答：经略标时，谓行两舌，后摄义时，谓由虚妄因缘成大重罪。《传释》云：“实无功德过失，说其德失。”新译论云：“赞者，谓以正非正德，而自称赞，邪妄称赞。”就前句文，似显真妄同犯。然依后句文，则前句义为胜劣功德，后句义显虚妄宣说。

十二、妄说上人法

ཕམ་པ་བཅུ་གཉིས་པ་ནི། མི་ཆོས་བླ་མ་བརྫུན་སྨྲའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་སྨྲ་

བའི་ཡུལ་ནི། དོན་གོ་བའི་གང་ཟག་གོ། སྨྲ་ཚུལ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ནས་འདི་ནི་ཁོ་བོས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་བསྟན་གྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འདི་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྒོམས་ཤིག་དང་ཁོ་བོ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བའོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཕྲག་དོག་མ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་བསམ་པས་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྤེ་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ནའོ། །འདི་ལ་ནི་རྟེན་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་དགེ་སློང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཕམ་པ་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་ཡོད་དོ། །སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། བཟླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཟབ་མོའི་ཆོས་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་དང་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་ལས་རྩ་ལྟུང་དུ་འཆད་པ་ནི་མདོ་དང་འགལ་བར་སྣང་ངོ་།།

第十二他胜，谓妄说上人法他胜。此中分二：一、对说之境，谓能解义补特伽罗。二、宣说之相，谓告彼云：“此是我证，由悲愍故，为汝宣说。汝亦应当如是修习，现证此空与我无异。”此谓实无如是证德，除嫉妒心，由余染污意乐说虚妄语，他解义时而成违犯。若苾刍身具菩萨律仪，则于同时犯二他胜。《入行论大疏》说：“若说惟由读诵能证深法，亦劝令他如是受持，是根本罪。”此与经相违。

十三、取三宝物

ཕམ་པ་བཅུ་གསུམ་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་ལེན་པའི་ཕམ་པའོ། །འདི་ནི་མདུན་ན་འདོན་དང་བློན་པོ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་རིགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་ལ་ནོར་གྱི་ཆད་པས་གཅོད་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གིའམ་དགེ་འདུན་གྱིའམ་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་གྱིའམ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཡོ་བྱད་དག་རྐུར་བཅུག་ནས་དེ་དག་ལ་གསུག་ཏུ་འབུལ་ལོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྒྱལ་རིགས་ལ་འབུལ་ཏེ་རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་སོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྩ་ལྟུང་ངོ་།།

第十三他胜，谓取三宝物他胜。此谓辅臣，依仗王势，苛罚沙门。既苛罚已，令诸沙门盗取补特伽罗物，或僧伽物，或四方僧物，或塔庙物，税交彼等。彼等受已转呈于王，王臣俱犯根本重罪。

དེ་ལ་དགེ་སྦྱོང་ཆད་པས་བཅད་པའི་རྩ་ལྟུང་ནི་རྩ་ལྟུང་གསུམ་པར་འདུ་ཞིང་དཀོན་

མཆོག་གསུམ་གྱི་ནོར་ལེན་པའི་རྩ་ལྟུང་ནི་རྩ་ལྟུང་དང་པོར་འདུ་བས་འདི་ནི་མ་བྱིན་པ་ལེན་པའི་རྩ་ལྟུང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་དང་པོ་ནི་རིང་གིས་བརྐུས་པའམ་རྐུར་བཅུག་པ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་ནོར་གྱི་ཆད་པས་བཅད་པ་ན་དེས་བརྐུས་པའམ་རྐུར་བཅུག་པའི་དཀོར་བླངས་པའི་ལྟུང་བའོ། །འདིར་དགེ་སློང་གཅིག་གམ་གཉིས་གསུམ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་དཀོར་བཤད་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །ལྷག་མ་ནི་སྔར་བསྟན་པ་བཞིན་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །

其治罚沙门根本罪，摄于第三根本罪。取三宝物根本罪，摄于初罪。故今此罪，谓取一苾刍，或二或三补特伽罗所有财物是其差别，余如前说。

十四、立恶制等

ཕམ་པ་བཅུ་བཞི་པ་ནི། ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བ་སོགས་ཀྱི་ཕམ་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བ་ལ་ཁྲིམས་འཆའ་བའི་ཡུལ་ནི། ཆོས་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་སོ། །ཁྲིམས་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ནི། དེ་དག་རྣམས་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་མཐུན་པའི་ཡིད་བྱེད་འདོར་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མང་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྲིམས་བཅས་པའོ། །

第十四他胜，谓立恶制等他胜。此中分二：初、立恶制。一、制所对境，谓诸如法正行苾刍。二、安立何制？谓于彼等怀损恼心，安立恶制，令舍随顺止观作意，增长烦恼。

ཡང་དག་འཇོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ལ་བཞི་ལས་རྫས་བདག་ནི། སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་སློང་ངོ་། །འདིའི་རྫས་བདག་འཕགས་པ་དང་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་ཡིན་ན་ཕམ་པ་དེ་རྩ་ལྟུང་དང་པོར་འགྱུར་བས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བཞིར་མ་ལོངས་པའོ། །རྫས་ནི་དེ་དག་གི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ཡང་རུང་བའོ། །བསམ་པ་ནི་དེ་དག་ལ་སྡང་བའི་བསམ་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། དེ་དག་གི་རྫས་མ་བྱིན་པར་བླངས་ནས་ཁ་ཏོན་པ་ལ་སྦྱིན་པའོ། །མདོ་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པའི་གཉིས་ནི་རྒྱལ་རིགས་དང་དེ་ལ་སྤོང་བ་པའི་མི་སྙན་པ་བརྗོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་ངོ་། །འདི་ཁ་ཏོན་པ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ

སླ་བ་ནི་མདོ་དང་འགལ་ལོ། །

二、不与取修定资财。分四：一、物主谓勤修断苾刍。又此物主，若是圣人或满僧数，则成第一根本重罪。故非圣人，并不满四。二、财物，谓彼苾刍随一资财。三、意乐，谓增彼意乐。四、加行者，谓不与取彼等财物，施读诵者。经说："彼二俱犯根本重罪。"言彼二者，谓刹帝利，及说修断者恶名之苾刍。有说其读诵者犯根本罪，与经相违。

དེ་དག་ཅེས་པ་ནི་རྩ་ལྟུང་ཚན་པ་ཕྱི་མ་བརྒྱད་ཀྱི་མཐར་སྦྱར་ཏེ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ་མདོ་ལས་ལས་དང་པོ་པའི་ལྟུང་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་སོ། །རྨི་ལམ་ཞེས་པ་ནི་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་བའི་ཐབས་ཏེ་བསླབ་བཏུས་སུ་བལྟའོ། །གལ་ཏེ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་བཤགས་པ་འདིས་ཇི་ལྟར་ལྡང་བར་ནུས་ཤེ་ན། བཤགས་པ་དེས་མདོ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་བཟློག་ནུས་ཀྱང་སོར་ཆུད་པ་ལ་ནི་སྡོམ་པ་བཟུང་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བསླབ་བཏུས་སུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་དྲངས་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་སླར་གསོར་རུང་བ་བཤད་པའི་སྐབས་ལས་ཤེས་པས་སྐབས་འདིར་མ་སྨོས་སོ། །རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་ལྟུང་བ་འདི་དག་གི་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྣམས་མ་ཚང་ན་ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་དུ་གཏོགས་པའི་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་བཤགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་བཤགས་པས་དེ་ལས་ལྡང་བར་བསྟན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

言"此诸"者，加于后八罪，经说此八为初发业者之罪。"大地狱"者，谓罪过患。"梦"者谓出罪方便，当观《集学论》。犯根本罪，岂非如云"应重受律仪"，由此悔除云何能出？答：由此悔除，虽如经说能免恶趣，然还戒时，则须重受律仪。《集学论》引《善巧方便经》说，犯根本罪犹可还净。如彼应知，此处不说。又有异门，谓此诸罪，共支分中上品缠犯若有所缺，则是他胜所摄中下缠犯，显彼由悔除便能还出，下当广说。

十五、舍愿心

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདོར་བ་ནི། སྨོན་སེམས་དོར་བའོ། །དེ་ལ་རྩ་ལྟུང་དུ་ཐབས་ལ་

མཁས་པའི་མདོ་ནས་གསུངས་ལ་རྩ་ལྟུང་འདི་སྐྱེད་པའི་རྟེན་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་དགོས་པས་སེམས་དོར་བའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྡོམ་པ་ཡོད་ལ་གཉིས་པ་ནས་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ཡིན་གྱི་དོར་བ་ཙམ་ནས་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ལ་ནི་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་རྩ་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་ལ་གཞན་ལ་ནི་དགོས་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

“弃舍菩提心”者，谓舍愿心。《善巧方便经》说：“此是根本罪。”犯罪之身，要有菩萨律仪。故舍此心第一刹那犹有律仪，第二刹那律仪乃舍，非最初舍时便非菩萨。于生邪见亦如是知。故此二罪初生即犯根本重罪，不待共支上品缠犯。余须观待，下当广说。

ཆགས་དང་སེར་སྣ་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་དང་ནོར་སློང་བ་ལ་མི་སྦྱིན་པ་གཉིས་བསྟན་ལ་བསྒྲིམས་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་ཡང་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་ནི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་དུ་དྲངས་པའི་འགྱུར་འགའ་ཞིག་ལས། ཉོན་མོངས་པས་གཞན་རྗེས་ཞུགས་པས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་ཏེ་བྱང་སར་བདག་ཉིད་དམ་གཞན་དག་གི་གཡམ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་ལ་མོས་ནས་ཞེས་འབྱུང་བས། ཉོན་མོངས་པས་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ནི་བདག་གི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ནི་གཞན་གྱི་གཡམ་རྒྱུག་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

“不忍住贪故”等两句，显于求者不施财法。“若勤求”等三句，并翻译之差别，如前已说。“由惑及随他”一句，《庄严能仁密意论》中引文译为“由惑由随他”，此说较善。《菩萨地》亦说：“于相似法，或自信解，或随他转。”故若加为“由惑宣说相似法者”，显由自内非理作意故。加为“由随他宣说相似法者”，是随他转故。

ཛ༢ ཕམ་པའི་བྱེད་པའམ་ཉེས་དམིགས།

庚二、他胜所作或过患

བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་བྱས་ན་ཡང་ཚེ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱས་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་བཅོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་ནོ།།

【论】如是名为菩萨四种他胜处法，菩萨于四他胜处法，随犯一种，况犯一切，不复堪能于现法中增长摄受菩萨广大菩提资粮，不复堪能于现法中意乐清净。是即名为相似菩萨，非真菩萨。

ཕམ་པའི་བྱེད་པའམ་ཉེས་དམིགས་ནི། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ་དག་ལས་གང་རུང་ཞིག་བྱས་ན་ཡང་ཚེ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ན་ཐམས་ཅད་བྱས་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་བ་ཡང་མེད་དེ་བྱང་སེམས་ལྟར་བཅོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པའི་བྱང་སེམས་མིན་ནོ། །དེ་ལ་གསོགས་པ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །འགྲེལ་པ་གཞན་རྣམས་ནི་སའི་རྟོགས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཚོགས་བསག་པའི་མཐུ་མེད་པ་ལ་འཆད་དོ། །བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འགྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ས་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་དེ་ས་དང་པོའོ། །མདོར་ན་ཕམ་པ་གཅིག་བྱུང་ན་ཡང་ཚེ་དེ་ལ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང་དེ་དང་ཉེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔར་ཡོད་འཕེལ་བ་དང་སྔར་མེད་སྐྱེད་པའི་སྐལ་བ་མེད་ན་ཕམ་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱུང་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་ཕམ་པ་བྱུང་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་དུ་ཡོད་པས་སྙམ་དུ་མི་བསམ་པར་རྩ་ལྟུང་གིས་གཏན་མ་གོས་པ་ལ་སྲོག་བསྡོས་བྱའོ། །

〖释〗德光论师云：“言摄受者，谓令引发。言增长者，谓令增盛。”余论释为“更无势力能集大地相近资粮”。意乐清净者，一切释论皆谓得地，即得初地。总之，随犯一种他胜处罪，即于现生决定不能证入初地。即近初地广大资粮，先已有者不能增长，其先无者，不

能引发，况数违犯。故不应思犯他胜处仍可重受菩萨律仪，当宁舍命定不违犯根本重罪。

སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ལྟུང་བ་སྟོབས་ལྡན་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་སྟོབས་ལྡན་པ་དག ། འཁོར་བར་རེས་ཀྱིས་འདྲེ་བྱེད་ན། །ས་ཐོབ་པ་ལ་ཡུན་རིང་ཐོགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕམ་པ་བཞི་ནི་གཞུང་འདིར་འབྱུང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་བསླབ་བཏུས་ནས་གསུངས་པའི་ཕམ་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱེད་ལས་འདི་དང་འདྲའོ། །ནམ་མཁའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་ཉེས་དམིགས་གསུངས་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ། རྩ་བའི་ལྟུང་བ་དེ་དག་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ལས་དང་པོ་པ་འཁྲུལ་པ་རྣམས་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྔོན་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཐལ་བར་རློག་སྟེ་ཕམ་པར་གྱུར་ཅིང་ལྷ་དང་མི་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་བའི་གནས་ལས་ལྷུང་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། ཡུན་རིང་པོར་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བར་འགྱུར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

如《入行论》云："如是强罪犯，与强菩提心，迭次而杂起，得地甚遥远。"言"四他胜"者，惟就此论所说。然《集学论》所说他胜，作业亦同。《虚空藏经》亦说过患，如云："已入大乘初发业者，误犯如是诸根本罪，摧坏夙植一切善根，为他所胜，退失人天及大乘乐，堕诸恶趣，于长夜中驰骋生死，离善知识。"

ཇ༣ ཀུན་དཀྲིས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ།

庚三、三缠差别

ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུ་བཞི་པོ་འདི་དག་གིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་གིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཏང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོས་ནི་གཏང་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་མགུ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

【论】菩萨若用软中品缠，毁犯四种他胜处法，不舍菩萨净戒律仪。上品缠犯，即名为舍。若诸菩萨毁犯四种他胜处法，数数现行、都无惭愧、深生爱乐、见是功德，当知说名上品缠犯。

（旁论）

ཀུན་དཀྲིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་ཀུན་དཀྲིས་ཇི་ལྟ་བུས་མི་གཏོང་ལ་ཇི་ལྟ་བུས་གཏོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་གི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དེ་བཏང་བར་མི་འགྱུར་ལ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོས་ནི་གཏོང་ངོ་། །དེ་ལ་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་བཞི་དང་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་བརྒྱད་དུ་བྱས་པ་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་སོགས་སོ། །

〖释〗由何缠犯不名为舍？由何缠犯而名为舍？谓由软品及中品缠，毁犯四种他胜处法，不舍所受净戒律仪。若用上品缠犯即舍。他胜处者，如前所说，就意乐门摄之为四，就加行门开之为八。

འདི་བརྒྱད་མཚོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མ་ཚང་ན་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་དེར་གསུངས་པའི་མཚམས་མེད་ལས་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་དང་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ལ་འདིར་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མ་ཚང་ན་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་ཡང་དེ་དགོས་པར་གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོར་བ་ལ་དེ་དག་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ཚང་མི་དགོས་ཏེ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ན་ནམ་སྙིང་གི་མདོར་གསུངས་པ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མ་ཚང་བ་རྣམས་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གང་རུང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་ཕམ་པར་མ་སོང་བ་རྣམས་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་དུ་གཞུང་འདིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ངོས་གཟུང་བ་ནི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་དང་དེས་མགུ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་པ

འདི་ནི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

谓贪利养恭敬等，此八是喻《集学论》中所说诸罪，若不具足上品缠犯，理亦非犯他胜处法。以谤大乘，罪重于无间，及贪利敬自赞毁他，此论皆说若不具足上品缠犯非他胜敌，余亦应尔。然生邪见及舍菩提心略生即犯，不须具足上品缠犯，如前已说。故《虚空藏经》所说诸罪，若未具足上品缠犯，应知亦是软中缠犯。以此论说他胜罪中，诸未能成他胜处者，则为下品中品缠故。又明上品缠时，论说毁犯四种他胜处法，数数现行、都无惭愧、深生爱乐、见为功德，当知说名上品缠犯。

འདི་ལ་ཡན་ལག་བཞི་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་ནི། ཐམ་པ་ཞེས་པ་ནས་སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་པའི་བར་ཏེ་ཆོས་བཞི་ཞེས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་འཆད་པ་ལྟར་བཞི་ག་ཚང་བ་མི་དགོས་ཀྱང་གང་རུང་གཅིག་གོ། རྒྱུན་མ་ཆད་ཅེས་པ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ལན་གཉིས་ཡན་ཆད་བྱས་པ་ལ་འདོད་པ་དང་ཁ་ཅིག་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ཚང་བ་ལ་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་འགྲེལ་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང་དོན་ལ་ཡང་མི་ཐོབ་པས་དོར་བར་བྱའོ། །དེས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་རྒྱུ་དེ་རྣམས་གང་རུང་ཞིག་སྤྱད་ཅིང་ད་དུང་དེ་ལ་ཕྱི་ཕྱིར་རམ་སླར་ཡང་སྤྱོད་འདོད་ཡོད་པ་ནི་ཐུ་མ་དེ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའི་དོན་ཏེ

此有四支。初支谓从“毁犯”乃至“现行”。言四种者，如释论说，非须四种全犯，随犯一种。“数数现行”者，藏人有说为犯两次，有就加行、正行、结尾三事完足。然诸释论全无斯说，义亦非尔，故应弃舍。故谓现行一种犯他胜缘，后于彼缘仍欲现行，即是数数现行之义。

འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས། ཉོན་མོངས་དྲག་པ་ནི་ཟག་པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་ཀྱང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་ལ་ས་མ་བྲའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིའམ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཕྱི་ཕྱིར་ཞིང་སྤྱོད་པར་བྱེད་འདོད་དེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཛི་ན་བུ་ཏྲས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པས་ནི་དེ་ལྟར་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉམས་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཞེས་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་སྤྱོད

པ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཉམས་པའི་རྒྱུར་བསྟན་ཏེ་དོན་ནི་སྔ་མ་གཉིས་དང་འདྲའོ། །འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཐུན་ཚོད་ལས་མ་འདས་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་དོ། །

如《新疏》云："猛利烦恼，谓诸缠犯后仍现行，不欲断绝，都不发生微少惭愧。"《传释》亦云："或此四种，或四随一，后后辗转仍欲现行。"云海论师及最胜子云："由无间断，现行此诸他胜处法，便能失坏一切惭愧，故云都无。"此显数数现行，是能失坏惭愧之因。义同前二。有释说为"不过一时"，下当广说。

ཡན་ལག་གཉིས་པ་ནི། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས་མི་སྐྱེད་པ་དང་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ལ་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ནི་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ན་བདག་གི་ཆ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་འཛེམ་པ་ནི་ངོ་ཚ་ཤེས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་ལ་འཇིགས་ཤིང་གུས་པས་འཛེམ་པ་ནི་ཁྲེལ་ཡོད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་འཛེམ་པར་བྱེད་པའོ། །ཁྱད་པར་ནི་འདི་ནི་བདག་གི་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ནས་རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་འཛེམ་ན་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་གཞན་གྱིས་སྨོད་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་འཛེམ་ན་ཁྲེལ་ཡོད་དོ། །འདི་གཉིས་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་ལྟ་ཞོག་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་སྟེ་གང་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་གཞི་ནི་ཕམ་པར་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པ་ལའོ། །ཕམ་པར་འགྲོ་བ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་སྐྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པས་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་གང་རུང་ཞིག་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཕམ་པར་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཡིན་གྱི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་ནང་ཚུན་ཆད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

第二支，谓"都无惭愧"。其惭愧者，如《菩萨地》云："菩萨将欲现行罪时，若能了知非我应作，羞耻名惭。又即于此恐他呵责，羞耻名愧。"此二所缘，谓自恶行相为羞耻。其差别者，念此非是我所应作，以自为缘羞耻名惭；若恐他呵，以他为缘羞耻名愧。今此二法，况中上品，即下品者都不生起。为于何事而不生耶？谓于毁犯他胜之恶行。犯他胜处，说此二法要全不生。倘生少分惭愧随一，即非他胜。若尔，此二生与不生其时云何？谓生能犯他胜之恶行。有说是在一时之内，然不应理，下当广说。

ཡན་ལག་གསུམ་པ་ནི། དེས་མགུ་ཞེས་པ་ནས་དགའ་བ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །འདི་ལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཇི་ན་བུ་ཏྲས་ངོ་ཚ་མེད་པ་དེས་ཀྱང་མགུ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཏེ་གཞི་གང་ལ་ངོ་ཚ་མི་སྐྱེ་བའི་ཉེས་སྤྱོད་དེས་མགུ་བའམ་ཡང་ན་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དེས་བྱ་བ་དེ་ལ་མགུ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ་ས་སྨྲ་ནས། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རངས་ཏེ་དགའ་བར་བྱེད། ཅེས་འཆད་པ་ལྟར་རོ། །ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པ་ལ་འཛེམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་བྱ་བ་དེས་རང་གི་ཡིད་མགུ་བ་ཞིག་དགོས་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་ཉེས་སྤྱོད་དེ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་མི་སྤོང་བ་ལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཇི་ན་བུ་ཏྲ་གཉིས་ཀས་བཤད་དོ། །

第三支，谓“深生爱乐”。云海论师及最胜子云：“由无惭愧令生爱乐。”此说若于何事不生惭愧，由此恶行令生爱乐，或即由其无惭无愧，令于彼事深生爱乐。如《传释》云“即由无惭无愧，能生爱乐。”谓于恶行，仅无惭愧犹非完足，更以此事令意爱乐。言“爱乐”者，云海论师及最胜子说：“行彼恶行而不断除。”

འདི་རྣམས་སྔ་མ་རྣམས་གཞིར་བཞག་ནས་ཕྱི་མ་མ་ཚང་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་མི་ཚང་བས་སྡོན་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ། མི་སྤོང་བ་མེད་ན་སྤོང་བར་འགྱུར་ལ་སྤོང་ན་ནི་འཛེམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བས་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ཡང་མ་ཚང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་སྤོང་བ་ནི་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་མི་སྤོང་བ་ལ་མི་བྱེད་དོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས། མགུ་བ་ནི་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་དང་དགའ་བ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གནས་པ་ལ་འཆད་པ་ལྟར་མགུ་བ་ནི་ཉེས་སྤྱོད་དེ་ལ་དགའ་བ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་ནི་ཉེས་སྤྱོད་དེ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་ལ་བྱས་ན་དགོངས་པ་མཐུན་ནམ་སྙམ་མོ། །འོན་ཀྱང་མི་ཆད་དུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱོད་འདོད་ཡོད་པ་དང་ཟློས་སོ་ཞེ་ན། མི་ཟློས་ཏེ་དེ་ལ་འདོད་པ་དང་དེ་ལ་དགའ་བ་གཉིས་སེམས་བྱུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又诸支中，以前为基，而添后支。若后不全，仍不圆满上品缠犯所有支分。若谓“无不断除即便断除，若能断除即生惭愧，则亦缺第二支”，答：此不断者，非说深见过患而不断除，是如德光论师云：“爱谓意乐至心欢喜，乐谓加行安住其事。”爱谓爱其恶行，乐谓乐

其恶行方便，似与此论意趣随顺。若尔，则与数数现行，有重复失，谓于后行转生欲乐。答：无重复过，前为希欲，后是乐著，此二心所各别异故。

ཡན་ལག་བཞི་པ་ནི།　　　དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་སྟེ་འདི་ཡི་དོན་བྱ་བ་དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བ་ལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཛི་ན་བུ་དྲས་བཤད་དོ། །

第四支谓“见为功德。”云海论师与最胜子释此义云：“于彼恶行，不见过患。”

གལ་ཏེ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ན་འཛེམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་དང་དེ་ལ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འོང་སྙམ་ན།　　མི་འགལ་ཏེ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་ཡང་དགའ་བས་འཇུག་པ་ནི་ཁྲིམས་ལྡན་ལོག་གཡེམ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །

设作是念：若见过患，何能不生羞耻之心，何能于彼生爱乐耶？答云：无违，见过患是惭愧之因，非惭愧体故。又虽见过患，爱乐而转者，如具戒人行欲邪行。

དགའ་མགུ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་བརྗེས་པ་མ་གཏོགས་པ་ས་སྔ་དྲ་ཡང་སྔ་མ་དང་མཐུན་ནོ།　　།སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་ལ་འདི་དག་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཕམ་པའི་གནས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྐྱོན་མེད་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་སུ་ལྟ་ཞིང་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་མི་ལྟ་བ་ལ་དགོངས་པས་འགྲེལ་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་གོ།

又《传释》中解爱乐义，亦同前说，惟换爱为乐。德光论师云：“若即于此他胜处法，觉为功德，是名见为功德。”此非说于他胜处法执为无过。如云“欲尘”，是意所欲，而不视为非非 所欲品 。故诸释论同一意趣。

མདོ་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ནི་ཐུན་ཚོད་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་མ་ཆད་པ་ལ་འཆད་ཅིང་།　དེའི་དོན་ནི་སྔ་མ་མང་པོས་དེའི་བར་ལ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་མ་སྐྱེས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བར་མ་བཅད་པ་ལ་འདོད་དེ་བདག་བསྟོད་སོགས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་མ་ཆད་པ་དགོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །ཐུན་ཚོད་ཀྱང་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་

པ་ལས། བྱང་སེམས་ལ་སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཕྱེད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བར་གནས་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེད་ལ་བྱུང་ན་ཕྱི་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་བྱུང་ན་སྲོད་དང་སྲོད་ལ་བྱུང་ན་ནམ་གུང་དང་ནམ་གུང་ལ་བྱུང་ན་ཐོ་རངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐའ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཐོ་རངས་བྱུང་ན་སྔ་དྲོ་ལ་ཞེས་པ་དོན་གྱི་འཐོབ་པས་ཉིན་ལ་ཆ་གསུམ་མཚན་ལ་ཆ་གསུམ་བྱས་པའི་ཉིན་ཞག་གི་དྲུག་ཆར་ཞེས་འདོད་དོ། །

又《集经论释》说："数数现行，是乃至一时要无间断。"次诸先觉，多释此义谓："于一时中不生惭愧，不由惭愧令其间断。"若自赞等须同类无间，太为过失。又一时者，如《邬波离问经》云："若诸菩萨上午犯罪，乃至日中安住不舍大菩提心，其戒无边 。如是，日中犯罪以至下午，下午犯罪以至初夜，初夜犯罪以至中夜，中夜犯罪以至后夜，若未舍离大菩提心，其戒无边。"义中亦有后夜犯罪以至上午。是昼三分、夜间三分，总一昼夜共为六分。

འདི་ལ་སྔ་མ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་མ་ཆད་པའི་དོན་དང་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་མི་སྐྱེ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་གཞུང་ནས་ཡན་ལག་སོ་སོར་བགྲངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །འདིར་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྟན་ཀྱང་ཁ་བསྐངས་ནས་ཐུན་ཚོད་བྱེད་ན། བྱང་སར་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་ཚང་བར་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་གྱིས་བསྣན་ཡིན་བྱེད་ན་དེར་ཡང་མ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་དུ་མ་འཇུག་པར་རིགས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

初且非理，数数现行与都无惭愧则成一义。论文别说二支，故成相违。又于此论未说之支更添一时，则《菩萨地》上品缠犯支非圆满。又若他人随意可添，则更可加众多支分，成无穷过。

ཕྱི་མ་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མདོ་ཡི་དོན་མིན་ཏེ་མདོ་དེ་ལས། ཉེ་བར་འཁོར་ཉེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེ་བར་འཁོར་འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གལ་ཏེ་སྔ་དྲོའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཉེས་པ་བྱུང་ལ་གུང་ཚིགས་ཀྱི་དུས་

ཀྱི་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བར་གནས་པར་བྱེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་མ་གཏུགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

后时间建立，亦非经义。即彼经云：“邬波离！云何菩萨，正行大乘所有学处，容可还出，诸声闻乘所有学处，不可还出耶？邬波离！此中菩萨正行大乘，设若上午有所毁犯，至日中时，安住不舍一切智心，则诸菩萨正行大乘所有戒蕴非为永尽。”

གལ་ཏེ་ཞེས་པ་མན་ཆད་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་གུང་ཚིགས་དང་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་དང་ཕྱི་དྲོ་དང་མཚན་མོའི་ཐུན་དང་པོ་གཉིས་དང་ཐུན་དང་པོ་དང་མཚན་མོའི་གུང་ཐུན་གཉིས་དང་གུང་ཐུན་དང་ཐུན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་གསུངས་ནས། ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྱོད་པའི་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་ཧ་ཅང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་ཞིང་ཧ་ཅང་ཡིད་ལ་བཅགས་པར་ཡང་མི་བྱའོ། །ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཉམས་པ་དང་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར་མགོ་དང་གོས་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི་བཅོས་སུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཞེས་པའི་ལྟུང་བ་དེ་ནི་རྩ་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ལྟུང་ཡིན་པར་ཅིས་ཤེས་ན་ཐེག་ཆེན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཉིས་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལན་དུ་གསུངས་ལ་

“设若”以下，日中与下午，下午与初夜，初夜与中夜，中夜与后夜，如上说已，次云：“邬波离！如是菩萨，正行大乘所有学处，容可还出。是故菩萨，不应于彼，深生恶作，深生忧悔 。邬波离！若声闻乘人数数违犯，当知声闻乘人戒蕴失坏，最极失坏，悉皆永尽。所以者何？以声闻乘人，为欲断除诸烦恼故，如救头然。由是因缘，

声闻乘人欲求涅槃增上意乐之学处，不可还出。”此说上午犯罪，是犯根本罪故。云何知是根本罪耶？是答大乘与声闻学处可否还出。

དེའི་དོན་བསྡུར་ཡང་དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལ་ཉེས་པ་བྱུང་ན་སླར་བཅོས་སུ་མེད་པར་གསུངས་པས་ཤེས་ཏེ་རྩ་ལྟུང་ལས་གཞན་ཕྱིར་བཅོས་སུ་རུང་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་རྩ་ལྟུང་ཡིན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་མ་གཏུགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་དོན་ནི་ཉམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པའི་འགྱུར་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐའ་མེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་བདེ་སྟེ་དེའི་དོན་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་རྩ་ལྟུང་བྱུང་བས་ཕྱིར་བླང་དུ་མེད་ན་དེའི་མཐའ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་མཐའ་ཡོད་ན་ཡང་བླང་དུ་ཡོད་པས་མཐའ་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又彼经摄义云：“由是菩萨学处容可还净。”又云：“声闻乘人违犯诸罪不可还净。”亦可证知。以除根本罪，声闻亦说余罪可还净故，非是菩萨殊胜特法。若谓“此不应理，犯根本罪而云戒蕴非为永尽，成相违过，以戒尽是失坏义故”，答云：无过。《集学论》引彼经文译为“戒蕴无边际”。义谓菩萨身中之戒，若犯根本罪不可重受，即为有边，惟尔便尽。由可重受，故为无边。

གལ་ཏེ་མདོ་དེས་ཐུན་ཚོད་བསྟན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་མི་འཐྲིག་སྟེ་ཐུན་ཚོད་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཐུན་དེའི་ནང་དུ་གཉེན་པོས་སླེབ་དགོས་ལ། སྔ་དྲོ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་གུང་ཚིགས་ལ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེ་གཉིས་ཀྱང་ཐུན་ཚོད་སོ་སོ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་གཞུང་ནས་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་ཡོད་མེད་ལ་བཤད་ལ། མདོ་ལས་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又经纵说一时，然亦非理。如许一时者，谓于一时之内发生对治。经说：“上午犯罪以至日中”，此二时分各别异故。又此论是说，有无惭愧，及观不观过患，经文则说，不离愿心故。

འོ་ན་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། ཐུན་ཚིགས་དྲུག་པོ་དུས་བུ་བཅོ་བརྒྱད་འགྱུར། །སྔ་དྲོའི་

ཐུན་ལ་དུས་བུ་གསུམ་ཡོད་པའི། །དུས་བུ་དང་པོ་དུས་བུ་བར་མ་ལ། །ཉེས་པ་བྱུང་བ་དུས་བུ་ཐ་མ་དེར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྗེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉམས། །ཕྱི་མ་ལྔ་ཡང་དེ་བཞིན་བསྒྲེ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན།

若尔，云何《道炬论释》云“六时共为十八分，上午时中有三分。初二分中若犯罪，后分不忘菩提心，仍不失其为菩萨。后五应知亦如是”？

འདི་ནི་ལུང་དེའི་གོང་དུ། སྡིག་པའི་གྲོགས་སྤངས་ཐུན་ཚིགས་སྦྱོར་དང་ལྡན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུན་ཚིགས་སྦྱོར་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་ཐུན་དྲུག་རེ་རེའི་དུས་བུ་དང་པོ་གཉིས་སུ་ཉེས་པ་བྱུས་པ་དེ་དུས་བུ་ཐ་མ་ཙུན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དྲན་ནས་སླར་གསོ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཐ་མའི་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་ཀྱང་ཉམས་སོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ལུང་དེའི་འཕྲོས་ཉིད་ནས། དུས་བུ་དང་པོར་ལེགས་པར་གསོ་བྱེད་པ། །སྐྱེས་བུ་རབ་ཡིན་འབྲིང་ནི་གཉིས་ལས་སོ། །དུས་བུ་ཐ་མར་གསོ་བ་ཐ་མ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་ཟད་སྐྱེས་བུ་རབ་ཀྱི་རབ་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་རབ་ཀྱི་འབྲིང་ནི་གཉིས་པ་དང་རབ་ཀྱི་ཐ་མ་ནི་སྐད་ཅིག་གསུམ་པར་གསོ་བས་དགུ་དྲུག་ལྔ་བཅུ་ང་བཞིར་ཡང་གསུངས་ཏེ་ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཚུལ་ཡིན་གྱི་ཕམ་པར་འགྱུར་བའི་ཐུན་ཚིགས་མིན་ནོ། །

答：此文前云：“远离恶友具时分。”是显受菩萨戒修道弟子之相。言具时分者，谓六时中，于初二分有所违犯，于后分中，要能念菩提心而修还净。未能尔者，且是退失下根菩萨还出之轨。后文又云：“上士初分能还净，中士还净于二分，后分还净为下士。”又非惟尔，更说六九五十四种，谓上上士于初刹那，上中于二，上下于三而能还净。然此是说还出之轨，非说他胜所待时分。

འོ་ན་ཇོ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་སླར་གསོར་རུང་བ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་བྱེད་དམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་སླར་གསོར་རུང་བ་ལ་སློན་སེམས་མ་བྲལ་ན་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་མི་རིགས་ཏེ་སློན་པ་བཏང་བ་སླར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེན་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སོ་

སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་ལྡན་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་ནས་སླར་བླངས་ཀྱང་སྡོན་གྱི་སྡོམ་པ་འདྲ་བ་ཕྱིར་བླང་དུ་མེད་པར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གཞུང་མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་སྨོན་སེམས་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

若犯根本罪，仍可还净之戒，为菩萨律仪耶？抑为菩萨身中别解脱戒耶？初者，则于还净，说“须不离愿心”，不应道理。虽舍本愿，后重发心受菩萨律，亦能生故。后者，大小乘经多说毁犯别解脱戒他胜处罪，后虽重受，亦不能生如先之戒故。又加“离不离愿心”之简别，亦非理故。

མདོ་འདི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཐུས་སྡིག་ལྟུང་འདག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ལ་མདོའི་དོན་ནི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་ན་སླར་སྡོམ་པ་གསོར་ཡོད་པར་བསྟན་པས་ན། རྩ་ལྟུང་གིས་སྡོམ་པ་སླར་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཀག་ཅེས་བཤད་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པར་མངོན་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་ལ་ཡང་སླར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་

答：寂天菩萨引此经文证菩提心能净罪之力，谓此经义显示虽犯根本重罪，若不舍愿心，律可还净。虽犯根本罪能障戒重生，然由未离菩提心之力，能遮彼障。故可证知是别解脱戒，以菩萨戒虽舍愿心后还生故。

སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་ལྟུང་བ་སྟོབས་ལྡན་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོབས་ལྡན་འཇེས་མར་སྤྱོད་ན་ས་ཐོབ་པ་ལ་རིང་དུ་ཐོགས་ཞེས་སྨོན་སེམས་བཏང་བའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་ལ་ལྟུང་བ་སྟོབས་ལྡན་ནི། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ལྟུང་བའི་ནང་ན་ལྕི་བ་སྟེ། །ཞེས་ལུང་དེའི་གོང་དུ་གསུངས་པའི་སྨོན་སེམས་བཏང་བའོ། །དེ་དང་སྨོན་སེམས་སྟོབས་ལྡན་རེས་ཀྱིས་འདྲེ་བར་བྱེད་པ་ནི་ལྟུང་བ་དེ་བྱུང་ནས་སླར་ཡང་སྨོན་སེམས་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་སེམས་བསྐྱེད་སོར་ཆུད་ན་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又如前引《入行论》，于舍菩提心过患之时，说有力罪犯，与有力菩提心，间杂现行，离得大地极为遥远。言有力罪犯者，谓弃舍愿心。论云：“此于诸菩萨，罪中最为重。”言彼与有力愿心间杂起者，

谓犯彼罪已，仍发有力愿心。若还发心，无不复生律仪之理故。

ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བགྱི། ཞེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སོ་ཐར་ཞུས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་ཞུས་པས་གང་ཟག་ཐེག་དམན་པ་དང་ཐེག་ཆེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་ཞུ་བ་མཛད་པའི་ལན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་མེད་པར་སྨོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་སྔར་གྱི་མདོ་དེས་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《邬波离问经》云："云何名为声闻乘人别解脱律仪？云何名为独觉乘人别解脱律仪？云何名为菩萨正行大乘别解脱律仪？"是问菩萨别解脱律仪，非问菩萨律仪。故答大乘与小乘补特伽罗之别解脱云："当说菩萨学处容可还净，声闻学处不可还净。"前引经文即释此故。

འོ་ན་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་ན་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་དང་བྲལ་ན་བཅོས་སུ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་འོང་བ་ཅི་ཞེ་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཙ་ལྟུང་བྱུང་བ་ཕྱིར་བླང་དུ་ཡོད་ན་ཁྱད་པར་དེ་དོན་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་དེ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་ཙ་ལྟུང་བྱུང་ན་ཙ་ལྟུང་བྱུང་བའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་སྔར་བསྐྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་མ་བྲལ་ན་ཕྱིར་བླང་དུ་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་ཡིན་ཡང་ཙ་ལྟུང་གི་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཡན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བཏང་ནས་མི་ལྡན་པར་བྲལ་ན་ཕྱིར་བསྐྱར་དུ་མི་རུང་སྟེ་དེ་རུང་ན་ཐེག་པ་དམན་པའི་རྟེན་ལ་ཡང་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

何故不舍愿心容可还净，已舍愿心不可还净，有如是差别耶？答：若凡具足别解脱戒者，犯根本罪皆可还净【菩萨律仪】，则无差别。然实不尔。谓菩萨具足别解脱戒，若犯别解脱根本重罪，犯罪无间，能不舍离先所发心，乃可重受。虽是菩萨，若犯根本罪，加行究竟舍所发心，则不堪重受。倘堪重受，则小乘人亦应堪受，太为过失。

དེས་ན་སྔ་དྲོ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱ་རེངས་ཤར་ནས་གུང་ཚིགས་ལ་མ་སླེབ་པའི་བར་སྐྱེ་ལ་བྱེད་

པས་གུང་ཚིགས་ལ་ཞེས་པ་ནི་ལྟུང་བ་བྱུང་བའི་དེ་མ་ཐག་གི་མཚོན་བྱེད་དོ། །མདོར་ན་རྩ་ལྟུང་བྱུང་བའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་སྨོན་སེམས་དང་མ་བྲལ་ན་སེམས་དེའི་མཐུས་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་ལྟུང་བ་དེ་སྡོམ་པ་སླར་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་དུ་སྐྱེ་མི་ནུས་ལ་བྲལ་ན་དེའི་ནུས་པ་འགོག་བྱེད་མེད་པས་སླར་གསོར་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་རྩ་ལྟུང་མ་བྱུང་བའི་གོང་ནས་སེམས་དེ་བཏང་ཞིང་བྲལ་ན་བཅོས་སུ་མི་རུང་བས་ལྟུང་བ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་གི་མཇུག་ཐུན་ཆད་དུ་སེམས་དེ་དང་མ་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་མ་བྲལ་ན་ཞེས་སྔར་བསྐྱེད་པ་དེ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་མ་བཏང་བ་ལ་གསུངས་ཀྱི་དུས་དེར་སེམས་དེ་མ་བསྐྱེད་ན་ཞེས་མ་གསུངས་སོ། །

言“上午”者，谓从明相出，至日未午。言“日中”者，是显犯罪无间之界。若犯根本罪，而能不舍愿心，由此心力，虽犯根本罪，然彼犯罪障碍重生律仪之力未能生起。若舍愿心，则无能遮犯罪力者，故不可还净。又于本犯根本罪前，先舍愿心亦不可还净。故于犯罪无间，须本舍愿心，即先已发未离本舍。故经密意说云：“若能不舍。”非说尔时若不发心。

ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཅི་སྟེ་བརྒྱ་ལ་ལ་ལ་ཞིག་ཏུ་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོའི་དབང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་དེ་འདི་ལྟར་སློབ་བོ། །གལ་ཏེ་བདག་གིས་ཕུང་པོ་འདི་དག་གིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་ན་ནི་བདག་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་ལྡན་པར་ཡང་འགྱུར་གྱིས་འདི་ལྟར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་མའི་མཐའི་མུར་འཁོར་བ་ན་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་ཆ་བགོས་ལ། བདག་གིས་སེམས་ལ་གདུང་བར་ནི་མི་བྱའི་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འཁོར་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱའོ། །ལྟུང་བ་འདི་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་གསོ་བར་བྱའོ། །ཕྱིས་ཉེས་པ་མི་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་བཟུང་ན་གལ་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་གྱུར་ཀྱང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བར་ང་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ལྟུང་བའི་རྟེན་ལ་བྱང་སེམས་དགོས་ཀྱི་དང་

པོར་རྟེན་གཞན་ལ་རྒྱ་ལྟུང་བྱུང་ནས་ཕྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་སོང་བས་སོ་ཐར་སྐྱོར་དུ་མི་རུང་སྟེ་མདོ་གཉིས་ཀ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《善巧方便经》云："善男子！若诸菩萨方便善巧，设由恶友增上力故，有违犯时，应如是学，作是思惟：若我此蕴永般涅槃，则令我心悉皆忧恼；为欲成熟一切有情，我当擐甲，尽未来际安住生死。不应我自逼恼其心，我应如如流转生死，如是如是成熟有情。此罪亦应如法还净，后不更犯。善男子！出家菩萨，纵犯一切四根本罪，由是思惟，以此方便善巧除遣，我说菩萨非为违犯。"故犯罪之身，要是菩萨。若先于余身犯根本罪，后为菩萨，亦不可重受别解脱戒。上二经文皆说菩萨身中别解脱故。

འདི་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སོ་ཐར་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་ཡང་ཕྱིར་བསྐྱར་བས་སྔོན་བཞིན་སྡོམ་པ་འཐོབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་གང་ཟག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་ནོར་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །

颇有误解此义，谓大乘宗之别解脱戒，虽犯他胜，后可重受，得戒同前。是妄执大乘宗与大乘人为一，成大错谬。

ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སོ་ཐར་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་སྲུང་བ་དང་བཅས་མ་བཅས་དང་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་མེད་དང་རིང་དུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དང་མཐར་ཆགས་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་གསུངས་པའི་ཐ་མའི་དོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་ཤི་འཕོས་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་རིང་དུ་ཞུགས་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་མདོ་དེ་ལས། བྱང་སེམས་དགེ་རྒྱ་སློན་པས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཚེ་གཅིག་ལ་ཟད་པར་མི་བྱ་བར་རིམ་གྱིས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་ཉན་ཐོས་དགེ་རྒྱ་སློན་པས་ནི་མགོ་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་བྱེད་པས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་བ་གཉིས་རིང་དུ་ཞུགས་པ་དང་མཐར་ཆགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གསུངས་པས། སྲིད་པར་འཁོར་བ་ཆེད་དུ་འཛིན་མི་འཛིན་ལ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

又《邬波离问经》，于大小乘别解脱之差别时，说三差别：一、护不护随他心转，二、可不可还净，三、常时随转及有边际。有说后

义谓“菩萨身之别解脱戒死后不舍”为“常随转”者，不应道理。以彼经说菩萨不应善根成熟，一生尽断一切烦恼，应渐断除。声闻则以善根成熟如救头然，不愿刹那更生三有，为“常随转”与“有边际”之义。故是于三有中受不受生。

（正义）

上品

སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ། དེ་ནི་དཀྲུས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ལ་དགག་པའི་སྒོ་ནས་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་མ་སྐྱེས་པ་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བ་གཉིས། སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱོད་འདོད་དང་མགུ་ཞིང་དགའ་བ་གཉིས་ཚང་བ་དགོས་ན་མེད་པ་གཉིས་གང་ནས་གཟུང་སྟེ་གང་གི་བར་དུ་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱང་གང་ནས་གཟུང་སྟེ་གང་གི་བར་དུ་ཡོད་པ་དགོས་ཤེ་ན། འདི་ལ་མེད་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་སློང་བྱུང་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་མེད་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་དགོས་ཀྱི་བར་དེ་དག་ཏུ་ངོ་ཚ་ཤེས་པའམ་ཁྲེལ་ཡོད་པའམ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་གང་རུང་ཞིག་བྱུང་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་མི་ཚང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱང་དུས་དེ་དག་གང་རུང་དུ་བྱུང་ནས་དངོས་གཞི་རྫོགས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་ཡིད་དེ་དག་ལས་མ་ལོག་པ་དགོས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དགོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

旁论已了，今当说正义。设作是念：上品缠中，其所无者，要“都无惭愧”及“不见过患”之二；其应有者，须“后欲现行”及“深生爱乐”之二。其所无二者，为应从何时至何时无，所有二者，亦应从何时至何时有耶？答：所无二者，谓从发趣乃至正行圆满，恒须不起。于此中间，若惭若愧，若见过患，随一现行，上品缠犯即不圆满。如是应有之二，亦于彼时现起，乃至正行未满以来，意须不更厌舍其事。非须彼心同类现行，太过失故。

中下品

འོ་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆུང་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཇི་ན་བུ་ཏ་དང་སྔོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་རྣམས་ཀྱིས་མ་

བཤད་ལ། ས་སྲུ་དྲས་ཉོན་མོངས་ལ་འབབ་པ་དང་གཞོལ་བ་དང་བབ་པ་གསུམ་སྟེ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་དང་སྐྱེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ལ་སེམས་གཞོལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དེའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཀུན་དཀྲིས་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དུ་འཇོག་པའི་རང་ལུགས་དང་། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ནས་དུག་གསུམ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གསུངས་པ་དང་སྦྱོར་བའི་གཞན་ལུགས་གཉིས་བཤད་ཀྱང་སྔ་མ་གཞུང་ལས་ཡེ་མི་གསལ་ཞིང་ཕྱི་མ་ཡང་འདི་དང་མི་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་།།

云何应知中下缠犯？答：云海论师、德光论师、最胜子论师、《律仪二十颂旧疏》等，皆未宣说，惟《传释》中说二宗义：一、自宗者，谓随顺、趣向、临入烦恼，初为暂生，次为生已心趣烦恼，后为烦恼势力增上，以为软、中、上缠。二、他宗者，谓就三毒软、中、上品，如《宝云经》。此论全无前说之义，后说于此亦不契合。

སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས། སྔར་གྱི་ཡན་ལག་བཞིའི་སྟེང་དུ་གཞན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་མི་ལྡོག་པ་བསྣན་པས་ལྔ་ཚང་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་དང་། གསོལ་བ་བཏབ་པས་ལྡོག་ན་འབྲིང་དང་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུར་བར་ལྡོག་ན་ཆུང་ངུ་བཤད་མོད། འཐད་སྙམ་པ་མི་སྣང་སྟེ་འགྲེལ་བྱེད་རེས་ཡན་ལག་བསྣན་ཡིན་བྱེད་ན་ཡན་ལག་གི་མཚམས་གཟུངས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

又《律仪二十颂新疏》：“于四支上更加‘他谏而不弃舍’，完具五支为上品缠。他谏即舍，为中品缠。不待他谏自能速舍，为下品缠。”亦不应理。若诸释论皆许添支，则支数量不决定故。

འོ་ན་གང་ཞེ་ན། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀུན་དཀྲིས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ཅིང་གསུམ་གའི་ལྟུང་བ་ངོས་ཀྱང་བཟུང་དགོས་ཏེ། མ་ཟིན་ན་གསུམ་དང་གཅིག་ལ་བཤགས་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པས་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ངོས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་ནུས་པར་གསལ་ལོ། །དེ་ལ་བྱ་བ་དེས་མགུ་ཞིང་དགའ་བ་དང་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱོད་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བ་གཉིས་ནི་ཕྱི་མ་ཉོན་མོངས་ཆེ་བར་གསལ་ཏེ་སྔ་མ་ཡོད་ཀྱང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་ན

འཛེམ་པ་སྐྱེས་ཡོད་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ཡེ་མི་ལྟ་ན་འཛེམ་པ་སྐྱེ་ས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་ལ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་མེད་ན་དེ་གཉིས་མི་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་བོ། །དེས་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་ཚེ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་འདུག་ན་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཚང་ཡང་ཆུང་ངུར་ཤེས་པར་བྱ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་མི་འདུག་ན་འབྲིང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་མེད་པ་ན་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་མེད་ལ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་བྱུང་ན་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་འབྱུང་བར་ངེས་པས་དེ་གཉིས་ཟུར་དུ་མ་བརྩིས་སོ། །

若尔云何？答：无著论师仅说三缠有其差别。又三缠犯亦须认识。若不识者，则不了知何对三人，何对一人悔罪差别故。又于余处亦未详说，故知是于上品缠中而能了解。其深生爱乐、后欲现行，与不见过患，显见后者烦恼粗重。虽有前者，然见过患，亦能生羞耻。若全不见过患，决定无生羞耻处故。又见过患，虽不决定生惭愧心，然不见过患，则惭愧心定不生故。以是上品缠犯支不具时，若见过患，虽余三支皆悉完备，应知仍是下品缠犯。若不见过患，当知即是中品缠犯。不见过患，定无惭愧，若有惭愧，定见过患。故此二支不须别数。

ཇ༤ གསོར་རུང་བའི་ཁྱད་པར།

庚四、可还净之殊异

འདི་ལྟ་སྟེ། ཕམ་པའི་ཆོས་རྣམས་བྱས་པའི་དགེ་སློང་གིས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་བཏང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་ལན་ཅིག་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་བཏང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཡོངས་སུ་བཏང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚེ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཕྱིར་མཐོད་པའི་སྐལ་པ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་སློང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ཕམ་པ་བྱུང་བཞིན་དུ་སྐལ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

【论】非诸菩萨暂一现行他胜处法，便舍菩萨净戒律仪，如诸苾刍犯他胜法，即便弃舍别解脱戒。若诸菩萨由此毁犯，弃舍菩萨净戒

律仪，于现法中堪任更受，非不堪任，如苾刍住别解脱戒，犯他胜法，于现法中不任更受。

བཞི་པ་སླར་གསོར་རུང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་ཆོས་ལན་ཅིག་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པ་མི་གཏོང་ངོ་། །དེའི་དོན་ནི་ཕམ་བཤད་པས་དགེ་སློང་གིས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བཏང་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་སྔ་མ་དེའི་གོང་དུ་གསུངས་པས་སོ་ཐར་བཏང་བ་དང་འདྲ་བར་མི་གཏོང་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་སོ་ཐར་ཕམ་པ་བྱུང་ནས་བཏང་ན་སླར་བླངས་པས་སྡོན་བཞིན་མི་སྐྱེ་བར་གཏོང་བ་དང་མི་འདྲ་ཞེས་བྱའི། ཕམ་པ་ལན་ཅིག་གིས་མི་ཆོག་པར་ལན་ཁ་ཡར་སྤྱད་པས་གཏོང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །

〖释〗言“诸菩萨暂一现行他胜处法，非即弃舍菩萨律仪”者，义为不同舍别解脱。前文自云：“如诸苾刍犯他胜法，即便弃舍别解脱戒。”（藏文此段在非诸菩萨等之前，故云前文。）是说不同别解脱戒犯他胜法，舍已重受不能复生。有说犯一次他胜处法，犹不舍戒，要犯数次乃舍成者，非此论义。

དེའི་ཕྱིར་གཞུང་སྔ་མའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བླངས་པ་བཏང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚེ་འདི་ལ་ཕྱིར་ནོད་པའི་སྐལ་བ་ཡོད་དེ་དགེ་སློང་ཕམ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་སྐལ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

故论又云：“若诸菩萨由此毁犯弃舍净戒，于现法中堪任更受，非如苾刍犯他胜法，不堪更受。”

གལ་ཏེ་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་ན་སོ་ཐར་ཡང་སྔ་མ་ཤུལ་ནས་བླངས་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་སླར་བླང་དུ་མེད་ཅེས་གསུངས་ཤེ་ན། འདི་ལ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འཆབ་པ་མེད་ན་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བས་ཕམ་པ་ཐམས་ཅད་འཆབ་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཕྱིར་བླང་དུ་མེད་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་གིས་ཆོག་གོ། དེ་ཡང་ཐེག་པ་དམན་པའི་རྟེན་ལ་དགོངས་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཕམ་པ་འཆབ་མེད་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་དུ་ཡོད་པ་དང་མི་འདྲ་སྟེ་བྱང་སེམས་ལ་ནི་སླར་བླངས་པས་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་སྐྱེ་ལ། ཐེག་པ་དམན་པའི་རྟེན་ལ་ནི་སླར་བླངས་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ཡུལ་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་

པ་དང་རྫོགས་པ་གཉིས་ཀར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

设作是念：犯别解脱他胜处法，若无覆心舍弃先戒，更重新受，岂非亦说是近圆耶？何故说彼无所重受？答：有部说“彼若无覆心不成他胜，一切他胜皆须覆心”，若如此说，则可直云“无所重受”。此中意趣，小乘之身如前已说。有说“无覆亦名他胜”，然亦不同菩萨律仪容可重受。以菩萨重受能生清净律仪，小乘重受不生清净苾刍律仪故。观待身境，可说为近圆与非近圆故。

འོ་ན་སོ་ཐར་ལ་སླར་བཅོས་སུ་མེད་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་བ་སླར་བཅོས་སུ་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རྩ་བའི་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ཆད་པར་གྱུར་ན་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དྲག་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པས། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཉམས་པར་བྱས་པས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བའི་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡོངས་སུ་བཏང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚེ་འདི་ལ་ཕྱིར་ནོད་པའི་སྐལ་བ་ཡོད་དེ་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བྱུང་ན་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཉམས་པར་བྱེད་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཕམ་པས་ཉམས་པར་མི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མཛད་ཅིང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སོ་ཐར་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དེ་ཛེ་ཏ་རི་དང་ས་སྲུ་དྲས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

若尔，别解脱戒不可还净，菩萨律仪犯他胜法仍可还净，其理云何？答：云海论师云：“诸声闻人别解脱律仪，为一切善法所依处故，名根本律仪。若断此者，现行无惭无愧，由坏惭愧，故于现法不复堪任更受律仪，菩萨不尔。故于现法虽已弃舍菩萨律仪，然于现法堪任更受，此未失坏惭愧心故。”此说犯别解脱他胜处法，能坏惭愧，毁犯菩萨律仪不坏惭愧，而为因相。又坏惭愧之理，谓别解脱是一切善法所依处故。最胜子论师与《传释》中亦作是说。

ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་བྱུང་བ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དྲིས་ན་ལན་དཀའ་བར་མཐོང་ངོ་། །རང་གི་ལུགས་ནི་སྔར་དྲངས་པའི་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་

པ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའི་ཕྱིར་མགོ་དང་གོས་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅོས་སུ་མེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཕུང་པོ་འདིས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་ན་ནི་བདག་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་གྱིས་ཞེས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་འཆད་དགོས་པར་མཐོང་ངོ་།།

然于此说，若更问云：“犯别解脱他胜法者，受菩萨戒，为生不生？”实难酬答。自宗则如前引《邬波离问经》，于声闻乘人犯他胜法，彼之净戒永尽之理时，谓声闻乘人为断一切诸烦恼故，如救头然。由是因缘，声闻学处不可还净。《善巧方便经》亦说此蕴永般涅槃，令心烦恼。当如是释。

དེ་ཡང་སྲིད་སོ་ཐར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པས་སོ་ཐར་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་གང་ལ་མཛད་པའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་གོ། ཐེག་དམན་གྱིས་ནི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པར་ནུས་མི་ནུས་གང་ཡིན་ཡང་ཚེ་དེ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསམ་པའི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ནས་མགོའམ་གོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་གསོད་པ་ལ་བརྩོན་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩམ་དགོས་སོ།།

又别解脱通大小乘，故大小乘皆有别解脱戒，然制别解脱正为小乘补特伽罗。以小乘人于现法中任随能否得阿罗汉，皆于现法为尽诸漏，当擐誓甲精进断惑如救头然。

དེས་ན་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ཡང་ཚེ་དེ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པ་ལ། གལ་ཏེ་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ན་དེས་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པ་འཐོབ་མི་སྲིད་པར་བྱེད་པས་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་གཏན་ལོག་པ་ལ། བྱང་སེམས་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ཡང་སྡོམ་པ་མནོས་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་མི་ལྡོག་པ་ནི་ཕྱིར་བཅོས་སུ་རུང་མི་རུང་གི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གཟུང་སྟེ། སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་མདོ་གཉིས་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

故受戒时，为于现法永尽诸漏。设有覆心犯他胜法，彼于现法定

不能得诸漏永尽，失坏受戒所有要义。菩萨毁犯菩萨律仪诸根本罪，犹非退失受戒要义。可否还净之理，当知亦尔。前引二经，可为证故。

འདུལ་བ་མདོ་ཡི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། སྡོམ་པ་བླངས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་ཕམ་པ་བྱུང་བ་དེས་རྣམ་གྲོལ་ཐག་རིང་དུ་བསྲིངས་པས་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །

《毗奈耶经广释》中云：“为解脱故而受律仪，犯他胜者解脱甚远，故虽有戒，与无无异。”

ཛ༥ ཞར་ལ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་བསྟན་པ།

庚五、舍戒因缘

མདོར་བསྡུ་ན་རྒྱུ་གཉིས་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་གཏང་བར་འགྱུར་ཏེ། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་དང་། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་སྨོན་ལམ་ཡང་མ་བཏང་ལ། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མ་སྤྱད་ན། ཚེ་བརྗེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་འོག་དང་སྟེང་དང་ཐད་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚེ་བརྗེས་ཏེ་བརྗེད་ན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དྲན་པ་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དང་ཡང་ནོད་པར་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱི། གསར་དུ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

【论】略由二缘，舍诸菩萨净戒律仪：一者弃舍无上正等菩提大愿，二者现行上品缠犯他胜处法。若诸菩萨虽复转身遍十方界，在在生处不舍菩萨净戒律仪，由是菩萨不舍无上菩提大愿，亦不现行上品缠犯他胜处法。若诸菩萨转受余生，忘失本念，值遇善友，为欲觉悟菩萨戒念，虽数重受，而非新受，亦不新得。

ལྟ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ནི། མདོར་བསྡུ་ན་རྒྱུ་གཉིས་པོ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པ་གཏོང་སྟེ་རྫོགས་བྱང་དུ་སྨོན་པ་བཏང་བ་དང་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀུན་

དཀྲིས་ཆེན་པོས་སྤྱད་པའོ། །

〖释〗略由二缘舍菩萨律仪，谓弃舍大菩提愿，及现行上品缠犯他胜处法。

འོན་བསྡུ་བ་ལས་དེ་གཏོང་བ་ནི་མདོར་ན་རྒྱུ་བཞིས་འགྱུར་ཏེ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་སེམས་ཀྱིས་མི་འདྲ་བར་ངེས་པའི་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་མི་བརྡ་ཕྲད་པའི་དྲུང་དུ་འབུལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཚིག་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཐམས་ཅད་དམ་རེ་རེའི་ཉེས་པ་འབྱིན་པ་དང་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དམ་རེ་རེ་ལ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོའི་ཉེས་པ་འབྱིན་པར་བྱེད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྡོམ་པ་བཏང་བར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཞིར་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་གཞན་ཡང་གཏོང་རྒྱུ་ཕྱི་མ་གཉིས་སོ་སོར་བགྲང་ཚུལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

若尔，《摄决择分》云何说四？如云：“又舍因缘略有四种：一者，决定发受心不同分心。二者，于有识别人前，故说弃舍语言。三者，总别毁犯四种他胜处法。四者，上品缠总别毁犯四种他胜处法。”当知弃舍菩萨律仪。又后二缘如何分别？

དེ་ལ་བྱང་སར་གཉིས་བཤད་པ་དང་དེའི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པར་གྲངས་དེ་ལས་མང་བར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

答：《菩萨地》中说二舍缘，《摄决择分》数多于彼，然无所违。以前为本，后为释故。

གཏོང་རྒྱུ་དང་པོ་ནི་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་སྟེ་ཐེག་དམན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་བླངས་པའི་སེམས་དེ་དང་མི་འདྲ་བར་ངེས་པ་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་སྨོན་སེམས་བཏང་བའོ། །

第一舍缘之发心者，谓发小乘心。此与先受戒时，为利有情欲求成佛受戒之心，决定不同。由发相违心，即舍彼愿心。

གཏོང་རྒྱུ་གཉིས་པ་ནི་མི་དོན་གོ་བའི་དྲུང་དུ་བསླབ་པ་འབུལ་བའི་ཚིག་བརྗོད་ནས་ཕ་རོལ་པོས་གོ་བའོ། །འདི་སོ་ཐར་གྱིས་སྡོམ་པ་འབུལ་བ་དང་མི་འདྲ་སྟེ་དེ་ལ་ནི་སྲུང་བར་

མི་ཤེས་པ་ན་ཕུལ་བས་སྡོམ་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་བསོད་ནམས་ཆད་པ་ཡིན་གྱི་ཕུལ་བ་རང་གི་ངོ་བོ་ནས་སྡིག་ཆེན་པོ་མི་སྐྱེད་ལ། འདི་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཕུལ་ན་ནི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ནས་སྡོམ་པ་གཟུང་བ་བཅད་པས་ངན་འགྲོར་ལྟུང་ནས་ཡུན་རིང་དུ་འཁྱམ་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བདེ་བ་བཤིགཔ་ལ་ཡང་ངན་འགྲོར་འགྲོ་དགོས་ན་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་གི་བདེ་བ་བཤིག་ན་སྨོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

第二舍缘者，谓对知义人前，说舍戒语，彼解其义。此与弃舍别解脱戒极不相同。若不能持舍别解脱，惟断随转律仪之福，舍戒自体不生大罪。此若弃舍菩萨律仪，则断为欲利益安乐无边有情所受律仪，当堕恶趣长夜流转。以若破坏一有情乐，尚感恶趣，何况毁坏一切有情安乐。

དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་ནས། །ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་མ་བྱས་ན། །སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀུན་བསླུས་ནས། །བདག་གི་འགྲོ་བ་ཇི་འདྲར་འགྱུར། །དངོས་པོ་ཕལ་པ་ཅུང་ཟད་ལ། །ཡིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བསམ་བྱས་ནས། །མི་གང་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་པ། །དེ་ཡང་ཡི་དྭགས་འགྱུར་གསུངས་ན། །བླ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ། །བསམ་པ་ཐག་པས་མགྲོན་གཉེར་ནས། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསླུས་བྱས་ན། །བདེ་འགྲོར་ཅི་ག་འགྲོ་འགྱུར་རམ། །ཞེས་དང་། གང་གཞན་སྐད་ཅིག་འདི་ཡི་ནི། །བསོད་ནམས་བར་ཆད་གེགས་བྱེད་པ། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་དམན་གྱུར་པས། །དེ་ཡི་ངན་འགྲོ་མུ་མཐའ་མེད། །སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བདེ་བ་ཡང་། །བཤིག་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་ན། །ནམ་མཁའ་མ་ལུས་མཐའ་ཀླས་པའི། །ལུས་ཅན་བདེ་བཤིག་སྨོས་ཅི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

如《入行论》云：“如是立誓已，若不修彼业，欺诸众生故，我当感何趣？虽少下劣物，若先思惠施，其人后不施，尚说感饿鬼，况先至心与，无上诸安乐，诳一切有情，岂能生善趣。”又云：“若他障菩萨，刹那所修福，即损有情利，感无边恶趣。坏一有情乐，尚使自衰损，况坏尽虚空，无边众生乐。”

རྒྱུ་མཚན་དེ་རྣམས་ནི་སྨོན་སེམས་བཏང་བ་དང་དེ་མ་བཏང་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་

ཁུར་ཁྱེར་བའི་ཡིད་མ་བཏང་བ་གཉིས་འདྲ་བ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དབུལ་དུ་མི་རུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་བླང་དགོས་ཏེ་གཞན་དུ་ན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

此等道理，弃舍愿心，与虽未舍愿心，然舍荷负菩提行担所有誓愿，过患相同。故一切种不应舍戒，初受戒时当善观察。不尔，过患极重。《集学论》引三经证成，如前已说。

གཏོང་རྒྱུ་གསུམ་པ་ནི་ཉེས་པ་བཞི་ག་ཚོགས་པ་འམ་རེ་རེའི་ཉེས་པ་གང་རུང་ལ་བཤད་ཅིང་གཏོང་རྒྱུ་བཞི་པ་དེ་གཉིས་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོས་སྤྱད་པ་ལ་གསུངས་ཀྱང་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མ་ཚང་ན་ཕམ་པའི་སྡེ་ཚན་དུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་གྱི་ཕམ་པར་དངོས་སུ་མི་འགྱུར་བས་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ལྟུང་བ་མིན་ལ་གཏོང་རྒྱུ་བཞི་པ་བྱུང་ན་གསུམ་པ་གསུངས་པ་ཡང་འབྱུང་བར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོས་སྤྱད་པའི་ཉེས་པ་རེ་རེ་དང་གཉིས་མན་ཆད་ཚོགས་པ་གཉིས་ནི་གཏོང་རྒྱུ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་འདིར་གསུངས་པའི་གཏོང་རྒྱུ་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའོ། །བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཉིས་མན་ཆད་ཚོགས་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་བྱེད་དོ། །

第三舍缘虽说总别毁犯四罪，及第四舍缘说以上品缠总别毁犯四罪，然未具足上品缠者他胜处聚所摄之罪非真他胜，不成弃舍律仪之缘。若犯第四舍戒之缘，亦犯第三。故当说以上品缠别犯一种【他胜】及总犯多种【他胜】，为后二缘。即从此文第二缘中开为二故。言四种者，是举多种之一例。

བྱང་སེམས་སྡོམ་ལྡན་གྱི་སྨོན་སེམས་ཀྱང་མ་བཏང་ཞིང་བསླབ་པ་མ་ཕྱུལ་ལ་ཕམ་པའི་གནས་ཀྱི་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་མ་སྤྱད་ན་ཚེ་འཕོས་ཀྱང་འོག་དང་སྟེང་དང་ཐད་ཀ་རྣམས་སུ་སྐྱེས་པ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་ངོ་། །ཚེ་འཕོས་པའི་ཚེ་བརྗེད་ན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲན་པ་གསོ་བའི་ཕྱིར་ནོད་པར་ཟད་ཀྱི་གསར་དུ་ལེན་པ་ནི་མིན་ནོ། །དེ་ལ་སྟེང་ནི་ལྷ་དང་ཐད་ཀ་ནི་མི་དང་འོག་ནི་ངན་སོང་སྟེ་དེར་སྨོན་ལམ་མམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ནམ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པ་ལ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

བཤད་དོ། །

若诸菩萨成就律仪，不舍愿心，不舍学处，亦未现行上品缠犯他胜处法，虽复转身上、下、同等一切生处。然不弃舍菩萨律仪。若经余生忘失本念，值遇善友，为觉念故，虽数重受，然非新受。诸释论说“上”为天界，“同等”为人，“下”为恶趣；或由愿力，或为饶益有情，或由业力而生其中。

སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་བྱང་སེམས་དང་མི་འཚམ་པའི་ལས་ལ་མི་འཇུག་པར་ཛཱི་ན་བྷ་དྲ་དང་ས་སྲུ་དྲས་འཆད་དེ་སྡོམ་པ་གནས་པའི་མཐུའོ། །

又最胜子及《传释》说：“虽受余生，亦终不造不顺菩萨之业。”此是安住律仪之力。

ཆ༢ ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན།

已二、恶作类

ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ། ཉེས་བྱས་སོར་བཤད་པ།

分二：庚初、总标；庚二、别释。

ཇ༡ སྤྱིར་བསྟན་པ།

庚初、总标

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཉེས་པ་འམ། ཉེས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆུང་དུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོར་ཡང་རིག་པར་བྱ་སྟེ།

【论】如是菩萨，安住菩萨净戒律仪。于有违犯及无违犯，是染非染，软、中、上品，应当了知。

གཉིས་པ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་དང་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་དང་ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ལྟུང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་དང་ལྟུང་བ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་ནི་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་ནི་སྐབས་འོག་མར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

〖释〗具有无犯，有违犯中是染非染，于恶作时自当宣说，软中

上者，后当广释。

ཛ༢ ཉེས་བྱས་སོར་བཤད་པ།

庚二、别释

ཉེས་བྱས་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཁྲིམས་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའོ། །

分二：辛初、违犯摄善法；辛二、违犯饶益有情。

ཉ༡ དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཁྲིམས་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ།

辛初、违犯摄善法

དང་པོ་ལ་དྲུག་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའོ། །

分六：壬初、违犯布施；壬二、违犯持戒；壬三、违犯忍辱；壬四、违犯精进；壬五、违犯静虑；壬六、违犯般若。

ཏ༡ སྦྱིན་པ།

壬初、违犯布施

དང་པོ་ལ་ལྔ།

分五：（癸初、正障财施；癸二、坏悭吝对治；癸三、违犯无畏施；癸四、不为他作布施之缘；癸五、违越法施。）

ཐ༡ ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པའི་གཙོ་བོ་ཉམས་པ།

癸初、正障财施

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པས་ཉིན་གཅིགབཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ནམ། ཆོས་སམ། ཆོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དུ་བྱས་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་འམ། དགེ་འདུན་ལ་ཡང་རུང་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གང་ཡིན་ལ་མཆོད་པའི་བྱ་བ་ཆུང་དུ་འམ། ཆེན་པོ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། ཐ་ན་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་འཚལ་བ་དང་། ཐ་ན་སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚིག་བཞི་

པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཙམ་ཅིག་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་། ཐ་ན་སེམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཉིན་མཚན་འདའ་བར་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་གུས་པ་དང་། སྙོམ་ལས་དང་། ལེ་ལོས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྗེད་པས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་འགྱུར་རོ། །སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །བསམ་པ་དག་པའི་སར་ཞུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བསམ་པ་དག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་གིས་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་མཆོད་པ་དམ་པས་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于日日中，若于如来，或为如来造制多所，若于正法，或为正法造经卷所，谓诸菩萨素怛缆藏，摩怛理迦，若于僧伽，谓十方界已入大地诸菩萨众，若不以其或少或多诸供养具而为供养，下至以身一拜礼敬，下至以语一四句颂赞佛法僧真实功德，下至以心一清净信随念三宝真实功德，空度日夜，是名有犯，有所违越。若不恭敬，懒惰懈怠而违犯者，是染违犯。若误失念而违犯者，非染违犯。无违犯者，谓心狂乱。若已证入净意乐地，常无违犯。由得清净意乐菩萨，譬如已得证净苾刍，恒时法尔于佛法僧，以胜供具承事供养。

དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པའི་གཙོ་བོ་ཉམས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གསུམ་མི་མཆོད། ཅེས་པ་སྟེ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྲོ་མི་བྱར་མི་རུང་བས་དེ་མི་བྱེད་པའི་ཉེས་པའོ། །

颂曰：“不三供三宝”。【1】〖释〗受归依者，尤以发大菩提心者，于日日中供事三宝不应间缺。若不供事，即成违犯。

འདི་ལ་གསུམ་ལས་མཆོད་པའི་ཡུལ་སངས་རྒྱས་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའམ་དེའི་མཆོད་རྟེན་ནོ། །

此中分三：初、供事境中，佛谓如来，或如来塔。

ཆོས་ནི་ཆོས་སམ་ཆོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དུ་བྱས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དམ་སྡེ་སྣོད་དེའི་མ་མོའོ། །

法谓正法，或法经卷，此谓菩萨素怛缆藏或此本母。

དགེ་འདུན་ནི་དགེ་འདུན་ལ་ཡང་རུང་སྟེ་ཕྱོགས་བཅུ་དག་ནས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ནོ། །

僧谓十方已入大地诸菩萨众。

དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ་མཆོད་རྟེན་ནི་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ནོ། ། ཆོས་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་འགོག་ལམ་དང་གླེགས་བམ་དུ་བྱས་པ་ནི་ལུང་གི་ཆོས་ཏེ་དེ་ཡང་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཅེས་གསུངས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དགོས་སོ། །

言如来者，谓真佛陀，塔谓形像，正法谓灭道证法，经卷谓经论教法。菩萨藏者，谓大乘法。

དགེ་འདུན་ནི་དགེ་འདུན་ཞེས་པས་བསྟན་པའི་དོན་ས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པར་བཤད་པས་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པའོ། །

释僧义云：入大地者，谓圣菩萨。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའམ་ཞེས་པས་ནི་དེ་དང་མཆོད་རྟེན་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཆོག་པར་སྟོན་ལ། ཆོས་སམ་ཞེས་པས་ནི་ལུང་རྟོགས་གཉིས་གང་རུང་དང་སྡེ་སྣོད་དམ། ཞེས་པས་ནི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཆོག་པར་སྟོན་ནོ། །

言或如来者，显佛与塔随一即可。言或法者，显教证随一。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ནམ་ཞེས་པ་དང་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོའམ་དགེ་འདུན་ལ་ཡང་རུང་སྟེ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཆོད་ཡུལ་གསུམ་གང་རུང་ལ་མཆོད་པ་གྲུབ་ན་ཡང་མཆོད་པའི་མ་མཐའ་བྱས་པས་ཉེས་བྱས་ལེགས་པར་སྟོན་པའོ། །

言“若于如来”、“若于正法”、“若于僧伽”者，显于三宝随一之境而行供养，为供养中最少边际，能遮犯罪。

མཆོད་པའི་དངོས་པོ་ནི། ཡུལ་དེ་དག་ལ་མཆོད་པའི་བྱ་བ་ཆུང་དུའམ་ཆེན་པོ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་ཐན་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་འཚལ་བ་དང་ཐན་ངག་གིས་ཡུལ་གསུམ་གྱི་

ཡོན་ཏན་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚིག་བཞི་པ་གཅིག་ཙམ་བརྗོད་པ་དང་ཐ་ན་སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དད་པ་གཅིག་ཙམ་བྱེད་པའོ། །འདི་གསུམ་ལ་ཡུལ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་གདམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་མེད་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡང་གསུམ་ག་བྱ་དགོས་སོ། །

二、供养事者，谓于彼境所行供养大小皆可。下至以身一拜礼敬，下至以语一四句颂赞三宝功德，下至以意发一净信，随念三宝真实功德。此三句中，无“或”字，义如三境文，故于三宝随一之所，当俱修三事。

འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས། ཅི་འབྱོར་བའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་མཆོད་པར་བྱ་སྟེ་ཐ་ན་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་འཚལ་བ་དང་། ཞེས་བཤད་པ་དང་ས་སྦྱངས་ཀྱང་། ཉིན་ཀྱང་རུང་མཚན་ཀྱང་རུང་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་མ་ནུས་ན་ཆུང་དུ་ན་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པས་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་ན་ཡང་ཉེས་བྱས་འགོགས་ནུས་སོ། །

《新疏》中云：“当随所有花等供养，下至以身一拜礼敬。”《传释》中云：“或昼或夜，若不能修诸余善行及供养等，其最少者，以身礼拜。”故供花等亦能遮犯罪。

དུས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་དེ་མ་བྱས་པར་ཉིན་ཞག་གཅིག་འདས་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྐྱེད་པས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་བས་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་བསམ་པ་དག་པའི་སར་ཆུད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ་དཔེར་ན་དགེ་སློང་གིས་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་མཆོད་པ་དམ་པས་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བསམ་པ་དག་པའི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པས་མཆོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། །ས་དེ་ཐོབ་པ་རྟག་ཏུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་དང་མི་འབྲལ་བས་ཉེས་བྱས་འདི་དེ་ལ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའོ། །ལྟུང་བ་དེ་ཡང་བསླབ་པ་ལ་མི་གུས་པ་དང་དད་པ་མེད་པའི་སྙོམ་ལས་དང་ཉེས་པ་ལ་སྒྲོ་བའི་ལེ་ལོས་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ལ་བརྗེད་པས་བྱས་ན་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་

པའོ།།

三、时间者，谓未修行如是供养越一昼夜，即能生罪，故名有犯。违菩萨法，名有违越。言“若已证入净意乐地常无违犯，譬如已得净信苾刍，恒时法尔于佛法僧以胜供具承事供养”者，非说已得清净意乐极欢喜地，虽不供养亦无违犯。是说已得入彼地者，恒不弃舍供养三宝，故定不犯此恶作罪。（藏文无“若心狂乱”句）。又此罪中，若于学处以不恭敬心，及不信解之懒惰、乐为恶行之懈怠，而违犯者，名染违犯。由忘念犯，名非染犯。

འགྲེལ་པ་གསར་མར། ཆགས་པ་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་སོགས། །ཉོན་མོངས་ལྡང་བར་འདི་བསྟན་ཏེ། །ལེ་ལོ་བརྗེད་ངེས་ལ་སོགས་པ། །མཆོད་ལས་གཞན་དུ་ཉོན་མོངས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

《新疏》中云：“贪嗔及慢等，此说名染犯，懈怠忘念等，除供余非染。”

ཞེ་སྡང་སོགས་ལྷི་བ་ལས་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལེ་ལོ་སོགས་ཤུགས་ཟད་ཡང་བ་ལས་དམན་པ་ལ་དགག་སྒྲས་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྐབས་རྣམས་སུ་གསུངས་ཏེ་འོན་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་སྒོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ནི་གཞི་ཆེན་པོ་ལ་ངེས་པར་བྱ་བ་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གྲོ་ལུང་བ་གསུང་ངོ་། །ཉེས་བྱས་འདི་སྔར་བཤད་པའི་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཆོད་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མར་འཆད་དོ། །

卓珑巴说：“嗔等罪重说名为染，懈怠等心犯罪略轻，于下劣者设以遮辞，故恶作中说名非染。然此中说懒惰懈怠，亦名染者，以违决定应行重大事故。”《新流》说此恶作，坏前所说摄善法中广大供养。

ཟ༢ སེར་སྣའི་གཉེན་པོ་ཉམས་པ།

癸二、坏悭吝对治

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་རྙེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ལ་ཆགས་པ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་ཤིང་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་དེའི་

གེགས་ལ་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，有其大欲而无喜足，于诸利养及以恭敬，生著不舍，是名有犯。有所违越，是染违犯。无违犯者，谓为断彼生起乐欲，发勤精进摄彼对治，虽勤遮遏，而为猛利性惑所蔽，数起现行。

གཉིས་པ་སེར་སྣའི་གཉེན་པོ་ཉམས་པ་ནི། འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག ཅེས་པ་སྟེ་འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་གསུམ་མམ་བཞི་གང་རུང་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སྟེ་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་འགོག་པར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་བྱས་ཏེ་འདི་ལ་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་མེད་དོ། །སེམས་དེ་དག་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་འབད་པས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་དེའི་གེགས་ལ་གནས་ཏེ་བཟློག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དེས་ཟིལ་གྱིས་མ་ནན་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡེ་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པ་དང་དུ་མི་ལེན་ཞིང་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

颂曰："随逐欲心转。"【2】〖释〗谓生大欲及无喜足，并贪利敬，或三或四随一而转，忍受不舍，是染违犯。此中无有非染违犯。若为断除彼心，生起欲乐，发勤精进摄彼对治，虽勤遮遏，而为猛利性惑所蔽，数数现行，无违戒罪，非全无罪。《新疏》说此坏律仪戒中少欲喜足不贪利敬。

ཐ༣ མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པ།

癸三、违犯无畏施

གསུམ་པ་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའོ།

分二：子初、属于殊胜境；子二、属于总境。

ད༡ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་པ།

子初、属于殊胜境

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེས་རྒན་ཞིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ལ། བཀུར་སྟི་བྱ་བར་འོས་པ་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ན། ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་ཏམ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནམ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་ཡང་རུང་སྟེ། ལངས་ཤིང་སྟན་མི་སྟོབས་པ་དང་།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，见诸耆长有德可敬同法者来，骄慢所制，怀嫌恨心，怀恚恼心，不起承迎，不推胜座。

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བ་ནི། རྒན་པ་རྣམས་ལ་གུས་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ལས་སྡོམ་པའི་སྒོ་ནས་ཆེས་རྒན་ཞིང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསོང་པོར་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་བཀུར་སྟི་བྱ་བར་འོས་པ་རང་དང་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་ན་ལངས་ཤིང་སྟན་མི་སྟོབ་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།

颂曰："不敬诸耆德"。【3】〖释〗若诸菩萨见有同法，依戒腊门较自耆长，成就可信真实功德，由此二缘可令恭敬与言论等，不起承迎，不推胜座，犯恶作罪。

དཨ ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ།

子二、属于总境

གཞན་དག་ལ་སྨྲ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྨྲ་ལ། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་འདྲི་བ་ལ་ང་རྒྱལ་པོ་ནས་ནོན་ཏམ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནམ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་ཡང་རུང་སྟེ། རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཚིག་སླར་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་པ་མ་ཡིན། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། སྙོམ་ལས་དང་། ལེ་ལོ་འམ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་སམ། བརྗེད་པར་བྱས་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་གྱི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་

པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ནད་ཆབས་ཆེ་བ་འམ། སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལས་སད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འཁྱུད་པར་བྱེད་པ་དང་། སྨྲ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། འདྲི་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་འམ། འབྲེལ་པའི་གཏམ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བརྩོན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དག་ཆོས་སྟོན་པ་འམ། འབྲེལ་པའི་གཏམ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རྣ་བླགས་ཏེ་ཉན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ལ་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བའི་སེམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་དུལ་བར་བྱེད་ཅིང་འདུལ་ལ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་ལ་འགོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ཆེས་མང་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若有他来语言谈论庆慰请问，骄慢所制，怀嫌恨心，怀恚恼心，不称正理发言酬对，是名有犯，有所违越，是染违犯。非骄慢制，无嫌恨心，无恚恼心，但由懒惰、懈怠、忘念无记之心，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，谓遭重病；或心狂乱；或自睡眠，他生觉想而来亲附，语言谈论庆慰请问；或自为他宣说诸法论义决择；或复与余谈论庆慰；或他说法论义决择，属耳而听；或有违犯说正法者，为欲将护说法者心；或欲方便调彼伏彼，出不善处安立善处；或护僧制；或为将护多有情心，而不酬对，皆无违犯。

ཡུལ་གྱི་སྒྲི་དང་འབྲེལ་བ་ནི། དྲིས་པ་ལ་ནི་ལན་མི་འདེབས། ཞེས་པ་སྟེ་ཕ་རོལ་པོས་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་ལ་གསོང་པོར་སྨྲ་ཞིང་ནད་འདྲི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ཀུན་ཏུ་སྨྲ་ལ་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་སྔ་མ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱེ་བྲག་འདྲི་བ་ལ་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་མི་བརྗོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །རིགས་པའི་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས་ལན་བཏབ་པ་ལས་རྙེད་པ་འདོད་པ་སོགས་མེད་པར་འཆད་མོད་ཀྱང་འགྲེལ་པ་གསར་མས་ཇེས་སུ་མཐུན་པའི་ལན་ལ་བཤད་པ་ལེགས་སོ། །

颂曰：“不正答他问”。【4】〖释〗谓有他来令欢喜故与自语言，及问病等，谈论庆慰。“请问”谓问余义。若不如理发言酬对，犯恶

作罪。言如理者，有论释谓“不以求利养等酬答”。《新疏》释谓“随顺酬答”。此说为善。

ཡུལ་དེ་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། རང་ཉིད་ནད་ཚབས་ཆེ་བ་དང་གཉིད་ལོག་པ་ན་གཞན་གྱིས་སད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྨྲ་བ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ལན་མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་སོ།།

于前二境未作彼事，无违犯中，就自身无犯者，谓有二事：一、遭重疾病。二、自实睡眠，他以觉悟之想来语言等，虽不酬对，而无违犯。

གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྟུང་བ་མེད་པ་ནི། རང་གིས་གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའམ་གཞན་དང་ཆོས་ཀྱི་འབེལ་གཏམ་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་པའི་དུས་དང་། གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ཉན་པའམ་གཞན་འབེལ་གཏམ་བྱེད་པ་ལ་རྣ་བླགས་ཏེ་ཉན་པའི་དུས་ཏེ་གསུམ་མོ།།

就时间无犯者，谓有三种：一、自为他人宣说正法，或与他人论议决择。二、除彼二境正与其余补特伽罗语言等时。三、听闻余师为己说法，或正属耳听闻他人论议之时。

དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ལངས་པ་སོགས་བྱས་ན་གཞན་ཆོས་ཉན་པའི་བར་ཆད་དུ་སོང་ནས་གཞན་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ་བསྲུང་བ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བར་མི་དགའ་བར་འགྱུར་གྱི་དོགས་ནས་དེའི་སེམས་སྲུང་བ་དང་། མི་ལངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་དེས་དེ་དག་མི་དགེ་བ་ལས་བསླང་སྟེ་དགེ་བའི་གནས་ལ་འགོད་པ་དང་། ཕྱག་མི་བྱ་བ་དང་མི་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་ཁྲིམས་དགེ་འདུན་གྱིས་བྱས་པ་བསྲུང་བ་དང་། གུས་པ་དང་སྨྲ་བ་སོགས་བྱས་ན་རང་ལ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སྐྱེ་བ་བསྲུང་བ་སྟེ་ལྔའོ།།

就所为无犯者，谓有五种：一、由起迎等障他闻法，护他不喜。二、恐说法师心生不喜，为护其心。三、以不起等方便调彼，出不善处安立善处。四、为护僧制，不许礼拜及言语等。五、若起恭敬及语言等，令多众生于自嫌恨，为护其心。

དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི། ང་རྒྱལ་དང་གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་སེམས་འཁྲུག་པའི་ཁོང་ཁྲོ་བས་ལྡང་བ་

སོགས་མི་བྱེད་པའོ། །

除彼诸缘，有违犯中染违犯者，谓骄慢所制，及欲损彼，怀嫌恨心，自心愤发，怀恚恼心，不起迎等。

ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་དང་ལུང་མ་བསྟན་དང་བརྗེད་ངེས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གཉིས་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

非染违犯，谓以懒惰、懈怠、无记、忘念之所发起。《新疏》说此二恶作罪，失坏饶益有情戒中将护他心。

ཐ༤ གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ།

癸四、不为他作布施之缘

གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། མགྲོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཡོ་བྱད་བསྟབས་པ་མི་ལེན་པའོ།

分二：子初、不受他请；子二、不受资具。

ད༡ མགྲོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ།

子初、不受他请

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དག་གིས་ཁྱིམ་མམ། གཙུག་ལག་ཁང་གཞན་ནམ། ཁྱིམ་གཞན་དུ་ཟས་དང་སྐོམ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་བོས་པ་ལས་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་ཏམ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནམ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་ཡང་རུང་སྟེ། མི་འགྲོ་ཞིང་བོས་པ་བདག་གིར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཞིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པར་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་མ་སོང་ན་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་འམ། སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡུལ་འཛད་མ་རིང་དུ་གྱུར་པ་འམ།ལམ་ན་འཇིགས་པ་ཡོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་དེ་དུལ་བར་བྱེད་འདོད་ཅིང་འདུལ་བར་འདོད་ལ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་

བའི་གནས་སུ་འཇོག་པར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆེ་སྟར་གཞན་ལ་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྒྱུན་དུ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་མ་སོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་དོན་དང་ལྡན་པ་སྔོན་མ་ཐོས་པ་ཉན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་པའི་ཕྱིར་མ་སོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་དོན་མཉན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཐོ་འཚམས་པའི་བསམ་པས་བོས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ཆེས་མང་བ་དག་གི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，他来延请，或往居家，或往余寺，奉施饮食及衣服等诸资生具，骄慢所制，怀嫌恨心，怀恚恼心，不至其所，不受所请，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰、懈怠、忘念、无记之心，不至其所，不受所请，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，或有疾病；或无气力；或心狂乱；或处悬远；或道有怖；或欲方便调彼伏彼，出不善处安立善处；或余先请；或为无间修诸善法，欲护善品令无暂废；或为引摄未曾有义；或为所闻法义无退，如为所闻法义无退，论议决择当知亦尔；或复知彼，怀损恼心诈来延请；或为护他多嫌恨心；或护僧制，不至其所，不受所请，皆无违犯。

བཞི་པ་གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། མགྲོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི། མགྲོན་བོས་བདག་གིར་མི་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་པ་སྟེ་གཞན་དག་རབ་བྱུང་གི་གང་ཟག་གི་ཁྱིམ་མམ་དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ངམ་ཁྱིམ་པའི་ཁྱིམ་དུ་ཟས་སྐོམ་དང་གོས་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་མགྲོན་དུ་བོས་པ་ལས་ང་རྒྱལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཁོང་ཁྲོས་བོས་པ་བདག་གིར་མི་བྱེད་ཅིང་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་བྱས་སོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པའོ། །

颂曰："不受他所请"。【5】〖释〗谓他延请或往出家各人宅舍，或往僧寺，或往居家，奉施饮食及衣服等，若由骄慢嫌恨恚恼，不受所请，不往其所，是染违犯。若由懒惰懈怠增上，不往其所，非染违犯。

མ་སོང་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི།　ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་སྔར་གཞན་ལ་ཁས་བླངས་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །

虽不往赴无违犯中，就身有二：一、病无气力。二、先受余请。

ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི།　ལམ་ཐག་རིང་ཞིང་བདེ་བླག་ཏུ་བགྲོད་མི་ནུས་པའི་ཡུལ་འཛད་མ་རིང་དང་ལམ་ན་དགྲ་དང་གདུག་པ་དང་གནོད་པ་མང་བའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །

就道有二：一、处悬远不易往赴。二、道有怖，谓有怨敌毒蛇损害。

སྦྱིན་བདག་གི་སྒོ་ནས་ནི་མཐོ་འཚམ་པའི་བསམ་པས་བོས་པའོ། །

就施主者，谓怀损恼心诈来延请。

དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི།　མ་སོང་བའི་ཐབས་དེས་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་འདུལ་འདོད་པ་དང་རྒྱུན་དུ་དགེ་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་ཏེ་དེའི་བར་ཆད་བསྲུང་བ་དང་།　སྔོན་མ་ཐོས་པའི་དོན་ལྡན་གྱི་ཆོས་མཉན་པ་ལས་ཉམས་སུ་དོགས་པ་དང་།　སྔོན་མ་ཐོས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་དེ་ལྟ་བུ་དང་།　གཞན་ཆེས་མང་པོའི་མནར་སེམས་སྲུང་བ་དང་ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་སྲུང་བ་སྟེ་དྲུག་གོ །

就所为有六：一、以不往赴为欲调彼，如前所说。二、因精勤恒修善品，为护其障。三、恐失听闻先未闻义。四、如是恐失先所未闻论议决择。五、为欲将护多有情心。六、为护僧制，覆钵羯磨等。

དཉ　ཡོ་བྱད་བསྟབས་པ་མི་ལེན་པ།

子二、不受资具

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དག་ལ་གསེར་དང་། དངུལ་དང་། ནོར་བུ་དང་། མུ་ཏིག་དང་།　བཻ་ཌཱུ་རྱ་ལ་སོགས་པ་ནོར་གྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོ་མཆོག་རྣམས་ཐོབ་ཅིང་།　དུས་ཀྱི་བསྟབས་པ་ལས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནམ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་ལེན་དུ་མི་བཏུབ་ཅིང་སྤོང་བར་བྱེད་ན།　ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ།　སེམས་ཅན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་ལེན་པར་མི་བྱེད་ན།

ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་ནི་འགྱུར་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་བླངས་པས་སེམས་ཆགས་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཕྱིས་འགྱོད་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེས་སྦྱིན་པ་འཁྲུལ་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་བཏང་བ་དེའི་རྒྱུས་སྦྱིན་བདག་དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་འམ། མཆོད་རྟེན་གྱི་ཡིན་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ལས་མི་རིགས་པར་ཕྲོགས་པ་ཡིན་དུ་དོགས་ཏེ། རྒྱུ་དེས་བསད་པ་འམ། བཅིང་བ་འམ། ཆད་པས་བཅད་པ་འམ། གནོད་པར་འགྱུར་བ་འམ། སྨད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，他持种种生色可染末尼珍珠琉璃等宝，及持种种众多上妙财利供具殷勤奉施，由嫌恨心，或恚恼心，违拒不受，是名有犯，有所违越，是染违犯，舍有情故。若由懒惰、懈怠、忘念、无记之心违拒不受，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，或心狂乱，或观受已心生染著，或观后时彼定追悔，或复知彼于施迷乱，或知施主随舍随受，由是因缘定当贫匮，或知此物是僧伽物，窣堵波物，或知此物劫盗他得，或知此物，由是因缘多生过患，或杀、或缚、或罚、或黜、或嫌、或责，违拒不受，皆无违犯。

ཡོ་བྱད་བསྟབས་པ་མི་ལེན་པ་ནི། གསེར་ལ་སོགས་པ་ལེན་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ་སྦྱིན་བདག་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་གསེར་དངུལ་མུ་ཏིག་བཻཌཱུརྻ་ལ་སོགས་པ་ནོར་གྱི་རྣམ་གྲངས་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་འཐོབ་ཅིང་ནན་གྱིས་སྦྱིན་པའི་དུས་ཀྱིས་བསྟབས་པ་ལས་མནར་སེམས་དང་ཁོང་ཁྲོས་མི་ལེན་ཞིང་སྤོང་ན་སེམས་ཅན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་མི་ལེན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པའོ། །འོག་མ་རྣམས་སུ་དམིགས་བསལ་མེད་པའི་སེམས་གཉིས་ཞེས་འབྱུང་བ་རྣམས་སེམས་ཆེན་པོ་གཉིས་པོ་འདི་ལ་གོ་བར་བྱའོ།།

颂曰：“拒不受金等”。【6】〖释〗谓他施主持来种种金、银、珍珠、琉璃等宝，殷勤奉施，以嫌恨心及恚恼心，违拒不受，舍有情故，是染违犯。若以懒惰懈怠不受，非染违犯。以下诸罪无例外者，言二

心时，应当了知即此二心。

མ་བླངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རང་གི་ངོས་ནས་ནི། དངོས་པོ་དེ་བླངས་པས་རང་གི་སེམས་ཆགས་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་བའོ། །སྦྱིན་བདག་གི་ངོས་ནས་ནི་བྱིན་པའི་རྗེས་སུ་འགྱོད་དོགས་པ་དང་། རང་དང་གཞན་ནོར་དུ་དོགས་པ་དང་། ཡོ་བྱེད་བཟུང་བ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སྦྱིན་བདག་དབུལ་པོར་སོང་དོགས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

虽不受取无违犯中，就自者，谓观受他物已心生染著。就施主有三：一、恐施后追悔。二、知彼于施迷乱。三、知施主惠施一切定当匮乏。

རྗེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི་དགེ་འདུན་ནམ་མཆོད་རྟེན་ལ་བསྔོས་པ་ཡིན་པར་དོགས་པ་དང་། གཞན་ལས་མི་རིགས་པས་ཕྲོགས་པ་དང་། དེ་ལས་ཉེས་དམིགས་འབྱུང་བར་དོགས་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །ཉེས་དམིགས་ནི་དེ་གསོད་པའམ་འཆིང་བའམ་ཆད་པས་བཅད་པའམ་མིག་འབྱིན་པ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པར་འགྱུར་བའམ་སྤྱུགས་པའི་སྨད་པར་འགྱུར་བའོ། །

就物有二：一、知是回施僧伽或塔。二、知是非理劫盗他得，由此当生众多过患，或杀、或缚、或罚、或黜、或剜眼等损害。

དེ་དག་ནི་ཛི་ན་པུ་ཏྲས་བླངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སུ་བཤད་ལ་ས་མུ་དྲས་འཕྲོག་མཁན་ལ་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་མི་ལེན་པ་ལ་འཆད་དོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གཉིས་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

最胜子说此是受者过患。《传释》说是观彼劫者生此过患，拒而不受。《新疏》说此二恶作罪，失坏饶益有情戒中助他福业。

ཐ༥ ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ།

癸五、违越法施

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་ཆོས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནས། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་ཕྲག་དོག་ཅན་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། ཆོས་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་

ལོས་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་ནི་འགྱུར་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །མུ་སྟེགས་ཅན་གླགས་ཚོལ་བ་ལ་མ་བྱིན་ན་ཡང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནད་ཚབས་ཆེ་བ་དང་། སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས། དུལ་བར་བྱེད་འདོད་ཅིང་འདུལ་བར་འདོད་ལ། མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འདོད་པར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་མི་ཤེས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་མ་གུས་ཤིང་ཞེས་མེད་ལ་སྤྱོད་ལམ་ངན་པས་ཉན་པ་ལ་མ་བྱིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟན་པས། ཆོས་ཐོས་པས་སྐྲག་ཅིང་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་། ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། གནོད་པ་དང་། ཉམས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེའི་ལག་ཏུ་སོང་ན་གཞན་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་འཕེལ་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，他来求法，怀嫌恨心，怀恚恼心，嫉妒变异，不施其法，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠忘念无记之心，不施其法，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，谓诸外道伺求过短，或有重病，或心狂乱，或欲方便调彼伏彼，出不善处安立善处，或于是法未善通利，或复见彼不生恭敬，无有羞愧，以恶威仪而来听受，或复知彼是钝根性，于广法教，得法究竟，深生怖畏，当生邪见，增长邪执，衰损恼坏，或复知彼法至其手，转布非人，而不施与，皆无违犯。

ལྔ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ནི། ཆོས་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ་གཞན་ཆོས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སེམས་གཉིས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཕྲག་དོག་ཅན་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་ཆོས་མི་སྦྱིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སེམས་གཞན་གྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །

颂曰："不施于求法"。【7】〖释〗谓于他求法者，若以二心，或自性嫉妒增上力故不施法者，是染违犯，由余二心非染违犯。

མ་བྱིན་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ནད་ཚབས་ཆེ་བ་དང་ཆོས་མི་ཤེས་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །

又虽不施无违犯中，就自身有二：一、遭重疾病，二、不知其法。

དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་ཆོས་མི་སྦྱིན་པའི་ཐབས་དེས་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་འདུལ་འདོད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། གདུལ་བྱའི་སྒོ་ནས་ནི་སྣོད་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ་མུ་སྟེགས་ཅན་གླགས་ཚོལ་བ་དང་སེམས་མ་གུས་ཤིང་ངག་གིས་ཞེས་མེད་ལ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ངན་པས་ནོད་པ་དང་དབང་པོ་མ་སྨིན་པའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཐོས་པ་ན་དཀའ་བར་འཛིན་པས་སྐྲག་ཅིང་ཡིད་མི་ཆེས་པས་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ལེགས་པར་བརྡ་སྤྲད་ཀྱང་མི་ཉན་པས་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མིན་པ་མང་དུ་སྐྱེ་བས་གནོད་པ་དང་དེ་ལས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་ཉམས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་པ་དང་གང་ཟག་དེའི་ལག་ཏུ་སོང་ན་གཞན་སྣོད་མིན་ལ་འཕེལ་དུ་དོགས་པ་སྟེ་བཞིའོ། །

就所为者，谓以不施法方便调彼，如前已说。就所化有四：一、非法器，谓诸外道伺求过短。二、心不恭敬，语无诚言，身恶威仪，而来请受。三、是钝根性，根未成熟，闻广法教，觉难受持，深生恐怖，不能信解，反生邪见，虽善晓喻亦不忍受，增长邪执。由此因缘生多非福，故名衰损。又由彼缘当堕恶趣，故名恼坏。四、知法至彼手转布其余非器之人。

དེ་ལ་དང་པོས་ནི་གླན་ཀ་ཚོལ་བ་གཞན་ཡང་མཚོན་ལ་གཉིས་པ་ལ་ནི་མ་གུས་པ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་ཆོག་ཅིང་གསུམ་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚང་མི་དགོས་སོ། །

又初伺求过短仅是一例。第二不敬等，一事便足。第三亦非须全具。

དེ་ལྟར་ན་ཉེས་བྱས་གཉིས་ནི་མི་བྱ་རྒྱུ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་དང་གཞན་དྲུག་བྱ་རྒྱུ་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་ལ་ཉེས་བྱས་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲོགས་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་གང་འབྱུང་ཉེ་བ་རྣམས་ཟུར་དུ་བཀར་ཏེ་སྡོམ་སེམས་མང་དུ་བཏང་དགོས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉེས་བྱས་འདི་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

如是第二恶作，是作不应作。余六恶作，是应作不作。又如第二恶作，以时、以处及恶友等增上力故，犯缘现前，尤应多起防护之心，于一切中皆当了知。《新疏》说此恶作，失坏摄善法及饶益有情之布施。

༨༢ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

壬二、违犯持戒

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གསུམ་གཞན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་འགལ་བ། རང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་འགལ་བ། གཉིས་ཀ་ཆ་མཉམ་པ་དང་འགལ་བའོ། །

分三：癸初、重于违他；癸二、重于违自；癸三、自他俱违。

ཟ༡ གཞན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་འགལ་བ།

癸初、重于违他

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་དངོས་དང་། སོ་ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལ་སློབ་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །

分二：子初、正明重违他；子二、显于【别解脱】性罪学习之差别。

ད༡ གཞན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་དངོས།

子初、正明重违他

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།

分三：（丑初、弃舍增上可怜愍境；丑二、不学共制；丑三、学不共制。）

ན༡ ལྷག་པར་བརྩེ་བའི་ཡུལ་འདོར་བ།

丑初、弃舍增上可怜愍境

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་མ་རུངས་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་རྣམས་མ་རུངས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ཡིན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ནམ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་ཡལ་བར་འདོར་བ་འམ། ཁྱད་དུ་གསོད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་། བརྗེད་པས་ཁྱད་དུ་བསད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་ནི་འགྱུར་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་མ་རུངས་པ་རྣམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་བྱེད་འདོད་པས་ཉེ་བར་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ཞིང་། ལུས་དང་ངག་དང་

ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞི་བ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་དེ་འདུལ་བར་བྱེད་འདོད་པ་ལས་སྔ་མ་བཞིན་ཏེ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་མང་པོ་དག་གི་སེམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

【论】若诸菩萨安住菩萨净戒律仪，于诸暴恶犯戒有情，怀嫌恨心，怀恚恼心，由彼暴恶犯戒为缘，方便弃舍，不作饶益，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠弃舍，由忘念故，不作饶益，是名有犯，有所违越，非染违犯。何以故？非诸菩萨，于净持戒身语意业寂静现行诸有情所，起怜愍心欲作饶益，如于暴恶犯戒有情，于诸苦因而现转者【持戒者尚可自救，不须特加怜悯；暴恶犯戒者行将堕落，更须怜悯】。无违犯者，谓心狂乱，或欲方便调彼伏彼，广说如前。或为将护多有情心，或护僧制，方便弃舍，不作饶益，皆无违犯。

སྡིག་པར་བརྩེ་བའི་ཡུལ་འདོར་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་རྣམས་ཡལ་བར་འདོར། །ཞེས་པ་སྟེ།

颂曰："弃舍犯戒者"。【8】

སེམས་ཅན་མ་རུངས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་རྣམས་དེ་གཉིས་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཡལ་བར་འདོར་རམ་ཁྱད་དུ་གསོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཡལ་བར་བོར་བ་དང་བརྗེད་པས་ཁྱད་དུ་གསོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་བྱང་སེམས་ནི་མ་རུངས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྩེ་ཞིང་བྱེད་འདོད་པས་གནས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ཞིང་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཞི་བ་ལ་ནི་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་མ་རུངས་པ་ནི་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ནི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་བའོ། །ས་ཟུ་དྲས་ཞེ་སྡང་ཅན་དང་བསླབ་པ་ལ་གཡེལ་བ་ལ་འཆད་དོ། །

〖释〗谓诸暴恶犯戒有情，以彼二缘，由二种心方便弃舍不作饶益，是染违犯。由余二心方便弃舍，由忘念故不作饶益，非染违犯。何以故？谓诸菩萨，如于暴恶犯戒住苦因者，起怜愍心欲作饶益，非于具戒三业寂静现行有情。言"暴恶"者，谓造无间罪等。言"犯戒"者，谓犯根本罪。《传释》说为嗔恚重者、缓学处者。

ཡལ་བར་བོར་ཡང་ལྟུང་བ་མེད་པ་ལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས། ཐབས་དེས་འདུལ་བ་དང་

གཞན་མང་པོའི་སེམས་སྲུང་བ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

虽轻弃舍无所犯中，就所为有三：一、方便调彼，二、为护多有情心，三、为护僧制。

ན༢ བཅས་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་མི་སློབ་པ།

丑二、不学共制

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཞན་དག་གི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱ་བ་དང་། དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞིང་དབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སོ་སོ་ཐར་པའི་འདུལ་བ་ལས་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་སློབ་སྟེ། ཐ་དད་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་བདག་གི་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ན། དེ་དག་ཀྱང་མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱ་བ་དང་། དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ཡིད་མི་སྲུང་བར་མི་བྱེད་དེ། བསླབ་པ་རྣམས་ལ་སློབ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，如薄伽梵于别解脱毗奈耶中，将护他故，建立遮罪，制诸声闻令不造作，诸有情类未净信者令生净信，已净信者令信增长，于中菩萨与诸声闻，应等修学无有差别。何以故？以诸声闻自利为胜，尚不弃舍将护他行，为令有情未信者信、信者增长，学所学处，何况菩萨利他为胜？

བཅས་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་མི་སློབ་པ་ནི། ཕ་རོལ་དད་ཕྱིར་སློབ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྩ་བའི་ལུང་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་དེ་རྣམ་པར་འགྲེལ་བའི་རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་འདུལ་བར་བསླབ་པ་བཅས་པའི་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རང་བཞིན་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་འདྲ་བར་སློབ་ཀྱི་དེ་དག་དང་ཐ་དད་པའི་མི་མཐུན་པར་མི་བྱེད་དེ། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བ་དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤོང་བ་ཡིན་នོ། །གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བ་ནི་ཁྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱ་བ་དང་སྔ་ནས་དད་པ་རྣམས་དད་པ་ཕྱིར་ཡང་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བཅས་པ་ཆང་མི་འཐུང་

བ་དང་དུས་མིན་པའི་ཁ་ཟས་སྤྱོང་བ་སོགས་དང་ས་རྐོ་བ་དང་མེ་ལ་རེག་པ་སོགས་སོ། ། དེ་དག་ལ་ཉན་ཐོས་ལྟར་བསླབ་དགོས་པ་ལས་མ་བསླབས་ན་སོ་ཐར་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་མ་ཟད་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཤིག་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཉན་ཐོས་རང་གི་དོན་ཙམ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡང་གཞན་གྱི་ཡིད་སྲུང་བའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་ན་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

颂曰："不学令他信"。【9】〖释〗谓薄伽梵，于《根本别解脱经》及《广释毗奈耶》【律分别】中，除性罪外，为护他心，建立遮罪制诸学处。菩萨应与声闻共学，应无差别。如诸声闻所断除者，如是菩萨亦应断除。护他心者，谓为令在家等先未信者发生净信，已净信者令倍增长，制不饮酒，断非时食，及掘地、触火等，应如声闻于此修学。若不学者，非但违犯别解脱戒，亦违菩萨律仪，犯恶作罪。其中理由，谓诸声闻自利为胜，尚须修学将护他心，况诸菩萨利他为胜。

དེ་ལ་ཡང་མ་དད་ཅིང་མ་གུས་པས་མི་སློབ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པས་མི་སློབ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །ཞེས་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །ཉེས་བྱས་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འགྲེལ་པ་གསར་མར་རབ་བྱུང་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་བཟུང་སྟེ་འོན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་ལ་ཡང་སོ་ཐར་དང་ཐུན་མོང་བའི་བཅས་ རྐྱང་མང་པོ་སྣང་ངོ་། །

《新疏》中说，若于此戒不信、不敬、不修学者，是染违犯。由懒惰等不修学者，非染违犯。又此恶作，是否在家出家一切菩萨皆犯？答：如《新疏》说，是说出家菩萨。然在家菩萨，亦有众多单遮，同别解脱。

ནཾ　ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་སློབ་པ།

丑三、学不共制

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཉུང་བ་དང་། བྱ་བ་ཉུང་བ་དང་། སྙིང་ལས་ཆུང་དུར་གནས་པར་བྱ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་སློབ་པར་མི་བྱེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，如薄伽梵于别解脱毗奈耶中，为令声闻少事、少业、少希望住，建立遮罪，制诸声闻，令不造作，于中菩萨与诸声闻，不应等学。

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་བདག་གི་དོན་ལྷུར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་མི་ལྟ་བས། གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ། དོན་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ལ། སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པ་ནི་མཛེས་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་དོན་ལྷུར་ལེན་པས།གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ། དོན་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ལ་སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པ་ནི་མཛེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཞན་དག་གི་དོན་དུ་གོས་བརྒྱ་སྟེད་དང་། གོས་སྟོང་སྟེད་ཉེ་དུར་མི་འོང་བའི་ཁྱིམ་བདག་དང་ཁྲིམ་བདག་རྣམས་ལས་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ། སྐབས་འབྱེད་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ཚོག་གམ་མི་ཚོག་བརྟགས་ནས། ཅི་ཙམ་དགོས་པ་བླང་བར་བྱའོ། །

何以故？以诸声闻自利为胜，不顾利他，于利他中，少事、少业、少希望住，可名为妙。非诸菩萨利他为胜，不顾自利，于利他中少事、少业、少希望住，得名为妙。如是菩萨为利他故，从非亲里长者、居士、婆罗门等，及恣施家，应求百千种种衣服，观彼有情有力无力，随其所施如应而受。

གོས་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལྷུང་བཟེད་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཇི་ལྟར་བཙལ་བར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་སྐུད་པ་བླངས་པ་ཉེ་དུར་མི་འོང་བའི་ཐག་པ་ལ་འཐག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །གཞན་དག་གི་དོན་དུ་མོན་དར་གྱི་མལ་སྟན་བརྒྱ་སྟེད་དང་། སྟན་དུ་གདིང་བ་བརྒྱ་སྟེད་ཀྱང་བསྟབ་པར་བྱའོ། །གསེར་དངུལ་སྲང་བྱེ་བ་ཐྲག་འབུམ་བས་ལྷག་པ་ཡང་བདག་གིར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ལ་སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་མཚུངས་པར་སློབ་ཅིང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་དོན་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ལ། སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་

དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་དོན་ཉུང་ཞིང་བྱ་བ་ཉུང་ལ་སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་ནི་འགྱུར་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །

如说求衣，求钵亦尔。如求衣钵，如是自求种种丝缕，令非亲里为织作衣。为利他故，应畜种种骄世耶衣【kauśa】，诸坐卧具，事各至百，生色可染，百千俱胝，复过是数，亦应取积。如是等中少事、少业、少希望住，制止遮罪，菩萨不与声闻共学。安住净戒律仪菩萨，于利他中怀谦恨心，怀恚恼心，少事、少业、少希望住，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰、懈怠、忘念、无记之心，少事、少业、少希望住，是名有犯，有所违越，非染违犯。

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་སློབ་པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུང་། །ཞེས་པ་སྟེ། སྟོན་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་བྱ་བ་ཉུང་བ་དང་སྙིང་ལས་ཆུང་ངུར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅས་པ་གོས་ཞག་བཅུ་དང་སུམ་ཅུ་ལས་ལྷག་པར་འཆང་བ་སོགས་ཀྱི་བཅས་རྐྱང་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་མཚུངས་པར་མི་སློབ་དགོས་པ་ལས་མཚུངས་པར་སློབ་ན་ཉེས་བྱས་ཏེ་དེ་ཡང་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དོན་ཉུང་བ་སོགས་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །

颂曰："于利他少事"。【10】〖释〗谓如大师，为令声闻少事、少业、少希望住，制诸遮罪，十日持衣，月蓄衣等，此不应与声闻共学。若共学者，犯恶作罪。又由二心行少事等，名染违犯，由余二心非染违犯。

དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཉན་ཐོས་བདག་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་སྟེ་བདག་འདུལ་བ་ལ་ཞུགས་ཤིང་གཞན་དོན་ལ་མི་ལྟ་བས་གཞན་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ་དོན་ཉུང་བ་སོགས་ཀྱིས་གནས་པ་མཛེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བདེའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའི་གཞན་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་ལ་གཞན་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ་དོན་ཉུང་བ་སོགས་མི་མཛེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此中理由，谓诸声闻自利为胜，修自调伏，不顾利他，故于利他少事住等，可名为妙，非诸菩萨利他为胜，于一切种惟为利乐一切有情，于利他中少事业等，得名为妙。

དེ་ལ་དོན་ཉུང་བ་ནི་འདོད་པ་ཆུང་བའོ། །བྱ་བ་ཉུང་བ་ནི་ཡོ་བྱད་མང་པོ་མི་འཛིན་པའོ། །སྙིང་ལས་ཆུང་བ་ནི་འཕགས་པའི་རིགས་ལ་གནས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྙོམས་དང་གནས་མལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་དང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་ཏེ་བཞིའོ། །

其“少事”谓少欲。“少业”谓不执持众多资具。“少希望住”是住圣种，谓于少许粗恶衣、食、卧具便能知足，乐勤修断，名四圣种。

བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་གཞན་དོན་དུ་གོས་བརྒྱ་དང་སྟོང་ཡང་ཉེ་དུར་མི་འོང་པའི་བྲམ་ཟེ་དང་ཁྱིམ་པ་ལས་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ་སྦྱིན་པ་པོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ཆོག་མི་ཆོག་དང་པོར་བརྟགས་ནས་མི་ཆོག་ན་ཇི་ཙམ་དགོས་པ་བླང་བར་བྱའོ། །

如是菩萨为利他故，从非亲里长者、居士、婆罗门等，应求百千种种衣服。若得恣施，先当观彼有情有力无力，若无力者，如应而取。

ས་ཤུ་དྲས་བཟོད་དམ་མི་བཟོད་བརྟག་ཅེས་བཀོད་ནས་དེའི་དོན་བདག་གིས་བླངས་པས་སྦྱིན་བདག་དབུལ་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་དང་གཞན་འཕྱ་མ་འཕྱ་བརྟག་ཅེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། འདི་ནི་སློང་བར་རིགས་པ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《传释》说为“观忍不忍”，义谓取已施主贫不贫匮，及为他人讥不饥嫌。然不应理。此文是显过量而受，无违犯故。

གོས་བཞིན་དུ་ལྷུང་བཟེད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །གོས་ཀྱི་རྒྱ་སྐུད་པ་བླངས་པ་ཉེ་དུར་མི་འོང་བའི་ཐ་ག་པ་ལ་འཐག་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་ཡང་གོས་བླངས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་ལྟུང་བ་མེད་དོ། །གཞུང་འདི་ལྟར་ན་ཐ་ག་པ་ཉེ་དུ་མིན་པ་ལ་འཐག་ཏུ་བཅུག་ན་ཐགས་གླ་སྦྱིན་ཀྱང་ལྟུང་བ་ཡོད་པར་གསལ་ལ་འདུལ་བ་ལས་ནི་ལྟུང་བ་དེ་གླ་མ་སྦྱིན་པའི་ཉེས་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་དོན་དུ་མོན་དར་གྱི་མལ་སྟན་བརྒྱ་དང་སྟན་དུ་གདིང་བ་བརྒྱ་ཡང་བསྟབ་པར་བྱའོ། །གསེར་དངུལ་སྲང་བྱེ་བ་ཐྲག་འབུམ་ལས་ལྷག་པ་ཡང་བདག་གིར་བྱའོ། །ཛི་ན་བུ་ཏྲས་མལ་སྟན་སྲིན་བལ་ཅན་དང་གདིང་བ་དང་སྟན་ནང་ཚངས་ཅན་ཞེས་འཆད་དོ། །མོན་དར་གྱི་སྟན་གཞན་དོན་དུ་གནང་བས་སྲིན་བལ་དང་བལ་ནག་དང་ཆ་གཉིས་

བསྲེས་པ་ཡང་གནང་ངོ་། །སྣམ་དུ་གདིང་བ་ཞེས་པ་ནི། ལོ་དྲུག་གི་སྔང་བ་གནང་བའོ། །དེ་དག་ལ་སོགས་པ་དོན་དང་བྱ་བ་ཉུང་ཞིང་སྙིང་ལས་ཆུང་དུར་གནས་པ་ལས་བརྩམས་པའི་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བར་མི་སློབ་བོ། །

如说求衣，求钵亦尔。又如求衣，自求缕线，令非亲里为织作衣，亦无违犯。若如此文，则于非亲里给价令织，似有违犯。毗奈耶中，以不给价犯此罪故。又为利他，应畜百千骄世耶衣，诸坐卧具，应畜金银百千俱胝，复过是数。最胜子谓“骄世耶、卧具及有内絮诸坐卧具”。由为利他开骄世耶卧具，故丝线，黑毛，二分黑毛，亦皆开许。坐卧具者，是开六年卧具舍堕。于如是等少事少业少希望住，所有遮罪，不应与诸声闻共学。

བཅོས་པ་དེ་གཉིས་དང་འོག་མ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་སོགས་ཀྱི་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་གདམས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་འདི་ལྟར་སོ་ཐར་ལ་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་དང་བཅས་རྐྱང་གི་བཅས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་ཚུལ་ནི་འོག་མས་སྟོན་ལ། བཅས་རྐྱང་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་གྱི་སེམས་སྲུང་བའི་ཕྱིར་དུ་བཅས་པ་ལ་ནི་འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་བསླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་པས་ནི་རང་གི་བསླབ་པ་རྣམས་ངེས་པར་བསྲུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་སྲུང་སེམས་དམ་དགོས་ལ། དོན་ཉུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བཅས་པ་ནི་གཞན་དོན་དུ་དེ་ལས་འདའ་དགོས་པས་ཉན་ཐོས་ལྟར་མི་སྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་བཅས་རིགས་དེ་གསུམ་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

上二遮罪及下性罪，是明苾刍等出家菩萨，学别解脱极大教授，谓别解脱性罪遮罪二类。于性罪学习之规，如下当说。单遮又分二类：一、为护他心制者，如《新疏》云：“菩萨尤应学护他心，诸出家者，决定当护自受学处。”此说护心过于声闻。二、为少事等制者，若为利他，则应违越，不与声闻共学。以此三种，能摄一切别解脱故。

དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པར་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འོ་གསང་སྔགས་པའོ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་འདས་ཀྱང་གོང་

མས་འདག་གོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་བག་ཡངས་སུ་འཇུག་པ་ནི། སྡོམ་པ་གོང་མ་གཉིས་དང་ལྡན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ལྷག་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་འདིར་བསྟན་ལ་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་སྦོམ་པོ་སྐྱེད་པར། སྡོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བཅས་པ་ལས། །དགོས་པ་མེད་པར་འདའ་བ་རྣམས། །ཁ་ན་མ་ཐོ་སྦོམ་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་ན། སྡོམ་པ་གཉིས་གང་ཡང་མི་སྲུང་བའི་ཐེག་ཆེན་པར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་གཞི་ཙམ་ཡང་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ངན་རྟོག་གི་བཙོག་ཆུས་སླད་པ་ཡིན་པས་བདག་ལགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུག་ལྟར་སྤང་བར་བྱའོ། །འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་ལས། དགེ་སློང་གང་ཉེ་དུར་མི་འོང་བའི་ཁྱིམ་བདག་གམ་ཁྱིམ་བདག་གི་ཆུང་མའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ། གོས་སློང་ན་སྤང་བའི་ལྟུང་བའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་སོགས་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་སྡོམ་པ་གཉིས་ལ་གནས་པས་གཞན་གྱི་དོན་བཏང་སྟེ་བདག་གི་དོན་ལྟུང་ལེན་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གནང་བ་དེ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་གྱི་དོན་མིན་པར་རང་གི་དོན་ལྟུང་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་ངོ་། །

有未了知如是差别，妄云我是菩萨，或密咒师，虽违越别解脱中诸共戒，由上戒能净，放逸而转。若彼具有上二律仪，更多违菩萨戒，如此论说，亦违密咒律仪，犯一粗罪。如云："无义而故违，下二律仪制，犯窣吐罗罪【粗堕，（梵 sthūlātyaya，巴 thullaccaya）=偷兰遮】。"全不防护二种律仪，自许为大乘人，岂有所凭？故是自以恶分别水，污佛圣教。诸自爱者，远弃如毒。《旧疏》云："言诸苾刍，从非亲长者或长者妇乞求衣者，犯舍堕罪。当知此诸学处，住二种律仪者，开为利他，遮为自利。"上开诸罪若非利他，仍犯毗奈耶所说诸罪。

དེ་ལྟར་ས་བྱས་གསུམ་པོ་དེ་རིམ་པ་ལྟར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

《新疏》说此三恶作罪，如其次第坏律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒。

༦༣ སོ་ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལ་སློབ་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།

子二、显于性罪学习之差别

རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་ན་དེས་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། བསོད་ནམས་མང་པོ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་དེ།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，善权方便，为利他故，于诸性罪，少分现行，由是因缘，于菩萨戒无所违犯，生多功德。

གཉིས་པ་ནི། སྙིང་བརྩེར་བཅས་ན་མི་དགེ་མེད། །ཅེས་པ་སྟེ་འདིར་གཞུང་དང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་མ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ངག་གི་བདུན་ལ་གནང་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་དོན་དུ་དེ་དག་ལ་མ་ཞུགས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་མེད་ལ། འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཉེས་བྱས་ཞེ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་འདི་ཡང་ཉེས་བྱས་གཅིག་ལ་བགྲང་དགོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་པ་དེ་ལས་ཕ་རོལ་དད་ཕྱིར་སློབ་མི་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་དུ་ཡང་འཆད་པར་སྣང་ངོ་། །

颂曰："悲愍无不善"。【11】〖释〗今此本论，及《律仪二十颂旧疏》，《戒品》二种释论，除说开杀生等身语七支外，未说"为利他故若不现行，犯恶作罪"。《新疏》说四十六恶作，亦数此为一恶作罪。又彼疏说，从"不学令他信"戒中开出。

དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཇོ་ན་བུ་ཏྲ་དང་ས་སྐྱ་ཏྲས་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བཅས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པར་འཆད་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །སོ་ཐར་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བཅས་པར་བསྟན་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་ཡང་མེད་ལ་བསོད་ནམས་མང་པོ་འཕེལ་བ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ངག་གི་བདུན་ལའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནི། གཞུང་ལས་འོག་གཡེམ་ལ་བྱང་སེམས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་འཇིག་པར་རྗེས་སུ་སྲུང་བས་ནི་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་བསྟེན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་རབ་བྱུང་ལ་བཀག་ཅིང་བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་རྟེན་དུ་བཞག་ལ་མ་བྱིན་ལེན་ལ་སོགས་པ་གཞན་དྲུག་ལ་བྱང་སེམས་སྤྱི་རྟེན་དུ་གསུངས་སོ། །

然最胜子及《传释》说，此显于诸性罪菩萨与声闻所有差别。谓于别解脱性罪，若诸菩萨善权方便少分现行，无所违犯，生多功德。此复云何？谓杀生等身语七支。所依身者，此论于欲邪行戒说“出家菩萨为护声闻圣所教诚令不坏灭，一切不应行非梵行”。遮出家众，立为在家之身。其不与取等余六学处，总说菩萨。

འོ་ན་སྲོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་ཐམ་པ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་རབ་བྱུང་ངམ་ཁྱིམ་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ལོག་གཡེམ་ལ་མི་རུང་ལ་མི་གསོད་སོགས་ལ་རུང་བའི་ཁྱད་པར་མེད་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཐན་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུང་ནས་ལོག་གཡེམ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་གཞན་ལ་མ་མཛད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་སུ། རྫི་སྟེ་དེ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ལྷག་པ་མཐོང་ན་བསླབ་པ་དབྱུལ་ལོ། །བསྐལ་པ་མང་པོར་གོམས་པས་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་བར་ཆོད་བྱེད་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་འདི་ནི་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་སྐར་མ་ལོ་བཞི་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གི་བར་དུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་གོམ་པ་བདུན་པ་ལ་གནས་ཏེ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་ནས་བདག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་འདི་བཤིག་སྟེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་སོང་བར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་མྱོང་བར་བཟོད་ཀྱིས་བུད་མེད་འདི་ཤིར་འོང་གིས་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་རིགས་ཀྱི་བུ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་སྐར་མ་དེ་སླར་ལོག་སྟེ་བུད་མེད་དེ་ལ་ལག་པ་གཡས་པས་བཟུང་ནས་སུ་མོ་ཁྱོད་ཅི་འདོད་པ་བྱ་ལོངས་ཞེས་དེ་སྐད་སྨྲས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཐམ་པ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དོན་དུ་བླངས་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་བྱང་སེམས་ལ་དེ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ལེན་པས་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཐམ་པ་གནང་བ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སྲོག་གཅོད་དང་བརྫུན་གྱི་ཐམ་པ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་འཇུག་ན་ནི་རབ་བྱུང་གིས་བྱར་མི་རུང་བ་མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་འདྲའོ། །

若尔，开杀生等他胜处之菩萨，为出家耶？抑在家耶？若是出家，

欲邪行与杀人可不可开应无差别，以此二戒俱犯他胜罪故。若是居家，则违此论，于欲邪行分其差别，于诸余罪未分别故。又《集学论》云：“若见有情增上义利，应舍学处。贪岂能障多劫修习大悲为性，善权方便圆满一切善根菩萨？定不能障。如《善巧方便经》说，星宿婆罗门童子曾于四万二千岁修净梵行，行七步已起大悲心，念我若因犯禁戒故堕那落迦，我宁忍受那落迦苦，当令此女安乐存活。时星宿婆罗门童子还至其所，右手执女，告云：‘姊起，当随汝欲。’”岂不相违？答曰：无过。犯不与取他胜罪中须为自利而取，菩萨开许彼时惟为利他而开，故非开许不与取他胜处。故出家菩萨，亦不应行杀生与妄语他胜，如非梵行。

འོ་ན་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཁོ་ན་ལ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་སྲོག་གཅོད་དང་མ་བྱིན་ལེན་དང་བརྫུན་ལ་ལས་ལམ་བྱུང་ཡང་ཕམ་པར་འགྱུར་བར་མ་ངེས་ལ་བཅས་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལམ་བྱུང་ན་རྩ་ལྟུང་དུ་འགྲོ་བར་ངེས་པས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱད་པར་མཛད་དོ། །བསླབ་བཏུས་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ་སྤྱིར་ཚངས་སྤྱོད་ཉིད་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་བཏང་བ་ལ་གཞན་གྱི་དོན་ལྷག་པོ་མེད་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་ཐར་གྱི་རྩ་ལྟུང་གི་གཞི་ལ་ཞུགས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷག་པོ་མཐོང་བའི་ཚེ་བསླབ་པ་ཕུལ་ནས་བྱེད་པས་ཁྱིམ་པ་ལ་གནང་བ་ཡིན་གྱི་རབ་བྱུང་ལ་གནང་བ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་རབ་བྱུང་ལ་གནང་ན་བསླབ་པ་འབུལ་བའི་དོན་མེད་དོ། །

若尔，何故惟于非梵行，分别在家出家差别耶？答云：无过。以虽违犯杀生、不与取、妄语业道，然不定犯他胜处罪【如杀傍生、小妄语等】。若制后苾刍，犯非梵行业道，则亦定犯根本重罪。依此密意说其差别，与《集学论》亦不相违。总修梵行即最胜之利他，舍此更无增上利他。设见别有增上有情义利，须犯别解脱根本罪时，当舍学处而作。故亦是许在家菩萨，非许出家。若许出家，无须先舍学处之义。

དེ་ལྟར་ན་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་གཞན་དོན་དུ་འཇུག་པའི་རྟེན་ནི་བསླབ་བཏུས་སུ། ས་མ་ཐོབ་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་སྤྱོད་པ་ལ་འདི་བསམ་པར་བྱའི་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགྱུར་རྙིང་ལས་འབྱུང་ལ་འགྱུར་གསར་ལས་ས་ཐོབ་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ས་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་དགོས་པར་སྟོན་པའི་ཚིག

དོན་མེད་པས་འགྱུར་རྙིང་པ་ལྟར་ལེགས་པར་འདོད་པ་འཐད་དམ་སྙམ་མོ། །འོན་ཀྱང་སྔར་བསླབ་བཏུས་སུ་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་ས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་བསྐལ་པ་དུ་མར་ལམ་ལ་གོམས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་མ་རྙེད་པའི་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་གནང་བ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནང་བ་མིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་གནང་ན་སྡོམ་པ་མི་སྲུང་བའི་ཐེག་ཆེན་པར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ལ་ནི་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལྟར་སྣང་རེ་ཡོད་ཀྱང་གཏན་བྱར་མི་རུང་ངོ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་ལས་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དགེ་སློང་ནད་པས་མ་ཟས་ན་ནད་ལ་གནོད་ཅིང་ཟོས་ན་ནད་ཕན་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་གནང་ཡང་དགེ་སློང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྲུང་དགོས་པ་དང་འདྲའོ །

又为利他，而作杀生等业之身，旧译《集学论》说："意谓未得大地勤修六度行者，非许余人。"《新疏》说为"已入大地"。有说，若已得大地，则又云修六度行，其言无义。故旧译为善，似为应理。然如前《集学论》引经所说，非本得地前略行六度便以为足，必须多劫修道，善巧方便成就大悲之菩萨众。此谓正受菩萨戒已，如理修学菩萨学处，具菩提心爱他过己，除杀生等更无救他方便。菩萨于此为利他故，乃可开许，非开一切大乘之人。若仅能学菩萨律仪尚不开许，况诸自许大乘不护律仪，纵有相似悲心及菩提心，定不应作。譬如别解脱中，若病苾刍不非时食于病有损，食则有益者，虽可开许，然余一切苾刍皆应守护。

བསླབ་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དེ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ཡང་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ལྟུང་གི་གནས་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྫུན་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་མ་བྱིན་ལེན་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟ་བུ་ལ་སེམས་ཅན་དེའི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་དེ་དག་ལས་ཐབས་གཞན་མ་རྙེད་པའི་ཚེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྲུང་ཞིང་སྐབས་དེ་དག་གི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ལ་ཉེས་

མེད་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་ནི་ཞིབ་པའི་བློས་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གནས་འདི་ནི་ཐུབ་པ་ཉག་ཅིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་ལ་ཉེན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་ཛཻ་ན་བུ་ཏྲ་དང་ས་སྲས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་བསམ་པ་ཅན་དབང་ཐོབ་ཅིང་བསམ་པ་དག་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་ཡིན་པས་དགེ་རྩ་ཆུང་བ་དང་ཤེས་རབ་རྟུལ་བ་དང་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཞེན་པ་དང་མདོ་སྡེ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཉག་ཅིག་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་གཞན་གྱིས་ཡེ་མི་བྱ་སྟེ། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞེས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་དོ། །

又《集学论》文，虽是说不净行，然杀生等余根本罪，皆应同尔。又妄语等四及不与取，如下所说，于彼有情见有大利，无余方便可得之时，如理善护菩萨律仪，具足尔时所说发起，当审视察有犯无犯。以此惟是诸佛境界，最极微细，损益重故。云海论师及最胜子并《传释》中，杀生时说，此是无染、获得自在、清净意乐菩萨所行，非少善根、智慧驽钝、贪著自利、于素怛缆如言取义者之所行境。惟是诸佛现量证知，非余所作，作而反招非福果故。

ན༡ སྲོག་གཅོད་གནང་བ།

丑一、开杀生

འདི་ལྟར་ཚོང་པོ་དང་རྐུན་པོས་སྲོག་ཆགས་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་དག་ཟང་ཟིང་ཙུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་གསད་པར་ཆད་དུ་མཚམས་མེད་པའི་ལས་མང་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཐོང་ལ། མཐོང་ནས་ཀྱང་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དེ། སྲོག་ཆགས་འདི་བསད་ན་བདག་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི་བདག་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ནི་མདོ་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་འདིས་མཚམས་མེད་པའི་ལས་བྱས་ན། སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དགེ་བའི་སེམས་སམ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་སུ་རིག་ནས་འཛེམ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཀོ་

ནས་སྲོག་ཆགས་དེ་བསད་ན། ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】谓如菩萨，见劫盗贼，为贪财故，欲杀多生，或复欲害大德声闻、独觉、菩萨，或复欲造多无间业，见是事已，发心思惟：我若断彼恶众生命，堕那落迦；如其不断，无间业成，当受大苦。我宁杀彼，堕那落迦，终不令其受无间苦。如是菩萨，意乐思惟，于彼众生，或以善心，或无记心，知此事已，为当来故，深生惭愧，以怜愍心而断彼命，由是因缘，于菩萨戒无所违犯，生多功德。

སྲོག་གཅོད་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་དག་ཟང་ཟིང་ཉུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་གསོད་པར་ཆད་དེ་མཚམས་མེད་པའི་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་ཆོམ་རྐུན་སོགས་སོ། །བསམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ན་འདི་བསད་ན་བདག་དམྱལ་བར་སྐྱེ་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་བླའི་སེམས་ཅན་འདིས་མཚམས་མེད་བྱས་ནས་དམྱལ་བར་འགྲོ་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་དུ་ཕྱི་མ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཀུན་ཉེ་བར་བཞག་པ་སྟེ་བདག་གཞན་བརྗེ་ཡོད་པའོ། །གསོད་པའི་དུས་ན་རང་གི་སེམས་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་གི་སེམས་སུ་གནས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་ཡེ་མི་འདྲེ་བར་རིག་པ་དགོས་སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གསད་བྱ་དེའི་སེམས་ལ་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །འཛེམ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནི་ཐབས་དེ་ལས་གཞན་མ་རྙེད་པས་ཡོངས་ཆོས་སོ། །དེ་ལྟར་སྲོག་དང་བྲལ་ན་ཉེས་པ་མེད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །

〖释〗境者，谓劫贼等，为少财政，欲害众多声闻、独觉、菩萨，作无间业。意乐者，见是事已，发心思惟，我宁杀彼，堕那落迦，终不令彼有情无间业成，堕那落迦。为当来故起怜愍心，能换自他。于正杀时，自心或善或无记心，当知全无烦恼间杂。有说是彼所杀之心者【所杀者心中有此等心】，非是论义。言深生惭愧者，谓法匮乏，除彼无余方便可得。由是因缘，虽断彼命，而无违犯，生多功德。

ན༢ མ་བྱིན་ལེན་གནང་བ།

丑二、开不与取

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ནུས་ན། སེམས་ཅན་རྒྱལ་པོ་འམ། བློན་པོ་ཆེན་པོ་གང་དག་ཤས་ཆེར་བརླང་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་ལ། གཅིག་ཏུ་ངེས་

པར་ཕ་རོལ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དག །གང་ལ་གནས་ན་གཞི་དེས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་དང་ཕན་པའི་བསམ་པས་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཐུག་ལ་དབང་བདེ་ལས་འབྱིན་པར་བྱེད་དོ། །ཆོམ་པོ་དང་རྐུན་པོ་གཞན་གྱི་ནོར་འཕྲོགས་པ་གང་དག་གིས་དགེ་འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནོར་མང་པོ་ཕྲོགས་ནས་བདག་གིར་བྱས་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནོར་ཕྱིར་ཕྲོགས་ཏེ། ནོར་ལོངས་སྤྱོད་པས་དེས་དེ་དག་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གནོད་པ་དང་། ཕན་པ་མ་ཡིན་པ་ཕོ་ནར་འགྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་ནས། རྐྱེན་དེ་ཕོ་ནའི་ཕྱིར་སླར་ཕྲོགས་ཏེ། དགེ་འདུན་གྱི་ནི་དགེ་འདུན་ལ་འབུལ་བར་བྱེད། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ནི་མཆོད་རྟེན་ལ་འབུལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞལ་ཏ་བྱེད་པ་འམ། སྐྱེད་མོས་ཚལ་བསྲུང་བ་གང་དག་གིས་དགེ་འདུན་ནམ། མཆོད་རྟེན་གྱི་ནོར་མི་རིགས་པར་ཆུད་གསོན་པ་དང་། གང་ཟག་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་ལས་དེ་དང་ལོག་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་དེས་དེ་དག་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གནོད་པ་དང་། ཕན་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་ནས་དབང་བྱེད་པ་དེ་ལས་འབྱིན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་རྣམ་གྲངས་དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་བྱིན་པར་ལེན་བཞིན་དུ་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】又如菩萨，见有增上增上宰官，上品暴恶，于诸有情无有慈愍，专行逼恼。菩萨见已，起怜愍心，发生利益安乐意乐，随力所能，若废若黜增上等位，由是因缘，于菩萨戒无所违犯，生多功德。又如菩萨，见劫盗贼夺他财物，若僧伽物、窣堵波物，取多物已，执为己有，纵情受用。菩萨见已，起怜愍心，于彼有情，发生利益安乐意，随力所能，逼而夺取，勿令受用如是财故，当受长夜无义无利，由此因缘，所夺财宝，若僧伽物还复僧伽，窣堵波物还窣堵波，若有情物还复有情。又见众主，或园林主，取僧伽物，窣堵波物，言是己有，纵情受用。菩萨见已，思择彼恶，起怜愍心，勿令因此邪受用业，当受长夜无义无利。随力所能，废其所主。菩萨如是，虽不与取，而无违犯，生多功德。

མ་བྱིན་ལེན་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བློན་ཆེན་པོ་ཤས་ཆེར་གཏུམ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་ཅིང་གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་གོ་འཕང་དེ་ལ་གནས་ན་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འཕེལ་བའོ། །བསམ་པ་ནི། སྙིང་བརྩེའི་སེམས་སམ་ཕན་པ་ལ་བསམ་པས་རྒྱལ་སྲིད་དེ་ལས་འབྱིན་ཞིང་དེ་འཕྲོག་པའོ།།

〖释〗境分三：初者、谓诸王臣上品暴恶，于诸有情无有悲愍专行逼恼。若令久住其位，多生非福。意乐者，谓怜愍心或利益心，废夺王位。

གཉིས་པ་ནི། དགེ་འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནོར་མང་པོ་ཕྲོགས་ནས་བདག་གིར་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་འདོད་པའི་ཆོམ་རྐུན་ནོ། །བསམ་པ་ནི། གཞི་དེས་དེ་དག་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གནོད་པ་དང་མི་ཕན་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་པ་ཕོ་ནས་སླར་ཕྲོགས་ཏེ་དགེ་འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གང་གི་ཡིན་པ་དེ་ལ་འབུལ་བའོ།།

第二者，谓劫盗贼夺他财物，著僧伽物，若塔庙物，取多物已执为己有，纵情受用。意乐者，勿令受用如是财故，当受长夜无义无利。由是夺已还复僧伽及窣堵波。

གསུམ་པ་ནི། ཞལ་ཏ་བྱེད་བཞམ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་བསྲུང་བ་གང་གིས་དགེ་འདུན་ནམ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནོར་མི་རིགས་པས་ཆུད་གཟོན་པ་དང་རང་གིས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །བསམ་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུས་དེ་དག་དེ་ལས་འབྱིན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མ་བྱིན་ལེན་བྱེད་ཀྱང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་ལོ།།

第三者，谓见执事人或守国人，取僧伽物，或塔庙物，纵情受用，非理耗失。意乐者，如上所说，废其所主。菩萨如是虽不与取，而无违犯，生多功德。

ན༣ལོག་གཡེམ་གནང་བ།

丑三、开欲邪行

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པས་བུད་མེད་མགོ་གཙང་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་གཟིར་བ་དང་། འབྲེལ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ནས། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འཕེལ་བར་

འགྱུར་ན་མི་དུང་ངོ་སྙམ་ནས། ཅི་དགའ་དགུར་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་གཟུད་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་གཏོང་དུ་གཞུག་པ་ལ་དབང་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་སྟེ། སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་འཁྲིག་པའི་ཆོས་བསྟེན་ན་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་འཁྲིག་པའི་ཆོས་བསྟེན་ཀྱང་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་འཇིག་པར་རྗེས་སུ་བསྲུང་བས་ནི་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་བསྟེན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱའོ། །

【论】又如菩萨，处在居家，见有母邑，现无系属，习淫欲法，继心菩萨，求非梵行。菩萨见已，作意思惟，勿令心恚，多生非福。若随其欲，便得自在，方便安处，令种善根，亦当令其舍不善业。住慈愍心，行非梵行。虽习如是秽染之法，而无所犯，生多功德。出家菩萨，为护声闻圣所教诫，令不坏灭，一切不应行非梵行。

ལོག་གཡེམ་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་འདོད་པ་མ་བསྟེན་ན་འཆི་བར་འགྱུར་ལ་དེ་ལ་ས་བོན་གྱི་བསམ་པ་འཛིན་པས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་གཟིར་བ་བྱང་སེམས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་བུད་མེད་མགོ་གཅང་ངོ་། །ཚིག་ཕྱི་མས་ནི་ལོག་གཡེམ་སྤོང་བའོ་ཞེས་འགྲེལ་པ་རྣམས་ནས་འཆད་ཀྱང་ལོག་གཡེམ་གནང་བའི་སྐབས་ཡིན་པས་མི་འཐད་དེ། །བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། དཔེར་ན་ཞིག་ཏུ་བྲམ་ཟེ་སྐྱེས་ཡོད་པའམ་མགོ་གཅང་ངམ་རིགས་དང་ཆོས་དང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྲུངས་པ་ལ་ཡང་དུང་སྟེ་འདོད་པ་ལ་ལོག་པར་གཡེམ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཕྲོ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་ལོག་གཡེམ་གྱི་ཉེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་སྐབས་སུ་བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་བར་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་དོན་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་མ་སྲིང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རིང་དུ་སྤང་ཞིང་མཆོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཐལ་ཆེར་ཁྲིམ་པའི་རྟེན་གྱིས་འདུག་པ་དང་དེ་དང་དགེ་སློང་མི་མཚུངས་པ་དང་གལ་ཏེ་དོན་ལྷག་པ་མཐོང་ན་བསླབ་པ་འབུལ་བར་གསུངས་པས་བྱང་ས་དང་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཀྱང་། འཁྲིག་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཞིང་བར་མཆོད་

པར་དམྱལ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། འདུལ་བར་འོས་པ་མང་པོ་ཡང་བསྟན་པ་ལ་མི་དད་པར་འགྱུར་བ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་གཟིགས་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡང་འཁྲིག་པ་ལ་བསྟེན་པ་སྤྱོར་བར་མི་མཛད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིའི་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་རྣམས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བསམ་པ་ནི། འདི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་མང་དུ་འཕེལ་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་ཞིང་འདོད་པ་བསྟེན་ན་རང་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་ལ་གཟུང་བ་དང་མི་དགེ་བ་འདོར་བ་ལ་དབང་དུ་འགྱུར་སྙམ་ནས་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ནས་འཁྲིག་པ་བསྟེན་ན་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །

〖释〗境者，谓见有母邑，现无系属，继心菩萨，求非梵行。假使菩萨不随所欲，当致命终。诸释论说“无系属”语显非邪行。然不应理，此是开许欲邪行故。《集学论》云：“或有系属，或族姓护、法护、幢护，皆不犯欲邪行。”此说于有夫无夫，皆不犯欲邪行故。又《集学论》云：“诸梵行者，为利他故，于彼应作母姊之想，远离邪行。”此说是在家身所行，不顺苾刍，设见殊胜义利，应舍学处，故义同《菩萨地》。《新疏》云：“淫欲行者，是有罪犯，无间能令堕那落迦，令多所化不信圣教，诸世间人多住此行。由见此故，大士不应习近淫欲。其杀人等，亦不应行。”意乐者，谓勿令此心生嫌恨，多生非福，若随其欲，便得自在，方便安处令种善根，亦当令其舍不善业，住悲愍心行非梵行，无所违犯，生多功德。

ཉ༤ རྫུན་གནང་བ།

丑四、开妄语

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་ཅན་མང་པོ་སྲོག་ཐར་བར་བྱ་བ་དང་། བཅིངས་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བ་དང་། ལག་པ་དང་། རྐང་པ་དང་། སྣ་དང་རྣ་བ་བཅད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བ་དང་། མིག་དབྱུང་བ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདག་གི་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་བརྫུན་གྱི་ཚིག་མི་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་མདོར་བསྡུ་ན་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཅི་དང་ཅིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་དོན་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱང་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་དང་ལྡན་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་གཞི་འབའ་ཞིག་གིས་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ། ཤེས་བཞིན་དུ་ཚིག་གཞན་ལ་སྨྲ་ལ། སྨྲ་བཞིན་དུ་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བསོད་ནམས་མང་པོ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】又如菩萨，为多有情解脱命难囹圄缚难，刖(yuè)手足难，劓(yì)鼻，刵(èr)耳，剜(wān)眼等难，虽诸菩萨为自命难，亦不正知说于妄语，然为救脱彼有情故，知而思择故说妄语。以要言之，菩萨惟现有情义利，非无义利，自无染心，惟为饶益诸有情故，覆想正知，而说异语。说是语时，于菩萨戒无所违犯，生多功德。

རྟེན་གཞང་བ་ལ་ཡུལ་ནི་སྲོག་འཆད་པ་དང་ལག་པ་རྐང་པ་སྣ་རྣ་བ་གཅོད་པ་དང་། མིག་འབྱིན་པའི་དཀག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོའོ། །བསམ་པ་ནི། ཉེས་དམིགས་དེ་དག་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པའོ། །རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་རང་གི་དོན་ཡིན་ན་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བཞིན་རྫུན་མི་སྨྲ་བས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་ཕྱིར་དུ་རྫུན་སྨྲ་བའོ། །མདོར་ན་ཅི་དང་ཅིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་ན་མཐོང་གི་དོན་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རང་ཡང་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་དང་ལྡན་ལ་ཕན་འདོད་འབའ་ཞིག་གིས་ཤེས་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་རྫུན་སྨྲས་ན་ཉེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་པོ་འཕེལ་ལོ། །

〖释〗境者，谓多有情具足命难，刖手足难，劓鼻、刵耳、剜眼等难。意乐者，谓为救脱此诸患难。身者，谓此菩萨若为自利，虽至命难，亦不正知故说妄语。然为利他，知而思择，故说妄语。总谓惟观有情义利，非无义利，自无染心纯利他心，覆想正知而说妄语，无所违犯，生多功德。

ཎ༥ ཕྲ་མ་གཞང་བ།

丑五、开离间语

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་གང་དག་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དེ་དག་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་

འདི་དག་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་དང་བསྟེན་པས་ཡུན་རིང་པོར་གནོད་པ་དང་། ཕན་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་སྟེ། ཅི་ནུས་ཅི་ལྕོགས་ཀྱིས་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཚིག་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། དེས་དགག་ལ་ཞིང་དབྲལ་བར་ཀུན་ཏུ་དགག་པོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་གྲངས་དེས་མཛའ་བའི་དབྱེན་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ལ། བསོད་ནམས་མང་པོ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】又如菩萨，见诸有情，为恶朋友之所摄受，亲爱不舍。菩萨见已，起怜愍心，发生利益安乐意乐，随能随力，说离间语，令离恶友，舍相亲爱，勿令有情，由近恶友当受长夜无义无利。菩萨如是以饶益心说离间语，乖离他爱，无所违犯，生多功德。

ཕྲ་མ་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །བསམ་པ་ནི། འདི་དག་སྡིག་གྲོགས་བསྟེན་པས་ཡུན་རིང་པོར་གནོད་པ་དང་མི་ཕན་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་ནས་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་དབྲལ་བའི་ཚིག་སྨྲོས། །དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེན་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ལ་བསོད་ནམས་མང་པོ་འཕེལ་ལོ། །

〖释〗境者，谓见有情为恶朋友之所摄受。意乐者，谓勿令有情由近恶友，当受长夜无义无利，故说离间语，分离恶友。如是离间，无所违犯，生多功德。

ན༦ ཚིག་རྩུབ་གནང་བ།

丑六、开粗恶语

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་ལམ་ལོག་པར་ཞུགས་ཤིང་མི་རིགས་པ་རྣམས་བྱེད་པ་དག་ལ་ཐབས་དེ་ཅི་ཙམ་དུ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་ཚིག་རྩུབ་མོ་དྲག་པོས་སྨྲ་འབེབས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲས་ཀྱང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ལ།བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】又如菩萨，见诸有情，为行越路非理而行，出粗恶语，猛利诃摈，方便令其出不善处安立善处。菩萨如是以饶益心，于诸有情，出粗恶语，无所违犯，生多功德。

ཚིག་རྩུབ་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི། ལམ་ལོག་པར་ཞུགས་ཤིང་མི་རིགས་པ་བྱེད་པའི་

སེམས་ཅན་ནོ། །བསམ་པ་ནི། ངག་རྩུབ་སྨྲ་བའི་ཐབས་དེས་མི་དགེ་བ་ལས་སླངས་ཏེ་དགེ་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་ལྟ་བུས་ཚིག་རྩུབ་སྨྲས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །ས་ཐུ་དྲས་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་ཞུགས་པའམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་ཆུང་ཤེས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ལམ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་། རིགས་པར་བྱ་བ་ཤེས་ཀྱང་བསླབ་ཚིག་ལ་མ་གུས་ཤིང་གཡེལ་བ་ནི་མི་རིགས་པ་བྱེད་པར་འཆད་དོ། །

〖释〗境者，谓诸有情行越正路，非理而行。意乐者，谓由出粗恶语方便，能令出不善处安立善处。由是因缘，出粗恶语，无所违犯，生多功德。《传释》说：“行十不善，或虽善知大乘道而行小乘道，及知小乘而行外道，名越路行。虽知正理而于学处不敬缓慢，名非理行。”

ན༧ ངག་བཀྱལ་གནང་བ་ལ་ཡུལ།

丑七、开绮语

འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་གར་དང་གླུ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་ལ་མོས་པ་རྣམས་དང་། སེམས་ཅན་རྒྱལ་པོ་དང་། ཆོམ་རྐུན་དང་། ཟས་དང་། སྐོམ་དང་། སྨད་འཚོང་མ་དང་། ལམ་སྲང་གི་གཏམ་ལ་སོགས་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་གར་དང་། གླུ་དང་། རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་། གཏམ་སྣ་ཚོགས་ལ་མཁས་ཏེ། སྙིང་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་གར་དང་། གླུ་དང་། རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་། ཚིག་ཀྱལ་པ་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མགུ་བར་བྱས་ཤིང་འདུན་པར་བྱས་ཏེ། དབང་དུ་བྱེད་ཅིང་ངག་ཉན་དུ་བཅུག་ནས། མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚིག་ཀྱལ་པ་སྨྲ་ཡང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱང་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】又如菩萨，见诸有情，信乐倡妓吟咏歌讽，或有信乐王贼饮食淫荡街衢无义之论。菩萨于中皆悉善巧，于彼有情起怜愍心，发生利益安乐意乐，现前为作绮语相应，种种倡妓吟咏歌讽，王贼饮食淫衢等论，令彼有情欢喜引摄，自在随属，方便奖导，出不善处安立善处。菩萨如是现行绮语，无所违犯，生多功德。

ངག་བཀྱལ་གནང་བ་ལ་ཡུལ་ནི། གར་གླུ་རོལ་མོའི་སྒྲ་ལ་མོས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་ཆོམ་རྐུན་ཟས་སྐོམ་སྨད་འཚོང་མ་ལམ་སྲང་གི་གཏམ་ལ་སོགས་པ་ལ་མོས་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །རྟེན་དང་བསམ་པ་ནི། གར་ལ་སོགས་པ་ལ་མཁས་ཏེ་སྙིང་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་གར་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མགུ་ཞིང་འདུན་པར་བྱས་ཏེ་དབང་དུ་བྱེད་ཅིང་ངག་ཉན་དུ་བཙུག་ནས་མི་དགེ་བ་ལས་བསླང་སྟེ་དགེ་བ་ལ་འགོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚིག་བཀྱལ་པ་སྨྲ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་ལ་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །

〖释〗境者，谓诸有情信乐歌、舞、伎乐、王贼、饮食、淫荡街衢等论。身及意乐者，谓于歌舞等皆得善巧，以悲愍心，为作种种歌舞等事，令其欢喜，方便引摄，自在随转，出不善处安立善处。由是因缘，虽说绮语，无所违犯，生多功德。

གཞུང་འདི་དང་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་དུ་ལུས་ངག་གི་བདུན་མ་གཏོགས་པ་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ལ་གནང་བའི་སྐབས་མ་བཤད་ལ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་བདག་གི་དོན་ལ་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ལ་བྱེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་འདོད་ཅིང་ཐམས་ཅད་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་འམ་ལོག་པར་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པ་དག་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྟེ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་གཙུག་ལག་དག་ལས་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་འཆད་པར་སྣང་སྟེ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཁུངས་ཤིག་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

又此论与《大日经》除开身语七支外，未开意三。善现论师云："若于自利无少顾恋，纯行利他，普于一切大悲遍转者，除意恶行或除邪见，余皆开许。然应观阅决择菩萨律仪之经论。"说须以教而为凭据。

སོ་ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལས་འདས་ཀྱང་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་བསོད་ནམས་འཕེལ་ན་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་འཆད། གཞན་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་ན་བཅས་རྐྱང་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ལ་འདས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་སྔ་མས་དཔག་པར་ནུས་པའོ། །

觉贤论师云："若违别解脱性罪，尚无违犯，能生多福，况诸遮罪。"故见最大利有情时，违诸共学遮罪亦无违犯，例前可知。

ཟ༢ རང་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ།

癸二、重于违自

分三：（子初、失坏净命；子二、失坏轨则；子三、味著三有。）

ད༡ འཚོ་བ་ཉམས་པ།

子初、失坏净命

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་འཆོས་པ་དང་། ཁ་གསག་དང་། གཞོགས་སློང་དང་། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང་། རྙེད་པས་རྙེད་པར་བྱེད་འདོད་པ་ལོག་པར་འཚོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་དུ་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་མི་འཛེམ་ལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བསྩལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེ་ཞིང་འབད་པ་རྩོམ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་ན་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪。生起 1. 诡诈，2. 虚谈、3. 现相、4. 方便研求、5. 假利求利，味邪命法无有羞耻，坚持不舍，是名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若为除遣生起乐欲，发勤精进，烦恼炽盛，蔽抑其心，时时现起。

གཉིས་པ་ལ་རང་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཚོ་བ་ཉམས་པ་ནི། འཚོ་བ་ལོག་པ་དང་དུ་ལེན། ཞེས་པ་སྟེ་ཚུལ་འཆོས་ལ་སོགས་པའི་ལོག་འཚོ་ལྔ། གང་རུང་བྱུང་བ་རྣམས་དང་དུ་ལེན་ཞིང་དེ་དག་གིས་ངོ་ཚ་ཞིང་འཛེམ་པར་མི་བྱེད་ལ་གཉེན་པོས་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པ་མེད་དོ། །དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

颂曰：“忍受诸邪命”。【12】〖释〗谓随生起诡诈等事五种邪命，无有羞耻，忍受不舍，是染违犯。无非染犯。若为除彼，生起欲乐，烦恼炽盛则无违犯，如随欲心转时所说。

ལོག་འཚོ་ལྔའི་མཚན་ཉིད་ནི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཚུལ་འཆོས་རྙེད་དང་བཀུར་སྟིའི་

ཕྱིར། །དབང་པོ་སྡོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །ཁ་གསག་རྙིད་དང་བཀུར་སྟིའི་ཕྱིར། །ཚིག་འཇམ་སྨྲར་ནི་སླུ་བའོ། །གཞོགས་སློངས་དེ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱི་རྫས་ལ་བསྔགས་བྱེད་པ། །ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་རྙད་པའི་ཕྱིར། །མངོན་སུམ་གཞན་ལ་སྨོད་བྱེད་པ། །རྙེད་པས་རྙེད་པ་རྣམས་འདོད་པ། །སྔར་ཐོབ་པ་ལ་བསྔགས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་པ་རྣམས་ནས་ལོག་འཚོའི་སེམས་སྐྱེས་མ་ཐག་མ་ཚོར་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འཆད་ཀྱང་གཞུང་དང་འགྲིག་པར་མི་སྣང་ངོ། །

五邪命相，如《宝鬘论》云："诡诈为利敬，密护诸根门。虚谈为利敬，现前说软语。巧求为利敬，称赞他财物。研逼为利敬，现前毁咨他。以利求利者，称赞先所得"诸释论云："起邪命心，自不了知，犯恶作罪。"与本论不符。

ད༣ ཚིག་ཉམས་པ།

子二、失坏轨则

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒོད་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ཞིང་། རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་ལ་དགའ་བ་ཧ་གད་དུ་དགོད་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྟེ་ཞིང་། ཀུན་ཏུ་ཙ་ཙོ་འདོན་ལ། དགོད་ཅིང་གཡེང་བ་སྟོན་པ་དང་། གཞན་ལ་ལ་དག་དགོད་དུ་གཞུག་པར་འདོད་ཅིང་དགའ་བར་བྱ་བར་འདོད་ན། རྒྱུན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗེད་པས་བྱས་ན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བསྙལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་པ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དག་གི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སྐྱེས་པ་ཐབས་དེས་ཕྱིར་བསྙལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དག་གི་མྱ་ངན་སྐྱེས་པ་བསལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་བསྡུ་བ་འམ། གཙུགས་པ་བསྲུང་བ་འམ། དེ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་མི་དགའ་བར་གྱུར་དུ་དོགས་པ་དང་། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་། རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་གྱུར་དུ་དོགས་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་བཞིན་གྱིས་ནང་གི་བསམ་པ་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བྱས་ན

ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，为掉所动，心不寂静，不乐寂静，高声嬉戏，喧哗纷聒(guō)，轻躁腾跃，望他欢笑。如此诸缘，是名有犯，有所违越，是染违犯。若忘念起，非染违犯。无违犯者，若为除遣生起乐欲，广说如前。若欲方便解他所生嫌很令息，若欲遣他所生愁恼，若他性好如上诸事，方便摄受，敬慎将护，随彼而转；若他有情，猜阻【狙哉反杜注左傳云猜疑也方言猜恨也廣雅懼也說文恨賊也從犬青聲】菩萨内怀嫌恨恶谋憎背，外观欢颜表内清净，如是一切，皆无违犯。

ཚེ་ག་ཉམས་པ་ནི། འཕྲུར་ནས་རབ་ཏུ་རྒོད་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་ནི་རྒོད་པ་སྟེ་དེས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པས་མ་ཞི་ཞིང་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་ཧ་བ་གང་དུ་རྒོད་པ་དང་རྩེ་ཞིང་ཅ་ཅོ་འདོན་ལ་གཡེང་བ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་རྒོད་དུ་གཞུག་པར་འདོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །བརྗེད་པས་དེ་དག་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །ཧ་བ་གང་དུ་རྒོད་པ་མན་ཆད་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་སྔར་བཞིན་ནོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། གཞན་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སྐྱེས་པ་ཐབས་དེས་སེལ་བར་འདོད་པ་དང་གཞན་གྱི་མྱ་ངན་བསལ་བར་འདོད་པ་དང་གཞན་གད་མོ་དང་རྩེད་མོ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་དགེ་བ་ལ་བསྒྱུ་ཞིང་གཞག་པ་དང་། རང་དང་སྡོན་མཛའ་བའི་གཙུགས་པ་སྲུང་བའམ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་གཞན་རང་ལ་མི་དགའ་བ་དང་མནར་སེམས་དང་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་པ་ལ་དགའ་བའི་བཞིན་བསྟན་པས་ནང་གི་བསམ་པ་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ལྔའོ། །

颂曰：“掉举轻躁等”。【13】〖释〗谓由贪分摄不寂静为相之掉举动心，令不寂静，不乐寂静，高声嬉戏，喧哗纷聒，轻躁腾跃，令他欢笑，是染违犯。若由忘念起如上事，非染违犯。虽高声等无违犯中，就自身者，谓为除彼，生起欲乐，如前应知。就所为有五：一以此方便除他所生嫌恨之心。二为除他所生忧恼。三若他性好嬉笑等事，为摄受他安立善处。四若为将护亲友之意随彼而转。五若他猜阻自有嫌恨恶谋憎背，而自于外现欢笑颜，表示内心清净无恨。

ད༣ སྲིད་པའི་རོ་ལ་བརྐམ་པ།

子三、味著三有

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བས་གནས་པར་མི་བྱའི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཏེ་གནས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇིགས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་དག་ལུས་སེམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་འཁོར་བ་ན་འཁོར་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཇི་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་སྐྱོ་བར་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་འགྱུར་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྐྱོ་བ་བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ནི་བདག་གཅིག་པུའི་དོན་ལ་བརྩོན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པ་ཡིན་ལ། དེས་དེ་ལྟར་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，起如是见，立如是论：菩萨不应忻乐涅槃，应于涅槃而生厌背，于诸烦恼及随烦恼，不应怖畏而求断灭，不应一向心生厌离，以诸菩萨三无数劫，流转生死求大菩提。若作此说，是名有犯，有所违越，是染违犯。何以故？如诸声闻，于其涅槃忻乐亲近，于诸烦恼及随烦恼深心厌离，如是菩萨，于大涅槃忻乐亲近，于诸烦恼及随烦恼，深心厌离，其倍过彼百千俱胝。以诸声闻，惟为一身证得义利，勤修正行，菩萨普为一切有情证得义利，勤修正行。是故菩萨当勤修集无杂染心，于有漏事，随顺而行，成就

胜出诸阿罗汉无杂染法。”颂曰：“思一向流转”。【14】

སྲིད་པའི་རོ་ལ་བརྐམ་པ་ནི། འཁོར་བ་གཅིག་པུ་བསྒྲོད་པར་སེམས། །ཞེས་པ་སྡེ་མདོ་མང་པོ་ལས་བྱང་སེམས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བ་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི་མྱང་འདས་ལ་དགའ་བར་མི་བྱའི་དེ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་སེམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པར་མི་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་འཁོར་བ་ན་འཁོར་ཞིང་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་བ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་མྱང་འདས་ལ་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་སེམས་སྐྱོ་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལས་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་འགྱུར་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉན་ཐོས་བདག་གཅིག་པུ་སྲིད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་ན་བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲིད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་པ་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་དེས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་བྱ་བ་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། རང་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ལས་མ་གྲོལ་བས་གཞན་དེ་དག་ལས་སྒྲོལ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

〖释〗谓见多经说诸菩萨爱乐生死，非乐涅槃。由误解彼经故，起如是见，立如是论：菩萨不应忻乐涅槃，应生厌背，于诸烦恼及随烦恼，不应怖畏，深心厌离，以诸菩萨三无数劫，流转生死求大菩提，是染违犯。起如是见何故成犯？如诸声闻忻乐涅槃，厌患烦恼，如是菩萨应当过彼百千俱胝。以诸声闻惟为一身解脱生死，尚应如是勤修正行。何况菩萨，普为一切有情解脱生死，勤修正行。是故菩萨应当勤修无杂染心，以自未能解脱烦恼，则定不能解脱他故。

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། མགོ་ལ་སེམས་ཅན་ཁུར་ཆེན་ཁྱེར་བ་ཡི། །སེམས་དཔའ་མཆོག་ནི་དལ་གྱིས་འགྲོ་མི་མཛེས། །བདག་གཞན་སྣ་ཚོགས་འཆིང་བས་རབ་བཅིངས་པས། །བརྩོན་པ་བརྒྱ་འགྱུར་དུ་ནི་བྱ་བའི་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་

སེམས་དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། །ས་ཞུ་དྲས་ཉན་ཐོས་དབང་པོ་རྟུལ་བས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྐྱོན་རིག་ནས་སྐྱོན་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣོ་ཞིང་བློ་ཚད་མེད་པས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེར་མྱང་འདས་ལ་དགའ་བར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་ལ་གཏན་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་མྱང་འདས་ལ་དགའ་བ་འགོག་ཅིང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བས་མ་གོས་པའི་སྲིད་པར་འཁོར་བ་ལ་བསྔགས་ཀྱི། ལས་ཉོན་དང་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བ་ལ་མི་སྐྱོ་བ་དང་དེ་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་དགའ་བ་འགོག་པ་མིན་ནོ།།

如《庄严经论》云："顶戴众生极重担，菩萨缓行非端严，种种系缚缚自他，应勤修行百千倍。"如是菩萨虽非罗汉，然能成就无杂染法胜出罗汉，善权方便于有漏事随顺而行。《传释》云："声闻钝根，尚能了知生死过患，深生厌离，何况菩萨是利根性具无量慧。"故诸经说，不应忻乐涅槃，应乐生死者，是遮一向背弃生死断灭涅槃，及赞不被惑业所染，受生三有，非不厌离诸烦恼业及烦恼业所感生死，非遮忻乐灭除惑业所得涅槃。

ཉེས་བྱས་དེ་གསུམ་ནི། རིམ་པ་ལྟར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཚོ་བ་དག་པ་དང་མི་རྒོད་པ་དང་གཅིག་ཏུ་དབེན་པར་གནས་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཉེས་བྱས་དང་པོ་ལ་ཚང་དང་མཚོན་ཆ་དང་དུག་དང་སྲོག་ཆགས་དང་རྒྱ་སྐྱེགས་ལ་སོགས་པ་འཚོང་བ་དང་མ་བརྟགས་པའི་ཏིལ་དང་ཡུངས་ཀར་འཚོང་བའོ། །ཞིང་ལ་སོགས་པ་ནི། སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ་ཞེས་དེ་དག་ཀྱང་ལོག་འཚོར་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་བཤད་དེ།།

觉贤论师说，上三恶作，如其次第，失坏律仪戒中净命具足，及不掉举，常乐远离。又说沽酒，及卖刀杖、毒药，贩卖有情，压紫草子、胡麻、菜子等，尚为邪命恶作，况耕田等。

ཟ༣རང་གཞན་གཉིས་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ།

癸三、自他俱违

分二：（子初、不护自称；子二、不作利他猛利加行。）

ད༡རང་གི་བསྔགས་པ་མི་སྲུང་བ།

子初、不护自称

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་གི་ཚིག་མི་བཙན་པར་འགྱུར་བའི་དྲི་ངས་དང་། མི་སྙན་པ་དང་། གྲགས་ངན་པར་འགྱུར་བ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲུང་ཞིང་སྤེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བདེན་པའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲུང་ཞིང་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཕ་རོལ་མུ་སྟེགས་ཅན་ཡིན་ནམ། གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། སློང་མོ་སྤྱོད་པ་དང་། དགེ་བ་སྤྱོད་པའི་གཞིས་མི་སྙན་པར་བརྗོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཁྲོ་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ཅིང་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པས་བརྗོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于自能发不信重言，所谓恶声、恶称、恶誉、不护不雪，其事若实，而不避护，是名有犯。有所违越，是染违犯。若事不实，而不清雪，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，若他外道，若他增嫉，若自出家，因行乞行，因修善行，谤声流布。若忿弊者，若心倒者，谤声流布，皆无违犯。”

གསུམ་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རང་གི་བསྔགས་པ་མི་སྲུང་བ་ནི། གྲགས་པ་མ་ཡིན་མི་སྤོང་བ། །ཞེས་པ་སྟེ་རང་གི་ཚིག་མི་བཙན་པའམ་མི་བཙུན་པར་གྱུར་པའི་དྲི་ངས་དང་མི་སྙན་པ་དང་གྲགས་ངན་འབྱུང་བའི་གཞི་རང་ལ་ཡོད་པའི་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མི་བསྲུང་ཞིང་མི་སེལ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་གཞི་མེད་པ་མི་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མི་བསྲུང་ཞིང་མི་སེལ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །དྲི་ངས་སོགས་གསུམ་ནི་སྐྱོན་བརྗོད་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་མོ་ཞེས་གྲོ་ལུང་པ་གསུངས་སོ། །མི་སྲུང་བ་ནི་དང་པོ་ནས་འབྱུང་འགྱུར་མི་འགོག་པའོ། །མི་སེལ་བ་ནི་བྱུང་ཟིན་འཕྲོ་མི་གཅོད་པའོ། །མི་སྙན་པ་སྨྲ་བ་ལ་སེལ་ཐབས་མ་བྱས་ཀྱང་ལྡོང་བ་མེད་པ་ལ་བརྗོད་མཁན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་བཙ་སྤྲད་ཀྱང་ཡིད་མི་ཆེས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་དང་ཁྲོ་བས་ཀྱིས་ནོན་ནས་ནན་གྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །འཁྲུལ་པ་གསར་མར་གཞན་མུ་སྟེགས་ཅན་མངོན་པར་

ཞེན་པ་ཞེས་དང་པོ་གཉིས་སུ་སྡེབས་ཅན་དུ་བྱས་པ་ནི་གཞུང་དང་མི་མཐུན་ནོ། །བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་སློང་མོ་སྤྱོད་པ་དང་དགེ་བ་སྤྱོད་པའི་གཞིས་མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ་སྡེ་གསུམ་མོ། །

颂曰："不避护恶称。"【15】〖释〗谓能引生恶声恶称恶誉之事，令自言不威肃，不堪信重，其事于己若实，不护不雪是染违犯。若事不实，而不护雪，非染违犯。恶声等三，卓垅巴云："约所说过软中重品。"不避护者，谓过将生，而不预防。不清雪者，谓过已生，而不断除。(此释与汉文稍异。)虽有恶声不护不雪而无违犯中，就说者有三：一若他外道。二若他憎嫉补特伽罗，虽善开晓而不信从。三若忿蔽者强欲谤说。《新疏》中云："若他外道憎嫉。"合前二为一外道，不符本论。就所说事有三：一因自出家。二因行乞食。三因修善行，谤声流布。

ད༢ གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྩུབ་མོས་སྐྲག་པ།

子二、不作利他猛利加行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གནོད་པའི་ཐབས་དང་ཐབས་དྲག་པོ་གང་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཡིད་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་ཐབས་དེ་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཚེ་འདིའི་དོན་ཆུང་དུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞི་དེས་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪。见诸有情，应以种种辛楚加行，猛利加行，而得义利，护其忧恼，而不现行，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，现由此缘，于现法中少得义利，多生忧恼。"

གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྩུབ་མོས་སྐྲག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་བཅས་ཀྱང་འཚོས་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ་ཕ་རོལ་མི་དགའ་བའི་གནོད་པའི་ཐབས་གང་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་མི་སྡུག་པའི་ཚད་པས་འདུལ་བའི་ཐབས་དྲག་པོ་གང་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བཞིན་དུ་གཞན་མི་དགའ་བ་བསྲུང་བ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་ཐབས་དེ་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་བྱས་པས་ཕ་རོལ་ལ་ཚེ་འདིའི་དོན་ཆུང་དུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ་གཞི་དེས་དེ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའོ། །གཞན་

ཀྱི་དོན་ཆུང་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ལ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །འགྲེལ་པ་གསར་མས། ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པ་ནི་དྲག་པོའི་སྦྱོར་བའོ། །དེ་འབའ་ཞིག་གིས་མ་ཡིན་གྱི་འཇམ་པོའི་སྦྱོར་བས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱང་གི་སྒྲའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་དྲག་པོ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་འཇམ་པོས་ཀྱང་མ་བཅོས་ན་ཞེས་གསུངས་ཏེ་འདི་ལ་དོགས་པ་གོ་ལོག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་ཕ་རོལ་ཉོན་མོངས་པའམ་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་འཚོས་ནུས་ཀྱང་མི་འཚོས་ན་ཞེས་བཤད་དགོས་པ་འདྲའོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གཉིས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་དགེ་བ་སྡུད་པའི་དྲན་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ཅིང་རང་གི་འཁྲུལ་པ་ཤེས་ལ་ཤེས་ནས་ཀྱང་སྤོང་བ་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དབབ་པས་དྲན་པར་བྱེད་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མར་བཤད་དོ། །

颂曰："虽有惑不治"。【16】〖释〗见诸有情，应以种种令他忧恼辛楚加行及以身语粗暴不可爱乐，调伏方便猛利加行，乃得义利，护其忧恼，而不现行彼方便者，是染违犯。虽不现行而无违犯，谓观由此现行，令他于现法中，少得义利，多生忧恼。诸论亦有释为：令他少得义利，而自生大劬劳者。《新疏》云："言有惑者，谓猛利加行，非但用此，亦复应以柔和加行，是‘虽’字义。"此释为非但限用猛利加行，即以柔和加行不治亦犯。然似误解文义，此是谓，他虽有惑或有大过，自能治罚而不治除。又《新疏》说，上二恶作如其次第，失坏摄善法中，正念正知正行防守，于自愆犯审谛了知，知已悔除，及饶益有情戒中，诃责忆念。

ཏ༣ བཟོད་པ་དང་འགལ་བ།

壬三、违犯忍辱

分三：（癸初、不住忍因；癸二、不断嗔心相续；癸三、不住对治。）

ཐ༡ བཟོད་པའི་རྒྱུ་ལ་མི་གནས་པ།

癸初、不住忍因

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དག་གཤེ་བ་ལ་ཕྱིར་གཤེ་བ་དང་། ཁྲོ་བ་ལ་ཕྱིར་ཁྲོ་བ་དང་། རྡེག་པ་ལ་ཕྱིར་རྡེག་པ་དང་། མཚང་འབྲུ་བ་ལ་ཕྱིར་མཚང་འབྲུ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་

འགྱུར་རོ།།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪。他骂报骂，他嗔报嗔，他打报打，他弄报弄，是名有犯，有所违越，是染违犯。

བཟོད་པ་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་ལ་མི་གནས་པ་ནི། གཞི་ལ་ལན་དུ་གཞི་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་སྡེ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་པ་སྡེ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་གཞི་བ་ནི་ཁྲོས་ནས་སྨྲ་བའི་ཚིག་གོ། སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཁྲོ་བ་ལ་ཕྱིར་ཁྲོ་བ་ནི་ཁྲོང་གཞུག་པའི་བསམ་པ་ཅན་གྱི་ངག་མི་སྡུག་པའོ། །རྡེག་པ་ལ་ཕྱིར་བརྡེག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་བསམ་པས་བསྣུན་པའོ། །མཚང་འབྲུ་བ་ལ་ཕྱིར་མཚང་འབྲུ་བ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་ཉེས་པ་གླེང་བའོ། །

颂曰："他骂报骂等。"〖释〗舍离四沙门法，是染违犯。其中骂者，谓发嗔詈之言。"等"字中摄他嗔报嗔者，谓以令他愤恚意乐，发非爱语。他打报打者，谓以令他生苦意乐，而行捶打。他弄报弄者，谓互举过犯。

ཐ༢ ཁྲོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་པ།

癸二、不断嗔心相续

分二：（子初、自不断除；子二、他不断除。）

ད༡ རང་གིས་མི་འགོག་པ།

子初、自不断除

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཞན་དག་ལ་ཉེས་པར་བྱས་སམ། ཉེས་པ་བྱས་སུ་དོགས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་པས་མཐུན་པར་ཤད་ཀྱིས་བྱང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཡལ་བར་འདོར་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་སམ། ལེ་ལོ་འམ། བག་མེད་པས་ཤད་ཀྱིས་བྱང་བར་མ་བྱས་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་ནི་འགྱུར་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཐབས་དེས་དུལ་བར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་། འདུལ་བར་འདོད་ལ་མི་དགེ་བའི་གནས་ནས་བསླང་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་སུ་འགོད་པར་འདོད་པ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སྒྱུ་སྐྱེགས་ཅན་ཡིན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྩུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཁན་མ་ཐོབ་དང་བཅས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པས་

ཤད་ཀྱིས་བྱང་བ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཞིག་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་འཐབ་ཀྲོལ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྩོད་པ་བྱེད་ལ། ཤད་ཀྱིས་བྱང་བར་བྱས་ན་ཤས་ཆེར་འཁྲུགས་ཏེ། ཤད་སྐྱི་བར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཕ་རོལ་བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་ཞིང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་དུ་རེ་ལ་གཞན་ལ་ཉེས་པ་བྱས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཤད་ཀྱིས་སྦྱང་བ་བྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于他有情有所侵犯，或自不为，彼疑侵犯，由嫌嫉心，由慢所执，不如理谢，而生轻舍，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，不谢轻舍，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，若欲方便调彼伏彼，出不善处安立善处，若是外道，若彼希望，要因现行非法有罪，方受悔谢，若彼有情性好斗诤，因悔谢时倍增愤怒，若复知彼为性堪忍，体无嫌恨，若必了他因谢侵犯，深生羞耻，而不悔谢，皆无违犯。

གཉིས་པ་ཁྲོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས། རང་གིས་མི་འགོག་པ་ནི། ཁྲོས་པ་རྣམས་ནི་ཡལ་བར་འདོར། །ཞེས་པ་སྟེ། རང་གིས་གཞན་ལ་ཉེས་པ་བྱས་པའམ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་བྱས་པར་དོགས་པ་གཉིས་གང་རུང་ལ་ཕྲག་དོག་ཤས་ཆེ་བའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སམ་དམན་པར་སོང་ན་ངོ་ཚ་བའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཤད་སྦྱང་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སེམས་གཞན་གཉིས་དང་བག་མེད་ཀྱིས་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་པ་ལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་ཐབས་དེས་འདུལ་འདོད་པའོ། །ཤད་སྦྱང་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པས་ཤད་སྦྱང་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་པ་དང་། ཤད་སྦྱང་བྱས་ན་སླར་འཁྲུག་པ་སྐྱེ་བའི་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་རྩོད་པ་བྱེད་པ་དང་ཤད་སྦྱང་བྱས་མ་བྱས་གང་ལ་ཡང་སེམས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དང་། ཤད་སྦྱང་མི་འདོད་པའམ་དེས་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་ལྔའོ། །ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་གཞུང་ནས་གཅིག་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཕྲལ་བ་ལྟར་བྱས་པའོ། །

颂曰："轻舍诸言者"。〖释〗若自于他有所侵犯，或自未为彼疑侵犯，于此二随一。若由嫉妒增上嫌恨之心，或骄慢所制羞耻卑下，不如理谢，是染违犯。若由余二心及放逸心而不谢者，非染违犯。虽不悔谢无违犯中，就所为者，谓欲方便调伏。就所谢境有五：一若是外道。二若他希望要因现行非法有罪方受悔谢。三若他性好斗诤，因悔谢时反增愤怒。四若性堪忍，随谢不谢心无变异。五若他不欲受谢，或因悔谢反令羞耻。此后二缘，论文似一，诸释论中别释为二，此如释说。

ཏ༢ གཞན་གྱི་མི་འགོག་པ།

子二、他不断除

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྫོད་པ་གང་ལ་གཞན་ཉེས་པ་བྱུང་བདག་ཆོས་བཞིན་དུ་མཐུན་པར་ཤད་ཀྱིས་བྱང་བར་བྱེད་ཀྱང་། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་གཞན་ལ་ གནོད། འཚམས་པའི་བསམ་པས་ཤད་ཀྱིས་སྲུངས་པ་མི་ཉན་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་མི་ལྡན་གྱི། མི་བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་མི་ཉན་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། ཐབས་དེས་ཕ་རོལ་གདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་ཤད་ཀྱིས་སྦྱོད་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，他所侵犯，彼还如法平等悔谢，怀嫌恨心，欲损恼彼，不受其谢，是名有犯，有所违越，是染违犯。虽复于彼无嫌很心，不欲损恼，然由禀性不能堪忍，故不受谢，亦名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若欲方便调彼伏彼，广说一切，如前应知。若不如法，不平等谢，不受彼谢，亦无违犯。"

གཞན་གྱི་མི་འགོག་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆགས་པ་སྤོང་། །ཞེས་པ་སྟེ། རྫོད་པ་གང་ལ་གཞན་ལ་ཉེས་པ་བྱུང་བ་དག་ཆོས་བཞིན་དུ་མཐུན་པར་ཤད་སྲུང་བྱེད་ཀྱང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་གཞན་ལ་འཚེ་བའི་མཐོ་འཚམ་པའི་བསམ་པས་ཤད་སྲུང་མི་ཉན་པ་སྟེ་མི་ལེན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། སྡང་བ་མེད་ཀྱང་མི་བཟོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ་ལེན་མི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ལེན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། མ་

བླངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། ཐབས་དེས་འདུལ་འདོད་པའོ། །ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ཆོས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་ཤད་སྦྱང་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་སྔ་མ་ནི་མི་རིགས་པ་དང་ཕྱི་མ་ནི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བྱེད་པའོ། །ཕྱི་མ་ལ་སྦོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་བ་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ། དུས་མ་ཡིན་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་དེ་མ་ཐག་ཤད་སྦྱང་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དུས་ལ་བྱའོ། །འགྲེལ་པ་གསར་མར་སྨུ་སྟེགས་ཅན་དང་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ལ་ཡང་ཉེས་མེད་དུ་འཆད་དོ། །

颂曰："弃舍他谏谢"。〖释〗因何斗诤他为侵犯，彼还如法平等悔谢，怀嫌恨心，欲损恼彼，不受其谢，是染违犯。若无嗔恚，惟由禀性不能堪忍，不欲受谢而不受谢，非染违犯。（汉论为亦染违犯。）虽不受谢无违犯中，就所为者，谓欲方便调伏。就境者，谓不如法，不平等谢。初谓非应正理，后谓惟以空言。又《律仪二十颂》新旧二疏，仅于后义说为非时，谓侵犯无间之时而不悔谢。《新疏》又说：若是外道及性好斗诤者亦无违犯。

ཐ༣ གཉེན་པོ་ལ་མི་གནས་པ།

癸三、不住对治

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དག་ལ་ཁྲོ་བའི་བསམ་པ་འབྱུང་ཞིང་འཛིན་ལ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪。于他怀忿，相续坚持，生已不舍，是名有犯。有所违越，是染违犯。无违犯者，为断彼故生起乐欲，广说如前。"

གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ལ་མི་གནས་པ་ནི། ཁྲོས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་ལ་ཁྲོ་བའི་བསམ་པ་དང་པོར་བྱུང་ཞིང་རྒྱུན་མི་གཏོང་བས་འཛིན་ལ། ཉེས་པར་མི་ལྟ་ཞིང་གཉེན་པོ་མི་བསྟེན་པས་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །སྤང་བའི་ཕྱིར་འབད་ཀྱང་མ་ལོག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ཁྲོ་བ་བྱུང་བ་འཛིན་པའི་ཉེས་པར་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་བཞེད་དོ། །ཞེས་བྱས་པའི་

ཡི་དང་པོ་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་སྡོམ་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་འཆལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་ཉོན་དང་དུ་མི་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་ཅིང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་གསལ་ཁ་མི་སྣང་ངོ་།།

颂曰："随逐忿心转"。〖释〗若于他所才发忿心，相续执持，不见过患，不修对治，生已不舍，是染违犯。若为断彼生起欲乐，虽勤遮遏然未能断，无所违犯，如前广说。觉贤论师说，此是生起忿恚执持违犯。四恶作中，《新疏》说初二，如其次第，失坏律仪摄善法二戒中，希求利他，及不忍受本随烦恼坏摄善法戒之因缘。后二违何未见明文。

ཏ༤ བརྩོན་འགྲུས་དང་འགལ་བ།

壬四、违犯精进

分三：（癸初、下劣加行；癸二、全无加行；癸三、贪恶劣事。）

ཐ༡ སྦྱོར་བ་དམན་པ།

癸初、下劣加行

བམ་པོ་བཅུ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་དང་། བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་ཞེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་སྡུད་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཟང་ཟིང་མེད་པའི་བསམ་པས་རིམ་གྲོ་བ་བ་དང་། བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ་བདག་གིར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，贪著供事增上力故，以爱染心管御徒众，是名有犯。有所违越，是染违犯。无违犯者，不贪供侍，无爱染心管御徒众。"

བརྩོན་འགྲུས་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བ་དམན་པ་ནི། བསྙེན་བཀུར་འདོད་ཕྱིར་འཁོར་རྣམས་སྡུད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཁྲུས་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྲོ་དང་སྙན་འདེངས་པ་དང་ལས་སུ་མི་བསྐོ་བ་སོགས་ཀྱི་བསྙེན་བཀུར་ལ་ཞེན་ཏེ་རྗེས་འབྲུལ་དུ་རེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་སྡུད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཟང་ཟིང་མེད་པའི་བསམ་པས་བསྡུས་པ་ན་རིམ་གྲོ་སོགས་བྱེད་པ་བདག་གིར་བྱས་

པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

颂曰："为供事御众"。〖释〗若以贪著洗浴设座不被差等所有供事，及心希望供财物等爱染之心，管御徒众，是染违犯。以无染心管御徒众受承事等，则无违犯。

ཟ༢ སྦྱོར་བ་མེད་པ།

癸二、全无加行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་སྐྱེས་ཏེ། གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ཉལ་བའི་དེ་བ་དང་། གློས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོད་མ་ཡིན་པར་བདག་གིར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ལམ་གྱིས་དུབ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ།།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪。懒惰懈怠，耽睡眠乐，卧乐倚乐，非时非量，是名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若遭疾病，若无气力，行路疲极，若为断彼生起乐欲，广说一切如前应知。

སྦྱོར་བ་མེད་པ་ནི། ལེ་ལོ་ལ་སོགས་སེལ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། སྡོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་སྐྱེས་ཏེ་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་མལ་དུ་ཉལ་བའི་བདེ་བ་དང་གློས་འབེབས་པ་སྟེ་སྙེས་པའི་བདེ་བ་དུས་མིན་པ་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཡང་ཚོད་མི་ཟིན་པ་སྟེ། ནམ་གྱི་གུང་ཐུན་མ་གཏོགས་པ་ཆ་སྟོད་སྨད་ལ་བདག་གིར་བྱེད་ཅིང་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །བདག་གིར་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་ལམ་བགྲོད་པས་དུབ་པ་དང་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་སྟར་ལྟར་བྱས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

颂曰："不除懈怠等"。〖释〗谓若生起懒惰懈怠，"等"字摄取，贪睡眠乐，卧乐倚乐，忍受不舍，昼中非时，虽于夜时除中夜外，初后二分，亦复非量，是染违犯。虽复忍受无违犯中，就自身有三：一病无气力。二行路疲极。三为欲断彼生起欲乐，广如前说。

ཟ༣ བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཆགས་པ།

癸三、贪恶劣事

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདུ་འཛིའི་གཏམ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དུས་ཡོལ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗེད་པས་ཡོལ་བར་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕ་རོལ་སྨྲ་ཞིང་འདུག་ལ་དེ་ཡང་དྲན་པ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་གྱི་ངོར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཙམ་ཉན་པ་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡ་མཚན་དུ་འཛིན་ཏེ། འདྲི་བ་ཙམ་དང་། དྲིས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཙམ་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，怀爱染心，谈说世事，虚度时日，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由忘念虚度时日，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，见他谈说，护彼意故，安住正念须臾而听。若事希奇，或暂问他，或答他问，无所违犯。

བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཆགས་པ་ནི། ཆགས་པས་བྲེ་མོའི་གཏམ་ལ་སྟེན། །ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱལ་བློན་ཆོམ་རྐུན་བུད་མེད་དང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་འཛིའི་གཏམ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དུས་ཡོལ་བར་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །བརྗེད་པས་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །འདི་གཞན་ལ་ཉན་པ་ཙམ་བྱས་པས་དུས་ཡོལ་བ་དང་དུས་ཡོལ་བ་ཡང་སྔ་དྲོ་ལས་ཕྱི་དྲོ་དང་དེ་ལས་སྲོད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་ལ་ས་ཐུ་དྲས་འཆད་དོ། །ཉན་པ་དང་སྨྲས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་ཉན་མཁན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ཕ་རོལ་སྨྲ་ཞིང་འདུག་པ་ལ་ཉན་པ་དེ་ཡང་དྲན་པ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་གྱི་ངོར་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཉན་པའོ། །གཏམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ཡ་མཚན་པའམ་མཚར་གཏམ་ལ་ཕར་ལ་འདྲི་བ་ཙམ་དང་ཚུར་ལ་འདྲི་བའི་ལན་འདེབས་པ་ཙམ་བྱེད་པའོ། །སློབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ནི་དེ་ཡང་ཉེས་པ་ཡིན་པར་ཛཱི་ན་བུ་ཏྲ་སོགས་འཆད་དོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིན་དུ་ཚོགས་པ་སྡུད་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུ་འཛིའི་ནང་དུ་ལོང་གཏམ་ངན་པ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

颂曰：“贪说无义论”。〖释〗若乐谈说王臣盗贼妇女行欲等论，

以爱染心虚度时日，是染违犯。若忘念谈，非染违犯。《传释》说此是从他闻虚度时日。言度时者，谓过上午而至下午，及过下午而至初夜等。或虽听说无违犯中，就听闻者，谓见他谈说安住正念须臾而听。就言论者，谓事希奇，或暂问他，或答他问。最胜子等说精勤学时，此亦成犯。《新疏》中说上三恶作，失坏饶益有情戒中，如法御众，摄善法中精进波罗蜜多，律仪戒中虽处杂众，而不乐为不正言论。

ཏ༥ བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ།

壬五、违犯静虑

分三：（癸初、加行过失；癸二、正行过失；癸三、结行过失。）

ཟ༡ སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ།

癸初、加行过失

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་གནས་པར་བྱ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ། སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པར་འདོད་ལ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་ཏེ། གདམས་ངག་ནོད་དུ་མི་འགྲོ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གདམས་ངག་ལོག་པར་འབྱུང་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །བདག་ཉིད་མང་དུ་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་སམ། དེས་གདམས་ངག་གིས་གདམས་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，为令心住，欲定其心，心怀嫌恨，骄慢所持，不诣师所求请教授，是名有犯，有所违越，是染违犯。懒惰懈怠而不请者，非染违犯。无违犯者，若遇疾病，若无气力，若知其师颠倒教授，若自多闻，自有智力，能令心定，若先已得所应教授，而不请者，无所违犯。”

བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་ཚོལ། །ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པར་འདོད་པ་ལ་མནར་སེམས་དང་ང་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་གནས་པ་ལས་བརྩམས་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་ནོད་དུ་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་

པའོ། །མི་གནོད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་གདམས་ངག་ལོག་པ་བྱུང་དོགས་པ་དང་། བདག་མང་དུ་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་སམ་གདམས་ངག་གིས་གདམས་ངག་གི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

颂曰："不求三摩地"。〖释〗欲定其心，怀嫌恨心，骄慢所持，不诣师所，求请住心教授，是染违犯。以余二心非染违犯。虽不请求无违犯中，就自身有三：一病无气力。二若知彼颠倒教授。三自多闻能令心住，或以教授先已成办所教授事。

ཟ༢ དངོས་གཞིའི་ཉེས་པ།

癸二、正行过失

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་སྒྲིབ་པ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་ཅིང་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་ཤིང་འབད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དྲག་པོས་སེམས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། གནོད་སེམས་དང་། རྨུགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། རྒོད་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，起贪欲盖，忍受不舍，是名有犯。有所违越，是染违犯。无违犯者，若为断彼生起乐欲，发勤精进，烦恼猛利蔽抑心故，时时现行。如贪欲盖，如是嗔恚，昏沉睡眠，掉举恶作，及与疑盖，当知亦尔。”

དངོས་གཞིའི་ཉེས་པ་ནི། བསམ་གཏན་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་ཞིང་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །སྒྲིབ་པ་ལྔ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། རྒོད་དང་འགྱོད་དང་གནོད་སེམས་རྨུགས་པ་དང་། །གཉིད་དང་འདོད་ལ་འདུན་དང་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་དགེ་བའི་ནོར། །འཕྲོག་པའི་ཆོམ་རྐུན་ལགས་པར་རིག་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་རྒོད་འགྱོད་གཉིས་སྒྲིབ་པ་གཅིག་དང་གཉིད་རྨུགས་གཉིས་སྒྲིབ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །

颂曰："不舍静虑障"。〖释〗能障静虑之五盖，随一生起，忍受不舍，是染违犯。若为断彼生起欲乐，无犯如前。五盖如《亲友书》云："掉悔、及嗔恚、昏睡、贪欲、疑。当知此五盖，是劫善财贼"。掉举恶作合为一盖，昏沉睡眠合为一盖。

འདི་ལ་གཉིས་སྒྲིབ་བྱ་སྒྲིབ་པ་དང་དེ་འདྲེན་པའི་ཆོས་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། ཇི་ལྟར་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །

此中分二：一、明所净之盖及能引。二、如何净治之法。

དང་པོ་ལ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་སྲེད་ཅིང་འདུན་པས་སེམས་ཡུལ་ལྔའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་དེ་འདྲེན་པ་ནི་ཡུལ་ལ་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མཚན་མ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དོ། །གནོད་སེམས་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱ་བ་དང་འཚེ་བའི་བསམ་པ་སྟེ་དེ་འདྲེན་པ་ནི་ཁོང་ཁྲོའི་རྒྱུ་མི་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་མཚན་མ་སྒྲོ་འདོགས་པའོ། །རྨུགས་པ་ནི། གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་ཞིང་བློ་ང་བློང་པོར་གྱུར་པའོ། །གཉིད་ནི་འདིར་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སེམས་ཡུལ་ལས་མངོན་པར་སྡུད་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་འདྲེན་པ་ནི་སེམས་ལ་མུན་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་མི་གསལ་བའོ། །རྒོད་པ་ནི། ཆགས་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་མ་ཞི་བའོ། །འགྱོད་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་འདྲེན་པ་ནི་ཉེ་དུ་དང་ཡུལ་ཁོར་དང་ཡུལ་དང་མི་འཆི་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྔོན་བཀྲད་པ་དང་བརྗེས་པ་དང་དགའ་བ་དང་དགའ་མགུར་སྤྱད་པ་རྣམས་དྲན་པའོ། །ཐེ་ཚོམ་ནི་བདག་དུས་གསུམ་དུ་བྱུང་ངམ་མ་བྱུང་ཞེས་པ་དང་དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་དང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྟེ་དེ་འདྲེན་པ་ནི་དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་དང་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དོ། །

初中贪欲者，谓心爱欲色声等五境，随逐而转。能引此者，谓于境增益可爱净相，非理作意。嗔恚者，谓于他欲作不饶益心，及损害心。能引此者，谓妄增益忿怒因缘，非可爱乐，非悦意相。昏沉者，谓痴分所摄内心昏昧，无堪能性。睡眠者，谓痴分所摄心极昧略。能引此二者，谓心思惟黑暗之相，无光明相。掉举者，谓贪分所摄不寂静相。恶作者，谓心生忧悔。能引此二者，谓因亲属国土不死寻思，及随忆念昔所经历戏笑欢娱所行之事。疑者，谓于三世为有为无，及

于三宝业果四谛，犹豫猜度。能引此者，谓三世法，及缘彼法非理作意。

ཇི་ལྟར་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉེན་པོ་གང་གིས་སྦྱོང་བ་དང༌། སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟ་བུས་སྦྱོང་བ་གཉིས་སོ། །

二、如何净治之法分二：一、以何对治净治，二、以何威仪净治。

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་གཉེན་པོར་ནི། རྣམ་པར་སྔོས་པ་དང་རྣགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་མི། །གནོད་སེམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་བྱམས་པ་བསྒོམས་མོ། །རྨུགས་གཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་ཉི་ཟླ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བའི་མཚན་མ་ལེགས་པར་བཟུང་ནས་སེམས་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཏོང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། གཞན་ཡང་དད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ལ་གཏད་ནས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པ་དང་ཕྱོགས་སུ་དང་ཟླ་བ་དང་སྐར་མ་ལ་ལྟ་བ་དང་གདོང་ཆུས་འཁྲུ་བའོ། །རྒོད་འགྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་སེམས་ནང་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་འཇོག་ཅིང་རྒྱུད་ཅིག་ཏུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་བྱེད་པའོ། །ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཉེན་པོར་ནི་འདས་པའི་དུས་སུ་བྱུང་བ་དང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་བདག་ནི་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མཐོང་ནས་ཡོད་པ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡང་མེད་པར་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་གསུང་རབ་ལས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་དེ་དག་འདྲེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་སྨད་པ་དང་དེ་དག་དང་བྲལ་བ་ལ་ཕན་ཡོན་གྱིས་བསྟོད་པའི་ཚིག་རྣམས་འདོན་ཞིང་དོན་སེམས་པ་སོགས་བྱས་ན་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེས་པའང་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །

初又分三：初依对治增上净治分五：贪欲对治者，谓修青瘀脓烂等不净相。二嗔恚对治者，谓修仁慈。三昏沉睡眠对治者，谓善取日月等光明之相，令心明了。或随念佛法僧戒舍天，或住其余净信所缘，策举其心，或观四方，及月星等，或水洗面。四掉举恶作对治者，谓心于内正住一趣，修三摩地。五疑对治者，谓观过去已生，及未来当生等，全无有我，惟法因果，如理作意，于有谓有，于无谓无，远离增益及损减执。又于此一切，应诵诃责五盖及能引诸法过患，赞叹离

彼五盖胜利之经论文句，思惟其义，其未生者，制令不生，生已令断。

བདག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་ནི། སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་གང་རུང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲིབ་པ་དེས་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཆུང་བ་དང་དགེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པས་བདག་གི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་རིག་ནས་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་ཅིང་དང་དུ་མི་ལེན་པར་སེལ་བར་བྱེད་པའོ། །

二、依自增上净治者，谓五盖生已无间，当知彼盖令心杂染，令慧劣弱，损害善法，故不合我法，深生羞惭，断除不受。

འཇིག་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་ནི། སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་གང་རུང་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེ་བའི་དུས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན། བདག་གིས་འདི་དག་བསྐྱེད་ན་ནི་བདག་སྟོན་པ་དང་བསམ་པ་ཤེས་པའི་ལྷ་དང་གྲོགས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྨོད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་ཅིང་སྐྱེས་པ་སྤོང་བའོ། །སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟ་བུས་སྦྱོང་བ་ནི། གཉིད་རྨུགས་ལ་ནི་ལངས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དུ་འཆག་ཅིང་སྦྱོང་བ་ཡིན་ལ་གཞན་བཞི་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ལེགས་པར་བཅས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པར་བྱས་ཏེ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་དང་དུ་མི་ལེན་ཅིང་སེལ་བ་ནི་ཉིད་དེ་འཛིན་གྱི་དུས་ཁོ་ནར་མི་གཟུང་གི་ཐམས་ཅད་དུའོ། །

三、依法增上净治者，谓五盖中随一生起，或将生时，念我起此，当为大师及知他心诸天，并诸智者之所诃责，故未生者，令其不生，生已断除。二以何威仪对治者，谓睡眠昏沉，当起经行而为净治。于余四盖善结跏趺住念净治。又一切时应不忍受，断除此等，非惟定时。

ཟ༣ ཉེས་ཀྱི་ཉེས་པ།

癸三、结行过失

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱོང་བར་བྱེད་ཅིང་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱོང་བ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，贪味静虑，于味静虑见为功德，是名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若为断彼生起乐欲，广说如前。”

རྗེས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི། བསམ་གཏན་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྟ། །ཞེས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་དེའི་རོ་མྱང་བ་སྟེ་དགའ་བདེ་སོགས་ལ་སྲེད་ཅིང་རོ་མྱང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་སྐྱེད་པ་སོགས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་དག་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོག་ཤེས་བྱས་པའི་ཉེས་པར་འཆད་དེ་འཐྲིག་པར་མི་སྣང་ངོ་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུན་གནས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བར་ཆད་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་བཞི་སྟེ་རོ་མྱང་ཅན་དང་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་དང་མ་རིག་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་སྟེ་བཞིའོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པ་དང་རྟོག་པ་ངན་པ་མི་སེམས་ཤིང་དགེ་བ་སྡུད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གིས་རོ་མྱང་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

颂曰："见味静虑德"。〖释〗若自相续生静虑时，爱著其味，于爱味喜乐等，见为功德，是染违犯。若为断彼生起欲乐，无犯如前。诸论说为于定喜足之过，未见应理。又定生已而能障其相续久住及胜进者，有四烦恼：一有爱味，二慢增上，三无明增上，四见增上。《新疏》中说上三恶作如其次第，失坏律仪中引发胜定，不应思惟诸恶寻思，摄善法中不应忍受等至烦恼，及摄善法中，不应忍受等至味著。

ཏ༦ ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ།

壬六、违犯般若

ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས།

分二：（癸初、对下劣境；癸二、对殊胜境。）

ཡུལ་དམན་པ་དང་འབྲེལ་བ།

癸初、对下劣境

དང་པོ་ལ་བཞི་ལས།

分四：（子初、诽谤小乘；子二、一向勤学声闻乘法；子三、一向勤学外道书论；子四、于外道论爱乐修学。）

ཐེག་དམན་སྤོང་བ།

子初、诽谤小乘

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་མཉན་པར་མི་བྱའོ། །གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལ་བསླབ་པར་ཡང་མི་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་མཉན་པ་དང་། བཟུང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བསླབ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་། དེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་བྱ་དགོས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལྟ་ལ་ཅི་སྨོས། གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་དེ་ལྟར་ལེན་པའི་འདུན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，起如是见，立如是论：菩萨不应听声闻乘相应法教，不应受持，不应修学。菩萨何用于声闻乘相应法教，听闻受特，精勤修学？是名有犯，有所违越，是染违犯。何以故？菩萨尚于外道书论精勤研究，况于佛语。无违犯者，为令一向习小法者，舍彼欲故，作如是说。

ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས། ཡུལ་དམན་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། མཆོག་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། ཐེག་དམན་སྤོང་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཉན་པར་མི་བྱེད་ཚིག་དང་དོན་བསྲུང་བར་མི་བྱ་ནན་ཏན་དུ་བསླབ་པར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་དག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རང་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་གཞན་ལ་དེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉན་པ་སོགས་ཐེག་དམན་ལ་དགོས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལ་མི་དགོས་སྙམ་དུ་འཛིན་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་སྤོང་བ་མིན་ལ་སོ་ཐར་སྤོང་དུ་འདུག་པའི་རྩ་ལྟུང་དང་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་བྱ་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅས་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྒྱུས་ཆུང་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ལ་སློབ་པ་སོགས་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པའི་གཡང་ས་ཆེན་པོ་

འགེགས་པའི་གནམས་པ་མཆོག་གོ། ཐེག་ཆེན་པ་གང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་འདུན་པ་བཟློག་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་འདུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ལྟུང་བ་མེད་དོ། །

颂曰："毁谤声闻乘"。〖释〗若起如是见，立如是论：菩萨不应听声闻乘相应法教，不应受持其文，不应修学其义，听闻受持修学全无益故，是染违犯。此是妄执诸小乘人于声闻乘须听闻等，菩萨不须，非是毕竟谤声闻乘，故与谤别解脱之根本罪，有大差别。作如是说犯戒之理，以诸菩萨于外道论尚须精勤研究，况于佛语。又制此戒，是少知者，说大乘人不须修学别解脱戒，造集谤法业障，从大险坑救护之最胜教授。若大乘人一向爱乐声闻乘法，为遮彼欲，令乐大乘，则无违犯。

མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ།

子二、一向勤学声闻乘法

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཡོད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཡལ་བར་བོར་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于菩萨藏未精研究，于菩萨藏一切弃舍，于声闻藏一向修学，是名有犯，有所违越，非染违犯（藏文为是染违犯）。"

མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ་ནི། རང་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་དེ་ལ་བརྩོན། །ཞེས་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྩོན་པ་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཡལ་བར་བོར་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ལ་བརྩོན་པ་མ་བཏང་བའི་ངང་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སློབ་དགོས་སོ། །

颂曰："有自法勤彼"。〖释〗现有菩萨藏可勤修学，而一切弃舍，于声闻藏精勤修学，是染违犯。须于大乘精进不废，兼学小乘法藏。

མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ།

子三、一向勤学外道书论

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྩོན་པ་མ་བྱས་པར་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས། ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཤིན་ཏུ་ཡིད་གཞུངས་པ་དང་། ཡོབས་སྐྱེན་པ་དང་། ཡུན་རིང་དུ་མི་བརྗེད་པར་ནུས་པ་དང་། དོན་སེམས་པ་དང་། རྟོགས་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་རིག་པས་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པས་བློ་མི་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་ལས་ཉིས་འགྱུར་དུ་ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，现有佛教，于佛教中求精研究，于异道论及诸外论，精勤修学，是名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若上聪敏，若能速受，若经久时，能不忘失，若于其义，能思能达，若于佛教如理观察，成就俱行无动觉者，于日日中，常以二分修学佛语，一分学外，则无违犯。

མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ནི། བརྩོན་མིན་ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བརྩོན། །ཞེས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྩོན་པ་བྱར་ཡོད་ན་དེ་མ་བྱས་པར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་མིན་པ་ལ་རང་གི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་པར་དེ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་དང་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ས་མུ་དྲས་འཆད་དོ། །སྤྱི་མ་ལ་བརྩོན་པའི་གཞི་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དགོས་ལ་འདི་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གོ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ཤིན་ཏུ་ཡིད་གཞུངས་པ་དང་ཡོབ་རྒྱེན་པ་དང་ཡུན་རིང་དུ་མི་བརྗེད་པར་ནུས་པ་དང་དོན་སེམས་པ་དང་རྟོགས་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་རིགས་པས་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པས་བློ་མི་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ན་ཕྱི་

རོལ་གྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལ་ཡིད་གཞུངས་པ་ནི། ཡུན་ཐུང་དུས་ཀྱང་དྲན་ནུས་པ་དང་དོན་སེམས་པ་ནི་བློ་རྣོ་བ་དང་དོན་རྟོགས་པར་ནུས་པ་ནི་ཤེས་རབ་གསལ་བ་དང་གསུང་རབ་རིགས་པས་རྟོགས་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་ལ་ཟེར་ན་བྱུ་དུས་བཤད་དོ། །ཕྱོབ་སྐྱེན་པ་ནི། མྱུར་བར་ལོབས་པའོ། །

颂曰："勤非勤外论"。〖释〗现有可精研之佛教，未精研究，而于自教不勤研究，反于不应专究之异论外论，精勤修学，是染违犯。言外论者，《传释》说，为外道因明声明等论。前戒所应勤修之事，谓菩萨藏，此戒总说佛教。就自身者，谓若上聪敏，若能速受，若经久时能不忘失，若于其义能思能达，若于佛教如理观察，成就俱行无动觉者。于日日中常以二分精学佛语，一分学外则无违犯。上聪敏者，谓少许时便能记念。最胜子云："能思义者，谓慧通利。能达义者，谓慧明了。如理观察者，谓俱生大慧。能速受者，谓能速学。"

དགའ་བཞིན་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ།

子四、于外道论爱乐修学

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དང་ཡང་མ་འགལ་བར་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ན། དེར་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་ཅིང་དེས་དགའ་བར་འཛིན་ལ་དེས་རང་བར་བྱེད་དེ། སྨན་ཚ་བ་བསྟེན་པ་བཞིན་དུ་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，越菩萨法，于异道论及诸外论，研求善巧，深心宝玩，爱乐味著，非如辛药，而习近之，是名有犯，有所违越，是染违犯。

དགའ་བཞིན་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ་ནི། བརྩོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ། །ཞེས་བ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དང་མི་འགལ་བར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ན་སྨན་ཚ་བ་ལ་བསྟེན་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་བྱེད་པར་དང་པོར་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་ཅིང་བར་དུ་དེས་དགའ་བར་འཛིན་ལ་ཐ་མར་རངས་པར་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །དེས་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་

འཇུག་པ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཉེས་བྱས་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་བ་སྡུད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་སྤོང་བ་ལས་ཉམས་པ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནི་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཐོས་བསམ་ལ་སྦྱོར་བ་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་ཅིང་བཞི་པ་ལ་གསལ་ཁ་མི་སྣང་ངོ་། །

颂曰："精勤复爱乐"。〖释〗于异道论及诸外论，依上戒轨研究善巧，然应如辛药，虽非所爱，为利他故，而相习近。若不如是，初心宝玩，次则爱乐，后复味著，是染违犯。上四恶作，《新疏》中说："初罪失坏摄善法中，远离邪见。第二、第三失坏摄善法中，闻思加行。"于第四罪未见明说。

ཡུལ་མཆོག་དང་འབྲེལ་བ།

癸二、对殊胜境

分三：（子初、诽谤慧境；子二、于果邪行；子三、失坏慧因。）

དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་སྤོང་བ།

子初、诽谤慧境

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ནམ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐུ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཟབ་པ་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པའི་གནས་དག་ཐོས་ནས། མ་མོས་ཤིང་སྐྲུར་པ་འདེབས་ཏེ། འདི་དག་ནི་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན། ཆོས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འམ། གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་སྐྱུར་བ་འདེབས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟབ་ཅིང་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པའི་གནས་དག་ཐོས་ནས།སེམས་མོས་པར་གྱུར་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དད་པ་དང་གཡོ་མེད་པས་འདི་ལྟར་བདག་ནི་ལོང་བར་གྱུར་ཏེ། མིག་མེད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་གྱིས་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པར་ཟད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོས་ཏེ་གསུངས་པ་སྣང་བ་ནི་བདག་གི་ཚ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་བསླབ་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་བདག་ཉིད་མི་ཤེས་པར་བརྩིས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཆོས་དེ་དག་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པར་ཡང་དག་པར་ལྟ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །མོས་པ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྐུར་བ་མི་འདེབས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，闻菩萨藏，于甚深处，最胜甚深真实法义，诸佛菩萨难思神力，不生信解，憎背毁谤，不能引义，不能引法，非如来说，不能利益安乐有情，是名有犯，有所违越，是染违犯。如是毁谤，或由自内非理作意，或随顺他而作是说。若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，若闻甚深最甚深处，心不信解，菩萨尔时应强信受，应无谄曲，应如是学：我为非善，盲无慧目，于如来眼随所宣说，于诸如来密意语言，而生诽谤。菩萨如是自处无知，仰推如来于诸佛法无不现知等随观见。如是正行，无所违犯。虽无信解，然不诽谤。

ཡུལ་མཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་སྤོང་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་ལ་ཅི་ཞིག་ཐོས་ནས་སྐུར་པ་འདེབས་ཤེ་ན། སྡེ་སྣོད་དེ་ལས་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ཟབ་མོའམ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་མཐུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་བརྩམས་ཏེ་སོ་སྐྱེའི་ཡུལ་མིན་པས་ཟབ་པ་ཉན་རང་གི་ཡུལ་མིན་པས་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་བསྟན་པ་དག་ཐོས་ནས་དེ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ཤིང་མ་མོས་ནས་སྐུར་པ་འདེབས་སོ། །དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ནམ་མཐུ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་ན་ཉེས་བྱས་སུ་སྟོན་ནོ། །སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི་བཞི་སྟེ་འདི་དག་བཟོད་བྱ་དམན་པའམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མིན་པས་དོན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་རྗོད་བྱེད་དམན་པའམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྟེན་མིན་པས་ཆོས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་བྱེད་པ་པོ་དམན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་དམ་རེ་རེས་སྨྲ་བའོ། །སྐུར་པ་འདེབས་པའི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དམ་གཞན་གྱི་ཁ་ཕྱིར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའོ། །

颂曰："诽谤大乘法"。〖释〗谤菩萨藏是染违犯，由闻何事而诽谤耶？谓由听闻菩萨藏中，宣说甚深真实法义，或佛菩萨难思神力，不生信解，憎背毁谤。非异生境，名曰甚深。非二乘境，名最甚深。言真实法义，或难思神力者，显随毁谤深广一分为恶作罪。诽谤有四：一谤所诠下劣或非智所依，曰不能引义。二谤能诠下劣或非福所依，曰不能引法。三谤说者下劣，曰非如来说。四由上三缘，故谤不能利乐有情。诽谤之因，谓由自内非理作意，或随顺他而作是说。

ཆོས་སྤོང་བ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ནི་ཟབ་ཅིང་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པའི་གནས་དག་ཐོས་ནས་སེམས་མ་མོས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དད་པ་དང་གཡོ་མེད་པས་འདི་ལྟར་བདག་ནི་ལོང་བར་གྱུར་ཏེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་མེད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་གྱིས་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པར་ཟད་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་སྤང་བ་ནི་བདག་གི་བྱ་བའི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་བསླབ་པར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བདག་ནི་མི་ཤེས་པར་བརྩིས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཆོས་དེ་དག་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པར་ཡང་དག་པར་ལྟ་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །མོས་པ་མ་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྐུར་པ་མི་འདེབས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པའི་རང་བཞིན་གདུག་པ་སྟེ། །མི་རིགས་པ་ཡི་གཟུགས་ལའང་མི་རིགས་ན། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཆོས་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས། །དེ་ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་བཞག་ལེགས་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་དགོངས་གསུངས་པ་རྣམས། །ཤེས་པར་སླ་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཐེག་གཅིག་ཐེག་པ་གསུམ་གསུངས་པ། །བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ནི་བདག་བསྲུང་བྱ། །བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ནི་སྡིག་མི་འགྱུར། །སྡང་བས་སྡིག་འགྱུར་དགེ་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པས་ལས་དང་པོ་པས་ཐམས་ཅད་ལ་བློ་དང་མཐུན་པའི་མོས་པ་ཐོབ་པར་དཀའ་བས་མོས་པར་མ་ནུས་ཀྱང་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

从诸法罪护心方便，谓闻甚深最甚深处，心不信解，菩萨尔时应强信解，应无谄曲，应如是学：我今盲无无漏慧眼，惟应随顺如来眼行，于诸如来密意语言而生诽谤，非我应为。菩萨如是自处无知，仰推如来于彼诸法，无不现知正等观见。如是正行虽不信解，然不诽谤，则无违犯。《庄严经论》云："意过性恶故，尚不嗔恶色，况于犹预法，

故舍置无罪。”《宝鬘论》云：“如来诸密语，非易了知故，说三乘一乘，当舍置自护。舍置无罪恶，憎惟恶无善。”初发业者，难得一切随顺己意，不能信解舍置无犯。

འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子二、于果邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དག་ལ་བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་དག་ལ་སྨོད་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བསྟན་པ་གནས་པར་བྱ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་འདུལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྒྱས་པར་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱ་བ་དང༌། དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于他人所，有染爱心，有嗔恚心，自赞毁他，是名有犯，有所违越，是染违犯。无违犯者，若为摧伏诸恶外道，若为住持如来圣教，若欲方便调彼伏彼，广说如前。或欲令其未净信者，发生净信，已净信者，信复增长。

འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དག་ལ་བདག་བསྟོད་ཅིང་གཞན་སྨོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་སེམས་ནི་འཁྲིལ་བ་གསར་མ་དང་ས་མྱུ་དྲས་རློམ་སེམས་སམ་སྙེམས་པའི་སེམས་ལ་འཆད་དེ་ང་རྒྱལ་ལོ། །ཇི་ན་བུ་ཏྲས་བདག་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་ལ་བཤད་དེ་དོན་འདྲའོ། །དེས་ན་ཕམ་པའི་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་བྱས་ཀྱང་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། བསྟན་པ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཅན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་འདོད་པའི་དུས་དང་ཐབས་དེས་གཞན་འདུལ་བར་འདོད་པ་དང་གཞན་མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱ་བ་དང་དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

颂曰：“自赞而毁他”。〖释〗有染爱心，有嗔恚心，对他人所，自赞毁他，是染违犯。有染爱心者，《新疏》及《传释》，说为“骄醉心”，即是慢心。最胜子说为“我爱执心”。义同骄慢。故与他胜处罪，有大差别。又虽自赞毁他而无违犯中，就所为有三：一若为住持如来圣教，而欲摧伏外道之时。二若为方便调彼伏彼。三若为令他未净信者，发生净信，已净信者，倍复增长。

ཞེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ།

子三、失坏慧因

分二：（丑初、不往听闻；丑二、于闻境邪行。）

ཐོས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ།

丑初、不往听闻

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚོས་སྡོམ་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ང་རྒྱལ་གྱིས་ནོན་པ་དང་།ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་མི་འགྲོ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། ། སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། ། མ་ཚོར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ལོག་པར་སྟོན་དུ་དོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་སྨྲ་བའི་སེམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐོས་ཤིང་བཟུང་ལ་ཤེས་བཟུང་ལ་ཤེས་ཟིན་པའི་དོན་གྱི་གཏམ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། ཐོས་པ་འཛིན་པ་དང་། ཐོས་པ་བསམ་པ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྟག་ཏུ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཤིན་ཏུ་ཤེས་རབ་རྟུལ་ཏེ་ཆོས་ལེན་པ་ལ་ཞན། འཛིན་པ་ལ་ཞན་ཅིང་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་ཞན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，闻说正法论议决择，骄慢所制，怀嫌恨心，怀恚恼心，而不往听，是名有犯，有所违越，是染违犯。若为懒惰懈怠所蔽，而不往听，非染违犯。无违犯者，若不觉知，若有疾病，若无气力，若知倒说，若为护彼说法心者，若正了知

彼所说义，是数所闻所持所了，若已多闻，具足闻持，其闻积集，若欲无间于境住心，若勤引发菩萨胜定，若自了知上品愚钝，其慧钝法，于所闻法难受难持，难于所缘摄心令定，不往听者，皆无违犯。

ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཐོས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་ལ་ཆོས་སྒྲོགས་ཤིང་འཆད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་འབེལ་བའི་གཏམ་གཏན་ལ་འབེབས་ན་ང་རྒྱལ་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་དང་ལྡན་པས་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །མ་སོང་ཡང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ཆོས་སྒྲོགས་པ་སོགས་མ་ཚོར་བ་དང་ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་ལོག་པར་སྟོན་དུ་དོགས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་དེ་ཡང་ཡང་ཐོས་ཤིང་བཟུང་ལ་ཤེས་ཟིན་པར་ཤེས་པ་དང་མང་དུ་ཐོས་པ་ཐོས་པ་འཛིན་པ་ཐོས་པ་བསགས་པ་ཡིན་པ་དང་རྟག་ཏུ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པ་དང་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་ཏེ་ཆོས་ལེན་པ་དང་འཛིན་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་ཞེན་པ་སྟེ་བདུན་ནོ། །མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས་གསུམ་ནི་ཐོས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་རྫོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ལེན་པ་སོགས་གསུམ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་མོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། རང་ལ་ཆོས་སྨྲ་བའི་བླ་མའི་སེམས་མི་དགའ་བ་བསྲུང་བ་སྟེ་གཅིག་གོ། །

颂曰："不往听闻法"。〖释〗闻他说法论议决择，由骄慢心及二种心，而不往听，是染违犯。由余二心而不往听，非染违犯。虽不往听无违犯中，就自身有七：一若未觉知说正法等。二若病无力。三若知倒说。四若知其法，是数所闻、所持、所了。五若自多闻，具足闻持，其闻积集。六若为无间于境，住心引发胜定。七若慧迟钝，于先闻法为受、为持、为于所缘摄心令定。多闻等三，谓闻、知、究竟。难受等三，谓闻、思、修。就所为有一，谓为将护说法师心。

ཐོས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

丑二、于闻境邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་བསམས་བཞིན་དུ་ཁྱད་དུ་གསོད་ཅིང་བཀུར་སྟི་མི་བྱེད་ལ། འཕྱ་ཞིག་སྨོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཚིག་འབྲུ་ལ་རྟོན་གྱི་དོན་ལ་རྟོན་

པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于说法师，故思轻毁，不深恭敬，嗤笑调弄，但依于文，不依于义，是名有犯，有所违越，是染违犯。

ཐོས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལ་སྨོད་དང་མི་དགེ་ཏེན། །ཞེས་པ་སྟེ། ཆོས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་བསམས་བཞིན་དུ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་སྟེ་སྙིང་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་མི་སྐྱེད་པ་དང་ལུས་ཀྱིས་བཀུར་སྟི་མི་བྱེད་ལ་སྨྲ་འབེབས་པས་འཕྱ་ཞིང་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲ་བས་བསྙིང་བར་བྱེད་པ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པ་ལ་ཆེད་ཆེར་བྱེད་པས་དེ་ལ་རྟེན་གྱི་དོན་ལ་ཆེད་ཆེར་མི་བྱེད་པས་དེ་ལ་མི་རྟོན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཚིག་མི་ལེགས་ན་དོན་ལེགས་ཀྱང་དེ་ལ་མི་གནས་ལ་ཚིག་ལེགས་ན་དོན་མི་ལེགས་ཀྱང་དེ་ལ་གནས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཚིག་འབྲུ་ཙམ་འཆད་པར་ཟད་ཀྱི་དོན་མི་འཆད་པའམ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སྨོད་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཡི་གེའི་དོན་ལ་ཡང་མ་ཞུགས་སོ། །དེས་ན་བྱང་སར་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ་སྔར་ལྟར་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་དུ་བྱའོ། །ཛི་ན་བུ་ཏྲ་དང་ས་མུ་དྲས་ཀྱང་ཆོས་ལ་མ་གུས་པའི་ཉེས་པར་བཤད་དོ། །ཉེས་བྱས་དེ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ལྟ་བ་ངན་པ་སྤོང་བ་དང་ཐོས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པའི་བླ་མའི་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་ལས་ཉམས་པ་དང་ཡི་གེ་རྟོན་གྱི་དོན་ནི་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་དོན་དུ་ཚིག་འབྲུ་ལ་བརྟེན་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

颂曰："毁师但依文"。〖释〗若于说法补特伽罗，故思轻毁，心不至诚起大师想，善知识想，身不恭敬，呵责嗤笑，恶言调弄，乐著言词，但依于文，非重正理，不依于义，是染违犯。总谓义善文不善，妙亦不依止，若义不善文言善，妙便依而住。有人释为"谤说法师，惟宣其文，不释其义，或不知义"。此全未了论之字义。《菩萨地》说四依时，义同上说，故应如是。最胜子及《传释》中，说是不敬法罪。以上三罪，如其次第，《新疏》说为"失坏断除恶见，多闻加行，摄善法中承事尊长。但依文者，义为轻毁法师但依文句。"

༡༢ སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ།

辛二、违犯饶益有情

分二：（壬初、对总境；壬二、对别境。）

དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ།

壬初、对总境

分二：（癸初、不与义利；癸二、不拔损害。）

དོན་མ་སྒྲུབ་པ།

癸初、不与义利

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འམ། ལམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་འོང་བ་འམ། ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྦྱོར་བ་འམ། ལོང་སྤྱོད་བསྲུང་བ་འམ་བྱེ་བ་བསྡུམ་པ་འམ་དགའ་སྟོན་ནམ། བསོད་ནམས་བྱེད་པ་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་གྲོགས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་གྲོགས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རང་བྱེད་ནུས་པ་དང་། རྟེན་ཡོད་དེ་མི་འཚོལ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གནོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆོས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་ལ་མ་སོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ་རྒྱས་པར་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ལ་ཅེས་སྨྲར་ཁས་བླངས་ཟིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནུས་པ་གཞན་ལ་བཙོལ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྟག་ཏུ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་དག་པར་བརྩོན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་རྟུལ་ཞིང་ལུང་འབོགས་མི་མཁས་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཆེས་མང་བ་དག་གི་སེམས་བསྲུང་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于诸有情所应作事，怀嫌恨心，怀恚恼心，不为助伴。谓于能办所应作事，或于道路若往若来，或于正说事业加行，或于掌护所有财宝，或于和好乖离诤讼，或于吉会，或于福业，不为助伴，是名有犯，有所违越，是染违犯。若为懒

惰懈怠所蔽，不为助伴，非染违犯。无违犯者，若有疹疾，若无气力，若了知彼自能成办，若知求者自有依怙，若知所作，能引非义，能引非法，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若先许余为作助伴，若转请他有力者助，若于善品，正勤修习，不欲暂废，若性愚钝，于所闻法，难受难持，如前广说。若为将护多有情意，若护僧制，不为助伴，皆无违犯。

སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས། དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དོན་མ་སྒྲུབ་པ་ནི། དགོས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བྱ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནས་བསོད་ནམས་བྱེད་པའི་བར་བརྒྱད་ལ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་གྲོགས་སུ་མི་འགྲོ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་ནི་ཡུལ་སོ་སོའི་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་པ་ལ་དེ་སློབ་པར་གྲོ་ལུང་པས་བཤད་དོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་སྔར་གཞན་ལ་ཁས་བླངས་པ་དང་ནུས་པ་གཞན་ལ་བཙོལ་བ་དང་དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་དགེ་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་རྟུལ་ཞིང་ལུང་འབོགས་མི་མཁས་པ་སྟེ་ལྔའོ། །བྱ་བའི་སྒོ་ནས་ནི། གནོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པ་མི་རིགས་པའི་བྱ་བ་སྟེ་གཅིག་གོ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། གྲོགས་འཚོལ་བ་རང་གིས་བྱེད་ནུས་པའམ་བྱེད་པའི་མགོན་དང་རྟེན་ཡོད་པའོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་པ་དང་གཞན་ཆེས་མང་བའི་མནར་སེམས་བསྲུང་བ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་སྲུང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

颂曰："须伴不往助。"〖释〗初从决择所应作事，乃至福业，于此八事，若由二心不往助伴，是染违犯。由余二心，非染违犯。言正说者，卓垅巴云："未善方言者，教其方言。"余如前释。虽不往助无违犯中，就自身有五：一病无气力。二若先许余。三若转请余有力者助。四若勤修余殊胜善品。五自性愚钝，不善教授。就所作有一，谓知所作能引非义，能引非法，不顺正理。就境有二：一若知求者自力能办。二知有依怙。就所为有三：一若欲方便调彼伏彼。二若为将护余多有情嫌恨之心。三若护僧制。

ཐ༢ གནོད་པ་མི་སེལ་བ།

癸二、不拔损害

分二：（子一、不为拔苦，子二、不除苦因。）

སྡུག་བསྔལ་མི་སེལ་བ།

子初、不为拔苦

分二：（子一、不拔别苦，子二、不拔总苦。）

སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་མི་སེལ་བ།

丑初、不拔别苦

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནད་པ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་དང་ཕྲད་པ་ན་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་རིམ་གྲོ་དང་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་མི་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་ཉིད་ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཕ་རོལ་ནུས་ཤིང་མཐུན་པ་ལ་བཅོལ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནད་པ་མགོན་ཡོད་ཅིང་རྟེན་ཡོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་རིམ་གྲོ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནད་རྒྱུན་རིངས་ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ་སོ་ཅམ་དུ་འདུག་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་ཏེ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་པ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཤིན་ཏུ་ཤེས་རབ་རྟུལ་ཞིང་ལེགས་པར་ཆོས་སྟོན་མི་ནུས་ལ། ལེགས་པར་འཛིན་མི་ནུས་ཤིང་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ལ་ཆེས་སྔར་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，见诸有情遭重疾病，怀嫌恨心，怀恚恼心，不往供事，是名有犯，有所违越，是染违犯。若为懒惰懈怠所蔽，不往供事，非染违犯。无违犯者，若自有病，若无气力，若转请他有力随顺令往供事，若知病者有依有怙，若知病者自有势力能自供事，若了知彼长病所触，堪自支持，若为勤修广大无上殊胜善品，若欲护持所修善品令无间缺，若自了知上品愚钝，其慧钝浊，于所闻法难受难持，难于所缘摄心令定，若先许余为作供事。

གནོད་པ་མི་སེལ་བ་ལ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་མི་སེལ་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མི་སེལ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་མི་སེལ་བ་ནི། ནད་པའི་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་སྤོང་། །ཞེས་པ་སྟེ། ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་དང་འཕྲད་པ་ན་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལ་ནད་གཡོག་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྲོ་དང་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ན་སྟེ་མི་ནུས་པ་དང་ནུས་ཤིང་ནད་པའི་ཡིད་དང་མཐུན་པ་ལ་བཅོལ་བ་དང་ཤེས་རབ་ཞན་ཏུ་རྟུལ་ལ་ལེགས་པར་ཆོས་སྟོན་མི་ནུས་ལ་ལེགས་པར་འཛིན་མི་ནུས་ཤིང་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་མི་ནུས་པ་དང་སྔར་གཞན་ལ་ཁས་བླངས་པ་སྟེ་བཞིའོ། །ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། ནད་པ་མགོན་དང་རྟེན་ཡོད་པ་དང་རང་གིས་རང་གི་གཡོག་ནུས་པ་དང་ནད་རྒྱུན་རིངས་ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ་སོས་ཙམ་དུ་འདུག་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། དགེ་ཕྱོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྩོན་པ་དེའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་གཅིག་གོ།

颂曰：“不供事病人。”〖释〗见遭重病，若由二心不往供事，作瞻侍等，是染违犯。由余二心非染违犯。虽不往事无违犯中，就自身有四：一病无气力。二转请有力顺病人意。三若慧钝浊不善说法，自不善持，难于所缘摄心令定。四若先许余。就境有三：一若知病者，有依有怙。二自有势力，能自供事。三长病所触堪自支持。就所为有一，谓为勤修广大善品，护其障难。

སྡུག་བསྔལ་སྤྱི་མི་བསལ་བ།

丑二、不拔总苦

ནད་གཡོག་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་པའི་གྲོགས་བྱ་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】如于病者，于有苦者，为作助伴，欲除其苦，当知亦尔。”

སྡུག་བསྔལ་སྤྱི་མི་བསལ་བ་ནི། སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་ལྟུང་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ནད་པ་དང་འདྲ་ལ་གསལ་བྱའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་ཚུལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །

颂曰："不救拔众苦。"〖释〗有犯无犯，是染非染，如同病者。所拔之苦，救拔方便，俱如前说。

སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་སེལ་བ།
子二、不除苦因

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚེ་འདི་དང་ཚེ་ཕྱི་མའི་དོན་ལ་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ཞུགས་པ་དག་མཐོང་ན། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་རིགས་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་སྟོན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་སྟོན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་གིས་མི་ཤེས་ཏེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ནུས་པ་ལ་བཅོལ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་བའི་བཤེགས་གཉེན་གཞན་གྱིས་ཟིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་གདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྒྱས་པར་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གང་ལ་རིགས་པས་བསྟན་པར་བྱ་དེ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བས་ལོག་པར་འཛིན་པ་དང་། དགའ་ཞིང་གུས་པ་མེད་པས་དམུ་རྒོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，见诸有情，为求现法后法事故，广行非理，怀嫌恨心，怀恚恼心，不为宣说如实正理，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠所蔽，不为宣说，非染违犯。无违犯者，若自无知，若无气力，若转请他有力者说，若即彼人自有智力，若彼有余善友摄受，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若知为说如实正理，起嫌很心，若发恶言，若颠倒受，若无爱敬，若复知彼性弊[忄 龙]悷，不为宣说，皆无违犯。

སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་སེལ་བ་ནི། བག་མེད་རྣམས་ལ་རིགས་མི་སྟོན། །ཞེས་པ་སྟེ། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ན་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱོན་མེད་པའི་རིགས་པ་དང་ཇི་ལྟར་འཚམ་པའི་ཚུལ་བཞིན་མི་སྟོན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའོ། །མ་

བསྟན་ཀྱང་ངེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། རང་གིས་སྟོན་ཚུལ་མི་ཤེས་ཏེ་མི་ནུས་པ་དང་གཞན་བསྟན་ནུས་པ་ལ་བཅོལ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཆོས་ནུས་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་རང་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བས་ལོག་པར་འཛིན་པ་དང་རིགས་པ་བསྟན་པ་ལ་དགའ་ཞིང་གུས་པ་མེད་པས་དམུ་རྒོད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། མ་བསྟན་པའི་ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། འདི་ཡང་རྒྱས་པར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

颂曰："不诲诸放逸。"〖释〗若见有情，为求现法及后法事，广行非理，由二种心不为宣说，称彼机宜无过正理，是染违犯。由余二心，非染违犯。虽不宣说无违犯中，就自身有二：一若自不知所应说法，自无能力。二若转请余有力者说。就境有四：一若知彼自有力能改。二若有善友之所摄受。三若知于自怀嫌恨心，喜出粗言，颠倒执受。四若性[忄龙 lǒng]悷，于说正理不生爱敬。就所为有一，欲以不说方便调伏。此戒广说，如前应知。

དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ།

壬二、对别境

ཕན་མི་འདོགས་པ་དང་།ཚར་མི་གཅོད་པའོ།

分二：癸初、不作饶益；癸二、不作降伏。

ཕན་མི་འདོགས་པ།

癸初、不作饶益

分六：（子初、于有恩邪行；子二、于忧恼邪行；子三、于有贫邪行；子四、于徒众邪行；子五、于随顺邪行；子六、于有德邪行。）

དང་པོ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子初、于有恩邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ཕན་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་བྱས་པ་མི་གཟོ་ཤིང་བྱས་པ་མི་ཚོར་ཏེ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་མཐུན་པའི་ཕན་གདགས་པས་ལན་དུ་ཕན་མི་འདོགས་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་མི་

བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བསྒྲིམས་བཞིན་དུ་མ་ནུས་ཤིང་མ་ལྕོགས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ། སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལན་དུ་ཕན་འདོགས་པར་མི་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，于先有恩诸有情所，不知恩惠，不了恩惠，怀嫌恨心，不欲现前如应酬报，是名有犯，有所违越，是染违犯。若为懒惰懈怠所蔽，不现酬报，非染违犯。无违犯者，勤加功用，无力无能不获酬报，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若欲报恩，而彼不受，皆无违犯。

དོན་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་དང་འབྲེལ་པ་ལ་གཉིས། ཕན་མི་འདོགས་པ་དང་། ཚར་མི་གཅོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱས་ལ་ལེན་དུ་ཕན་མི་འདོགས། །ཞེས་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་ཕན་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་ལེན་བྱེད་མི་འདོད་པས་བྱས་པ་མི་གཟོ་ཞིང་ཕན་བཏགས་པ་མི་དྲན་པའམ་མི་སེམས་པས་བྱས་པ་མི་ཆོར་ཏེ་མནར་སེམས་ཀྱིས་དེ་བས་ཆེ་བའི་མ་ནུས་ན་མཉམ་པའི་ཐན་ཆུང་དུའི་མཐུན་པའི་ཕན་ལན་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ཕན་ལེན་བྱ་བར་བསྒྲིམས་བཞིན་དུ་མ་ནུས་ཤིང་མ་ལྕོགས་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། ཕན་ལེན་མ་བྱས་པའི་ཐབས་དེས་འདུལ་བ་སྟེ་གཅིག་གོ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། དེ་ཉིད་ཕན་ལན་བྱེད་པ་དེ་མི་འདོད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ།

颂曰："于恩不报恩。"〖释〗若于有恩诸有情所，不欲报恩，名不知恩惠。不忆其恩，或不思恩，名不了恩惠。纵不能增，当以或等或下，怀嫌恨心，不欲现前如应酬报，是染违犯。由余二心非染违犯。虽不酬报无违犯中，就自身有一，谓勤加功用欲报其恩，无力无能不获酬报。就境有一，谓彼不欲受。

ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子二、于忧恼邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ཉེ་དུ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལས་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱ་ངན་བྱུང་བ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་

སེལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོས་སེལ་བར་མི་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཉེས་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱ་བ་དག་ལ་གྲོགས་མི་བྱེད་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，见诸有情，堕在丧失财宝眷属禄位难处，多生愁恼，怀嫌恨心，不往开解，是名有犯，有所违越，是染违犯。若为懒惰懈怠所蔽，不往开解，非染违犯。无违犯者，应知如前，于他事业不为助伴。

ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། གཞན་གྱི་མྱ་ངན་སེལ་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་ཉེ་དུ་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་བྲལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་མྱ་ངན་བྱུང་བ་ལ་མནར་སེམས་ཀྱིས་མི་སེལ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །ལྟུང་མེད་ནི་དགོས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད་དང་འདྲ་ལ་མྱ་ངན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་དེ་བསལ་ཚུལ་ནི་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

颂曰："不解他愁恼。"〖释〗见他丧失亲属财宝，多生愁恼，怀嫌恨心，不往开解，是染违犯。由余二心非染违犯。无违犯者，如于事业，不为助伴。忧恼差别，开解方便，如前广说。

བཀྲེན་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子三、于有贫邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟས་དང་སྐོམ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་སློང་བ་ལ་ཟས་དང་སྐོམ་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་རྣམས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་དང། ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་མི་བྱིན་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་དང་བག་མེད་པས་མ་བྱིན་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ལོངས་སྤྱོད་དག་མེད་དེ་མི་བདོག་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང། མི་འཕྲོད་པ་སློང་བ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་གདུལ་བར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སྔ་མ་བཞིན་ནོ་རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་པ་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，有饮食等资生众具，见有求者来，正希求饮食等事，怀嫌恨心，怀恚恼心，而不给施，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，不能施与，非染违犯。无违犯者，若现无有可施财物，若彼希求不如法物，所不宜物，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若来求者，王所匪宜，将护王意，若护僧制，而不惠施，皆无违犯。

བཀྲེན་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ནོར་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཟས་སྐོམ་སོགས་འདོད་པ་ཡང་དག་པ་སྟེ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སློང་བ་པོས་སློང་བ་ལ་ཡོ་བྱད་དེ་དག་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་མ་བྱིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་དང་བག་མེད་པས་མ་བྱིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །མི་བྱིན་ཡང་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། རང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དེ་དག་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་ནི། ཚེ་འདི་ལམ་ཕྱི་མར་སྐྱོན་སྐྱེད་པའི་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སློང་བ་པོ་དེ་ལ་མི་འཕྲོད་པའི་རྫས་ཏེ་གཉིས་སོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། མ་བྱིན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་འདུལ་འདོད་པ་དང་དེ་ལ་བྱིན་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་བསྲུང་བ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་སྲུང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

颂曰："不施求财者。"〖释〗见有求者，如理正求饮食等事，若由二心而不给施资生众具，是染违犯。由余二心及放逸心，而不施与，非染违犯。虽不施与无违犯中，就自身有一，谓现无有可施财物。就物有二：一不如法物，谓于现法后法有过。二所不宜物，不宜求者。就所为有三：一若欲以彼不施方便，调彼伏彼。二若施所求，于王匪宜，将护王意。三为护僧制。

རང་གི་འཁོར་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子四、于徒众邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བསྡུས་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་དུས་དུས་སུ་ལེགས་པར་མི་འདོམས་ཤིང་ལེགས་པར་རྗེས་སུ་མི་སྟོན་པ་དང་། ལོངས་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་བྲམ་ཟེ་དང་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་རྣམས་ལས་གོས་དང་། ཟས་དང་མལ་ཆ་དང་། སྨན་དང་ན་བའི་གསོས་སྨན་དང་། ཡོ་བྱད་རྣམས་ཆོས་བཞིན་དུ་

ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་སམ་ལེ་ལོ་འམ། བག་མེད་པས་མི་འདོམས་ཤིང་རྗེས་སུ་མི་སྟོན་ལ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཐབས་དེས་དུལ་བར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་དུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ན་སྐྱེ་སྦྱོར་མི་བཟོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནུས་པ་གཞན་དག་ལ་བཅོལ་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འཁོར་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་འམ། ཡང་ན་བདག་ཉིད་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་ནུས་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་གདམས་ངག་རྗེས་སུ་བསྟན་པས་གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། སྔོན་མུ་སྟེགས་ཅན་ཡིན་པ་ལས་ཆོས་རྐུར་འོངས་པ་དེར་ཡང་འདུལ་བའི་སྐལ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，摄受徒众，怀嫌恨心，而不随时无倒教授，无倒教诫，知众匮乏，而不为彼从诸净信长者、居士、婆罗门等，如法追求衣服、饮食、诸坐卧具、病缘医药资身什物，随时供给，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，不往教授，不往教诫，不为追求如法众具，非染违犯。无违犯者，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若护僧制，若有疹疾，若无气力不任加行，若转请余有势力者，若知徒众世所共知有大福德，各自有力求衣服等资身众具，若随所应教授教诫，皆已无倒教授教诫，若知众内有本外道，为窃法故来入众中，无所堪能，不可调伏，皆无违犯。

རང་གི་འཁོར་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། འཁོར་བསྡུས་པ་ལ་མནར་སེམས་ཀྱིས་གདམས་ངག་མི་འདོམས་ཤིང་རྗེས་སུ་མི་སྟོན་པ་དང་ཕོངས་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་དུ་བྲམ་ཟེ་དང་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་རྣམས་ལས་གོས་ཟས་དང་མལ་ཆ་དང་སྨན་དང་ན་བའི་གསོས་སྨན་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ཆོས་བཞིན་དུ་མི་ཚོལ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་དང་བག་མེད་ཀྱིས་མི་འདོམས་ཤིང་རྗེས་སུ་མི་སྟོན་ལ་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །དེ་དག་མ་བྱས་ཀྱང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ན་སྐྱེ་སྦྱོར་མི་བཟོད་པ་དང་

ཤུས་པ་གཞན་ལ་བཙོལ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། མི་སྟོན་པ་དང་མི་ཚོལ་བའི་ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་སྲུང་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། འཁོར་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའམ་རང་ཉིད་ཆོས་གོས་སོགས་ཚོལ་ནུས་པར་ཤེས་པ་དང་། གདམས་ངག་དང་རྗེས་བསྟན་གྱིས་དེ་དག་གི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པ་དང་སྟོན་མུ་སྟེགས་ཅན་ཡིན་པ་ལས་ཆོས་རྐུར་འོངས་ལ་དེ་ཡང་འདུལ་བའི་སྐལ་བ་མེད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

颂曰："不利诸徒众。"〖释〗摄徒众已，怀嫌恨心，而不时时教授教诫，知众匮乏，而不为彼从诸净信长者、居士、婆罗门家，如法追求衣服、饮食、诸坐卧具、病缘医药资身什物，是染违犯。由余二心及放逸故，不住教授不住教诫，不为追求，非染违犯。虽不教等无违犯中，就自身有二。一若病无力，不任加行。二若转请余有势力者。就所为有二：一若欲以此不教不求方便调彼。二若护僧制。就境有三：一若知徒众有大福德，或自能求衣食等事。二若已无倒教授教诫。三若本外道，为窃法故，来入众中，不堪调伏。财法摄受之轨前已广说。

མཐུན་པར་བྱ་བ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子五、于随顺邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དག་གི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་ན། ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པས་མཐུན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་གི་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འཕྲོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ན་སྟེ་སྒྲིར་མི་བཟོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེའི་འདོད་པ་འཕྲོད་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། གཞན་ཆེས་མང་བ་དག་གི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་མི་འཕྲོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །མུ་སྟེགས་ཅན་ཚར་གཅད་པའི་ཕྱིར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་དུལ་བར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་དུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་

མ་བཞིན་ནོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，怀嫌恨心，于他有情不随心转，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，不随其转，非染违犯。无违犯者，若彼所爱非彼所宜，若有疾病，若无气力，不任加行，若护僧制，若彼所爱，虽彼所宜，而于多众非宜非爱，若为降伏诸恶外道，若欲方便调彼伏彼，广说如前，不随心转，皆无违犯。

མཐུན་པར་བྱ་བ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། གཞན་གྱི་བློ་དང་མཐུན་མི་འཇུག །ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །མཐུན་པར་མ་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ན་སྟེ་སྦྱོར་མི་བཟོད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཕྲོད་པ་སྟེ་དེ་ལ་སླར་གནོད་པར་འགྱུར་བའམ་ཡང་ན་དེས་རང་ལ་གནོད་པ་དང་འདོད་པ་དེ་འཕྲོད་པ་ཡིན་ཡང་གཞན་ཚོས་མང་པོ་ལ་མི་འཕྲོད་ཅིང་མི་འདོད་པ་སྟེ་དེ་ལ་མི་དགའ་བའི་སེམས་བསྲུང་བ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་སྲུང་བ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་ཚར་གཅོད་པ་དང་ཐབས་དེས་འདུལ་བར་འདོད་པ་སྟེ་ལྔའོ། །འདི་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

颂曰："不随他心转。"〖释〗若不随顺他心而转，是染非染如前戒说。虽不随转无违犯中，就自身有一，谓病无力，不任加行。就所为有五：一若彼所爱非彼所宜，彼后自损或返害己。二若彼所爱虽彼所宜，而于众多非宜非爱，为护众多不喜乐心。三若护僧制。四若降外道。五若欲方便调彼伏彼。此戒前已广释。

ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ།

子六、于有德邪行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དག་གི་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། ཡང་དག་པའི་བསྔགས་པ་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་མ་བྱིན་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་དང་། བག་

མེད་པས་མ་སྨྲས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་གྱིས་འདོད་པ་ཆུང་དུ་ཡིན་པར་དཔགས་ཏེ། དེ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ན་སྟེ་མི་ནུས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐབས་དེས་འདུལ་བར་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ་སྔ་མ་བཞིན་នོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞི་དེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། ཁེངས་པ་དང་། གནོད་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ཏེ། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོན་ཏན་ལྟར་བཅོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ཡང་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ལྟར་བཅོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །མུ་སྟེགས་ཅན་ཚར་གཅད་པའི་ཕྱིར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཏམ་རྫོགས་རྫོགས་སུ་སྡོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，怀嫌恨心，他实有德，不欲显扬，他实有誉，不欲称美，他实妙说，不赞善哉，是名有犯。有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，不显标等，非染违犯。无违犯者，若知其人性好少欲，将护彼意，若有疾病，若无气力，若欲方便调彼伏彼，广说如前。若护僧制。若知由此显扬等缘，起彼杂染骄举无义，为遮此过，若知彼德，虽似功德，而非实德，若知彼誉，虽似善誉，而非实誉，若知彼说，虽似妙说，而实非妙，若为降伏诸恶外道，若为待他言论究竟，不显扬等，皆无违犯。

ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཡོན་ཏན་བསྔགས་པ་བརྗོད་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་དག་གི་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྔགས་པ་མི་བརྗོད་པ་དང་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ལ་ལེགས་སོ་མི་སྟེར་ན་སེམས་གཅིག་དང་གསུམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །མ་བརྗོད་ཀྱང་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ན་སྟེ་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པ་དང་ཕ་རོལ་པོའི་གཏམ་རྫོགས་རྫོགས་སུ་སྡོད་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་འདོད་པ་ཆུང་བས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ན་མི་དགའ་བ་ལ་དེར་ཤེས་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ནི། ཡོན་ཏན་དང་ལེགས་སྨྲས་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་བ་སྟེ་གཅིག་གོ། དགོས་པའི་སྒོ་

ནས་ནི། མ་བརྗོད་པའི་ཐབས་དེས་འདུལ་འདོད་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་དང་བརྗོད་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྒྱགས་པ་དང་ཁེངས་པ་དང་གནོད་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་ཚར་བཅད་པ་སྟེ་བཞིའོ། །

颂曰："不赞扬功德。"〖释〗若他实有如前所说信等功德，不欲显扬，他实妙说，不赞善哉，由一种心及余三心，是染非染，如前戒说。虽不赞扬无违犯中，就自身有二：一病无气力，不能赞说。二若为待他言论究竟。就境有一，谓若知彼性好少欲，赞其功德，反令不喜。就所说有一，谓彼德说相似非实。就所为有四：一若欲不赞方便调彼。二若护僧制。三若知由此引彼杂染、骄举、无义，为遮此过。四若为降伏外道。

ཚར་མི་གཅོད་པ།

癸二、不作降伏

分二：（子初、不纠行非法者；子二、不转憎圣教者。）

ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་དབང་དུ་མི་བྱེད་པ།

子初、不纠行非法者

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་སྨད་པབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆད་པས་གཅད་པའི་རིགས་པ་དང་། བསྐྲད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྨྲ་མི་འབེབས་སམ། སྨྲ་འབེབས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཆད་པས་བཅད་པས་མི་འཆོས་སམ། འཆོས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྲོད་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙོམ་ལས་དང་ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པས་སྨྲ་འབེབས་པ་རྫི་བྱེད་པ་ནས། སྐྲོད་པའི་བར་དུ་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོས་སུ་མི་རུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་སྟེ། གཏམ་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། བཀའ་བློ་མི་བདེ་ཞིང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ལ་ཡལ་བར་བོར་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དུས་ལས་སྤོད་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞི་དེ་ལས་འཐབ་པ་དང་། འཚང་འབྲུ་བ་དང་། འབྱེད་པ་དང་། རྩོད་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དགེ་འདུན་འཁྲུག་ཅིང་འབྱེ་བར་མཐོང་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་དེ་དག་གཡོ་མེད་དེ། ཤས་ཆེར་ངོ་ཚ་ཆེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པས་མྱུར་བ་མྱུར་བར་མཐུན་པར་

བྱེད་པ་ཞིག་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，见诸有情，应可诃责，应可治罚，应可驱摈，怀染污心，而不诃责，或虽诃责，而不治罚，如法教诫。或虽治罚如法教诫，而不驱摈，是名有犯，有所违越，是染违犯。若由懒惰懈怠放逸，而不诃责，乃至驱摈，非染违犯。无违犯者，若了知彼不可疗治，不可与语，喜出粗言，多生嫌恨，故应弃舍，若观待时，若观因此斗讼诤竞。若观因此令僧喧杂，令僧破坏。知彼有情不怀诤曲，成就增上猛利惭愧，疾病还净，而不诃责，乃至驱摈，皆无违犯。

ཆར་མི་གཅོད་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་དབང་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི། རྐྱེན་དུ་འཚམ་པར་ཆར་མི་གཅོད། །ཅེས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་སྨྲ་དབབ་པ་དང་ཆད་པས་བཅད་པ་དང་བསྐྲད་པར་རིགས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སྨྲ་མི་འབེབས་སམ་འབེབས་ཀྱང་ཆད་པས་མི་གཅོད་པའམ་གཅོད་ཀྱང་མི་སྐྲོད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་སེམས་གཞན་གཉིས་དང་བག་མེད་པས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །མ་བྱས་ཀྱང་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། དུས་ལ་སྟོད་པ་སྟེ་གཅིག་གོ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི། གཏམ་བྱར་མི་རུང་བ་བཀའ་བློ་མི་བདེ་ཞིང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཤས་ཆེ་བ་སྟེ་བཅོས་སུ་མི་རུང་བ་དང་ཤས་ཆེར་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་དང་ལྡན་པས་སླར་བ་སླར་བར་མཐུན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་ནི། སྨྲ་འབེབས་པ་སོགས་བྱས་ན་འཐབ་པ་དང་མཚང་འབྲུ་བ་དང་འགྱེད་པ་དང་རྩོད་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་ནས་དེ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་དགེ་འདུན་འཁྲུག་ཅིང་འབྱེ་བར་མཐོང་ནས་དེ་འགོག་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །འཐབ་པ་སོགས་བཞི་ནི་དང་པོ་སྦྱི་ཡིན་ལ་ལྷག་མ་གསུམ་ནི་ཤགས་ངན་དང་ལག་གིས་འགྱེད་པ་དང་ཆླའི་གྲར་འགྱེད་པ་ལ་གྲོ་ལུང་པས་བཤད་དོ།།

颂曰“不称缘降伏。”〖释〗见诸有情，应可诃责，应可治罚，应可驱摈。怀嫌恨心，而不诃责。或虽诃责，而不治罚。或虽治罚，而不驱摈。是染违犯。由余二心及放逸故，非染违犯。虽不诃等无违犯中，就自身有一，谓观待时。就境有二，一不可疗治，谓不可与语，喜出粗言，多生嫌恨。二知彼成就猛利惭愧，疾疾还净。就所为有二：一者观因此诃责等故，斗讼诤竞，为遮此过。二若观今增喧杂破坏，

为遮此过。斗讼等四，卓垅巴说：“初一为总，余三为别，相骂、相打、诤诉法庭。”

བསྟན་པ་ལ་འགྲས་པ་སོགས་དབང་དུ་མི་བྱེད་པ།

子二、不转憎圣教者

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྫུ་འཕྲུལ་དང་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་དང་། མཐུ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་ལ། སེམས་ཅན་སྐྲག་པར་བྱ་བའི་རིགས་པ་རྣམས་སྐྲག་པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་འདུན་པར་བྱ་བའི་རིགས་པ་རྣམས་འདུན་པར་བྱ་བ་དང་། དད་པས་བྱིན་པ་སྲོང་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པར་མི་བྱེད་འདུན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་གང་དུ་ཤས་ཆེར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མུ་སྟེགས་ཅན་འཕགས་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་ཅིག་ན་མ་བསྟན་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སེམས་འཁྲུགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བས་ཉེན་པ་དང་། སྡོམ་པ་མ་མནོས་པ་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】若诸菩萨，安住菩萨净戒律仪，具足成就种种神通变现威力，于诸有情，应恐怖者能恐怖之，应引摄者能引摄之，避信施故，不现神通恐怖引摄，是名有犯，有所违越，非染违犯。无违犯者，若知此中诸有情类，多著僻执，是恶外道诽谤贤圣，成就邪见，不现神通恐怖引摄，无有违犯。

བསྟན་པ་ལ་འགྲས་པ་སོགས་དབང་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་སྡིག་ལ་སོགས་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། རྫུ་འཕྲུལ་དང་མཐུ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་ན་སྐྲག་པར་བྱ་རིགས་པ་སྐྲག་པ་དང་འདུན་པར་བྱ་རིགས་པ་རྣམས་འདུན་པར་བྱ་བ་དང་བསྟན་པ་ལ་གནས་ཀྱང་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་ན་དད་པས་བྱིན་པ་མི་འཇུ་བས་དད་པས་བྱིན་པ་སྲོང་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྲག་པ་དང་འདུན་པར་མི་བྱེད་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཉེས་པའོ། །སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཁ་ཅིག་ལས་ཉེས་བྱས་ཐམ་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་འདྲའོ། །ཕྱོགས་སྔམ་རྫས་སྦྱོར་རོ་ཞེས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སྐུར་བའི་ཤས་ཆེར་ཞེན་པའི་མུ་སྟེགས་ཡིན་ན་མ་བསྟན་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཉེས་བྱས་བཅུ

གཉིས་པོ་དེ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་རང་རང་གི་སྐབས་ལས་ཉམས་པར་འགྲེལ་པ་གསར་མས་བཤད་དོ། །

颂曰："不现通怖摄。"〖释〗成就种种神变威力，应恐怖者能恐怖之，应引摄者能引摄之，见在圣教不持律仪，难消信施，若不令彼断信施故，示现神通恐怖引摄，非染违犯。《律仪二十颂》新旧二疏，有本说此最后恶作，是染违犯，似是字误。若恶外道，多著僻执，诽谤神通为咒为药，不现神通亦无违犯。《新疏》说此十二恶作，失坏各各饶益有情。

སྙིང་བརྗེར་ལྡན་ཞིང་བྱམས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ནི། སྔར་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པའི་སྒོ་ནས་བཅས་པ་དེ་རྣམས་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྗེ་བ་དང་ལྡན་ཞིང་སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པ་སྟེ་ཕན་པར་འདོད་པ་དང་གདུལ་བར་འདོད་པས་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །དང་གི་སྒྲས་ནི། སེམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉོན་མོངས་དང་། །སྡུག་བསྔལ་ཆོར་བས་ཉེན་པ་དང་། །གཉིད་དང་སྨྱོས་པ་དག་ལ་ནི། །བྱུང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་པ་རྣམས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་བཤད་དེ། སྐབས་འདིར་གཞུང་ལས་སེམས་འཁྲུགས་པ་དང་ཚོར་བས་ཉེན་པ་ལ་ཉེས་མེད་དུ་གསུངས་པ་དེ་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པར་བཞེད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཆགས་པ་ཉེས་པ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་མེད་དེ་གཞུང་འདིས་བསྡུས་པར་བཞེད་དེ་འདི་ལེགས་སོ། །

颂曰："具哀愍慈爱，及善心无犯。"二句显示于前所说开遮诸戒，若为哀愍诸有情故，及因慈爱欲利欲化诸有情故，虽有现行而无违犯。觉贤论师说："及"字摄"若心极烦恼，重苦受逼切，睡眠及狂乱，虽犯而无罪。"意谓此二句文摄此论说："若心狂乱，若重苦受之所逼切，皆无违犯。"静命大论师说："此颂是摄下文所说，贪起无犯。"此说为善。

གཉིས་པ་དེ་ལས་སེམས་བསྲུང་བའི་ཚུལ།

戊二、于罪护心之法

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་འདི་དག་ནི་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཤ་སྟག

སྟེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བརྩམས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་གཞན་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་ཐོར་བུ་ཐོར་བུར་གསུངས་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་འདིར་ཆང་བར་བཤད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གུས་པ་སྐྱེས་པས་དེ་དག་ལ་སློབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་བསམ་པས་གཞན་ལས་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱས་ནས་མཆོག་ཏུ་གུས་པར་བྱ་སྟེ།བསླབ་པར་བྱའོ། །

【论】复次，如是所起诸事菩萨学处，佛于彼彼素怛缆中随机散说。谓依律仪戒，摄善法戒，饶益有情戒。今于此菩萨藏摩怛履迦综集而说，菩萨于中应起尊重，住极恭敬，专精修学。是诸菩萨，从他正受戒律仪，已由善清净求学意乐，菩提意乐，饶益一切有情意乐。生起最极尊重恭敬，从初专精，不应违犯。

གཉིས་པ་དེ་ལས་སེམས་བསྐྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་སྔར་བཤད་པ་འདི་དག་ནི་མདོ་སྡེ་ལས་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་བརྩམས་ནས་སྟོན་པས་མདོ་སྡེ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཐོར་བུ་ཐོར་བུར་གསུངས་པའི་ཐོར་བུ་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་འདིར་ཕྱོགས་གཅིག་དང་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་ཆང་བར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་བཟོ་དང་བྲལ་བའི་བསླབ་པའི་གནས་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་སེམས་གུས་པ་སྐྱེས་པས་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་གྱིས་གཞན་ལས་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས་བསླབ་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མཆོག་ཏུ་གུས་པར་བྱས་ཏེ་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལས་མི་འགལ་བར་བསླབ་པར་བྱའོ། །བསམ་པ་གསུམ་ནི། དེ་དག་ལ་སློབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་བསམ་པའོ། །འདི་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་བསླབ་པ་ལ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་ཀྱིད་དང་པོ་བསྒྲུང་པའི་རང་བཞིན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སློབ་འདོད་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་ཕྱིར་དུ་སློབ་པ་ལ་བཤད་ན་ལེགས་པར་

མཐོང་ངོ་། །དང་པོར་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་གུས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །

〖释〗前说如是菩萨学处，皆是经中实出之事，谓佛依于三聚净戒，于彼彼经随机散说。无著菩萨而今于此菩萨法藏摩怛履迦一处一贯，将彼散文综集而说。由是菩萨于无臆撰诸学处中，为修学故，应起敬重。当由三种圆满意乐，从他正受戒律仪已，于诸学处最极尊敬，如佛所制勤学不犯。三意乐者，谓善清净求学意乐，希求菩提意乐，饶益有情意乐。诸释论中多说此三，学三聚戒。若说初是欲学学处自性，通三聚戒，后二为求菩提及求利他，实为善说。从初正受戒律仪已，即应发起最极尊敬，令无违犯。

བྱང་སའི་ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་བདག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ་ཞེས་ཁས་འཆེ་བར་གནས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་མི་སློབ་པ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་བཅོས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་བདག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་འཆེ་བར་གནས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ལེགས་པར་སློབ་པ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་ནི་གྲུབ་ནའང་ལེགས་ཀྱི་མ་གྲུབ་ནའང་དེ་ལྟ་བས་མོད་སྙམ་དུ་མི་བསམ་པར་གནད་ཀྱི་གདམས་པར་བལྟས་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་བསྡུ་བ་བཞི་སྤྱོད་པ་ལ་མ་མཐར་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེན་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་རྣམས་མཐའ་དག་པར་ཤེས་ནས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་གཤེགས་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའི། བསྟན་པའི་གནད་མཐའ་དག་པར་མི་ཤེས་པའི་སྒོང་བ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བལྟ་བར་མི་བྱའོ། །

《菩萨地》第十八品云：“若诸菩萨，现前自称我是菩萨，于菩萨学不正修行，当知是名相似菩萨，非真菩萨。若诸菩萨，现前自称我是菩萨，于菩萨学能正修行，当知是名真实菩萨。”故莫思云：此诸学处能行固善，即不能行亦止如是。当观此乃最要教授，正受菩萨戒律仪者，须行六度四摄为基，更当勇进，随逐已达一切佛教深广道理，趣大辙道先觉而行，不应采视，未解一切圣教宗要盲修者学。

གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས།

戊三、犯已还出之方便

ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་གུས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་གསོ་བས་ཉེས་པ་ལས་གསོ་བར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉེས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཉེས་བྱས་སུ་བསྡུ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་འམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་གང་ཡང་རུང་སྟེ། གང་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་འཛིན་ནུས་པ་ལ་བཤགས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བྱུང་བར་གྱུར་ན་དེས་སྡོམ་པ་བཏང་བ་ལན་གཉིས་སུ་སླར་ཡང་མནོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་འབྲིང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་བ་ན་ནི་དེས་གང་ཟག་གསུམ་མམ།དེ་ཡན་ཆད་ལ་ཉེས་བྱས་བཤགས་པར་བྱ་སྟེ། མདུན་དུ་འདུག་ནས་ཐོག་མར་དངོས་པོ་བརྗོད་དེ། འདི་སྐད་ཅེས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ལ་ཇི་སྐད་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཞི་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདུལ་བ་དང་འགལ་བ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ནོངས་པ་བྱུང་སྟེ་ཞེས་བརྗོད་ལ། ལྷག་མ་ནི་དགེ་སློང་ཉེས་བྱས་འཆགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆུང་ངུས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་མཐུན་པ་མེད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་བསྡམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཉེས་པ་དེ་ལས་བྱུང་ཞེས་བྱའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་གྱུར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྤྱན་སྔར་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ལ་

གཟར་ནས་ཕྱུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ནས་སམ། ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། འདི་སྐད་དུ་བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་གསོལ་བ་འཚལ་ཏེ། དེ་དག་གི་སྤྱན་སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟར་སློབ་པ་རྣམས་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་བླང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་ནས་ལྡང་བར་བྱའོ། །ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】设有违犯，即应如法疾疾悔除，令得还净。又此菩萨一切违犯，当知皆是恶作所摄，应向有力，于语表义能觉能受，小乘大乘补特伽罗，发露悔灭。若诸菩萨以上品缠，违犯如上他胜处法，失戒律仪，应当更受。若中品缠，违犯如上他胜处法，应对于三补特伽罗，或过是数，应如发露除恶作法，先当称述所犯事名，应作是说：长老专志，或言大德，我如是名，违越菩萨毗奈耶法，如所称事，犯恶作罪。余如苾刍发露悔灭恶作罪法，应如是说。若下品缠，违犯如上他胜处法，及余违犯，应对于一补特伽罗，发露悔法，当知如前。若无随顺补特伽罗，可对发露悔除所犯，尔时菩萨以净意乐，起自誓心：我当决定防护当来，终不重犯。如是于犯还出还净。

གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་ནི། མ་གོས་པར་བྱ་བ་ལ་འབད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང་བག་མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་མང་པ་དང་མ་གུས་པ་སྟེ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བཞིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཡང་ཆོས་བཞིན་སླར་གསོ་བས་ཉེས་པ་ལས་གསོ་བར་བྱའོ། །ཕམ་པ་ལས་གཞན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཉེས་བྱས་སུ་འདུས་ཀྱི་སོ་ཐར་ལྟར་ཉེས་པའི་རིས་མང་པོ་མེད་དོ། །དེ་དག་བྱུང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པའམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་གང་རུང་བཤགས་པའི་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱི་

ཆིག་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་འཛིན་ནུས་པ་ལ་བཤགས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ནི་དགེ་སློང་ཕ་མ་དགོས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་སོགས་ནི་སོ་ཐར་གྱི་ཡང་ལྟུང་བ་བཤགས་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བས་སོ། །འཆགས་པའི་རྟེན་རབ་བྱུང་ཡིན་ན་བཤགས་ཡུལ་རབ་བྱུང་ཡོད་ན་བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་ལ་ཡང་མི་རུང་ངམ་སྙམ་མོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བྱུང་ན་དེས་སྡོམ་པ་བཏང་བ་ལན་གཉིས་སུ་སླར་ཡང་ནོད་པར་བྱ་བར་གཞུང་འདིར་གསུངས་སོ། །

〖释〗虽初专精令无违犯，设由无知、放逸、多惑、不敬四缘违犯，即当如法悔除还净。除他胜法，菩萨所余一切违越学处之罪，皆恶作摄，非如别解脱戒罪有多种。犯此戒时，应向有力，于悔罪法语表文义，能觉能受，小乘大乘补特伽罗，发露悔灭。其境若无菩萨律仪，惟有别解脱律仪者，则须苾刍男女。以沙弥等，且非悔除犯别解脱所对境故。若悔罪者，是出家身，现有出家可对悔境，亦不应向在家菩萨。若以上品缠犯他胜处法，由此即失净戒律仪。此论中说“应当更受”（藏文为二次重受）。

བསྡུ་བར་ཡང་གལ་ཏེ་ཕྱིར་བླང་བའི་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ན་ཡང་ཕྱིར་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ལན་གཉིས་ལས་བསྐྱར་དུ་མི་རུང་ཞེས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དང་པོ་བླངས་པ་དང་ཕྱིས་ལན་གཉིས་ཏེ་ལན་གསུམ་བསྐྱར་དུ་གནང་གི་དེ་ལས་ལྷག་པ་ནི་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་མ་གནང་ངོ། །ཞེས་བཞེད་པ་ནི། གཞུང་འདིར་ལན་གཉིས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ལན་གཉིས་ཞེས་པ་ནི། དང་པོར་སྔར་བླངས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཉིས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཕན་ཆད་མི་རུང་བའི་ཚིག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཁུངས་ཐུབ་པའི་རྒྱ་གཞུང་ལས་ཀྱང་ཚད་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ས་སྙུ་དྲའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བརྒྱ་ལ་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་ན་ཡང་དགེ་འདུན་ལ་བཤགས་ནས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བསམ་པ་དག་པས་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱའོ། །ལན་གཉིས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཁོ་ནར་ཚད་པར་མི་གཟུང་སྟེ་ཐོག་མར་

བླང་བ་ལ་ལྟོས་ནས། ཕྱི་ནས་ཡང་ལེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

《摄决择分》说："若有还得清净受心，复应还受。"藏师有云："可受两次，不应更受。"有云："先受一次，重受两次，共许三返，过此不许太无惭故。"此系思惟"二次"之义，然不应理。言二次者，是待初受说为第二，非说以后不许受故。梵土教典，堪为佐证，皆未指定如是量故。又《传释》云："设由烦恼犯极重罪，向僧悔己，次以利益众生意乐，发菩提心，由净意乐更当重受。言二次者，非惟两次，是待初受说后为二。"

གལ་ཏེ་ཟག་པ་འབྲིང་གི་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ནི་དེས་གསུམ་མམ་དེ་ཡན་ཆད་ལ་ཉེས་བྱས་བཤགས་པར་བྱ་སྟེ་མདུན་དུ་འདུག་ནས་ཐོག་མར་ལྟུང་བ་གང་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་བརྗོད་དེ་དེ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། །བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ལ་ཇི་སྐད་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཞི་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདུལ་བ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཉོངས་པ་བྱུང་སྟེ། ཞེས་བརྗོད་ལ་ལྷག་མ་ནི་དགེ་སློང་ཉེས་བྱས་འཆགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ད་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཉོངས་པ་ཞེས་པའི་འོག་ཏུ་ལྟུང་བ་གང་བྱུང་བའི་མིང་བརྗོད་དེ། དཔེར་ན་བདག་བསྟོད་དམ་གཞན་ལ་སྨོད་པ་བྱུང་སྟེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷག་མའི་ཚིག་ནི་འགྲེལ་པ་རྙིང་མ་ལས། དེ་དག་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་བདག་འཆགས་ཤིང་མཐོལ་ཏེ་མི་འཆབ་བོ། །བཤགས་ཤིང་མཐོལ་བས་བདག་བདེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་གྱི་མ་མཐོལ་ཞིང་མ་བཤགས་ན་བདེ་བར་གནས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་རྣམས་ཉེས་པར་མཐོང་ངམ་ཞེས་སྨྲས་ན་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱའོ། །ཕྱིས་ཀྱང་སྡོམ་པར་བྱེད་དམ་ཞེས་སྨྲས་ན་ཆོས་བཞིན་འདུལ་བ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་སྡོམ་བོས་ནོད་པར་བགྱིའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ནི། ཤེས་ཤིང་མཐོང་ལ་དྲན་ན་ཆོས་བཞིན་འདུལ་བ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་སྡོམ་བོས་ནོད་པར་བགྱིའོ་ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྣམས་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཙུག་བྱས་ལ་དམའ་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་སྟེ་

ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པ་གཞན་རྣམས་སུ་སྡོམ་མམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ་ལེགས་པར་བསྡམ་པར་བགྱིའོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་དོ། །

设中品缠犯，应对三人或过是数，悔恶作罪。谓住其前先述所犯罪事之名，应作是说：长老专志，我如是名，如所称事违越菩萨毗奈耶法，犯恶作罪。余如苾刍悔恶作法，应如是说。于恶作罪后，应添所犯罪名。（在汉文应添于恶作罪上）如云："犯自赞恶作罪。"例如说云："犯自赞或毁他。"所余文者，《旧疏》中云："如是众罪，我于长老发露悔除，更不覆藏。发露悔除，我安乐住，不露不悔，则不安乐。问云：汝于此等见罪否？应答言见。问云：后防护否？应答言：如法如律善为奉持。第二第三亦如是说。"《新疏》中云："知见忆时如法如律善为奉持。"诸余释中，问防护否？惟说答曰："谨善防护。"尔时身业以何威仪？新疏中云："先对诸境合掌礼拜，次于下方蹲跪合掌。"

ཀུན་དཀྲིས་ཆུང་ངུས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བྱུང་བ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་སྟེ་ཚོ་ག་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །གང་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་མཐུན་པའམ་བཤགས་ཡུལ་འོས་པ་མེད་ན་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་བསྡམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཉེས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ཛེ་ཏ་རི་སོགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་ཉེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པར། སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ། །ཟག་པ་འབྲིང་ནི་གསུམ་ལ་བཤགས། །གཅིག་གི་མདུན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས། །ཉོན་མོངས་མི་མོངས་བདག་སེམས་བཞིན། །ཞེས་པས་བསྡུས་ནས་གསུངས་སོ། །

若下品缠犯他胜处法，及余违犯，对一人前，发露悔灭，悔法如前。若无随顺可对悔除补特伽罗，或无可应对悔之境，当发誓心，防护当来，终不重犯。由如是行于犯还出。最胜子等，谓此是显"加持无犯"。然非论义。《律仪二十颂》摄此义云："应更受律仪，中缠对三悔，余罪于一前，如染非自心。

དེ་ལ་ཀཱང་པ་ཐ་མའི་དོན་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་བྱས་རྣམས་ནི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་མེད་ན་རང་གི་སེམས་གཅིག་ཏུ་ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་ངོ་ཚ་

ཞེས་པ་དང་དུལ་བ་དང་ཞི་བ་དང་ཕྱིས་མི་བྱ་བའི་བསམ་པ་ཅན་དབང་དུ་བྱས་ལ་བཤགས་པར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་མདུན་དུ་ཡང་བཤགས་པར་བྱའོ། །རང་གི་སེམས་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་དཔེ་བསྟན་པས་ཀྱང་ཉེས་པ་གསོ་བའི་ཐབས་གཞན་བསྟན་ནོ། །

其末句义谓染非染诸恶作罪。若无随顺补特伽罗，应令自誓一向惭愧、调伏、寂静，后不更犯。以此意乐增上，而行悔除。如是亦应对一人前，而行悔灭。

ཞེས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་བཤད་ཅིང་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཐུན་པའི་གང་ཟག་མེད་ན་ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་ཚུལ་དེ་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་ལ་ཡང་སྦྱོར་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་དང་ཉེས་བྱས་གཞན་རྣམས་ནི་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་གཏན་མི་མཚུངས་ཏེ་འདི་ལྟར་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ནི་གནས་དེར་གསུམ་དང་གཅིག་མ་རྙེད་ཀྱང་གཞན་དུ་འཚོལ་དགོས་ལ་ཉེས་བྱས་ལ་ནི་གནས་དེར་གང་ཟག་གཅིག་མ་རྙེད་ཀྱང་གཞན་དུ་འཚོལ་མི་དགོས་ཏེ་རང་སེམས་ལ་བསྡམས་པའི་སྒོ་ནས་སྡང་བའི་ཕྱིར་མ་ངེས་ལ་སྔ་མ་གཉིས་ནི་ངེས་པའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གསུམ་ལ་ཞེས་པ་དང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་ཞེས་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་མི་རིགས་པས་གསུམ་ལས་ཉུང་བ་ལ་བཤགས་ཀྱང་མི་འདག་ན་བསྡམས་པས་འདག་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། བདག་སེམས་བཞིན་ཞེས་བྱང་ས་ལས་མ་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་འདོན་པ་ནི་ལོག་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་མི་མོངས་བདག་སེམས་ལའོ། །ཞེས་བྱའོ། །བྱང་ས་ལས་ཀྱང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་ལྟུང་བ་ལ་གསུམ་དང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་ཞེས་པ་དང་ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་ལ་མཐུན་པའི་གང་ཟག་མེད་ན་སེམས་ཀྱིས་སྡོམ་པར་གསུངས་སོ། །

静命论师说："言如自心，显余出罪方便。"次引"若无随顺补特伽罗"等文为证，许中下缠理亦如是。觉贤论师云："中下缠犯，与余恶作还出之法决不相同。中下缠犯，若于此处，不能获得一人三人，当往余求。其恶作罪，若于此处不能得一补特伽罗，无须余求，由于自心防护即出。后境不定，前二境定。若不尔者，说三说一境别决定，则不应理。若少于三，悔且不净，岂有防护能净之理。《菩萨地》中，

未曾宣说如自心故。作如是诵，乃颠倒诵。故应读为‘染非于自心。’《菩萨地》于中下犯，说对三对一，于诸余犯说，若无随顺补特伽罗，当以心防。”

ཞེས་འགྲེལ་པ་རྙིང་མའི་ལུགས་སུན་འབྱིན་པར་སྣང་ངོ་། །འདི་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ་བྱང་སེམས་ས་ལས། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆུང་ངུས་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བྱུང་བ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་མཐུན་པ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་བསྡམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཉེས་པ་དེ་ལས་བྱུང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཟག་པ་ཆུང་ངུའི་ཕྱིར་བཅོས་ཉེས་བྱས་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ལ་དེ་ཙམ་ན་ཟག་པ་འབྲིང་གི་ལྟུང་བ་ལ་ཡང་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་མཚུངས་ཏེ། བསམ་པས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་གི་ཆད་ལས་ལ་ངེས་པར་མི་ལྟོས་པ་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བྱང་ས་ལས། བདག་སེམས་བཞིན་གྱི་སྒྲ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་ན་འདག་པ་བཞིན་དུ་དེ་མེད་པ་ན་རང་གི་སེམས་ལ་བསྡམས་པས་འདག་པར་གསུངས་པས་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此系破斥《旧疏》之轨，然不应理。《菩萨地》云：“若下品缠违犯如上他胜处法，及余违犯，应对于一补特伽罗，发露悔法，当知如前。若无随顺补特伽罗，可对发露悔除所犯，尔时菩萨，以净意乐起自誓心，我当决定防护当来，终不重犯。如是于犯还出还净。”明说下品缠犯还出，同余恶作。下缠既尔，中品缠犯，其理亦同。要由意乐于犯还出，非须决定依仗治罚，是还出之通理故。又《菩萨地》虽无如自心之文，然说：“如于一前悔除能净，若无境时防护自心，亦能清净。”义实有效。

ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཡུལ་ཡོད་ན་གཅིག་ལ་བཤགས་དགོས་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ལ་བསྡམས་པས་འདག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཁྱད་པར་མེད་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཟག་པ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཉེས་བྱས་ཞེ་ལྡྲ་ནི་ཡུལ་ཡོད་ན་བསྡམས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་

འདག་པས་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་གང་ཟག་གཅིག་ལ་བཤགས་ན་ནི་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་སྐྱེ་སླ་བས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ལ་མ་གྲུབ་ན་ནི་སངས་རྒྱས་སྲས་བཅས་བསམས་ནས་བཤགས་པར་བྱ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། བདག་གི་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཤིང་ཉེས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་ཤིང་ཉེས་པར་མཐོང་ནས་ཀྱང་གཏོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འཁྲུལ་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་ཆོས་མཐུན་པ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བ་འཆགས་པར་བྱེད་དེ།

又有说云："诸染恶作，若有境时应对一悔，诸非染罪，虽现有境，防心能净。"不应道理，《菩萨地》说无差别故。故中下缠犯，及四十五恶作，若有境时，惟防护心不能清净，应如论中所说而行。所余违犯，若能对一补特伽罗发露悔除，易生惭愧，故最为善。若未遇者，应想诸佛菩萨对前悔除。此《戒品》云："于自愆犯审谛了知，深见过患，既审了知，深见过已，其未犯者，专意护持。其已犯者，于佛菩萨，同法者所，发露悔除。"

ཞེས་དང་བྱང་སའི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ་ལས་ཀྱང་། ཡང་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དགེ་བའི་བསླབ་པ་འདོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་འཆགས་པར་བྱེད་ལ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་གོ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཁྲུལ་པ་སོ་སོར་བཤད་ན་ཚེགས་ཆུང་ངུས་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

《菩萨地》第十七品云："又诸菩萨，过去现在一切误失，一切违犯，以净调柔爱乐随顺所学戒心，想对十方佛世尊所，至诚发露悔往修来，亦劝导他作如是事。如是数数发露所犯，少用功力，一切业障，皆得解脱。"

བསླབ་བཏུས་ལས་ནི་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་ལ་རྨི་ལམ་དུ་བཤགས་པའི་ཚུལ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལྟུང་བ་ལྕི་བ་དང་ཡང་བ་རྣམས་བཤགས་པར་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་གསུངས་པའོ་ཞེས་དེ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་

ཕྱིར་བཅོས་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་བསླབ་བཏུས། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པའི་ལྟུང་བ་གཉིས་ཏེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པ་དང་གཏི་མུག་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དྲང་པོས་ཐོག་མའི་ལྟུང་བ་སྡེ་བཅུ་ལས་ལྷག་པ་རྣམས་བཤགས་པར་བྱའོ། །ལྟུང་བ་ཡོད་པ་སྡེ་ལྔ་ལས་ལྷག་བ་རྣམས་བཤགས་པར་བྱའོ། །ཤཱ་རའི་བུ་བུད་མེད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་འཛིན་པ་དང་མིག་གིས་ལྟ་བ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱང་ལྟུང་བ་སྟེ་གང་ཟག་གཅིག་གམ་གཉིས་ལ་ཡང་བཤགས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ལྟུང་བ་དང་བུད་མེད་ལས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་ལག་པ་ལས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་ཁྱེའུ་ལས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་མཆོད་རྟེན་ལས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་དགེ་འདུན་ལས་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལ་གཅིག་བུས་ཉིན་མཚན་དུ་ལྷག་བ་བཤགས་པར་བྱའོ་ཞེས་འགྱུར་གསར་ལས་གསུངས་སོ། །

《集学论》说，应对虚空藏前梦中悔除。又说，悔除菩萨轻重诸罪，如《邬波离问经》所说。新译《集学论》云：“《邬波离问经》云：‘舍利子！菩萨违犯有二重罪，谓嗔相应，及痴相应。’如是又云：‘舍利于！菩萨初犯，当对十众正直悔除。复有违犯，当对五众悔除重罪。舍利子，执母邑手，及眼瞻视，并损恼心诸轻违犯，对一或二补特伽罗发露悔除。菩萨若犯五无间罪，犯母邑罪，依手犯罪，犯童子罪，依塔犯罪，及余违犯，应昼夜专诚对三十五佛，悔除重罪。’”

དེ་ལ་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་ནི། ཉེས་པ་དང་པོའི་ལྷག་བ་ནི་ཚོགས་བཅུ་ལ་དྲང་པོར་བཤགས་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་པས་ཉེས་པ་ལྷག་བ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡུལ་བཅུ་ལ་བཤགས་སོ། །ལྟུང་བ་ཡོད་པ་ལྷག་བ་རྣམས་སྡེ་ལྔ་ལ་བཤགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བཅོས་ཏེ་དེ་ནི་ལྷག་བ་གཉིས་པ་གཏི་མུག་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །འདི་ལ་མདོ་ལས། བུད་མེད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་འཛིན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་བ་ནི་ཚོགས་ལྔ་ལ་བཤགས་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། བསླབ་བཏུས་སུ་ཉེས་པ་དེ་གང་ཟག

གཅིག་གམ་གཉིས་ལ་བཤགས་པར་གསུངས་པ་དང་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདོར་བསྟན་དང་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསླང་པ་རྣམས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆུང་བར་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་པས་འགྱུར་མ་དག་གོ། བུད་མེད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་འཛིན་པ་སོགས་གསུམ་ནི་གཅིག་གམ་གཉིས་ལ་བཤགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་འགྱུར་རྙིང་ལས་ལྕི་བར་བཤད་ཀྱང་འགྱུར་གསར་ལས་ཡང་བར་བཤད་པ་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ། །ད་ལྟའི་མདོ་ལས་ནི་གནོད་སེམས་མ་བྱུང་ཡང་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པས་མདོ་ལ་ཆད་པར་གསལ་ལོ། །ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ལྕི་བར་བཤད་པ་དང་གནོད་སེམས་ཡང་བར་བཤད་པ་མི་འགལ་བ་ནི་རྒྱུད་མ་འཁྲུགས་པའི་འཚེ་བའི་བསམ་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པ་འདྲའོ། །མཚམས་མེད་སོགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་ལྕི་བ་རྣམས་ལྟུང་བཤགས་ཀྱིས་ཉིན་དང་མཚན་དུ་སྦྱོང་བར་གསུངས་པ་ནི་གང་ཟག་ལ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལན་གསུམ་བྱས་པ་ལྟ་བུས་རྣམ་སྨིན་མི་འདག་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །

别译经中则云："初重违犯应对十众正直悔除。"此译甚善，谓如上说二重罪中，初嗔相应，对十境悔。经又改译云："有诸重罪对五众悔。"此谓第二重罪，愚痴相应。经文又说："执母邑手所犯重罪，当对五众发露悔除。"此系误译。以与《集学论》说此违犯对一或二补特伽罗发露悔除，及经略标并说贪心所起罪轻，皆不顺故。又旧译《集学论》，于执母邑手等三罪，当对一或二悔，说为重罪，然新译中说为轻罪，似为善确。又现在经中，无损恼心罪，定系经文译缺，以《集学论》皆译有故。又嗔相应说为重罪，而损恼心说为轻罪，亦不相违。后为略起损恼意乐，非愤怒心。又说无间重罪，当以三十五佛忏，昼夜悔除者，意谓惟对补特伽罗，三说还出仪轨，仍不能净苦异熟果。

སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཉིན་དང་མཚན་མོ་ལན་གསུམ་དུ། །ཕུང་པོ་གསུམ་པ་གདོན་བྱ་ཞིང་། །རྒྱལ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྟེན་པས། །ལྟུང་བའི་ལྷག་མ་དེས་ཞི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་ནི་རྩ་ལྟུང་གི་ལྷག་མའི་ལྟུང་བའམ་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ལྟུང་བ་ལས་གཞན་པ་བརྗེད་ངེས་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་ནི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་གདོན་པ་དང་། རྒྱལ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟེན་པས་

ཞི་བར་བྱ་བ་དང་ཕུང་པོ་གསུམ་ནི་སྡིག་བཤགས་ཡི་རང་བསྔོ་བ་གསུམ་ལ་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱིས་བཤད་དེ་ལྟུང་བཤགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །གཞན་གཉིས་དགེ་བ་ལྷས་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ལ་བཤད་པས་སྐྱབས་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་མཐའ་ཡས་པས་ཕྱིར་བཅོས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་མཁོ་བས་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལས་གཞན་པའི་ལྟུང་བའི་དག་བྱེད་དོ། །

《入行论》云："昼夜各三次，读诵三蕴经，依佛菩提心，息灭余违犯。"此还出法，谓除根本，所余之罪，或除故思，余由忘念、不正知等，所犯重罪，当诵三蕴，依仗佛力，及菩提心，而令息灭。慧生论师说：三蕴为悔罪、随喜、回向，三十五佛忏即具彼义。善天论师说：余二事为依止力，即皈依及发心。菩萨学处无量无边，故此还出法，极为须要，以除故思所造罪外，诸余违犯，皆能净故。

དེ་ཡང་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བའི་སྡོམ་སེམས་མེད་ན་སྔར་བྱས་སྦྱངས་ཀྱང་འདག་དཀའ་བ་ནི་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ་ཡང་ཕྱི་མའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པར་འགྱུར་བའི་དུས་ལ་བབ་པའི་ཚེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཁས་འཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་ནི་ལྟུང་བ་ལྷག་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་ལུས་མ་བསྡམས་པ་དང་ངག་མ་བསྡམས་པ་དང་ཡིད་མ་བསྡམས་པས་སྡིག་པའི་ལས་ལྷག་པར་སྤྱོད་ནས་ཀྱང་ཉེས་པ་བཤགས་པ་ཙམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་བར་སེམས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པར་ཡང་མི་བྱེད་ལ། ཕྱིན་ཆད་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །ངས་ནི་སྔོན་བྱས་པའི་སྡིག་པའི་ལས་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་མི་བླུན་པོ་དེ་དག་ནི་ལྷག་པར་ལྟུང་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་ནས་ཉེས་པ་བཤགས་ཤིང་སྤྱང་བ་ཙམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་བར་སེམས་ཤིང་ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པར་ནི་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་བས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དོ།།

若无终不更犯防护之心，虽忏先犯，亦难清净。如《弥勒狮子吼

经》云："弥勒！后五百世，正法临没时，颇有自称我是菩萨出生于世，彼等不护身语意业，多犯众罪，多行恶业，意调悔除使得清净，而于当来不善防护。为尽先造诸恶业故，我曾宣说三蕴法门。愚人于彼，贪造众罪，既造罪已，思惟悔除便得清净，不护当来。"因见还出方便，是净尸罗最要支分，故广解释诸大辙轨。

བཞི་པ་ཆགས་པ་ཉེས་པ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།

戊四、佛说贪心罪轻之密意

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉེས་པའི་ལམ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་ལྷག་མ་ཡང་མེད་པ་ནི་མེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉེས་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཞེ་སྡང་ལས་འབྱུང་གི། འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོའ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་ཤིང་སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་ཅི་སྤྱོད་ཀྱང་རུང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་"བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱ་བའི་རིགས་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་མི་རིགས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྡང་བ་ནི་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ལ་ཕན་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉེས་པར་འགྱུར་བར་རིགས་སོ། །

【论】又于菩萨犯戒道中，无无余犯。如世尊说，是诸菩萨，多分应与嗔所起犯，非贪所起。当知此中所说密意，谓诸菩萨爱诸有情，怜诸有情，增上力故，凡有所作，一切皆是菩萨所作，非非所作，非作所作，可得成犯。若诸菩萨憎诸有情，嫉诸有情，不能修行自他利行，作诸菩萨所不应作，作不应作，可得成犯。

བཞི་པ་ཆགས་པ་ཉེས་པ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། སྟོན་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཞེ་སྡང་ལས་འབྱུང་གི་འདོད་ཆགས་ལས་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱོའ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་ཤིང་དེ་ལ་བྱམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཅི་སྤྱོད་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའི་ཆ་ཡིན་པས་བྱ་བར་རིགས་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ལ་

སྡང་བ་ནི་རང་གཞན་ལ་ཕན་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའི་འོས་མ་ཡིན་ཏེ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉེས་པའོ། །

〖释〗佛说菩萨多分是由嗔起成犯，非贪所起。其密意为，由爱有情及怜有情增上力故，凡有所作，皆是菩萨所应作事，非作所作，可得成犯。若憎有情，则不能修自他利行。此非菩萨所应作事，作不应作，可得成犯。

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་བྱེད་ཕྱིར། །དེ་ལ་ཆགས་སྐྱེས་ལྟུང་མི་འགྱུར། །འདི་ཡི་ཞེ་སྡང་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །སེམས་ཅན་ཀུན་དང་འགལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

《庄严经论》云：“为利诸有情，生贪无违犯。嗔恚于一切，定违诸有情。”

ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་ལྟུང་བ་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་བྱུང་བ་དང་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པའི་ལྟུང་བ་གཅིག་བྱུང་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་དབང་བཙན་པར་བྱས་ན་ཞེ་སྡང་གི་ལྟུང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་སྟེ། འདིས་སེམས་ཅན་གཏོང་ལ་སྡུ་མས་སེམས་ཅན་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་པས་སེམས་ཅན་སྡུད་པ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་འཛེམ་པ་དང་འཇིགས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཁྱོད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

《邬波离问经》云：“若诸菩萨正入大乘，犯贪相应罪，尽恒河沙，与犯一种嗔相应罪，依菩萨增上力说，嗔罪极重，由此嗔罪弃舍有情，前能摄受诸有情故。若以烦恼能摄有情，菩萨于彼不应羞怖，故为汝说贪相应犯，皆非有犯。”

ཞེས་པ་རྣམས་ནི་འབྲུལ་པའི་གཞི་ཆེ་བས་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་དེའི་དགོངས་པ་བཤད་དེ། བསླབ་བཏུས་ལས། འདིའི་དགོངས་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་སྡུད་པ་ཉིད་དེ་སྔར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་སྐར་མའི་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚེ་གནང་བའི་འདོད་ཆགས་ཡིན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་

གང་ཟུང་ཟུང་ལ་མིན་ཏེ། མདོ་དེའི་གོང་དུ་སེམས་ཅན་སྡུད་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此事极易误会，寂天菩萨于《集学论》解其密意云："此中密意，即能摄有情，为其差别。"义谓说贪相应，皆无犯者，是如星宿童子因缘，利有情时所开之贪，非说菩萨一切贪心。即彼经前文，别说摄受有情之贪故。

འདོད་ཆགས་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བ་རྟེན་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡང་། བསླབ་བཏུས་ལས། བསྟན་པ་འདི་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལ་གང་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པས་འཇིགས་ཀྱི་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཉེ་བར་འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་ཐབས་མཁས་པ་དེ་དག་ནི་ཞེ་སྡང་དང་ལྡན་པའི་ལྟུང་བས་འཇིགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡང་གང་ཞེ་ན། གང་དག་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཏོང་བ་ལས་བཟློག་པའོ། །

又贪不成犯意说何身，《集学论》云："又此所说，是须成就增上意乐，及悲愍者。前经又云，邬波离！若诸菩萨不善方便，怖畏贪欲相应违犯，非嗔相应。若诸菩萨善权方便，怖畏嗔恚相应违犯，非贪相应。善权方便，谓以智慧悲愍二心不舍有情。"

ཞེས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྡང་གཉིས་ལ་ལྟུང་བ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་མཛད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་བྱམས་པ་ལ་བྱེད་ན་ཞེ་སྡང་དང་གཉིས་ཉེས་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་རྟོགས་པ་རྟོགས་ལྡན་ལ་འོང་བ་མེད་པས་དེའི་རྟོགས་པ་གཅད་མི་དགོས་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་པ་མེད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ རླབས་པོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པའི་སྒོ་ནས་ཆགས་པ་ཉེས་མེད་

ཀྱི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་ལ། ཞེ་སྡང་ལ་ནི་གནོད་པ་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཁྲོས་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྐབས་ཕྱེ་ན་དེའི་བག་ཆགས་གཡོས་པར་འགྱུར་བས་སྙིང་རྗེ་ཉམས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཅད་ན་རྩ་བ་བཅད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འོག་ནས་བསྟན་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་ལ་ཕན་དུ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེ་ཉམས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཆེན་པོའི་རྒྱུན་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གནང་བའི་སྐབས་མེད་ལ།

此说坚固大悲为本大菩提心，成就通达诸法无性胜智慧力。故说贪嗔，有犯不犯之差别，非说无贪糅杂之慈爱，以无智者疑彼与嗔犯罪相同，而待决疑故。亦非菩萨一切贪心皆无违犯，太过失故。当如《集学论》说，见于有情有大义利，由爱有情贪可无犯。若谓为遮无义而嗔云何成犯？答：如云：“若暂容许滋养习气，则失悲心。若断悲愍，即断根本，下当广说。设由嗔恚利彼有情，然由菩萨坏悲愍心，即失有情广大义利。”故全无开。

བྱང་སེམས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་བུ་མོ་དཔལ་ཡོན་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་བྱེད་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཤི་འཕོས་པ་ལྷར་སྐྱེས་ལ། བྱང་སེམས་ལ་སྡང་བ་ནི། ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་བསྐལ་པར་ནི། །དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་བསླབ་བཏུས་སུ་ཆགས་པ་ལྟུང་བ་མིན་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བླངས་པ་ལྟར་བྱང་སའི་དགོངས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

又以菩萨为境，如胜德童女，由贪作喜菩萨增上力故，死生天中。若嗔菩萨，则如颂云：“佛说如起恶心量，住那落迦经尔刍。”故绝不相同。如《集学论》解释贪心无犯密意，《菩萨地》意，当知亦尔。

ལྔ་པ་ལྟུང་བ་ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ།

戊五、犯罪大小之差别

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། གཞི་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

【论】又诸菩萨软中上犯，如《摄事分》应当了知。

ལྔ་པ་ལྟུང་བ་ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་གཞི་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདུལ་བའི་མ་མོ་བསྡུས་པ་ལས། རྣམ་པ་ལྔས་ལྟུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཆུང་ངུ་སོགས་བཞག་པ་ནི། ཕམ་པ་ནི་ཆེན་པོ་ལྷག་མ་ནི་འབྲིང་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་ཆུང་ངུའོ། །རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་ཕམ་ལྷག་རྣམས་ལྕི་ལ་ལྟུང་བྱེད་དང་སོར་བཤགས་གཉིས་འབྲིང་ཉེས་བྱས་ནི་ཡང་བའོ། །བྱེད་པ་ལས་ནི་མི་ཤེས་པ་དང་བག་མེད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཆུང་ངུ་ཉོན་མོངས་མང་བས་བྱས་པ་འབྲིང་མ་གུས་པས་བྱས་པ་ཆེན་པོའོ། །བསམ་པ་ལས་ནི། དུག་གསུམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱིས་བྱས་པ་རྣམས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའོ། །

〖释〗如摄毗奈耶摩怛履迦，说由五缘，所犯成下中上品。初由自性建立下品等，谓他胜为上，众余为中，所余为下。复有差别，谓他胜众余为重，陨坠别悔是中，恶作是轻。二由毁犯者，无知放逸所犯是下，烦恼盛故所犯是中，由轻悔故所犯是上。三由意乐者，谓由下中上品三毒所犯，是下中上。

གཞི་ལས་ནི། བསམ་པ་མཚུངས་པས་གཞི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་བྱས་ཀྱང་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ་ཞེ་སྡང་གི་ཀུན་དཀྲིས་མཚུངས་པས་དུད་འགྲོ་དང་ཕ་མ་མ་ཡིན་པའི་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་དང་མིར་གྱུར་པའི་ཕ་མ་བསད་ན་རིམ་པ་ལྟར་ལྟུང་བྱེད་དང་མཚམས་མེད་མིན་པའི་ཕམ་པ་དང་མཚམས་མེད་པའི་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ། ། སོགས་པ་ལས་ཆུང་ངུ་སོགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི། ལྟུང་བ་གཅིག་ནས་ལྔའི་བར་དུ་བྱུང་བ་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་མི་བྱེད་པ་ནི་ཆུང་ངུ་དང་དྲུག་ནས་གྲངས་ཤེས་པར་བྱ་ནུས་པའི་བར་དུ་བྱུང་ལ་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་མི་བྱེད་པ་ནི་འབྲིང་དང་ལྟུང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་འདི་སྙེད་དོ་ཞེས་གྲངས་ཤེས་པར་མི་ནུས་པ་ནི་ཆེན་པོའོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་འདིར་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གཞི་གཉིས་ཇི་བཞིན་མི་སྦྱར་བར་སྐབས་དང་བསྟུན་ལ་གཞན་གསུམ་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པས་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་ནི། ལྟུང་བ་མ་ཐོས་ཤིང་མ་རྟོགས་པས་བློ་མ་བྱང་བའི་ཕྱིར་ལྟུང་བ་ལ་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ནས་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའོ།

།ཤེས་ཀྱང་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་ནི་ལྟུང་བ་ལ་བློ་བྱུང་ཡང་བརྗེད་ངེས་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་གནས་པས་དྲན་པ་ཉེ་བར་མི་གནས་པ་ལས་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའོ། །

四由事故者，谓虽意乐相同，然由其事非一类故，应知所犯成下中上。如同嗔缠，杀傍生趣，杀非父母之人，或人形，或人父母，如其次第，犯陨坠罪，犯他胜罪非无间罪，犯他胜罪及无间罪。五由积集故成下品等，谓犯一至五，不能如法速疾悔除，是下品罪。犯六乃至数尚可知，不能如法速疾悔除，是中品罪。犯无量罪，不可知数，是上品罪。此中除自性及事，不可相合，余三皆等。由无知故犯所犯罪，谓如于犯不闻，不悟，无有觉慧，于其所犯起无犯想，而犯众罪。虽已了知犯所犯罪，谓于所犯虽有觉慧，而住忘念住不正知，由不住念而犯众罪。

ཉོན་མོངས་མང་བས་འབྱུང་བ་ནི། དུག་གསུམ་ཤས་ཆེ་བས་འདི་ནི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཤེས་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པར་འབྱུང་བའོ། །མ་གུས་པས་འབྱུང་བ་ནི། ལྟུང་བ་ལ་བློ་བྱུང་ཡང་དམན་པ་ལ་མོས་ཤིང་། སྔོན་རྒྱུ་མ་སྦྱད་པས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་མྱང་འདས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་མ་གུས་པ་དང་རྗེས་མེད་པ་དང་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་བསླབ་པ་མི་འདོད་པ་དང་མ་གུས་པས་ཅི་འདོད་དགུར་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའོ། །དེའི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་འདུལ་བའི་མ་མོ་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་ལྟུང་བ་ལ་མཁས་པ་དང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པ་དང་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་པ་དང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་སྟོན་པ་དང་བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱའོ། །

烦恼盛故犯所犯罪，谓由三毒性猛利故，虽知此事所不应为，然无自在而犯重罪。由轻慢故犯所犯罪，谓于所犯虽有觉慧，然由信解极为下劣，无有强盛宿善因行，于沙门性，于涅槃性，无有顾恋，于佛法僧，无敬、无惮、无有羞耻，不乐所学，由轻慢故随欲犯罪。当知初二是不染污，后二所犯是其染污。如是四缘犯所犯罪，其能对治，谓于所犯学习善巧，恒常安住正念正知，勤修猛利烦恼对治，有惭有愧，恭敬大师，尊重所学。

ལྷག་པ་བདེ་བར་གནས་པའི་རྒྱུ།

戊六、安乐住缘

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་གི་འདུལ་བ་ལ་བསླབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཕུང་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་པོ་སྒྲོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་སོ། །དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་འདྲལ་བར་མི་བྱེད་ཅིང་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཉེས་པ་རྒྱུན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྡིག་པ་འཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་བསམ་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། འཚོ་བའི་བསམ་པས་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཆེན་པོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་མ་ཡིན། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དེ་ལྟར་དོན་དུ་གཉེར་བས་ལེ་ལོས་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བརྩོན་འགྲུས་མི་ཞན་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།ཡང་འབྱུང་བ་པ་དང་། རིམས་ནད་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་། ཤ་ཤིར་འགྱུར་བའི་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ། དེ་ནི་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྔོན་ཚེ་རབས་གཞན་དག་ཏུ་བསོད་ནམས་བྱས་ཤིང་དགེ་བ་བྱས་ཏེ། དེས་ད་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱང་གོས་དང་། ཟས་དང་། མལ་ཆ་དང་། སྨན་དང་། ན་བའི་གསོས་སྨན་དང་། ཡོ་བྱད་རྣམས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་མི་འགྱུར་ལ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བགོ་བཤའ་བྱེད་ནུས་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདུལ་བ་ལ་བསླབ་པ་བརྟེན་པ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་པ་ནི་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་སོ། །དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཕོངས་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ

གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མདོ་དང་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་འདིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】如是菩萨，依止一切自毗奈耶勤学所学，便得成就三种圆满，安乐而住：一者成就加行圆满。二者成就意乐圆满。三者成就宿因圆满。云何名为加行圆满？谓诸菩萨，于净戒中行无缺犯，于身语意清净现行，不数毁犯，发露自恶，如是名为加行圆满。云何名为意乐圆满？谓诸菩萨，为法出家，不为活命，求大菩提，非为不求，为求沙门，为求涅槃，非为不求。如是求者，不住懈怠下劣精进，不杂众多恶不善法，杂染后有，有诸炽然众苦异熟，当来所有生老病死，如是名为意乐圆满。云何名为宿因圆满？谓诸菩萨，昔余生中修福修善，故于今世种种衣服、饮食、卧具、病缘医药资身什物，自无匮乏，复能于他广行惠施，如是名为宿因圆满。菩萨如是依毗奈耶勤学所学，成就如是三种圆满，安乐而住。与此相违，当知成就三种衰损，危苦而住。如是略广宣说菩萨，若在家品，若出家品，一切戒已，自斯已后，即于如是一切戒中，分出所余难行戒等差别之相，应当了知。

སྡུག་པ་བདེ་བར་གནས་པའི་རྒྱུ་ནི། བྱང་སེམས་རང་གི་འདུལ་བ་ལ་བསླབ་པ་ལ་བརྩོན་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་སོ། །དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་འཁྲུལ་བར་མི་བྱེད་ཅིང་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་དག་པ་དང་བར་དུ་བསླབ་པ་ལ་གུས་པ་དང་བག་ཡོད་པ་ཞུས་ཆེར་གནས་པས་ཉེས་པ་རྒྱུན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་ཐ་མར་བརྒྱ་ལ་བྱུས་ན་ཡང་སྡིག་པ་འཆགས་པར་བྱེད་པའོ། །འདིས་ནི་ལྷུང་བས་དག་པར་མཐོང་ནས་ཉིན་དང་མཚན་དུ་དགའ་བ་ཞུས་ཆེ་བས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་སོ། །

〖释〗菩萨于自毗奈耶中，勤学所学，便得成就三种圆满安乐而住：一加行圆满，谓初于净戒行无缺犯，于三业中清净现行。中于所学；尊重恭敬，安住上品，不放逸行，不数毁犯；后设毁犯，悔除自恶。此由自见清净无犯，昼夜欢喜，安乐而住。

བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ཆོས་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡན་གྱི་འཚོ་བའི་བསམ་པས་མ་ཡིན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི་མི་གཉེར་པ་མ་ཡིན་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དང་མྱང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་གྱི། མི་

གཉེར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་དོན་དུ་གཉེར་བས་དགེ་བ་རྣམས་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པའི་ཕྱིར་ལེ་ལོས་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་མི་ཞན་པ་དང་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པའོ། །མི་དགེ་བ་ཇི་འདྲ་བ་ཞེ་ན། ཚེ་འདི་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཕྱི་མ་ལ་སྲིད་པ་ཡང་འབྱུང་བའོ། །དང་པོའི་ཉེས་དམིགས་ནི་ལུས་སེམས་གདུང་བས་རིམས་ནད་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། ངན་འགྲོར་འགྲོ་བས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་ཡུན་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་གཉིས་འདྲེན་པའོ། །དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི། ས་བཅུར་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མྱང་འདས་ནི་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཏེ་དེ་གཉིས་རྒྱལ་བའི་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུར་ཛི་ན་བུ་ཏྲ་སོགས་འཆད་དོ། །འདིས་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ལ་རེག་པའོ། །

二意乐圆满，谓以如法修行意乐，而求出家，非求活命意乐，求大菩提，非为不求，为求沙门，为求涅槃，非为不求。如是求者，于诸善法发勤精进，不住懈怠下劣精进，不杂众多恶不善法。云何不善？谓令现行多生杂染，引招后有。初之过患，谓有炽然热恼身心。第二过患，谓感恶趣众苦异熟。是故长夜引生老死。言沙门者，谓十地中，修行三学之道。言涅槃者，谓无住涅槃。最胜子等说彼二法，皆是正修加行之果。由此能令无杂染，故安乐而住。

སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཚེ་རབས་སྔ་མར་སྦྱིན་པའི་བསོད་ནམས་བྱས་ཤིང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་བར་ཆད་སྤངས་པའི་དགེ་བ་བྱས་པས་རང་ཉིད་གོས་ཟས་དང་མལ་སྟན་དང་ན་བའི་གསོས་དང་། ཡོ་བྱད་གཞན་གྱིས་མི་ཕོངས་ལ་གཞན་ལ་ཡང་བགོ་བཤའ་བྱེད་ནུས་པའོ། །འདིས་ནི་ཕོངས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ལ་རེག་པའོ། །ཕུན་ཚོགས་གསུམ་པོ་དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཕོངས་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་རེག་པར་གནས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མདོར་བསྟན་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་པས་ལྷག་མ་དཀའ་བ་སོགས་བདུན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །

三宿因圆满，谓诸菩萨昔余生中，修福行施修善，断除大财位障，故令衣服、饮食、卧具、病缘医药、资身什物，自无匮乏，复能施他，由此永离匮乏苦故，安乐而住。与彼三种圆满相违，当知成就三种衰损，危苦而住。如是略就自性，广就一切，宣说菩萨在家出家一切戒已，余难行等七，即此一切戒中分出。

ཁ༣ གསུམ་པ་བཤད་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།

乙三、释其差别

གསུམ་པ་བཤད་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་བདུན་ཏེ། དཀའ་བ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་བར་རོ། །

分七，谓从难行乃至清净。

ག༡ དཀའ་བ།

丙初、难行戒

分三：（丁初、第一难行；丁二、第二难行；丁三、第三难行。）

ང༡ དཀའ་བ་དང་པོ།

丁初、第一难行

དང་པོ་དཀའ་བ་ལ་གསུམ་ལས་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་ལ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་འདུག་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་སྤངས་ཤིང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་དབང་བྱེད་པ་སྤངས་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

【论】云何菩萨难行戒？当知此戒略有三种，谓诸菩萨，现在具足大财大族自在增上，弃舍如是大财大族自在增上。受持菩萨净戒律仪，是名菩萨第一难行戒。

དང་པོ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་ལ་དབང་ཕྱུག་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་འདུག་པ་ལས་དེ་གཉིས་སྤངས་ནས་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའོ། །དེ་ལ་གང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལུས་འཁོར་བ་དང་གང་དང་ལྡན་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གཉེན་འདབ་བྱམས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་མང་བ་དང་གང་གིས་བསྐྱབས་པ་བྲན་ལ་སོགས་པ་མང་པ་དང་གང་ལ་སྤྱོད་པ་ཟས་ལ་སོགས་པ་མང་བ་སྟེ་བཞིས་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་འཚོ་བ་ཆེ་བ་

བསྟན་པས་ལྡོག །བཀའ་བཙན་པས་དེ་དག་ལ་ཅི་འདོད་འདོད་དུ་དབང་བསྒྱུར་བས་དབང་ཕྱུག་ཆེ་བའོ། །འབྱོལ་བ་ཁ་ཅིག་དབང་དང་ཕྱུག་པ་སོ་སོར་འཆད་དོ། །

〖释〗现在具足大财、大族、自在增上，弃舍彼二正受律仪。若能受用自身圆满，共同受用多诸仁慈，可意亲属，作受用者广有仆使，所受用事食等丰饶。由此四缘，名为大财。或增何故受用为长寿命。共为五盛。言语威肃，如欲而转，名大自在。

ང༢ དཀའ་བ་གཉིས་པ།

丁二、第二难行

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་ནས་ཉམ་ཐག་སྟེ། སྲོག་ལ་ཐུག་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དེ་ཉམས་པར་ཡང་མི་བྱེད་ན་མེད་པར་ལྟ་ག་ལ་བྱེད་དེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཉིས་པའོ། །

【论】又诸菩萨受净戒已，若遭急难坠失命，于所受戒尚无少缺，何况全犯。是名菩萨第二难行戒。

དཀའ་བ་གཉིས་པ་ནི། ཉམ་ཐག་སྟེ་སྲོག་ལ་ཐུག་ཀྱང་སྡོམ་པ་བླངས་པ་དེ་བག་ཙམ་ཉམས་པར་ཡང་མི་བྱེད་ན་སྡོམ་པ་མེད་པར་ལྟ་ག་ལ་བྱེད་པའོ། །

〖释〗虽遭急难乃至失命，初所受戒尚无少缺，况全犯戒。

ང༣ དཀའ་བ་གསུམ་པ།

丁三、第三难行

ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཅི་ནས་ཉེས་པ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡང་མི་འབྱུང་ན་ལྕི་བ་ལྟ་འབྱུང་བར་ག་ལ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱོད་པ་དང་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་བག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །

【论】又诸菩萨，如是如是遍于一切行住作意，恒住正念常无放逸，乃至命终，于所受戒无有误失，尚不犯轻，何况犯重。是名菩萨第三难行戒。

དཀའ་བ་གསུམ་པ་ནི། སྡོམ་པ་བླངས་ནས་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་རྒྱུ་བ་དང་གནས་པ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བག་ཡོད་ལྔ་དང་དྲན་ཤེས་མཆོག་དང་ལྡན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཉེས་པ་ཕྲ་མོའི་འཁྲུལ་པ་ཡང་མི་འབྱུང་ན་ལྕི་བ་ལྟ་ག་ལ་འབྱུང་བའོ། །འགྲེལ་བ་གཞན་དག་དང་པོར་ལེན་དཀའ་བ་དང་བར་དུ་སྲུང་དཀའ་བ་དང་ཐ་མར་མཐར་ཕྱིན་དཀའ་བ་གསུམ་དུ་འཆད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་ལེན་པ་དང་སྲུང་དཀའ་བ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་སྲུང་དཀའ་བར་འཆད་པ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། འགལ་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྲུང་དཀའ་བ་ནི་སྲོག་འཆད་པ་ལ་ཐུག་ཀྱང་མི་ཉམས་པར་སྲུང་བ་ཡིན་ལ། བསླབ་གཞི་དང་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྲུང་དཀའ་བ་ནི་མ་ཤི་བའི་བར་དུ་ཉེས་པ་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་གོས་པར་སྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་གསུམ་ལ་ད་ལྟ་དངོས་སུ་སློབ་པར་མ་ནུས་ན་ཡང་སྨོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་བློ་སྦྱངས་པས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའོ། །

〖释〗从受戒已，乃至命存，遍于一切行、住、作意，恒住正念正知五不放逸。于所受戒，尚不误失毁犯轻罪，何况犯重。余论虽说初为难受，中是难护，后难究竟，然德光论师分为难受、难护二类，后二难行同是难护，最为善哉。依诸逆缘难守护者，乃至命难守护不犯，依诸学处及一切时难守护者，乃至命终守护不犯微细罪故。如是三戒虽于现在不能实学，应当发愿净修其心，于余生中能如是行。

ག༢ ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙二、一切门戒

གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གོམས་པ་དང་། ཐབས་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བླང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ལ་གནས་

པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རང་བཞིན་གྱིས་དགེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་གོམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་གཞན་དག་ཏུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྔོན་གྱི་རྒྱུའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དེས་སྡིག་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དགའ་ཞིང་སྡིག་པ་ལས་ཡིད་བྱུང་ལ། དགེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་ཞིང་། དགེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་འདོད་པའོ། །དེ་ལ་ཐབས་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །

【论】云何菩萨一切门戒，当知此戒略有四种：一者正受戒。二者本性戒。三者串习戒。四者方便相应戒。正受戒者，谓诸菩萨，受先所受三种菩萨净戒律仪，即律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒。本性戒者，谓诸菩萨，住种性位，本性仁贤，于相续中，身诸二业，恒清净转。串习戒者，谓诸菩萨，昔余生中，曾串修习如先所说三种净戒，由宿因力所住持故，于现在世，一切恶法不乐现行，于诸恶法深心厌离，乐修善行，于善行中深心欣慕。方便相应戒者，谓诸菩萨，依四摄事，于诸有情，身语善业恒相续转。

གཞི་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལྟར་གྱི་སྔོར་བས་བསྒྲུབས་པ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའོ། །རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སེམས་པ་དང་འདུ་བྱེད་པ་དང་སྨོན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་སྟེ་ནུས་པ་སད་པ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྟགས་དང་ལྡན་པའི་རིགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་རྒྱུད་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ལུས་ངག་གི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་པའོ། །གོམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སྔོན་ཡུན་རིང་མོ་ནས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དགའ་ཞིང་ཡིད་འབྱུང་ལ་དགེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་ཞིང་འདོད་པའོ། །ཐབས་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། གཞན་འདུལ་

བའི་ཐབས་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ལུས་ངག་གི་ལས་དགེ་བ་འཇུག་པའོ། །བསྡུ་བ་བཞི་ནི་ཟང་ཟིང་གིས་སྡུད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་བསྡུས་པ་ལ་བླང་དོར་གྱི་གནས་འདོམས་པའི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་སྨྲས་པའི་དོན་ལ་སྦྱབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་སྤྱོད་པ་དང་གཞན་སྦྱབ་པ་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་རང་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་པའི་དོན་མཐུན་པའོ། །དེ་བཞི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར་གྱུར་པས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོའོ།།

〖释〗一正受戒者，谓如是加行，正受三聚净戒。二本性戒者，谓不待思察、作行、发愿、醒觉堪能，成就六种到彼岸相，住种性位，于心相续本性仁贤，身语二业恒清净转。三串习戒者，谓昔久远数数串习三聚净戒，即依余生数数修习宿因之力，于诸恶行不乐现行，深心厌离，于诸善行爱乐欣慕。四方便相应戒者，谓依四摄调他方便，于诸有情，身语善业恒相续转。四摄者，一财摄之布施。二既摄受已，教授取舍处之爱语。三于所教义，劝导修行之利行。四如劝他行，自亦如是安住之同事。以上四戒是能趣入一切戒之门，故名一切门。

ག༣ གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙三、善士戒

གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་དག་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་ཡང་བརྗོད་པ་དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པ་མཐོང་ན་ཡིད་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཆོས་པའོ། །

【论】云何菩萨善士戒？当知此戒略有五种，谓诸菩萨，自具尸罗，劝他受戒，赞戒功德，见同法者，深心欢喜，设有毁犯，如法悔除。

ལྔ་སྟེ་རང་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་གཞན་ཐ་མལ་བར་གནས་པ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཞེ་སྡང་བ་རྣམས་ལ་དེའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པས་མནར་སེམས་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཆོས་

མ་ཐུན་པ་པ་མཐོང་ན་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཕྲག་དོག་མེད་པ་དང་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཆོས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཆོས་པའོ། །དེ་ལྟ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་སྤོང་ཞིང་དོན་མ་ལུས་པ་བསྒྲུབ་པའི་དམ་པའི་ལས་དང་ལྡན་པས་དམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་དང་པོ་དང་ཐ་མས་རང་གི་དོན་དང་ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པས་སོ། །

〖释〗此戒有五：一自具尸罗。二于处中者，劝他受戒。三于憎戒者，赞戒功德，息彼嫌恨。四见他正行同法者时，深心欢喜，无有嫉妒。五设有毁犯如法悔除。此五于他能断无义，成办义利，具善士业，故名善士戒。由初及后引发自利，由余三戒引发利他。

ག༢ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙四、一切种戒

བཞི་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་དང་། རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ན་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བསླབ་པའི་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། འདོད་པའི་བསོད་ནམས་དང་། བདག་ཉིད་དུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བའི་གནས་དང་མཐུན་པ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཡང་བསླབ་པ་འབུལ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། རྟེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་དང་། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཅིང་མི་འཕྲོགས་པའི་ཕྱིར་བརྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། འཇུག་པ་དང་། ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྷག་པའི་སེམས་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།

སྡུག་པའི་འགྲོ་བ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།　སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །

【论】云何菩萨一切种戒？当知此戒以要言之，六种七种总十三种。言六种者，一回向戒，回向大菩提故。二广博戒，广摄一切所学处故。三无罪欢喜处戒，远离耽著欲乐自苦二边行故。四恒常戒，虽尽寿命，亦不弃舍所学处故。五坚固戒，一切利养恭敬他论本随烦恼，不能伏故不能夺故。六尸罗庄严具相应戒，具足一切戒庄严故。尸罗庄严，如《声闻地》应知其相。言七种者，一止息戒，远离一切杀生等故。二转作戒，摄一切善故，饶益有情故。三防护戒，随护止息转作戒故。四大士相异熟戒。五增上心异熟戒。六可爱趣异熟戒。七利有情异熟戒。”

རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པ་དྲུག་དང་རྣམ་པ་བདུན་ནོ། །རྣམ་པ་དྲུག་གི་དང་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི། བསླབ་པའི་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཟུང་བས་གནས་རྫོགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྔོས་པས་འབྲས་བུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ནི། འདོད་པའི་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བདེ་བ་དང་བྲལ་བའོ། །

〖释〗六种七种总十三种。于六种中，一广博戒，广摄学处故，依处圆满，回向大菩提故，果利圆满。二无罪戒，断除耽著欲乐过故，离染污乐。

རབ་ཏུ་དགའ་བའི་གནས་དང་མཐུན་པ་ནི།　ངལ་ཞིང་དུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐའ་སྤངས་པས་དོན་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བའོ། །

三顺欢喜处戒，断除自苦疲劳边故，离无义苦。

རྟག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི།　བསླབ་པ་བླངས་པ་མི་འབུལ་བར་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤྱོད་པས་བསླབ་པའི་བར་གཅོད་པ་སྤངས་པའོ། །

四恒常戒，乃至尽寿修行不舍所学处故，远离学处所有留难。

བརྟན་པ་ནི།　སྙེད་བཀུར་ལ་མི་ལྟ་བས་དེ་གཉིས་དང་རང་གི་ལམ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པས་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དང་དང་སྤང་བྱ་འགོག་པ་ལ་སྲན་འཛུགས་པས་ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་ཏེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཞིང་མི་འཕྲོགས་པའོ། །
འཕྲེལ་པ་རྣམས་ནས་རང་གི་བསླབ་པ་ཕུལ་ཏེ་ཨུ་སྟེགས་ཀྱི་གནས་སུ་སྤོམ་པ་མི་ལེན་པས་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བས་ཟིལ་གྱིས་མི་གནོན་པར་འཆད་མོད་ཀྱང་བསླབ་པ་མི་འབུལ་བ

སྔར་བཤད་ཟིན་པས་འདིའི་དོན་མིན་ནོ། །

五坚固戒，由于利敬不顾视故，由于自道得坚决故，由能安住断所断故，利养恭敬，他论敌者，本随烦恼，不能映覆不能引夺。诸论虽说“不舍自学受异道戒，故诸他论不能映覆”，不舍所学前戒已说，故非此义。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་ཉན་ས་ནས་འབྱུང་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱན་བཅུ་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས་སྡོམ་དུ་མཛད་པ་ནི། དད་ལྡན་གཡོ་མེད་ནད་ཉུང་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་ཤེས་རབ་འདོད་ཆུང་དང་། །ཆོག་ཤེས་གྱིས་སླད་གང་སླ་དང་། །སྦྱངས་དང་མཛེས་དང་ཚོད་རིག་དང་། །སྐྱེས་བུ་དམ་ཆོས་མཁས་རྟགས་དང་། །བཟོད་དང་ངེས་དང་བཟང་ནོམ་ཡིན། །ཞེས་པའོ། །

六尸罗庄严，即《声闻地》所说十七沙门庄严，如《声闻地》嗢柁南曰：“正信而无谄，少病精进慧，具少欲喜足，易养及易满，杜多德端严，知量善士法，具聪慧者相，忍柔和贤善。”（六种开合与汉论不同）。

རྣམ་པ་བདུན་གྱི་དང་པོ་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། གཏན་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནས་སྲོག་གཅོད་སོགས་ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་བ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའོ། །འཇུག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནས་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སློབ་པའོ། །ཀུན་ནས་སྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། རྟག་ཏུ་བག་ཡོད་པས་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་བསྲུང་བའོ། །དེ་གསུམ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བའོ། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། ས་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་འཆམ་པའི་མཚན་འགྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་འཇུག་པའོ། །ལྷག་པའི་སེམས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མང་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །སྡུག་པའི་འགྲོ་བ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནི། ལྷ་མིའི་ལུས་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །

于七种中，一止息戒，谓正受取远离一向不应作事，谓杀生等诸恶行故。二转作戒，修学一向定应作事，谓摄善法，饶益有情。三防

护戒，恒不放逸，随护止息，转作二戒。四大士相异熟戒，能正修行于诸地中所称妙相。五增上心异熟戒，能正引生菩萨无量胜三摩地。六可爱趣异熟戒，能正引生人天之身。七利有情异熟戒，能生有情义利大果。此四是由戒果分别。

དེ་བཞིའི་དང་པོ་ནི་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་བར་པ་གཉིས་ནི་སྡོམ་པ་དང་ཐ་མ་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་དྲུག་ནི་ཡོན་ཏན་གང་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་བདུན་ནི་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་བཞེད་དོ། །

德光论师说：四中初戒是摄善法，中间二戒是律仪戒，后是饶益有情戒。德光论师又说：六种明具何德，七种是明自性及果相差别。

ག༥ ཕོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙五、遂求戒

ལྔ་པ་ཕོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་འདི་སྙམ་དུ་རྗེས་སུ་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་བདག་ནི་བདག་ལ་སུ་ཡང་གསོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་། འདོད་པ་རྣམས་ལ་ལོག་པར་གཡེམ་པ་དང་། བརྫུན་གྱི་ཚིག་སྨྲ་བ་དང་། ཕྲ་མ་དང་། ངག་རྩུབ་པོ་དང་། ཚིག་འཁྱལ་པ་བྱེད་པ་དང་། ལག་པ་དང་། བོང་བ་དང་། ལྕུག་གིས་བསྣུན་ཅིང་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་རིག་པ་མི་འདོད་པ་དག་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་འདོད་ལ་བདག་དེ་ལྟ་བུ་འདོད་བཞིན་དུ། །གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་ལོག་པ་བྱས་པར་གྱུར་ན། དེས་དག་ཕོངས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་བདག་གི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་འགྱུར་བས་ན་གཞན་ཡང་བདག་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་གསད་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནས་རྒྱས་པར་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་རིག་པ་དག་བྱེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་བདག་གིས་ལོག་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པར་གྱུར་ན། དེས་དེ་དང་། ཕོངས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་དེ་དག་གི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་བདག་དང་གཞན

དག་གི་ཡིད་དུ་མི་འོང་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གིས་གཞན་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱ་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་གཞན་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །

【论】云何菩萨遂求戒？当知此戒略有八种，谓诸菩萨自谛思惟，如我希求，勿彼于我，现行断命，不与而取，秽欲邪行，虚妄离间，粗恶绮语，手块杖等诸非爱触，加害于我。我求是已，他若相违而现行者，我求不遂，我意不悦。如我希求，他亦如是。勿我于彼现行断命，广说乃至恶触加害。彼求是已，我若相违而现行者，彼求不遂，彼意不悦。我之所作，若有令他所求不遂意不悦者，何现行为？菩萨如是审思惟已，命难因缘，亦不予他现行八种所求不遂不悦意事。如是八种，说名菩萨遂求戒。

བརྒྱད་དེ་གསོད་པ་སོགས་བརྒྱད་རང་ཉིད་མི་འདོད་ཅིང་དེ་ལས་བཟློག་པ་བརྒྱད་པོ་འདོད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་མི་འདོད་པ་བསྒྲུབས་ན་བསད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་པ་སྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་འགྱུར་ལ། བདག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་བདག་གི་ཉམས་ལ་དཔགས་ཏེ་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་གཞན་ལ་མི་འདོད་པ་བརྒྱད་མི་སྤྱོད་པའོ། །མི་འདོད་པ་བརྒྱད་ནི། གསོད་པ་དང་མ་བྱིན་ལེན་དང་འདོད་པ་ལ་གཡེམ་པ་དང་། རྫུན་དང་ཕྲ་མ་དང་ངག་རྩུབ་པོ་དང་ཚིག་བཀྱལ་བ་དང་ལག་པ་བོང་བ་ལྕུག་གིས་བསྣུན་ཞིང་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་རེག་པ་སྟེ་ཕྱི་མ་གསུམ་མི་སྡུག་པའི་རེག་པའོ། །

〖释〗此有八事。自不希求断命等八，违彼八事是所希求。若他为作所不希求断命等八，我求不遂，我意不悦。如我希求，其他有情亦复如是。比度自心审思惟已，乃至命难，亦不于他现行八种不遂求事。八不求者，所谓断命，不与而取，秽欲邪行，虚妄，离间，粗恶，绮语，手块杖打伤害之触。后三同是非可爱触。

འདོད་པ་བརྒྱད་ནི་དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ཚེ་རིང་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་ཚུང་མ་བསྡམས་པ་དང་མི་སླུ་བ་དང་འཁོར་མི་ཕྱེད་པ་དང་། སྙན་པ་ཐོས་པ་དང་དོན་དང་ལྡན་

པའི་གཏམ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རེག་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་འདོད་པའི་ཡོངས་པ་བརྒྱད་སེལ་བ་དང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བརྒྱད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཡོངས་ཤིང་འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

八希求者，与上相违长寿，大财，妻妾贞良，不受欺诳，眷属不破，闻和美言，有义利语，可爱之触。如是除遣八不遂求，引发八种希求之戒，名遂求戒。

ག༦ ཚེ་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙六、此世他世乐戒

དྲུག་པ་ཚེ་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དགག་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པར་བྱེད། གནང་བར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་གནང་བར་བྱེད། སེམས་ཅན་བསྡུ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ནི་སྡུད་པར་བྱེད། སེམས་ཅན་ཚར་གཅད་པར་བྱ་བ་རྣམས་ནི་ཚར་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་སྟེ། འདི་ནི་རེ་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་བཞིའོ། །གཞན་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དང་རྣམ་པ་ལྔའོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་དགུར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དང་གཞན་དག་ལ་ཚེ་འདི་དང་དང་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་བདེ་བར་འགྱུར་བས་ན་དེའི་ཕྱིར་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

【论】云何菩萨此世他世乐戒？当知此戒略有九种：谓诸菩萨，为诸有情，于应遮处，而正遮止。于应开处，而正开许。是诸有情，应摄受者，正摄受之。应调伏者，正调伏之。菩萨于中身语二业常清净转，是则名为四种净戒。复有所余施忍精进静虑般若波罗蜜多俱行净戒，则为五种。总说名为九种净戒。如是菩萨所有净戒，能令自他现法后法皆得安乐，是故说名菩萨此世他世乐戒。

རྣམ་པ་བཞི་དང་རྣམ་པ་ལྔར་ཕྱེ་བས་དགུའོ། །དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་བཞི་ནི། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི་དེ་ལས་འགོག་པར་བྱེད་པ་དང་། གནང་བར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་བདེ་བའི་རྒྱུ་ལ་མི་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་ནི་གནང་བ་སྟེ་རྒྱུ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། གནང་བཀག་གི་གནས་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་བསྡུ་བར་འོས་པ་རྣམས་ནི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་དང་། གནང་བཀག་གི་གནས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ཚར་གཅོད་པར་འོས་པ་རྣམས་ནི་ཚར་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་བཞི་ལ་རང་གི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་པའོ། །རྣམ་པ་ལྔ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་གཏོགས་པ་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྔའོ། །དེ་དག་ནི་བྱང་སེམས་རང་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འདི་ཕྱིར་བདེ་བར་འགྱུར་བས་ན་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

〖释〗四种五种总有九种。四种戒中，一若诸有情，于苦因转，应遮止处，而正遮止。于乐因转，应开许处，而正开许，令修彼因。若诸有情，于开遮处，能正修行，应可摄受，而摄受之。若诸有情，于开遮处，邪僻而行，应可调服而调伏之。自于此四，身语二业，常清净转。五种谓除尸罗，所余五种波罗蜜多俱行净戒。此令菩萨及他有情现后安乐，故名此世他世乐戒。

དེ་ལ་སྦྱིན་པས་ནི་ཕྱི་མ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། བཟོད་པས་ནི་རང་གཞན་འདི་ཕྱིར་བདེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱི་མ་ལ་གཡོག་འཁོར་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བརྩོན་པས་ནི་འདིར་མི་དགེ་བ་དང་མི་འདྲེ་ཞིང་ཕྱི་མར་སྤྲོ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱིས་འདིར་བདེ་བ་ལ་རེག་ཅིང་ཕྱི་མར་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷར་སྐྱེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདིར་མཁས་པར་འགྱུར་ལ་ཕྱི་མ་ལ་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའོ་ཞེས་ཛི་ན་པུ་ཏྲ་སོགས་འཆད་དོ། །

（此段汉文缺，补译）最胜子释："此中布施能感后世广大受用；安忍能感此世乐因，及后世中眷属具足；由精进故，能于此世不杂不善，能感后世广大勇悍；由静虑故，现法乐住，后生净天；由般若故，现世聪敏，后慧转胜。"

ག༧ རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

丙七、清净戒

བདུན་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་བཅུར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། འཚོ་བ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པས་དང་པོ་ཉིད་ནས་ལེགས་པར་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་བྱས་པ་ལ་ཆུང་ངུ་འགྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་མ་ཡིན་པར་འགྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། གློས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་དང་། ཉལ་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་དང་། ཉིན་མཚན་དུ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་ཕྱིར་ལེ་ལོ་མེད་པ་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ལྔའི་བག་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དང་། རྙེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། ལྷ་ཉིད་དུ་སྨོན་ནས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་བཏབ་པ་དང་། སྤྱོད་ལམ་དང་། འཕྲུལ་གྱི་བྱ་བ་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ལ་ལུས་དང་ངག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་འཚམ་པའི་ཕྱིར་ཆོ་ག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དང་། ཚུལ་འཆོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་འཚོ་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་འཚོ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དང་། འདོད་པའི་བསོད་སྙོམས་དང་། བདག་ཉིད་དུབ་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། ཉམས་པར་མི་བྱེད་ཅིང་མེད་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

【论】云何菩萨清净戒？当知此戒略有十种：一者初善受戒，惟为沙门三菩提故，非为命故。二者不太沉戒，于违犯时，远离微薄生

悔愧故，及不太举戒，远离非处生悔愧故。三者离懈怠戒，于睡眠乐倚乐卧乐不耽著故，昼夜勤修诸善品故。四者离诸放逸所摄受戒，修习如前所说五支不放逸故。五者正愿戒，远离利养恭敬贪故，不愿生天而自要期修梵行故。六者轨则具足所摄受戒，于诸威仪所作众事，善品加行妙善圆满，如法身语正现行故。七者净命具足所摄受戒，离矫诈等一切邪命过失法故。八者离二边戒，远离受用欲乐自苦二边法故。九者永出离戒，远离一切外道见故。十者于先所受无损失戒，于先所受菩萨净戒无缺减故，无破坏故。如是十种，是名菩萨清净戒。

རྣམ་པ་བཅུ་ལས་དང་པོ་ཉིད་ནས་ལེགས་པར་བླངས་པ་ནི། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་འདོད་པ་དང་མཐར་ཐུག་པ་ན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོས་བཙས་པ་སོགས་ལས་ཐར་པ་དང་འཚོ་བ་འདོད་པའི་ཕྱིར་བླངས་པ་མིན་པའོ། །ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་མིན་པ་ནི། བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ཀྱི་བཅས་པ་ལས་འགལ་བར་བྱས་པ་ལ་ཆུང་ངུ་འགྱོད་པའམ། འགྱོད་པ་ཆུང་བ་ནི་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་ཡིན་ལ་དེ་མེད་ཅིང་འགྱོད་པ་ཆེ་བའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉན་ས་ལས། ཇི་ལྟར་ན་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན་འདི་ལྟར་འདི་ན་ལ་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་ངོ་ཚ་མེད་ཅིང་འགྱོད་པ་ཆུང་བ་དང་ལྷོད་ཅིང་གཡེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་འགྱོད་པ་ཆུང་བ་མེད་པ་ནི་འགྱོད་པ་ཆེ་བ་ལ་བྱའི་འགྱོད་པ་ཆུང་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ལ་བྱས་ན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །

〖释〗十种戒中，初善受戒，于修道时为求沙门，于究竟位为大菩提而受净戒，非为脱离王等逼迫，非为活命而受尸罗。不太沉戒，于诸学处有违犯时，离微薄悔。微薄悔愧即是太沉，离彼即是生大悔愧。《声闻地》云：“云何名为太极沉下？谓如有一性无羞耻，恶作羸劣，为性慢缓，于诸学处所作慢缓。”故无微薄悔愧，当知是生极大悔愧。若谓微薄悔愧全无，由无悔故名不太沉，是颠倒说。

ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། འགྱོད་པའི་གནས་པ་ཡིན་པ་སྟོན་པས་མ་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་འདས་པ་ལ་འགྱོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ཡིན་པས་དེ་མེད་པའོ། །ལེ་ལོ་མེད་པ་ནི། གཉིད་དང་གློས་འབེབས་པ་དང་ཉལ་བའི་བདེ་བ་རྣམས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་ཞིང་ཉིན་དང་མཚན་དུ་དགེ་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་པའོ། །བག་ཡོད་པས་ཟིན་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་ལྔའི་བག་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་བཏབ་

པ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་ལྷ་ཉིད་དུ་སྨོན་ནས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །ཆོ་ག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ཟིན་པ་ནི། འཆག་པ་དང་འགྲེང་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་དང་ཆོས་གོས་བགོ་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་དང་ཁ་ཏོན་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་། འདུལ་བ་དང་མི་འགལ་བས་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་འཚམ་པའོ། །འཚོ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ཟིན་པ་ནི། ཚུལ་འཆོས་ལ་སོགས་པའི་ལོག་འཚོ་ལྔའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའོ། །

不太举戒，违佛未制非可悔处，而生追悔，是名太举，故当无彼。离懈怠戒，于睡眠乐、卧乐、倚乐、不生耽著，遍于昼夜勤修善品。杂诸放逸所摄受戒，习于前说，五不放逸。正愿戒，不贪利养，非愿生天誓修梵行。轨则具足所摄受戒，于行往等诸威仪路，披法衣等所作众事，习读诵等善品加行，不违世间及毗奈耶，身语现行妙善圆满。净命具足所摄受戒，离诡诈等五种邪命一切过失。

མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ནི། ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྙོམས་དང་མལ་ཆ་སོགས་ཆོས་སམ་ཆོས་མ་ཡིན་པས་གཞན་ལས་བཙལ་བ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པས་སྤྱོད་ཅིང་དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མི་ལྟ་བའི་འདོད་པའི་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཚེར་མ་དང་ཐལ་བའི་ནང་ན་ཉལ་བ་སོགས་དང་མེ་དང་ཆུར་ལན་གསུམ་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་གདུང་ཞིང་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་ལེན་པའི་བདག་ཉིད་དུབ་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་སྤངས་པའོ། །ངེས་པར་འབྱིན་པ་ནི། མུ་སྟེགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་སྤང་བའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་པ་མ་ཉམས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་ཚ་མེད་ཅིང་བསླབ་པའི་ཚུལ་ལ་མི་ལྟ་བས་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་འདའ་བའི་ཉམས་པ་དང་རྒྱ་བའི་ལྟུང་བ་ལ་སྤྱོད་པས་མེད་པར་མི་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྟན་དུ་བཅུར་གསུངས་པ་ལ་རྒྱས་བཤད་ནས་བཅུ་གཅིག་འབྱུང་ངོ། །

离二边戒，从他追求或法非法，衣服饮食诸卧具等，爱玩受用，不观过患，名欲乐边。若卧荆刺及灰坌等，若三事火，三入水等，而自煎逼受极苦楚，修自苦行，皆当远离。永出离戒，远离一切外道恶见。于先所受无损失戒，不于一切都无羞耻，不顾学处，违越佛制而

成缺减，不犯根本而全破坏。如是总标说为十种，次广释中凡说十一。འདི་ལ་ཛཱི་ན་བུ་ཏྲས། ཉེས་པ་དེ་གཉིས་ཀའི་གཉེན་པོར་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སློབ་པས་ན་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་བསླབ་པ་ལ་མི་སྦྱོར་བ་ཧ་ཅང་ཞུམ་པའི་ཉེས་པ་དང་བསླབ་པ་མ་བཅས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མིན་པ་དང་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་མིན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པར་གསལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་ཀྱང་བསམ་པའི་ཉེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ལེན་པའི་དུས་ན་ཉེས་པར་བླངས་པ་དང་། བསྲུང་བའི་དུས་ན་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་དང་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ལ། ས་མུ་དྲས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་པ་མ་ཉམས་པ་ནི་གོང་དུ་བསྟན་པ་བཅུའི་མཇུག་སྡུད་དུ་བྱེད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སར་བག་མེད་པ་དང་ལེ་ལོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཞེས་རྣམ་དག་བཅུའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བཅུའི་སྐབས་སུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པས་ན་བག་ཡོད་དང་ལེ་ལོ་མེད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ནས་ཉེས་པར་བླངས་པ་དང་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་དང་ཐལ་ཆེས་པ་དང་བག་མེད་པ་དང་ལེ་ལོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ལོག་པར་སྨོན་པ་དང་ཆོ་ག་ཉམས་པས་ཟིན་པ་དང་འཚོ་བ་ཉམས་པས་ཟིན་པ་དང་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་བཅུ་དང་བྲལ་བས་ན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །

最胜子云："此二对治，谓如所制正修学故，便得清净。"此说于所学处，不勤修学太沉之过，与于未制学处随转，太举之过，其能对治，总合为一。故不太沉及不太举合二为一。德光论师云："意乐之过略为二种：一受时恶受，二守护时太沉太举。"亦将彼二总合为一（汉译亦尔）。《传释》则说："于先所受无损失戒，摄结前十。"此一切说皆不应理。论师自于声闻地中，说十净违品过失时云："放逸懈怠所摄。"总彼二为一，故不放逸，与无懈怠二合为一，是论意趣。"一者最初恶受。二者太极沉下。三者太极浮散。四者放逸懈怠所摄。五者发起邪愿。六者轨则亏损所摄。七者净命亏损所摄。八者坠在二

边。九者不能出离。十者所受失坏。由离如是十亏损缘，当知说名尸罗圆满，尸罗清净。”

ཁ༤ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

乙四、尸罗胜利

བཞི་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལ་གཉིས་ལས་

分二：（丙初、究竟胜利；丙二、现时胜利。）

ག༡ མཐར་ཐུག་གི་ཕན་ཡོན།

丙初、究竟胜利

མཐར་ཐུག་གི་ཕན་ཡོན་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། འདི་ལ་བརྟེན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །

【论】如是菩萨大尸罗藏，能起当来大菩提果，谓依此故。菩萨净戒波罗蜜多得圆满已，现证无上正等菩提。

དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་སྟེ་འདི་ལ་བརྟེན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བའོ། །དེ་ལ་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའམ་ཡང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱས་ཤིང་ཚད་མེད་པ་དང་རྫོགས་པའོ། །

〖释〗如是菩萨大尸罗藏，能生大菩提果，谓依此故，圆满戒度，证无上觉。言大藏者，谓是广大福德资粮，或戒广博、无量、圆满。

ག༢ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

丙二、现时胜利

ཇི་སྲིད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་པ་དེ་སྲིད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འདི་ལ་སློབ་པ་ན་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་ལྔ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ཆེན་

པོ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་ཞི་གནས་ཀྱང་གང་ན་དེ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་མཚུངས་པ་འམ། ལྷག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐལ་པ་འདྲ་ཞིང་ཆོས་མཐུན་པ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་དག་གནས་པ་དེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཚེ་འདི་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་རང་འབྱུངས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དེའི་བདག་ཉིད་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

【论】乃至未证无上菩提，依此无量菩萨戒藏正勤修习，常能获得五种胜利：一者常为十方诸佛护念。二者将舍命时，住大欢喜。三者身坏已后，在在所生，常与净戒若等若增诸菩萨众为其同分，为同法侣，为善知识。四者成就无量大功德藏，能满净戒波罗蜜多。五者现法后法，常得成就自性净戒，戒成其性。

སངས་མ་རྒྱས་པའི་བར་དུ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལྔ་འཐོབ་སྟེ་འདི་ལྟར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་ལུས་ཞི་གནས་ཀྱང་གང་ན་རང་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་མཚུངས་པའམ་ལྷག་པའི་བྱང་སེམས་སྐལ་བ་འདྲ་ཞིང་ཆོས་མཐུན་པ་ཕ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་གྱུར་བ་དག་གནས་པ་དེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཚེ་འདི་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་པ་དང་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་རང་འབྱུངས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིད་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། །

〖释〗未成佛时得五胜利：一如上所说为佛护念。二临命终时，住胜欢喜。三身坏已后，随所生处，常有净戒若等若增诸菩萨众为众同分，为同法侣，为善知识。四现法成就，能满戒度无量福聚。五后法亦得自性净戒戒为其性。

དེའི་གཉིས་པའི་དོན་ནི་ཕྱི་མར་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་འཐོབ་པ་ལ་ཛཱི་ན་བྷུ་ཏྲ་སོགས་འཆད་ལ། ས་སྨྲ་བྲས་དེ་དང་དགེ་བའི་རྒྱ་བ་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་ངན་སོང་གི་འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་གཉིས་ལ་བཤད་དོ། །ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་ལྟར་

བདག་འབྲས་དང་བྲལ་འབྲས་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་དེ་བྲལ་འབྲས་སུ་བཤད་པ་ནི་ཉེས་སྤྱོད་རྩེ་བཅིལ་བ་དང་ལེགས་སུ་སྨོན་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བྲལ་བ་ལ་བཞེད་དོ།།

第二之义，最胜子等释为“由其思惟后世能遇诸佛菩萨，超离死畏得大欢喜。”传释说：彼及由成就无量善根，无恶趣畏，其为二缘，住大欢喜。五利如次，德光论师说为增上果、离系果、异熟果、士用果、等流果。离系果者，谓伏恶行，及由正愿能离忧恼。

དེ་ལ་ཕན་ཡོན་དང་པོ་ནི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་འཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཏེ་སྡོམ་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས་བུ་དང་སྤུན་དང་འདྲ་བར་དགོངས་པས་དགེ་བའི་ཆོས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའོ། །གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་ནི་ཚེ་འདིའི་ཕན་ཡོན་ཏེ་འཆི་ཀར་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་བདེ་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྲོ་བར་མཐོང་ནས་དགའ་བ་དང་དེའི་གོང་དུ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁམས། །མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། །སེམས་དེ་ཡང་དག་བླངས་གྱུར་པ། །དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཤུགས། །རྒྱུན་མི་ཆད་པར་དུ་མ་ཞིག ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཚད་མེད་པའི་ཚོགས་འཕེལ་བའོ། །

又寂天菩萨意，第一胜利，是通二世所得胜利。谓住戒时，诸佛菩萨即便念其如子如弟，令彼善法僧长不退。第二第四是现法胜利，谓临命终时，不畏恶趣，由见能生胜妙善趣，故得欢喜；及在世时，刹那刹那，能长无量功德资粮，如《入行论》云：“何时欲度脱，无边众生界，从受彼心已，睡眠或放逸，然彼福德力，恒常无间断，众多等虚空。”

གསུམ་པ་དང་ལྔ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་ཕན་ཡོན་ཏེ་བཤེས་གཉེན་དམ་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྡོམ་པ་དང་མི་འབྲལ་བའོ། །ཕྱི་མ་འདིའི་རྒྱུ་གཞན་ནི་འོད་སྲུངས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་མང་དུ་མིས་བརྟགས་ན། །དེ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེས། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར

དེ་ལ་སེམས་གཞོལ་འགྱུར། །ཞེས་ལན་མང་པོར་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་གཞོལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་བཞེད་དོ། །ཕན་ཡོན་བླ་ན་མེད་པ་དེ་དག་མཐོང་བའི་མཁས་པས་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཟུང་བ་ལ་འབད་པ་དྲག་པོ་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །

第三第五是后生胜利，谓善知识之所摄受，及经多生不失律议。又多生不失律仪之缘，如《迦叶问经》说，不忘失菩提心之因，谓断四黑法等。《三摩地王经》云："如人数观察，由住彼分别，能令心于彼，如是如是住。"若能数数作意思惟，然后内心方能流注，故诸智者，由见如是无上胜利，当受菩萨净戒律仪，勇猛修学。

ཁ༥ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྡུ་བ།

乙五、尸罗总摄

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

【论】如是如上所说，一切自性戒等九种尸罗，当知三种净戒所摄，谓律仪戒，摄善法戒，饶益有情戒。

ལྔ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྡུ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དགུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པར་ཇི་ན་བུ་ཏྲ་དང་ས་སྲུ་དྲས་བཤད་དོ། །

〖释〗如是一切自性戒等九种尸罗，当知皆是律仪戒等，三戒所摄。最胜子及《传释》说，九种一一，皆通三种净戒所摄。

དྲུག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱེད་ལས།

乙六、尸罗所作

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་མདོར་བསྡུ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱ་བ་

རྣམ་པ་གསུམ་བྱེད་དེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སེམས་གནས་པར་བྱེད་དོ། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པ་ནི་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་དག་ཏུ་ཟད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སེམས་གནས་པ་དང༌། ལུས་དང་སེམས་དུབ་པ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་དང༌། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དེ་དག་ཏུ་ཟད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཀྱང་དེ་དག་ཏུ་ཟད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡང་དེ་དག་ཏུ་ཟད་དོ། །དེ་ལས་གོང་ན་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལས་ལྷག་པ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལ་ནི་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསླབས་སོ། །མ་འོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསླབ་པར་འགྱུར་རོ། །ད་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་ན་གནས་པ་དག་ཀྱང་བསླབ་བོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་གཞིའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གནས་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་པའོ། །

【论】如是三种菩萨净戒，以要言之，能为菩萨三所作事，谓律仪戒能安住其心，摄善法戒能成熟自佛法，饶益有情戒能成熟有情。如是总摄一切菩萨所应作事，所谓欲令现法乐住安住其心，身心无倦，成熟佛法，成熟有情。如是菩萨，惟有尔所菩萨净戒，惟有尔所净戒胜利，惟有尔所净戒所作，除此无有若过若增。过去菩萨，求大菩提已于中学。未来菩萨，求大菩提当于中学。普于十方无边无际诸世界中，现在菩萨求大菩提今于中学。

ༀ༔ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དུ་ངེས་ཤེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་གསུམ་དུ་ཟད་དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་སེམས་གནས་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཆོས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་གསུམ་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྡོམ་པ་དང་དགེ་བ་སྡུད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་

ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འབད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་མེད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་སྟོང་པ་ཡིན་པས་སྔར་བསྡུ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཐོག་མར་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་སོ་ཐར་རིས་བདུན་ལ་གསུངས་པས། བསྟན་པའི་རྩ་བ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་གང་ཁས་བླངས་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འབད་པར་བྱའོ། །

〖释〗何故尸罗定为三聚？答：菩萨所作略惟有三，谓于现法，无染安乐安住其心，由依彼故成熟佛法，成熟有情。此等即由律仪戒、摄善法戒、饶益有情戒之所成办。由是因缘，若不遮止恶行，勤修律仪戒，令心堪能安住善缘，则后二戒全无基础。故如前引《摄决择分》文，于律仪戒先应爱护。又论说彼，即是七众别解脱戒，故诸菩萨，于自所受圣教根本别解脱戒，当勤修学。

འདི་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིས། །དང་པོར་བསླབ་ལ་རབ་གུས་བྱ། །སོ་སོར་ཐར་པ་འདུལ་བཅས་དང་། །མང་ཐོས་དོན་གཏན་དབབ་ལ་བསྒྲིམ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་དོན་འདི་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཐོག་མར་རང་སྨིན་བྱེད་དགེ་བ་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཙོ་བོར་འབད་དགོས་ཏེ། རང་མ་སྨིན་པར་གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་སྐབས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

龙猛菩萨亦珍重宣说，如《宝鬘论》云："其次出家者，先当敬所学，别解脱调伏，勤闻决择义。"故二大辙，于此义理，同一意趣。余二戒中，先当勤修能自成熟摄善法戒，自未成熟能成熟他，无有是处。

བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དགུ་འམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཏུ་ཟད་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཡང་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཏུ་ཟད་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡང་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞི་གནས་སུ་གནས་པ་དང་ལུས་སེམས་དུབ་པ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཏུ་ཟད་དོ།

།རང་བཞིན་ཕན་ཡོན་བྱ་བ་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གོང་ན་ཡང་མེད་ལ་གསུམ་པོ་དེ་ལས་ལྷག་པ་སྙེ་དེར་མ་འདུས་པ་ཡང་མེད་དོ། །

惟有尔所菩萨净戒，或九或三。惟有尔所净戒胜利，谓前六种。惟有尔所净戒所作，即前三种，现法乐住安住其心身心无倦，成熟佛法，成熟有情。除此性戒、胜利、所作三事而外，更无过上，及除此三，更无增多此所不摄。

དེ་ལ་ནི་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་སློབ་ཀྱི་ཁ་ཅིག་འདི་ལ་སློབ་ཀྱང་ཁ་ཅིག་གཞན་ལ་སློབ་པ་ལྟ་བུ་མིན་པས་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པས་ལམ་ལ་ཡིད་གཉིས་སེལ་བའོ། །འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསླབ་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་དང་བསྡུ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བསླབ་ན་དེའི་ཚེ་བསླབ་བྱ་གཞན་ལ་སློབ་པར་མ་ནུས་པ་ལ་ཉེས་མེད་དུ་གསུངས་ཏེ། འོན་ཀྱང་བསླབ་བྱ་ལྷག་མ་ལ་སློབ་པའི་ཁུར་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདོར་དུ་མི་རུང་ངོ་། །

“过去菩萨”等如前所引，三世一切菩萨，皆惟学此，非是一类于此中学，及余一类于余处学。故是如理修学佛道一切菩萨，共行之道。故于此道，应离疑惑。此是学习尸罗方便，于余五度，及四摄等学习之法，皆当了知，至心修学。虽说尔时若不能学所余学处，无有违犯，然乐修学余学重担，于一切种不应弃舍。

དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེ་ཨུ་འདི་གཞུང་རྫོགས་པར་དྲངས་ནས་བཀྲལ་ན་ཚིག་ཏུ་ཅང་མངས་པར་མཐོང་ནས་དོན་ཙམ་ཞིག་བྱང་སའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེ་ཨུའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་དང་གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་རྩ་འགྲེལ་སོགས་བརྗོད་བྱ་མཐུན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་དག་པ་མང་པོ་དང་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་ལེན་པ་དང་བསྲུང་བ་དང་ཕྱིར་བཅོས་པའི་དཀའ་གནས་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ། །

如是于初发业菩萨，最初切要《菩萨戒品》，若引全论照文解释，诚恐太繁。故取少义，依《菩萨地》两部注释，及此《戒品》二种诠释，并依其余所注义同，《集学》、《入行》本释等清净之论，及诸契

经，广为决择受护还净，关要难处。

ས་སྨུ་དྲ་མེ་གྷས་བྱས་ཟེར་བའི་འགྲེལ་པ་ནི་བྱང་སའི་རྒྱས་འགྲེལ་རྩོམ་པ་པོ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་དང་མིང་མཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་སྣང་གི་སློབ་དཔོན་དེ་མིན་ནོ།།

传谓云海之释者，与造《菩萨地广释》之云海虽系同名，然非彼师。

སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི། །གང་དུ་འཇུག་ཀྱང་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་སྨོན་འཇུག་གཉིས། །ལེགས་པར་བཟུང་ནས་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་བཞིན། །རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་ལ་སློབ་པ་འདི་མེད་པར། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཡོད་པ། །རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་མཁས་རྣམས་མི་བཞེད་ཀྱང་། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་དང་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །གནང་བཀག་མི་འདྲ་འགའ་རེ་གསུངས་པ་ལ། །ཆེས་ཆེར་འཁྲུལ་ཞིང་མངོན་རློམ་གྱིས་མཐོ་བའི། །སྐལ་དམན་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་ཡི་གཞུང་། །དྲི་མ་མེད་པའི་ལམ་བཟང་ཉུབ་པར་བྱས། །དེ་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་འཇུག་ན་ཡང་། །དྲི་མ་མེད་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་དོན། །བྱམས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་པའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ནི། །ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་པ་གཞིར་བཟུང་ལ། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་སྣོད་པ་ཐོབ། །དེ་ནི་མ་ཚང་མེད་པའི་ཐེག་མཆོག་ལམ། །དེ་ལས་གཞན་རྣམས་བྱིས་པ་དགའ་སྐྱེད་ཡིན། །དེ་ལྟར་སྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་བགྲོད་གཅིག་ལམ། །རྒྱལ་སྲས་སྡོམ་པ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ། །ཡིད་ཆེས་ལུང་དང་དྲི་མེད་རིགས་པ་ལས། །རྣམ་པར་བརྒྱལ་བའི་རང་བཟོའི་དྲི་མ་ཡིས། །མ་བསླད་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །གོ་སླའི་ཚིག་གིས་རྣམ་པར་བཀྲལ་བ་འདིས། །གང་ལ་རྒྱུན་དུ་གུས་པའི་མཐུས་བྱུང་བ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་རྟག་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཐེག་མཆོག་ལམ་ཟབ་བདག་བློ་བྱིས་པའི་ཚུལ། །དེ་ཕྱིར་ཚིག་དང་དོན་ལ་སྐྱོན་ཆགས་ན། །འཕགས་དང་མཁས་པའི་སྤྱན་སྔར་བདག་འཆགས་ཀྱིས། །བརྩེ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ནོངས་དེ་བཟློག་ཏུ་གསོལ། །ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཐེག་མཆོག་གི། །ལམ་གྱི་སྲོག་རྣམས་ཕལ་ཆེར་ཉུབ་པ་ཡི། །ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས་བསྟན་པ་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་འབད་ལས་དགེ་བ་གང་བསགས་པ། །དེ་ཡིས་འགྲོ་ཀུན་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་ལ། །དགའ་བ་མེད་ཅིང་ཡང་

དག་ལམ་གྱི་གནད། །རྟོགས་པར་མཐོང་ནས་སྙིང་ལ་བརྟོན་པར་ཤོག །བདག་ཀྱང་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །དམ་པའི་མགོན་གྱིས་བཟུང་ནས་ཐེག་པ་མཆོག །ཚུལ་བཞིན་རྟོགས་ནས་འགྲོ་བ་སྒྲོལ་བའི་ཁུར། །ཁྱེར་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་བྱེད་ཤོག །

随入何大乘，成佛所必须，大乘道栋梁，谓愿行二心。
受已不如誓，学习菩萨行，非佛菩萨说，更有种智道。
愚者见显密，开遮少有殊，错解增上慢，灭大乘净道。
故趣金刚道，依弥勒龙猛，无著释经义，发心受律仪。
学六度为基，次加金刚道，愚夫弃圆美，大乘受余道。
佛菩萨共道，净菩萨戒法，除至教正理，未染臆造垢。
能如佛密意，以显言训释，由敬妙音力，故我常敬礼。
我愚大乘深，定有失文义，当对圣智悔，悲者纠其非。
佛教尤大乘，道命多隐没，为令圣教住，精勤所集福。
维愿诸众生，不著相似路，见真圆满道，精进勤修行。
愿我一切生，妙音尊摄受，解大乘度生，弘扬诸佛教。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པར་བཤད་པ་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པ་ཙུང་ཟད་སྐྱེས་པ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱང་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་སུ་སྦྱར་བའོ། །

一九三五年二月十五日
译于缙云山世界佛学苑汉藏教理院双柏精舍